

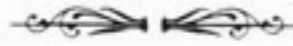
విప్రాం స్వభార్యమప్రాధాం కులే మహతి లమ్పితామ్ ।
 వినసర్జాచిరాత్పాపః స్వైరిణ్యాపాంగవిద్ధధీః । 65

యత స్తతశ్చోపనిన్యే న్యాయతోఽన్యాయతో ధనమ్ ।
 బభారాస్యాః కుటుమ్పిన్యాః కుటుమ్బం మందధీరయమ్ । 66

యదసౌ శాస్త్రముల్లంఘ్య స్వైరచార్యార్యగర్జితః ।
 అవర్తత చిరం కాలమఘాయురశుచిర్మలాత్ । 67

తత వినం దండపాణేః సకాశం కృతకిల్బిషమ్ ।
 నేష్యామోఽకృతనిర్వేశం యత్ర దండేన శుభ్యతి । 68

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః (1)

2 - అథ ద్వితీయోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

వీవం తే భగవద్దూతా యమదూతాభిభాషితమ్ ।
 ఉపధార్యాథ తాన్ రాజన్ ప్రత్యాహుర్నయ కోవిదాః । 1

విష్ణుదూతా ఊచుః

అహో కష్టం ధర్మదృశామధర్మః స్పృశతే సభామ్ ।
 యత్రాదండ్యేష్వపాపేషు దండో యైర్ద్రియతే వృథా । 2

ప్రజానాం పితరో యే చ శాస్తారః సాధవః సమాః ।
 యది స్యాత్తేషు వైషమ్యం కం యాంతి శరణం ప్రజాః । 3

యద్యదాచరతి శ్రేయానితరస్తత్తదీహతే ।
 స యత్రప్రమాణం కురుతే లోకస్తదనువర్తతే । 4

యస్యాంకే శిర ఆధాయ లోకః స్వపితి నిర్వృతః ।
 స్వయం ధర్మమధర్మం వా న హి వేద యథా పశుః । 5

స కథం న్యర్చితాత్మానం కృతమైత్రమచేతనమ్ ।
 విస్రమ్భణీయో భూతానాం సఘ్నో ద్రోగ్మమర్హతి । 6

అయం హి కృతనిర్వేశో జన్మకోట్యంహసామపి ।
 యద్వ్యాజహార వివశో నామ స్వస్త్వయనం హరేః । 7

వీతేనైవ హ్యఘోనోఽస్య కృతం స్యాదఘనిష్కృతమ్ ।
 యదా నారాయణాయేతి జగాద చతురక్షరమ్ । 8

స్తేనః సురాపో మిత్రఘ్రుగ్రహ్మాహో గురుతల్పగః ।
 స్త్రీరాజపితృగోహంతా యే చ పాతకినోఽపరే । 9

సర్వేషామప్యఘవతామిదమేవ సునిష్కృతమ్ ।
 నామవ్యాహరణం విష్ణోర్యతస్తద్విషయా మతిః । 10

న నిష్కృతైరుదితైర్బ్రహ్మవాదిభిః
 తథా విశుధ్యత్యఘవాన్ వ్రతాదిభిః ।
 యథా హరేర్నామపదైరుదాహృతైః
 తదుత్తమశ్లోకగుణోపలమ్బకమ్ । 11

నైకాంతికం తద్ది కృతేఽపి నిష్కృతే
 మనః పునర్దావతి చేదసత్పథే ।
 తత్కర్మనిర్హారమభీష్పతాం హరేః
 గుణానువాదః ఖలు సత్త్వభావనః । 12

అత్రైనం మాపనయత కృతాశేషాఘనిష్కృతమ్ ।
 యదసౌ భగవన్నామ మ్రియమాణః సమగ్రహీత్ । 13

సాంకేత్యం పారిహస్యం వా స్తోభం హేళనమేవ వా ।
 వైకుంఠనామగ్రహణమశేషాఘహరం విదుః । 14

పతితః స్థలితో భగ్నః సందష్టస్తప్త ఆహతః ।
 హరిరిత్యవశేనాహ పుమాన్ నార్హతి యాతనామ్ । 15

గురూణాం చ లఘూనాం చ గురూణి చ లఘూని చ ।
 ప్రాయశ్చిత్తాని పాపానాం జ్ఞాత్వోక్తాని మహర్షిభిః । 16

తైస్తాన్యఘాని పూయంతే తపోదానజపాదిభిః ।
 నాధర్మజం తద్ద్యదయం తదపీశాంఘ్రీసేవయా । 17

అజ్ఞానాదథవా జ్ఞానాదుత్తమశ్లోకనామ యత్ |
సంకీర్తితమఘం పుంసో దహోదేధో యథానలః | 18

యథాగదం వీర్యతమముపయుక్తం యద్యచ్ఛయా |
అజానతోఽప్యోత్మగుణం కుర్యాన్మంత్రోఽప్యదాహృతః | 19

శ్రీశుక ఉవాచ

త ఏవం సువినిర్ణీయ ధర్మం భాగవతం నృప |
తం యామ్యపాశాన్నిర్ముచ్య విప్రం మృత్యోరమూముచన్ | 20

ఇతి ప్రత్యుదితా యామ్యా దూతా యాత్యా యమాంతికే |
యమరాజ్ఞే యథా సర్వమాచచక్షురరిందమ | 21

ద్విజః పాశాద్వినిర్ముక్తో గతభీః ప్రకృతిం గతః |
వనందే శిరసా విష్ణోః కింకరాన్ దర్శనోత్సవః | 22

తం వివక్షుమభిప్రేత్య మహాపురుషకింకరాః |
సహసా పశ్యతస్తస్య తత్రాంతర్దధిరేఽనఘ | 23

అజామిలోఽప్యథాకర్ణ్య దూతానాం యమకృష్ణయోః |
ధర్మం భాగవతం శుద్ధం త్రైవిద్యం చ గుణాశ్రయమ్ | 24

భక్తిమాన్ భగవత్యాశు మాహాత్మ్యశ్రవణాద్ధరేః |
అనుతాపో మహానాసీత్ స్మరతోఽశుభమాత్మనః | 25

అహో మే పరమం కష్టమభూదవిజితాత్మనః |
యేన విప్లావితం బ్రహ్మ వృషణ్యం జాయతాఽఽత్మనా | 26

ధిజ్ఞాం విగర్హితం సద్భిర్బుష్పృతం కులకణ్ణలమ్ |
హిత్వా బాలాం సతీం యోఽహం సురాపామసతీమగామ్ | 27

వృద్ధావనాథౌ పితరౌ నాన్యబంధూ తపస్వినౌ |
అహో మయాధునా త్యక్తావకృతజ్ఞేన నీచవత్ | 28

సోఽహం వ్యక్తం పతిష్యామి నరకే భృశదారుణే |
ధర్మఘ్నాః కామినో యత్ర విందంతి యమయాతనాః | 29

కిమిదం నృష్ణ ఆహోస్విత్ సాక్షాద్బుష్టమిహోద్భుతమ్ |
క్వ యాతా అద్య తే యే మాం వ్యకర్షన్ పాశపాణయః | 30

అథ తే క్వ గతాః సిద్ధాశ్చత్వారశ్చారుదర్శనాః |
వ్యమోచయన్నీయమానం బధ్యా పాశైరథో భువః | 31

అథాపి మే దుర్బగన్య విబుధోత్తమదర్శనే |
భవితవ్యం మంగళేన యేనాత్మా మే ప్రసీదతి | 32

అన్యథా మ్రియమాణస్య నాశుచేర్వృషలీపతేః |
వైకుంఠనామగ్రహణం జిహ్వో వక్తుమిహోర్హతి | 33

క్వ చాహం కితవః పాపో బ్రహ్మఘ్నో నిరపత్రపః |
క్వ చ నారాయణేత్యేతద్భగవన్నామ మంగళమ్ | 34

సోఽహం తథా యతిష్యామి యతచిత్రేంద్రియానిలః |
యథా న భూయ ఆత్మానమంధే తమసి మజ్జయే | 35

విముచ్య తమిమం బంధమవిద్యాకామకర్మజమ్ |
సర్వభూతసుహృచ్చాంతో మైత్రః కరుణ ఆత్మవాన్ | 36

మోచయే గ్రస్తమాత్మానం యోషిన్మయ్యాఽఽత్మ మాయయా |
విక్రీడితో యయైవాహం క్రీడామృగ ఇవాధమః | 37

మనూహమితి దేహాదౌ హిత్వా మిథ్యార్థధీర్మతిమ్ |
ధాస్యే మనో భగవతి శుద్ధం తత్కీర్తనాదిభిః | 38

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి జాతసునిర్వేదః క్షణసంగేన సాధుషు |
గంగాద్వారముపేయాయ ముక్తసర్వాసుబంధనః | 39

స తస్మిన్ దేవసదనే ఆసీనో యోగమాశ్రితః |
ప్రత్యాహృతేంద్రియగ్రామో యుయోజ మన ఆత్మని | 40

తతో గుణేభ్య ఆత్మానం వియుజ్యాత్మసమాధినా |
యుయుజే భగవద్దామ్ని బ్రహ్మణ్యనుభవాత్మని | 41

యర్హ్యుపారతధీస్తస్మిన్నద్రాక్షీత్పురుషాన్ పురః |
ఉపలభ్యోపలబ్ధాన్ ప్రాగ్వవందే శిరసా ద్విజః | 42

హిత్వా కళేబరం తీర్థే గంగాయాం దర్శనాదను ।
 సద్యః స్వరూపం జగృహే భగవత్పార్శ్వవర్తినామ్ । 43
 సాకం విహాయసా విప్రో మహాపురుషకింకరైః ।
 హైమం విమానమారుహ్య యయౌ యత్ర శ్రీయః పతిః । 44
 ఏవం స విప్లావితసర్వధర్మా
 దాస్యాః పతిః పతితో గర్వ్యకర్మణా ।
 నిపాత్యమానో నిరయే హతవ్రతః
 సద్యో విముక్తో భగవన్నామ గృహ్లాన్ । 45
 నాతః పరం కర్మనిబంధకృంతనం
 ముముక్షతాం తీర్థపదానుకీర్తనాత్ ।

న యత్పునః కర్మసు సజ్జితే మనో
 రజ స్తమోభ్యాం కలిలం తతోఽన్యథా । 46
 య ఏవం పరమం గుహ్యమితిహాసమఘాపహమ్ ।
 శృణుయాచ్ఛ్రద్ధయా యుక్తో యశ్చ భక్త్యానుకీర్తయేత్ । 47
 న వై స నరకం యాతి నేక్షితో యమకింకరైః ।
 యద్యప్యమంగలో మర్త్యో విష్ణులోకే మహీయతే । 48
 మ్రియమాణో హరేర్నామ గృణన్ పుత్రోపచారితమ్ ।
 అజామిలోఽప్యగాద్దామ కిముత శ్రద్ధయా గృణన్ । 49

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః (2)

3 - అథ తృతీయోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

నిశమ్య దేవః స్వభటోపవర్ణితం
 ప్రత్యాహ కిం తాన్ ప్రతి ధర్మరాజః ।
 ఏవం హతాజ్ఞో విహతాన్ మురారేః
 నైదేశికైర్యస్య వశే జనోఽయమ్ । 1
 యమస్య దేవస్య న దండభంగః
 కుతశ్చనర్షే శ్రుతపూర్వ ఆసీత్ ।
 ఏతస్మనే వృశ్చతి లోకసంశయం
 న హి త్వదన్య ఇతి మే వినిశ్చితమ్ । 2

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవత్పురుషై రాజన్ యామ్యాః ప్రతిహతోద్యమాః ।
 పతిం విజ్ఞాపయామాసుర్యమం సంయమనీపతిమ్ । 3

యమదూతా ఉవాచః

కతి సంతిహ శాస్తారో జీవలోకస్య వై ప్రభో ।
 త్రైవిధ్యం కుర్వతః కర్మ ఫలాభివృత్తి హేతవః । 4

యది స్యుర్బహవో లోకే శాస్తారో దండధారిణః ।
 కస్య స్యాతాం న నా కస్య మృత్యుశ్చామృతమేవ వా । 5
 కింతు శాస్త్రబహుత్వే స్యాద్బహునామిహ కర్మిణామ్ ।
 శాస్త్రత్వముపచారో హి యథా మండలవర్తినామ్ । 6
 అతస్త్యమేకో భూతానాం సేశ్వరాణామధీశ్వరః ।
 శాస్తా దండధరో నృణాం శుభాశుభవివేచనః । 7
 తస్య తే విహతో దండో న లోకే వర్తతేఽధునా ।
 చతుర్చిరదృశ్యైః సిద్ధైరాజ్ఞా తే విప్రలమ్బితా । 8
 నీయమానం తవాదేశాదస్మాభిర్యాతనాగృహాన్ ।
 వ్యమోచయన్ పాతకినం ఛిత్వా పాశాన్ ప్రసహ్య తే । 9
 తాం స్తే వేదితుమిచ్ఛామో యది నో మన్యసే క్షమమ్ ।
 నారాయణేత్యభిహితే మా ఛైరిత్యాయయుర్ద్రుతమ్ । 10

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇతి దేవః స అప్యష్టః ప్రజాసంయమనో యమః ।
 ప్రీతః స్వదూతాన్ ప్రత్యాహ స్మరన్ పాదామ్బుజం హరేః । 11

యమ ఉవాచ
 పరో మదన్యో జగతస్తస్మషశ్చ
 ఓతం ప్రోతం పటవద్యత్ర విశ్వమ్ ।
 యదంశతోఽస్య స్థితిజన్మనాశా
 నస్యోతవద్యస్య వశే చ లోకః । 12

యో నామభిర్వాచి జనాన్నిజాయాం
 బధ్నాతి తంత్యామివ దామభిర్గాః ।
 యస్మై బలిం త ఇమే నామకర్మ-
 నిబంధబద్ధాశ్చకీతా వహంతి । 13

అహం మహేంద్రో నిర్మతిః ప్రచేతాః
 సోమోఽగ్నిరీశః పవనోఽర్కో విరించః ।
 ఆదిత్యవిశ్వేవసవోఽథసాధ్యా
 మరుద్గణా రుద్రగణాః ససిద్ధాః । 14

అన్యే చ యే విశ్వస్పజోఽమరేశాః
 భృగ్వాదయోఽస్పృష్టరజస్తమస్కాః ।
 యస్యేహితం న విదుః స్పృష్టమాయాః
 సత్త్వప్రధానా అపి కిం తతోఽన్యే । 15

యం వై న గోభిర్మనసాఽసుభిర్వా
 హృదా గిరా వాఽసుభృతో విచక్షతే ।
 ఆత్మానమంతర్హృది సంతమాత్మనాం
 చక్షుర్యథైవాకృతయస్తతః పరమ్ । 16

తస్యాత్మతంత్ర్యస్య హరేరధీశితుః
 పరస్య మాయాధిపతేర్మహాత్మనః ।
 ప్రాయేణ దూతా ఇహ వై మనోహరాః
 చరంతి తద్రూపగుణస్వభావాః । 17

భూతాని విష్ణోః సురపూజితాని
 దుర్దర్శలింగాని మహాద్భుతాని ।
 రక్షంతి తద్భక్తి మతః పరేభ్యో
 మత్తశ్చ మర్త్యానథ సర్వతశ్చ । 18

ధర్మం తు సాక్షాద్భగవత్ప్రణీతం
 న వై విదుర్భషయో నాపి దేవాః ।
 న సిద్ధముఖ్యా అసురా మనుష్యాః
 కుతో ను విద్యాధరచారణాదయః । 19

స్వయమ్పూర్వారదః శంభుః కుమారః కపిలో మనుః ।
 ప్రహ్లాదో జనకో భీష్మో బలిర్వైయాసకిర్వయమ్ । 20

ద్వాదశైతే విజానీమో ధర్మం భాగవతం భటాః ।
 గుహ్యం విశుద్ధం దుర్బోధం యం జ్ఞాత్వాఽమృత మక్షుతే । 21

వీతావానేవ లోకేఽస్మిన్ పుంసాం ధర్మః పరః స్మృతః ।
 భక్తియోగో భగవతి తన్నామగ్రహణాదిభిః । 22

నామోచ్ఛారణమాహాత్వ్యం హరేః పశ్యత పుత్రకాః ।
 అజామిలోఽపి యేనైవ మృత్యుపాశాదముచ్యత । 23

వీతావతాలమఘనిర్హరణాయ పుంసాం
 సంకీర్తనం భగవతో గుణకర్మనామ్నామ్ ।
 విక్రూశ్య పుత్రమఘవాన్ యదజామిలోఽపి
 నారాయణేతి మ్రియమాణ ఇయాయ ముక్తిమ్ । 24

ప్రాయేణ వేద తదిదం న మహాజనోఽయం
 దేవ్యా విమోహితమతిర్బత మాయయాలమ్ ।
 త్రయ్యాం జడీకృతమతిర్మధుపుష్పితాయాం
 వైతానికే మహతి కర్మణి యుజ్యమానః । 25

వీవం విమృశ్య సుథియో భగవత్యనంతే
 సర్వాత్మనా విదధతే ఖలు భావయోగమ్ ।
 తే మే న దండమర్హంత్యథ యద్యమీషాం
 స్యాత్పాతకం తదపి హంతురుగాయవాదః । 26

తే దేవసిద్ధపరిగీతపవిత్రగాథాః
 యే సాధవః సమదృశో భగవత్ప్రపన్నాః ।
 తాన్ నోపసీదత హరేర్గదయాభిగుప్తాన్
 నైషాం వయం న చ వయః ప్రభవామ దండే । 27

తానానయధ్యమసతో విముఖాన్ ముకుంద-
 పాదారవింద మకరంద రసాదజస్రమ్ ।

నిష్కించనైః పరమహంసకులై రసజైః
జుష్టాద్గృహే నిరయవర్తమి బద్ధతృష్టాన్ | 28

జిహ్వో న వక్తి భగవద్గుణనామధేయం
చేతశ్చ న స్మరతి తచ్చరణారవిందమ్ |
కృష్ణాయ నో నమతి యచ్చిర ఏకదాపి
తానానయధ్యమసతోఽకృతవిష్ణుకృత్యాన్ | 29

తల్ క్షమ్యతాం న భగవాన్ పురుషః పురాణో
నారాయణః స్వపురుషైర్యదసత్ప్రతం నః |
స్యానామహో న విదుషాం రచితాంజలీనాం
క్షాంతిర్గరీయసి నమః పురుషాయ భూమ్నో | 30

తస్మాత్సంకీర్తనం విష్ణోర్జగన్మంగళమంహసామ్ |
మహతామపి కౌరవ్య విద్వైకాంతికనిష్కృతిమ్ | 31

శృణ్వతాం గృణతాం వీర్యాణ్యుద్దామాని హరేర్ముహుః |
యథా సుజాతయా భక్త్యా శుద్ధ్యేన్నాత్మా వ్రతాదిభిః | 32

కృష్ణాంఘ్రిపద్మమధులిణ్ న పునర్విసృష్ట-
మాయాగుణేషు రమతే వృజినావహేషు |
అన్యస్తు కామహత ఆత్మరజః ప్రమార్ష్యం
ఈహేత కర్మ యత ఏవ రజః పునః స్యాత్ | 33

ఇత్థం స్వభర్తృగదితం భగవన్మహిత్వం
సంస్మృత్య విస్మితధియో యమకింకారాస్తే |
నైవాచ్యుతాశ్రయజనం ప్రతి శంకమానాః
ద్రష్టుం చ బిభృతి తతః ప్రభృతి స్మ రాజన్ | 34

ఇతిహాసమిమం గుహ్యం భగవాన్ కుమ్భసమ్భవః |
కథయామాస మలయే ఆసీనో హరిమర్చయన్ | 35

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః (3)

4 - అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

దేవాసురనృణాం సర్గో నాగానాం మృగపక్షిణామ్ |
సామాసికస్త్వయా ప్రోక్తో యస్తు స్వాయంభువేఽంతరే | 1

తస్యైవ వ్యాసమిచ్ఛామి జ్ఞాతుం తే భగవన్ యథా |
అనుసర్గం యయా శక్త్యా ససర్జ భగవాన్ పరః | 2

సూత ఉవాచ

ఇతి సంప్రశ్నమాకర్ణ్య రాజర్షేర్పాదరాయణిః |
ప్రతినంద్య మహాయోగీ జగాద మునిసత్తమాః | 3

శ్రీశుక ఉవాచ

యదా ప్రచేతసః పుత్రా దశ ప్రాచీనబర్హిషః |
అంతస్పముద్రాదున్మగ్నా దదృశుర్గాం ద్రుమైర్వృతామ్ | 4

ద్రుమేభ్యః క్రుధ్యమానాస్తే తపోదీపితమన్యవః |
ముఖతో వాయుమగ్నిం చ సస్పృజస్తద్దిధక్షయా | 5

తాభ్యాం నిర్లహ్యమానాంస్తానుపలభ్య కురూద్వహా |
రాజోవాచ మహాన్ సోమో మన్యుం ప్రశమయన్నివ | 6

న ద్రుమేభ్యో మహాభాగా దీనేభ్యో ద్రోగ్గుమర్షథ |
వివర్తయిషవో యూయం ప్రజానాం పతయః స్మృతాః | 7

అహో ప్రజాపతిపతిర్చగవాన్ హారిరవ్యయః |
వనస్పతీనోషధీశ్చ ససర్జోర్జమిషం విభుః | 8

అన్నం చరాణామచరా హ్యపదః పాదచారిణామ్ |
అహస్తా హస్తయుక్తానాం ద్విపదాం చ చతుష్పదః | 9

యూయం చ పిత్రాన్వాదిష్టా దేవదేవేన చానఘాః |
ప్రజాసర్గాయ హి కథం వృక్షాన్ నిర్లగుమర్షథ | 10

ఆతిష్ఠత సతాం మార్గం కోపం యచ్చత దీపితమ్ |
పిత్రా పితామహీనాపి జుష్టం వః ప్రపితామహైః | 11

లోకానాం పితరౌ బంధూ దృశః పక్ష్య స్త్రియాః పతిః ।
పతిః ప్రజానాం భిక్షూణాం గృహ్యాజ్ఞానాం బుధః సుహృత్ ॥ 12

అంతర్దేహేషు భూతానామాత్మాః ॥ १ ॥ స్తే హరిరీశ్వరః ।
సర్వం తద్విష్ణుమీక్షధ్వమేవం వస్తోషితో హ్యసౌ ॥ 13

యస్యముత్పతతం దేహే ఆకాశాన్మన్యుముల్పణమ్ ।
ఆత్మజిజ్ఞాసయా యచ్ఛేత్ స గుణానతివర్తతే ॥ 14

అలం దగ్ధైర్ద్రుమైర్దీనైః ఖిలానాం శివమస్తు వః ।
వార్షీ హ్యేషా వరా కన్యా పత్నీత్వే ప్రతిగృహ్యాతామ్ ॥ 15

ఇత్యామంత్ర్య వరారోహం కన్యామాప్సరసీం నృప ।
సోమో రాజా యయౌ దత్వా తే ధర్మేణోపయేమిరే ॥ 16

తేభ్యస్తస్యాం సమభవద్దక్షః ప్రాచేతసః కిల ।
యస్య ప్రజావిసర్గేణ లోకా ఆపూరితాస్త్రయః ॥ 17

యథా ససర్జ భూతాని దక్షో దుహితృవత్సలః ।
రేతసా మనసా చైవ తన్మమావహితః శృణు ॥ 18

మనసై వాస్పజత్పూర్వం ప్రజాపతిరిమాః ప్రజాః ।
దేవాసురమనుష్యాదీన్ సభఃస్థలజలౌకసః ॥ 19

తమబృంహితమాలోక్య ప్రజాసర్గం ప్రజాపతిః ।
వింధ్యపాదానుపవ్రజ్య సోఽచరద్దుష్కరం తపః ॥ 20

తత్రాఘమర్షణం నామ తీర్థం పాపహరం పరమ్ ।
ఉపస్సృశ్యానుసవనం తపసాతోషయద్దరిమ్ ॥ 21

అస్తాషీద్దంసగుహ్యాన భగవంతమథోక్షజమ్ ।
తుభ్యం తదభిధాస్యామి కస్యాతుష్యద్యతో హరిః ॥ 22

ప్రజాపతిరువాచ

నమః పరాయానితథానుభూతయే
గుణత్రయాభాసనిమిత్తబంధవే ।
అదృష్టథామ్నే గుణతత్త్వబుద్ధిభిః
నిష్పత్తమానాయ దధే స్వయముభవే ॥ 23

న యస్య సఖ్యం పురుషోఽవైతి సఖ్యః
సఖా వసన్ సంవసతః పురేఽస్మిన్ ।
గుణో యథా గుణినో వ్యక్తదృష్టేః
తస్మై మహేశాయ నమస్కరోమి ॥ 24

దేహోఽసవోఽక్షా మనవో భూతమాత్రాః
నాత్మానమన్యం చ విదుః పరం యత్ ।
సర్వం పుమాన్ వేద గుణాంశ్చ తజ్జ్ఞో
న వేద సర్వజ్ఞమనంతమీదే ॥ 25

యదోపరామో మనసో నామరూప-
రూపస్య దృష్టస్త్పృతిసంప్రమోషాత్ ।
య ఈయతే కేవలయా స్వసంస్థయా
హంసాయ తస్మై శుచిసద్మనే నమః ॥ 26

మనీషిణోఽంతర్హృది సన్నివేశితం
స్వశక్తిభిర్నవభిశ్చ త్రివృద్ధిః ।
వహ్నిం యథా దారుణి సాంచదశ్యం
మనీషయా నిష్కర్షంతి గూఢమ్ ॥ 27

స వై మమాశేషవిశేషమాయా-
నిషేధనిర్వాణసుఖానుభూతిః ।
స సర్వనామా స చ విశ్వరూపః
ప్రసీదతామనిరుక్తాత్మశక్తిః ॥ 28

యద్యన్నిరుక్తం వచసా నిరూపితం
ధియాక్షభిర్వా మనసా వోత యస్య ।
మా భూత్ స్వరూపం గుణరూపం హి తత్తత్
స వై గుణాపాయవిసర్గలక్షణః ॥ 29

యస్మిన్ యతో యేన చ యస్య యస్మై
యద్యో యథా కురుతే కార్యతే చ ।
పరావరేషాం పరమం ప్రాక్ ప్రసిద్ధం
తద్బ్రహ్మ తద్దేతురనన్యదేకమ్ ॥ 30

యచ్ఛక్తయో వదతాం వాదినాం వై
వివాదసంవాదభువో భవంతి ।
కుర్వంతి చైషాం ముహురాత్మమోహం
తస్మై నమోఽనంతగుణాయ భూమ్నే ॥ 31

అస్తీతి నాస్తీతి చ వస్తునిష్ఠయోః
 ఏకస్థయోర్నిన్నవిరుద్ధధర్మయోః ।
 అవేక్షితం కించన యోగసాంఖ్యయోః
 సమం పరం హ్యనుకూలం బృహత్తల్ 32

యోఽనుగ్రహోర్థం భజతాం పాదములం
 అనామరూపో భగవాననంతః ।
 నామాని రూపాణి చ జన్మకర్మభిః
 భేజే స మహ్యం పరమః ప్రసీదతు 33

యః ప్రాకృతైర్జ్ఞానపథైర్జ్ఞానానాం
 యథాశయం దేహగతో విభాతి ।
 యథానిలః పార్థివమాశ్రితో గుణం
 స ఋశ్వరో మే కురుతాన్మనోరథమ్ 34

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి స్తుతః సంస్తువతః స తస్మిన్నఘమర్షణే ।
 ప్రాదురాసీత్కురుశ్రేష్ఠ భగవాన్ భక్తవత్సలః 35

కృతపాదః సుపర్ణాంసే ప్రలంబాష్టమహాభుజః ।
 చక్రశంఖాసీచర్మేషు ధనుఃపాశగదాధరః 36

పీతవాసా ఘనశ్యామః ప్రసన్నవదనేక్షణః ।
 వనమాలానివీతాంగో లసత్ శ్రీవత్సకౌస్తుభః 37

మహాకిరీటకటకః స్ఫురన్మకరకుండలః ।
 కాంచ్యంగుళీయవలయనూపురాంగదభూషితః 38

లైలోక్య మోహనం రూపం బిభ్రత్త్రిభువనేశ్వరః ।
 వృతో నారదనందాద్యైః పార్షదైః సురయూథపైః ।
 స్తూయమానోఽనుగాయద్భిః సిద్ధగంధర్వచారణైః 39

రూపం తన్మహదాశ్చర్యం విచక్ష్యాగతసాధ్వసః ।
 ననామ దండవద్యూమౌ ప్రహృష్టాత్మా ప్రజాపతిః 40

న కించనోదీరయితుమశకల్ తీవ్రయా ముదా ।
 ఆపూరితమనోద్వారైర్హ్రదిన్య ఇవ నిర్ఘ్రైః 41

తం తథావనతం భక్తం ప్రజాకామం ప్రజాపతిమ్ ।
 చిత్తజ్ఞః సర్వభూతానామిదమాహ జనార్దనః 42

శ్రీభగవానువాచ

ప్రాచేతస మహాభాగ సంసిద్ధస్తవసా భవాన్ ।
 యచ్ఛ్రద్ధయా మత్పరయా మయి భావం పరం గతః 43

ప్రీతోఽహం తే ప్రజానాథ యత్తేఽస్యోద్భృంహణం తపః ।
 మమైష కామో భూతానాం యద్భూయాసుర్విభూతయః 44

బ్రహ్మో భవో భవంతశ్చ మనవో విబుధేశ్వరాః ।
 విభూతయో మమ హ్యేతా భూతానాం భూతిహేతవః 45

తపో మే హృదయం బ్రహ్మాంస్తనుర్విద్వాక్రియాఽఽ కృతిః ।
 అంగాని క్రతవో జాతా ధర్మ ఆత్మాసవః సురాః 46

అహమేవాసమేవాగ్రే నాన్యత్కించాంతరం బహిః ।
 సంజ్ఞానమాత్రమవ్యక్తం ప్రసుప్తమివ విశ్వతః 47

మయ్యనంతగుణేఽనంతే గుణలో గుణవిగ్రహః ।
 యదాసీత్తత ఏవాద్యః స్వయమ్భూః సమభూదజః 48

స వై యదా మహాదేవో మమ వీర్యోపబృంహితః ।
 మేనే ఖిలమివాత్మానముద్యతః సర్గకర్మణి 49

అథ మేఽభిహితో దేవస్తపోఽతప్యత దారుణమ్ ।
 నవ విశ్వస్సజో యుష్మాన్ యేనాదావస్పజద్విభుః 50

ఏషా పంచజనస్యాంగ దుహితా వై ప్రజాపతేః ।
 అసిక్ష్మీ నామ పత్నీత్వే ప్రజేశ ప్రతిగృహ్యతామ్ 51

మిథునవ్యవాయధర్మస్త్యం ప్రజాసర్గమిమం పునః ।
 మిథునవ్యవాయధర్మిణ్యాం భూరిశో భావయిష్యసి 52

త్వత్తోఽధస్తాత్ప్రజాః సర్వా మిథునీభూయ మాయయా ।
 మదీయయా భవిష్యంతి హరిష్యంతి చ మే బలిమ్ 53

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇత్యుక్త్వా మిషతస్తస్య భగవాన్ విశ్వభావనః ।
 స్వప్నోపలబ్ధార్థ ఇవ తత్రైవాంతర్లథే హరిః 54

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః (4)

5 - అథ పంచమోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాం స పాంచజన్యాం వై విష్ణుమాయోపబృంహితః |
హర్యశ్వసంజ్ఞానయుతం పుత్రానజనయద్విభుః | 1

అపృథగ్గర్మశీలాస్తే సర్వే దాక్షాయణా నృప |
పిత్రా ప్రోక్తాః ప్రజాసర్గే ప్రతీచీం ప్రయయుర్దిశమ్ | 2

తత్ర నారాయణసరస్వీర్తం సింధుసముద్రయోః |
సంగమో యత్ర సుమహాన్మునిసిద్ధనిషేవితమ్ | 3

తదుపస్పర్శనాదేవ వినిర్మాతమలాశయాః |
ధర్మే పారమహంసే చ ప్రోత్పన్నమతయోఽప్యుత | 4

తేపిరే తప ఏవోగ్రం పిత్రాదేశేన యంత్రితాః |
ప్రజావివృద్ధయే యత్తాన్ దేవర్షిస్తాన్ దదర్శ హ | 5

ఉవాచ చాథ హర్యశ్వాః కథం స్రక్ష్యథ వై ప్రజాః |
అదృష్ట్యంతం భువో యూయం బాలిశా బత పాలకాః | 6

తథైకపురుషం రాష్ట్రం బిలం చాదృష్టనిర్గమమ్ |
బహురూపాం స్త్రియం చాపి పుమాంసం పుంశ్చలీపతిమ్ | 7

నదీముభయతోవాహం పంచపంచాదృతం గృహమ్ |
కృచిద్దంసం చిత్రకథం క్షౌరపవ్యం స్వయంభ్రమిమ్ | 8

కథం స్వపితురాదేశమవిద్వాంసో విపశ్చితః |
అనురూపమవిజ్ఞాయ అహో సర్గం కరిష్యథ | 9

శ్రీశుక ఉవాచ

తం నిశమ్యాథ హర్యశ్వా ఔత్పత్తికమనీషయా |
వాచః కూటం తు దేవర్షేః స్వయం విమమ్మశుర్తియా | 10

భూః క్షేత్రం జీవసంజ్ఞం యదనాది నిజబంధనమ్ |
అదృష్ట్యా తస్య నిర్వాణం కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 11

ఏక ఏవేశ్వరస్తుర్యో భగవాన్ స్వాశ్రయః పరః |
తమదృష్ట్యాభవం పుంసః కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 12

పుమాన్ నైవైతి యద్గత్వా బిలస్వర్గం గతో యథా |
ప్రత్యగ్దామావిద ఇహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 13

నానారూపాఽఽ త్మనో బుద్ధిః స్వైరిణీవ గుణాన్వితా |
తన్నిష్టామగతస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 14

తత్సంగభ్రంశితైశ్వర్యం సంసరంతం కుభార్యవత్ |
తద్గతీరబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 15

సృష్ట్యప్యయకరిం మాయాం వేలాకూలాంతవేగితామ్ |
మత్తస్య తామవిజ్ఞస్య కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 16

పంచవింశతితత్త్వానాం పురుషోఽదృతదర్పణమ్ |
అధ్యాత్మమబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 17

ఐశ్వరం శాస్త్రముత్సృజ్య బంధమోక్షానుదర్శనమ్ |
వివిక్తపదమజ్ఞాయ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 18

కాలచక్రం భ్రమిస్తీక్ష్ణం సర్వం నిష్కర్షయజ్జగత్ |
స్వతంత్రమబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ | 19

శాస్త్రస్య పితురాదేశం యో న వేద నివర్తకమ్ |
కథం తదనురూపాయ గుణవిస్రమ్భ్యుపక్రమేత్ | 20

ఇతి వ్యవసితా రాజన్ హర్యశ్వా ఏకచేతసః |
ప్రయయుస్తం పరిక్రమ్య పంథానమనివర్తనమ్ | 21

స్వరబ్రహ్మణి నిర్భాతహృషీకేశపదామ్బుజే |
అఖండం చిత్తమావేశ్య లోకాననుచరన్మునిః | 22

నాశం నిశమ్య పుత్రాణాం నారదాచ్ఛీలశాలినామ్ |
అన్వతప్యత కః శోచన్ సుప్రజస్త్యం శుచాం పదమ్ | 23

స భూయః పాంచజన్యాయామజేన పరిసాంత్యితః ।
 పుత్రానజనయద్దక్షః శబలాశ్వాన్ సహస్రశః । 24

తే ఓపి పిత్రా సమాదిష్టాః ప్రజాసర్గే ధృతవ్రతాః ।
 నారాయణసరో జగ్ముర్యత్ర సిద్ధాః స్వపూర్వజాః । 25

తదుపస్పర్శనాదేవ వినిర్మూతమలాశయాః ।
 జపంతో బ్రహ్మపరమం తేపుస్తేఽత్ర మహత్తపః । 26

అబ్జక్షాః కతిచిన్మాసాన్ కతిచిద్వాయుభోజనాః ।
 ఆరాధయన్ మంత్రమిమమభ్యస్యంత ఇడస్పతిమ్ । 27

ఓం నమో నారాయణాయ పురుషాయ మహాత్మనే ।
 విశుద్ధసత్త్వధిష్ఠ్యాయ మహాహంసాయ ధీమహి । 28

ఇతి తానపి రాజేంద్ర ప్రతిసర్గధియో మునిః ।
 ఉపేత్య నారదః ప్రాహ వాచః కూటాని పూర్వవత్ । 29

దాక్షాయణాః సంశృణుత గదతో నిగమం మమ ।
 అన్విచ్ఛతానుపదవీం భ్రాతృణాం భ్రాతృవత్సలాః । 30

భ్రాతృణాం ప్రాయణం భ్రాతా యోఽనుతిష్ఠతి ధర్మవిత్ ।
 స పుణ్యబంధుః పురుషో మరుద్భిః సహ మోదతే । 31

వీతావదుక్త్వా ప్రయయౌ నారదోఽమోఘదర్శనః ।
 తేఽపి చాన్వగమన్మార్గం భ్రాతృణామేవ మారిష । 32

సద్ధీచీనం ప్రతీచీనం పరస్యానుపథం గతాః ।
 నాద్యాపి తే నివర్తంతే పశ్చిమా యామినీరివ । 33

వీతస్మిన్ కాల ఉత్పాతాన్ బహూన్ పశ్యన్ ప్రజాపతిః ।
 పూర్వవన్నారదకృతం పుత్రనాశముపాశ్యణోత్ । 34

చుక్రోధ నారదాయాసౌ పుత్రశోకవిమూర్చితః ।
 దేవర్షిముపలభ్యాహ రోషాద్విస్ఫురితాధరః । 35

దక్ష ఉవాచ

అహో అసాధో సాధూనాం సాధులింగేన నస్త్యయా ।
 అసాధ్యకార్యర్చకాణాం భిక్షోర్మార్గః ప్రదర్శితః । 36

ఋణైస్త్రీభిరముక్తానామమీమాంసితకర్మణామ్ ।
 విఘాతః శ్రేయసః పాప లోకయోరుభయోః కృతః । 37

వీచం త్వం నిరనుక్రోశో బాలానాం మతిభిద్ధరేః ।
 పార్షదమధ్యే చరసి యశోహా నిరపత్రపః । 38

నను భాగవతా నిత్యం భూతానుగ్రహకాతరాః ।
 ఋతే త్వాం సౌహృదఘ్నం వై వైరంకరమవైరిణామ్ । 39

నేత్రం పుంసాం విరాగః స్యాత్త్వయా కేవలినా మృషా ।
 మన్యసే యద్యుపశమం స్నేహపాశనికృంతనమ్ । 40

నానుభూయ న జానాతి పుమాన్ విషయతీక్ష్ణతామ్ ।
 నిర్విద్యేత స్వయం తస్మాన్న తథా భిన్నధీః పరైః । 41

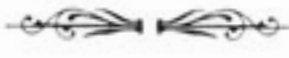
యన్నస్త్యం కర్మసంధానాం సాధూనాం గృహమేధినామ్ ।
 కృతవానసి దుర్మర్షం విప్రియం తప మర్షితమ్ । 42

తంతుకృంతన యన్నస్త్యమభద్రమచరః పునః ।
 తస్మాల్లోకేషు తే మూఢ న భవేద్ద్రుమతః పదమ్ । 43

శ్రీశుక ఉవాచ

ప్రతిజగ్రాహ తం బాధం నారదః సాధుసమ్మతః ।
 వీతావాన్ సాధువాదో హి తితిక్షేతేశ్వరః స్వయమ్ । 44

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః (5)

6 - అథ షష్ఠోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

తతః ప్రాచేతసోఽసిక్వ్యామనునీతః స్వయమ్భువా ।
 షష్ఠిం సంజనయామాస దుహిత్యాః పితృవత్సలాః । 1

దశ ధర్మాయ కాయేందోః ద్విషట్ త్రిణవ దత్తవాన్ ।
 భూతాంగిరః కృశాశ్వేభ్యో ద్వే ద్వే తార్క్ష్యాయ చాపరాః । 2

నామధేయాన్యమూషాం త్వం సాపత్యానాం చ మే శృణు ।
 యాసాం ప్రనూతిప్రసవైర్లోకా ఆపూరితాస్త్రయః । 3

భానుర్లమ్బా కకుబ్జామిర్విశ్వా సాధ్యా మరుత్వతీ ।
 వసుర్ముహూర్తా సంకల్పా ధర్మపత్న్యః సుతాన్ శృణు । 4

భానోస్తు దేవఋషభః ఇంద్రసేనస్తతో నృప ।
 విద్యోత ఆసీల్లంబాయాస్తతశ్చ స్తనయిత్నవః । 5

కకుభః సంకటస్తస్య కీకటస్తనయో యతః ।
 భువో దుర్గాణి జామేయః స్వర్గో నందిస్తతోఽభవత్ । 6

విశ్వే దేవాస్తు విశ్వాయా అప్రజాంస్తాన్ ప్రచక్షతే ।
 సాధ్యోగణశ్చ సాధ్యాయాః అర్హసిద్ధిస్తు తత్పుతః । 7

మరుత్వాంశ్చ జయంతశ్చ మరుత్వత్వ్యాం బభూవతుః ।
 జయంతో వాసుదేవాంశ ఉపేంద్ర ఇతి యం విదుః । 8

మౌహూర్తికా దేవగణా ముహూర్తాయాశ్చ జజ్జిరే ।
 యే వై ఫలం ప్రయచ్ఛంతి భూతానాం స్వస్వకాలజమ్ । 9

సంకల్పాయాశ్చ సంకల్పః కామః సంకల్పజః స్మృతః ।
 వసవోఽష్టా వసోః పుత్రాస్తేషాం నామాని మే శృణు । 10

ద్రోణః ప్రాణో ధ్రువోఽర్కోఽగ్నిర్దోషో వసుర్విభావసుః ।
 ద్రోణస్యాభిమతేః పత్న్యాః హర్షశోకభయాదయః । 11

ప్రాణస్యోర్జస్వతీ భార్యా సహ ఆయుః పురోజవః ।
 ధ్రువస్య భార్యా ధరణీరసూత వివిధాః పురః । 12

అర్కస్య వాసనా భార్యా పుత్రాస్తర్వాదయః స్మృతాః ।
 అగ్నేర్పూర్వా వసోర్దారా పుత్రా ద్రవిణకాదయః । 13

స్కందశ్చ కృత్తికాపుత్రో యే విశాఖాదయస్తతః ।
 దోషస్య శర్వరీపుత్రః శిశుమారో హరేఃకలాః । 14

వసోరాంగిరసీ పుత్రో విశ్వకర్మాకృతీపతిః ।
 తతో మనుశ్చాక్షుషోఽభూత్ విశ్వే సాధ్యా మనోఃసుతాః । 15

విభావసోరసూతోషా వ్యుష్ణం రోచిషమాతపమ్ ।
 పంచయామోఽథ భూతాని యేన జాగ్రతి కర్మసు । 16

సరూపాఽసూత భూతస్య భార్యా రుద్రాంశ్చ కోటిశః ।
 రైవతోఽజో భవో భీమో వామ ఉగ్రో వృషాకపిః । 17

అజైకపాదహిర్బుధ్వో బహురూపో మహానితి ।
 రుద్రస్య పార్షదాశ్చాన్యే ఘోరాః భూతవినాయకాః । 18

ప్రజాపతేరంగిరసః స్వధా పత్నీ పితౄనథ ।
 అథర్వాంగిరసం వేదం పుత్రత్యే చాకరోత్సతీ । 19

కృశాశ్వోఽర్చిషి భార్యాయాం ధూమ్రకేశమజీజనత్ ।
 ధిషణాయాం వేదశిరో దేవలం వయునం మనుమ్ । 20

తార్క్ష్యస్య వినతా కద్రూః పతంగీ యామినీతి చ ।
 పతంగ్యసూత పతగాన్ యామినీ శలభానథ । 21

సుపర్లాసూత గరుడం సాక్షాద్యజ్ఞేశవాహనమ్ ।
 సూర్యసూతమనూరుం చ కద్రూర్నాగాననేకశః । 22

కృత్తికాదీని నక్షత్రాణీందోః పత్న్యస్తు భారత ।
 దక్షశాపాత్ సోఽనపత్యస్తాసు యక్షగ్రహోర్దితః । 23

పునః ప్రసాద్య తం సోమః కళా లేభే క్షయే దితాః ।
 శృణు నామాని లోకానాం మాతృగాణాం శంకరాణి చ । 24

అథ కశ్యపపత్నీనాం యత్రసూతమిదం జగత్ ।
 అదితిర్దితిర్దనుః కాష్ఠ్యా అరిష్టా సురసా ఇలా । 25

మునిః క్రోధవశా తామ్రా సురభిః సరమా తిమిః ।
 తిమేర్యాదోగణా ఆసన్ శ్వాపదాః సరమాసుతాః । 26

సురభేర్మహిషాః గావో యే చాన్యే ద్విశఫా నృప ।
 తామ్రాయాః శ్యేనగృధ్రాద్యా మునేరప్పరసాం గణాః । 27

దందశూకాదయః సర్పా రాజన్ క్రోధవశాత్మజాః ।
 ఇలాయా భూరుహాః సర్వే యాతుధానాశ్చ సౌరసాః । 28

అరిష్టాయాశ్చ గంధర్వాః కాష్ఠ్యాయా ద్విశోఘతరాః ।
 సుతా దనోరేకషష్టిస్తేషాం ప్రాధానికాన్ శృణు । 29

ద్విమూర్తా శంబరోఽతిష్ఠో హయగ్రీవో విభావసుః |
 అయోముఖః శంకుశిరాః స్వర్చానుః కపిలోఽరుణః | 30

పులోమా వృషపర్వా చ ఏకచక్రోఽనులాపనః |
 ధూమ్రకేశో విరూపాక్షో విప్రచిత్తిశ్చ దుర్జయః | 31

స్వర్చానోః సుప్రభాం కన్యామువాహ నముచిః కిల |
 వృషపర్వణస్తు శర్మిష్ఠ్యాం యయాతిర్నాహుషో బలీ | 32

వైశ్వానరసుతా యాశ్చ చతస్రశ్చారుదర్శనాః |
 ఉపదానవీ హయశిరా పులోమా కాలకా తథా | 33

ఉపదానవీం హిరణ్యాక్షః క్రతుర్లయశిరాం నృప |
 పులోమాం కాలకాం చ ద్వే వైశ్వానరసులే తు కః | 34

ఉపయేమేఽథ భగవాన్ కశ్యపో బ్రహ్మచోదితః |
 పాలోమాః కాలకేయాశ్చ దానవా యుద్ధశాలినః | 35

తయోః షష్ఠినహస్రాణి యజ్ఞఘ్నాంస్తే పితుః పితా |
 జఘాన స్వర్గలో రాజన్నేక ఇంద్రప్రియంకరః | 36

విప్రచిత్తిః సింహికాయాం శతం చైకమజీజనల్ |
 రాహుణ్యేష్యం కేతుశతం గ్రహార్తం య ఉపాగతః | 37

అథాతః శూయలాం వంశో యోఽదితేరనుపూర్వశః |
 యత్ర నారాయణో దేవః స్వాంశేనావతరద్విభుః | 38

వివస్వానర్యమా పూషా త్వష్టాథ సవితా భగః |
 ధాలా విధాలా వరుణో మిత్రః శక్ర ఉరుక్రమః | 39

వివస్వతః శ్రాద్ధదేవం సంజ్ఞానూయత వై మనుమ్ |
 మిథునం చ మహాభాగా యమం దేవం యమీం తథా |
 సైవ భూత్వాథ బడబా నాసత్యో సుషువే భువి | 40

థాయా శనైశ్చరం లేభే సావర్ణిం చ మనుం తతః |
 కన్యాం చ తపతీం యా వై వప్రే సంవరణం పతిమ్ | 41

అర్యష్టా మూర్తౌకా పత్నీ తయోశ్చర్షణయః సుతాః |
 యత్ర వై మానుషీ జాతిర్బ్రహ్మణా చోపకల్పితా | 42

పూషానపత్యః పిష్ఠాదో భగ్నదంతోఽభవత్పురా |
 యోఽసౌ దక్షాయ కుపితం జహోస విస్పతద్విజః | 43

త్వష్టరైత్యానుజా భార్యా రచనా నామ కన్యకా |
 నన్నివేశస్తయోర్జజ్ఞే విశ్వరూపశ్చ వీర్యవాన్ | 44

తం వద్రితే సురగణాః స్వప్రీయం ద్విషతామపి |
 విమలేన పరిత్యక్తా గురుణాఽఽంగిరసేన యల్ | 45

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పాఠమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః (6)

7 - అథ సప్తమోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

కన్య హేతోః పరిత్యక్తా అచార్యేణాత్మనః సురాః |
 విరదాచక్ష్య భగవన్ శిష్యాణామక్రమం గురౌ | 1

శ్రీభుక ఉవాచ

ఇంద్రస్త్రిభువనైశ్చర్యమదోల్లంఘితసత్పథః |
 మరుద్భిర్వసుభీరుదైరాదిత్యైర్భుభిర్బుప | 2

విశ్వేదేవైశ్చ సాధ్యైశ్చ నాసత్యాభ్యాం పరిశ్రితః |
 సిద్ధవారణగంధర్వైర్మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః | 3

విద్యాధరాప్పరోభిశ్చ కిన్నరైః పతగోరగైః |
 నిషేవ్యమాణో మఘవాన్ స్తూయమానశ్చ భారత | 4

ఉపగీయమానో లలితమాస్థానాధ్యాసనాశ్రితః |
 పాండురేణాతపత్రేణ చంద్రమండలచారుణా | 5

యుక్తశ్చాన్వయైః పారమేష్టైశ్చామరవ్యజనాదిభిః |
 విరాజమానః పౌలమ్యా సహారాసనయా భృశమ్ | 6

స యదా పరమాచార్యం దేవానామాత్మనశ్చ హ |
 నాభ్యనందత సంప్రాప్తం ప్రత్యుత్థానాసనాదిభిః | 7

వాచస్పతిం మునివరం సురాసురనమస్కృతమ్ ।
 నోచ్ఛచాలాసనాదింద్రః పశ్యన్నపి సభాగతమ్ । 8

తతో నిర్గత్య సహసా కవిరాంగిరసః ప్రభుః ।
 ఆయయౌ స్వగృహం తూష్ణం విద్వాన్ శ్రీమదవిక్రియామ్ । 9

తర్హ్యేవ ప్రతిబుధ్యేంద్రో గురుహేళనమాత్మనః ।
 గర్హయామాస సదసి స్వయమాత్మానమాత్మనా । 10

అహో బత మయాసాధు కృతం వై దభ్రబుద్ధినా ।
 యన్మయైశ్వర్యమత్తేన గురుః సదసి కాత్పుతః । 11

కో గృధ్యేత్ పండితో లక్ష్మీం త్రివిష్టపపతేరపి ।
 యయాహమాసురం భావం నీతోఽద్య విబుధేశ్వరః । 12

యే పారమేష్ఠ్యం ధిషణమధితిష్ఠన్న కంచన ।
 ప్రత్యుత్తిష్ఠేదితి బ్రూయుర్దర్శం తే న పరం విదుః । 13

తేషాం కుపథదేష్ఠ్యాణాం పతతాం తమసి హ్యాధః ।
 యే శ్రద్ధధ్యుర్వచస్తే వై మజ్జంత్యశ్మప్లవా ఇవ । 14

అథాఽహమమరాచార్యమగాధధిషణం ద్విజమ్ ।
 ప్రసాదయిష్యే నిశతః శీర్షా తచ్ఛరణం స్పృశన్ । 15

ఏవం చింతయతస్తస్య మఘోనో భగవాన్ గృహాత్ ।
 బృహస్పతిర్గతోఽదృష్టాం గతిమధ్యాత్మమాయయా । 16

గురోర్నాధిగతః సంజ్ఞాం పరీక్షన్ భగవాన్ స్వరాట్ ।
 ధ్యాయన్ ధియా సురైర్ముక్తః శర్మ నాలభతాత్మనః । 17

తచ్ఛ్రుత్వావాసురాః సర్వే ఆశ్రిత్యాశనసం మతమ్ ।
 దేవాన్ ప్రత్యుద్యమం చక్రుర్దుర్మదా ఆతతాయినః । 18

తైర్విస్ఫుష్టేషుభిస్తేక్షైర్నిర్నిన్నాంగోరుబాహవః ।
 బ్రహ్మణం శరణం జగ్ముః సహేంద్రా నతకంధరాః । 19

తాంస్తథాభ్యర్తితాన్ వీక్ష్య భగవానాత్మభూరజః ।
 కృపయా పరయా దేవ ఉవాచ పరిసాంత్యయన్ । 20

బ్రహ్మోవాచ

అహో బత సురశ్రేష్ఠా హ్యభద్రం వః కృతం మహాత్ ।
 బ్రహ్మిష్ఠం బ్రాహ్మణం దాంతమైశ్వర్యాన్నాభ్యనందత । 21

తస్యాయమనయస్యాసీత్ పరేభ్యో వః పరాభవః ।
 ప్రక్షీణేభ్యః స్వవైరిభ్యః సమృద్ధానాం చ యత్పురాః । 22

మఘవన్ ద్విషతః పశ్య ప్రక్షీణాన్ గుర్వతిక్రమాత్ ।
 సంప్రత్యుపచితాన్ భూయః కావ్యమారాధ్య భక్తితః ।
 అదదీరన్ నిలయనం మమాపి భృగుదేవతాః । 23

త్రివిష్టపం కిం గణయంత్యభేద్య-
 మంత్రా భృగుణామనుశిక్షితార్థాః ।
 న విప్రగోవిందగవీశ్వరాణాం
 భవంత్యభద్రాణి నరేశ్వరాణామ్ । 24

తద్విశ్వరూపం భజతాశు విప్రం
 తపస్వినం త్వాష్ట్రమథాత్మవంతమ్ ।
 సభాజితోఽర్థాన్ స విధాస్యతే వో
 యది క్షమిష్యధ్వముతాస్య కర్మ । 25

శ్రీశుక ఉవాచ

త ఏవముదితా రాజన్ బ్రహ్మణా విగతజ్వరాః ।
 ఋషిం త్వాష్ట్రముపవ్రజ్య పరిష్వజ్యేదమఋవన్ । 26

దేవా ఊచుః

వయం తేఽతిథయః ప్రాప్తా ఆశ్రమం భద్రమస్తు తే ।
 కామః సంపాద్యతాం తాత పితౄణాం సమయోచితః । 27

పుత్రాణాం చ పరో ధర్మః పితృశుశ్రూషణం సతామ్ ।
 అపి పుత్రవతాం బ్రహ్మన్ కిముత బ్రహ్మచారిణామ్ । 28

అచార్యో బ్రహ్మణో మూర్తిః పితా మూర్తిః ప్రజాపతేః ।
 భ్రాతా మరుత్పతేర్మూర్తిర్మాతా సాక్షాత్ క్షితేస్తనుః । 29

దయాయా భగినీ మూర్తిర్దర్శస్యాత్మాతిథిః స్వయమ్ ।
 అగ్నేరభ్యాగతో మూర్తిః స్వర్వభూతాని చాత్మనః । 30

తస్మాత్ప్రత్యాగామూర్తానామూర్తిం పరపరాభవమ్ |
తపసాపనయంస్తాత సందేశం కర్తుమర్హసి | 31

భగవహే ల్యోపాధ్యాయం బ్రహ్మిష్ఠం బ్రాహ్మణం గురుమ్ |
యథాఽంజసా విజేష్యామః సపత్నాంస్తవ తేజసా | 32

స గర్భయంతి హ్యర్జేషు యవిష్టాంఘ్రుభివాదనమ్ |
చందోభ్యోఽన్యత్ర స బ్రహ్మీన్ వయో జ్యైష్ఠ్యస్య కారణమ్ | 33

ఋషీ రువాచ

అభ్యర్చితః సురగణైః పాలోహిత్యే మహాతపాః |
స విశ్వరూపస్తానాహ ప్రహసన్ శ్లక్ష్యమా గిరా | 34

విశ్వరూప ఉవాచ

విగర్జితం ధర్మశీలైర్వృహ్మవర్చ ఉపవ్యయమ్ |
కథం సు మద్విధో నాథా లోకేశైరభియాచితమ్ |
ప్రత్యాఖ్యాస్యతి తద్విషయః స వీవ స్వార్థ ఉచ్యతే | 35

అకించనానాం హి ధనం శిలోంచనం
తేనేహ నిర్వర్జితసాధుసత్క్రియః |

కథం విగర్జ్యం సు కరోమ్యధీశ్వరాః
పాలోధనం హ్యుష్యతి యేన దుర్మతిః | 36

తథాపి న ప్రతిబ్రూయాం గురుభిః ప్రార్థితం కియత్ |
భవతాం ప్రార్థితం సర్వం ప్రాణైరర్జైశ్చ సాధయే | 37

శ్రీ శుక ఉవాచ

తేభ్య వీవం ప్రతిశ్రుత్య విశ్వరూపో మహాతపాః |
పాలోహిత్యం వృతశ్చక్రే పరమేణ సమాధినా | 38

సురద్విషాం శ్రియం గుప్తామౌశనస్యాపి విద్యయా |
అచ్ఛిద్యాదాన్మహేంద్రాయ వైష్ణవ్యా విద్యయా విభుః | 39

యయా గుప్తః సహస్రాక్షో జిగ్యేఽసురచమూర్తిభుః |
తాం ప్రాహ స మహేంద్రాయ విశ్వరూప ఉదారధీః | 40

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః (7)

8 - అథ అష్టమోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

యయా గుప్తః సహస్రాక్షః సవాహాన్ రిపుసైనికాన్ |
శ్రీడన్ద్రివ వినిర్జిత్య త్రిలోక్యా బుభుజే శ్రియమ్ | 1

భగవంస్తస్మమాఖ్యాహి వర్మ నారాయణాత్మకమ్ |
మథాఽం తతాయసః శత్రూన్ యేన గుప్తోఽజయస్కంధే | 2

శ్రీ శుక ఉవాచ

భృతః పురోహితస్త్వాష్ట్రో మహేంద్రాయాసుపృచ్ఛతే |
నారాయణాఖ్యం వర్మాహ తదిహైకమనాః శృణు | 3

విశ్వరూప ఉవాచ

ధౌతాంఘ్రిపాణిరాచమ్య సపవిత్ర ఉదబ్జుభుః |
కృతస్యాంగకరన్యాసో మంత్రాభ్యాం వాగ్యతః శుచిః | 4

నారాయణమయం వర్మ సన్నహ్యేద్భయ ఆగతే |
పాదయోర్జానునోరూర్వోరుదరే హ్యాద్యథోరసి | 5

ముఖే శిరస్యానుపూర్వ్యాదోంకారాదీని విన్యసేత్ |
ఓం నమో నారాయణాయేతి విపర్యయమథాపి వా | 6

కరన్యాసం తతః కుర్యాద్వాదశాక్షరవిద్యయా |
ప్రణవాదియంకారాస్తమంగుళ్యంగుప్తవర్చసం | 7

న్యసేద్బుద్ధయ ఓంకారం వికారమను మూర్తని |
షకారం తు భ్రువోర్మధ్యే ణకారం శిఖయా దిశేత్ | 8

వేకారం నేత్రయోర్యంజాన్నకారం సర్వసంధిషు |
మకారమస్త్రముద్దిశ్య మంత్రమూర్తిర్భవేద్భుధః | 9

సవిసర్గం ఫడంతం తత్ సర్వదిక్షు వినిర్జితేత్ |
ఓం విష్ణవే నమ ఇతి | 10

ఆత్మానం పరమం ధ్యాయేద్ద్యేయం షట్పక్షిభిర్యతమ్ ।
విద్యాతేజస్తపోమూర్తిమిమం మంత్రముదాహరేత్ ॥ 11

ఓం హరిర్విదధ్యాన్మమ సర్వరక్షాం
న్యస్తాంఘ్రిపద్మః పతగేంద్రపృష్ఠే ।
దరారిచర్మాసిగదేషుచాప-
పాశాన్ దధానోఽష్టగుణోఽష్టబాహుః ॥ 12

జలేషు మాం రక్షతు మత్యుమూర్తిః
యాదోగణేభ్యో వరుణస్య పాశాత్ ।
స్తలేషు మాయావటువామనోఽవ్యాత్
త్రివిక్రమః ఘోఽవతు విశ్వరూపః ॥ 13

దుర్గేష్వటవ్యాజిముఖాదిషు ప్రభుః
పాయాన్స్ససింహోఽసురయూథపారిః ।
విముంచతో యస్య మహాట్టహాసం
దిశో వినేదుర్వ్యపతంశ్చ గర్భాః ॥ 14

రక్షత్వసౌ మాధ్యని యజ్జకల్పః
స్వదంష్ట్రయోన్నీతధరో వరాహః ।
రామోఽద్రికూటేష్వథ విప్రవాసే
సలక్ష్మణోఽవ్యాదృరతాగ్రజోఽస్మాన్ ॥ 15

మాముగ్రధర్మాదఖిలాత్ప్రమాదాత్
నారాయణః పాతు నరశ్చ హాసాత్ ।
దత్తస్త్వయోగాదథ యోగనాథః
పాయాద్గుణేశః కపిలః కర్మబంధాత్ ॥ 16

సనత్కుమారోఽవతు కామదేవాత్
హయశీర్షా మాం పథి దేవహేళనాత్ ।
దేవర్షివర్యః పురుషార్చనాంతరాత్
కూర్మో హరిర్మాం నిరయాదశేషాత్ ॥ 17

ధన్వంతరిర్భగవాన్ పాత్వపథ్యాత్
ద్వంద్వాద్భయాద్భుషభో నిర్జితాత్మా ।

యజ్జశ్చ లోకాదవతాజ్జనాంతాత్
బలో గణాత్ క్రోధవశాదహీంద్రః ॥ 18

ద్వైపాయనో భగవానప్రబోధాత్
బుద్ధస్తు పాషండగణాత్ ప్రమాదాత్ ।
కల్కిః కలేః కాలమలాత్ ప్రపాతు
ధర్మావనాయోరుకృతావతారః ॥ 19

మాం కేశవో గదయా ప్రాతరవ్యాద్
గోవింద ఆసంగవమాత్తవేణుః ।
నారాయణః ప్రాహ్లా ఉదాత్తశక్తిః
మధ్యందినే విష్ణురరీంద్రపాణిః ॥ 20

దేవోఽపరాహ్లా మధుహోగ్రధన్వా
సాయం త్రిధామావతు మాధవో మామ్ ।
దోషే హృషీకేశ ఉతార్ధరాత్రే
నిశీథ ఏకోఽవతు పద్మనాభః ॥ 21

శ్రీవత్సధామాపరరాత్ర రుశః
ప్రత్యూష రుశోఽసిధరో జనార్దనః ।
దామోదరోఽవ్యాదనుసంధ్యం ప్రభాతే
విశ్వేశ్వరో భగవాన్ కాలమూర్తిః ॥ 22

చక్రం యుగాంతానల తిగ్మనేమి
భ్రమత్ సమంతాద్భగవత్ప్రయుక్తమ్ ।
దందగ్ని దందగ్గృరిసైన్యమాశు
కక్షం యథా వాతసభో హుతాశః ॥ 23

గదేఽశనిస్పర్శనవిస్ఫులింగే
నిష్పిండి నిష్పిండ్యజితప్రియాసి ।
కూష్మాండవైనాయక యక్షరక్షో-
భూతగ్రహాంశ్చార్ణయ చూర్ణయారీన్ ॥ 24

త్వం యాతుధానప్రమథ ప్రేతమాతృ-
పిశాచవిప్రగ్రహఘోరదృష్టిన్ ।
దరేంద్ర విద్రావయ కృష్ణపూరితో
భీమస్వనోఽరేర్ఘ్యదయాని కంపయన్ ॥ 25

త్వం తిగ్మధారాసివరారిసైన్యమ్
 ఈశప్రయుక్తో మమ ఛింధి ఛింధి ।
 చక్షూంషి చర్మన్ శతచంద్ర ఛాదయ
 ద్విషామఘోనాం హర పాపచక్షుషామ్ । 26

యన్నో భయం గ్రహేభ్యోఽ భూత్కేతుభ్యో నృభ్య ఏవ చ ।
 సరీసృపేభ్యో దంష్ట్రీభ్యో భూతేభ్యోఽంహోభ్య ఏవ వా । 27

సర్వాణ్యేతాని భగవన్నామరూపాస్త్రకీర్తనాత్ ।
 ప్రయాంతు సంక్షయం సద్యో యే నః శ్రేయః ప్రతీపకాః । 28

గరుడో భగవాన్ స్తోత్రస్తోభశ్చందోమయః ప్రభుః ।
 రక్షత్వశేషకృచ్రేభ్యో విష్వక్సేనః స్వనామభిః । 29

సర్వాపద్యో హరేర్నామరూపయానాయుధాని నః ।
 బుద్ధీంద్రియమనః ప్రాణాన్ పాంతు పార్షదభూషణాః । 30

యథా హి భగవానేవ వస్తుతః సదసచ్చ యత్ ।
 సత్యేనానేన నః సర్వే యాంతు నాశముపద్రవాః । 31

యత్తైకాత్పాసుభావానాం వికల్పరహితః స్వయమ్ ।
 భూషణాయుధలింగాభ్యా ధత్తే శక్తిః స్వమాయయా । 32

తేనైవ సత్యమానేన సర్వజ్ఞో భగవాన్ హరిః ।
 పాతు సర్వైః స్వరూపైర్నః సదా సర్వత్ర సర్వగః । 33

విదిక్షు దిక్షూర్వమధః సమంతాత్
 అంతర్బహిర్భగవాన్ నారసింహః ।

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః (8)

9 - అథ నవమోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాసన్ విశ్వరూపస్య శిరాంసి త్రీణి భారత ।
 సోమపీఠం సురాపీఠమన్నాదమితి శుశ్రుమ । 1

ప్రహాపయల్లోకభయం స్వనేన
 స్వతేజసా గ్రస్తసమస్తతేజాః । 34

మఘవన్నిదమాభ్యాతం వర్మ నారాయణాత్మకమ్ ।
 విజేష్యసేఽంజసా యేన దంశితోఽసురయూథపాన్ । 35

వీతద్దారయమాణస్తు యం యం పశ్యతి చక్షుషా ।
 పదా వా సంస్పృశేత్సద్యః సాధ్యసాత్స విముచ్యతే । 36

న కుతశ్చిద్భయం తస్య విద్యాం ధారయతో భవేత్ ।
 రాజదస్యగ్రహాదిభ్యో వ్యాఘ్రాదిభ్యశ్చ కర్షిచిత్ । 37

ఇమాం విద్యాం పురా కశ్చిత్ కౌశికో ధారయన్ ద్విజః ।
 యోగధారణయా స్వాంగం జహౌ స మరుధన్వని । 38

తస్యోపరి విమానేన గంధర్వపతిరేకదా ।
 యయౌ చిత్రరథః స్త్రీభిర్న్యూతో యత్ర ద్విజక్షయః । 39

గగనాన్వృపతత్సద్యః సవిమానో హ్యవాక్చిరాః ।
 స వాలఖిల్యవచనాదస్తీన్యాదాయ విస్మితః ।

ప్రాస్య ప్రాచీసరస్వత్యాం స్నాత్వా ధామ స్వమన్వగాత్ । 40

శ్రీశుక ఉవాచ

య ఇదం శృణుయాత్కాలే యో ధారయతి చాదృతః ।
 తం నమస్యంతి భూతాని ముచ్యతే సర్వతో భయాత్ । 41

వీతాం విద్యామధిగతో విశ్వరూపాచ్చతక్రతుః ।
 త్రైలోక్యలక్ష్మీం బుభుజే వినిర్జిత్య మృధేఽసురాన్ । 42

స వై బర్హిషి దేవేభ్యో భాగం ప్రత్యక్షముచ్చకైః ।
 అవదద్యస్య పితరో దేవాః సప్రశ్రయం నృప । 2
 స ఏవ హి దదౌ భాగం పరోక్షమసురాన్ ప్రతి ।
 యజమానోఽవహద్భాగం మాతృస్నేహావశానుగః । 3

తద్దేవహేళనం తస్య ధర్మాశీకం సురేశ్వరః ।
 ఆలక్ష్య తరసా భీతస్తచ్చీర్ష్యాణ్యచ్చినద్రుషా ॥ 4

సోమపీఠం తు యత్తస్య శిర ఆసీత్కపింజలః ।
 కలవింకః సురాపీఠమన్నాదం యత్స తిత్తిరిః ॥ 5

బ్రహ్మహత్యామంజలినా జగ్రాహ యదపీశ్వరః ।
 సంవత్సరాంతే తదఘం భూతానాం స విశుద్ధయే ।
 భూమ్యమ్బుద్రుమయోషిద్భ్యశ్చతుర్తా వ్యభజద్దరిః ॥ 6

భూమిస్తురీయం జగ్రాహ ఖాతపూరవరేణ వై ।
 ఈరణం బ్రహ్మహత్యాయా రూపం భూమౌ ప్రదృశ్యతే ॥ 7

తుర్యం ఛేదవిరోహేణ వరేణ జగృహుర్మునాః ।
 తేషాం నిర్యాసరూపేణ బ్రహ్మహత్యా ప్రదృశ్యతే ॥ 8

శశ్వత్కామవరేణాంహస్తురీయం జగృహుః స్త్రియః ।
 రజోరూపేణ తాస్వంహో మాసి మాసి ప్రదృశ్యతే ॥ 9

ద్రవ్యభూయోవరేణాపస్తురీయం జగృహుర్మలమ్ ।
 తాసు బుద్భుదఫేనాభ్యాం దృష్టం తద్దరతి క్షిపన్ ॥ 10

హతపుత్రస్తతస్త్వష్టా జుహవేంద్రాయ శత్రవే ।
 ఇంద్రశత్రో వివర్తస్య మా చిరం జహి విద్విషమ్ ॥ 11

అథాన్వాహార్యపచనాదుత్తితో ఘోరదర్శనః ।
 కృతాంత ఇవ లోకానాం యుగాంతసమయే యథా ॥ 12

విష్యగ్వివర్తమానం తమిషుమాత్రం దినే దినే ।
 దగ్ధలైలప్రతీకాశం సంధ్యాభ్రానీకవర్చనమ్ ॥ 13

తస్తతామ్రశిఖాశ్మశ్రుం మధ్యాహ్నోర్కృగ్రలోచనమ్ ॥ 14

దేదీప్యమానే త్రిశిఖే శూల ఆరోప్య రోదసీ ।
 సృత్యంతమున్నదంతం చ చాలయంతం పదా మహీమ్ ॥ 15

దరిగమ్భీరవక్త్రేణ పిబతా చ నభస్తలమ్ ।
 లిహతా జిహ్వాయర్క్షాణి గ్రసతా భువనత్రయమ్ ॥ 16

మహతా రౌద్రదంష్ట్రేణ జృమ్భమాణం ముహుర్ముహుః ।
 విత్రస్తా దుద్రువుర్లోకా వీక్ష్య సర్వే దిశో దశ ॥ 17

యేనావృతా ఇమే లోకాస్తమసా త్వాష్ట్రమూర్తినా ।
 స వై వృత ఇతి ప్రోక్తః పాపః పరమదారుణః ॥ 18

తం నిజఘ్నరభిద్రుత్య సగణా విబుధర్షభాః ।
 స్వైః స్వైర్దివ్యాస్త్రశస్త్రైః సోఽగ్రసత్ తాని కృత్సృశః ॥ 19

తతస్త్వే విస్మితాస్సర్వే విషణ్ణా గ్రస్తతేజసః ।
 ప్రత్యంచమాదిపురుషముపతస్త్వః సమాహితాః ॥ 20

దేవా ఊచుః

వాయుంబరాగ్న్యవేక్షితయస్త్రిలోకాః
 బ్రహ్మాదయో యే వయముద్విజంతః ।
 హరామ యస్మై బలిమంతకోఽసౌ
 బిభేతి యస్మాదరణం తతో నః ॥ 21

అవిస్మితం తం పరిపూర్ణకామం
 స్వేనైవ లాభేన సమం ప్రశాంతమ్ ।
 వినోపసర్వత్యపరం హి బాలిశః
 శ్వలాంగులేనాతితితర్తి సింధుమ్ ॥ 22

యస్యోరుశృంగే జగతీం స్వనావం
 మనుర్యథాబధ్య తతార దుర్గమ్ ।
 స ఏవ నస్త్యాష్ట్రభయాద్దురంతాత్
 త్రాతాఽఽశ్రితాన్ వారిచరోఽపి నూనమ్ ॥ 23

పురా స్వయంభూరపి సంయమామ్బు-
 స్యదీర్ణవాతోర్మిరవైః కరాళే ।
 ఏకోఽరవిందాత్పతితస్తతార
 తస్మాద్భయాద్యేన స నోఽస్తు పారః ॥ 24

య ఏక రుశో నిజమాయయా నః
 ససర్జ యేనానుస్సృజామ విశ్వమ్ ।
 వయం న యస్యాపి పురః సమీహతః
 పశ్యామ లింగం పృథగీశమానినః ॥ 25

యో నః సపత్నైర్భృశమర్కమానాన్
 దేవర్షితిర్కఙ్క్షుషు నిత్య వివ ।
 కృతావతారస్తనుభిః స్వమాయయా
 కృత్వాఽఽ త్మసాత్పాతి యుగే యుగే చ । 26

తమేవ దేవం వయమాత్మదైవతం
 పరం ప్రధానం పురుషం విశ్వమన్యమ్ ।
 వ్రజామ సర్వే శరణం శరణ్యం
 స్వానాం స నో ధాస్యతి శం మహాత్మా । 27

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి తేషాం మహారాజ సురాణాముపతిష్ఠలామ్ ।
 ప్రతీచ్యాం దిశ్యభూదావిః శంఖచక్రగదాధరః । 28

అత్మరుద్రైః షోడశభిర్వివా శ్రీవత్సకౌస్తుభా ।
 పర్యుపాసితమున్నిద్రశరదంబురుహీక్షణమ్ । 29

దృష్ట్వా తమవనా సర్వే రక్షణాహ్లాదవిక్లవాః ।
 దండవత్పతిలా రాజన్ శనైరుత్తాయ తుష్టుభుః । 30

దేవా ఊచుః

సమస్తే యజ్ఞవీర్యాయ వయసే ఉత తే నమః ।
 సమస్తే హ్యస్తచక్రాయ నమః సుపురుహలాతయే । 31

యత్తే గతినాం తిస్మాణామీశితుః పరమం పదమ్ ।
 నార్వాచీనో వినర్లస్య ధాతర్వేదితుమర్హతి । 32

ఓం సమస్తేఽస్తు భగవన్నారాయణ వాసుదేవ
 అదిపురుష మహాపురుష మహాసుభావ పరమమంగళ
 పరమకళ్యాణ పరమకారుణిక కేవల జగదాధార
 లోకైకనాథ సర్వేశ్వర లక్ష్మీనాథ పరమహంసపరివ్రాజితైః
 పరమేణాత్మయోగ సమాధినా పరిభావితపతిస్ఫుట
 పారమహంస్య ధర్మేణోద్ధాటిత తమఃకవాటద్వారే చిత్తే
 అపావృత అత్మలోకే స్వయముపలబ్ధనిజసుభానుభవో
 భవాన్

33

దురవబోధ ఇవ తవాయం విహారయోగో
 యదశరణోఽశరీర ఇదమనవేక్షిత
 అస్మత్సమవాయ అత్మనైవావిక్రియమాణేన సగుణం
 అగుణః నృజసి పాసి హరసి

34

అథ తత్ర భవాన్ కిం దేవదత్తవదిహ గుణవిసర్గపతితః
 పారతంత్ర్యేణ స్వకృతకుశలాకుశలం
 ఫలముపాదదాతి ఆహోస్విదాత్మాలామః
 ఉపశమశీలః సమంజసదర్శన ఉదాస్త ఇతి హ
 వావ న విదామః

35

న హి విరోధ ఉభయం భగవత్సపరిగణితగుణగణే
 రశ్వరేఅనవగాహ్యమాహాత్మ్యేఅర్వాచీన వికల్ప
 వితర్కవిచార ప్రమాణాభాసకుతర్కశాస్త్రకలిలాంతః
 కరణాశయదురవగ్రహవాదినాం వివాదానవసర
 ఉపరతసమస్తమాయామయే కేవల
 వీవాత్మమాయామంతర్దాయ కో న్వర్తో దుర్బట
 ఇవ భవతి స్వరూపద్వయాభావాత్

36

సమవిషమమతీనాం మతమనుసరసి యథా
 రజ్జుఖండః సర్పాదిథియామ్

37

స ఏవ హి పునః సర్వవస్తుని వస్తుస్వరూపః
 సర్వేశ్వరః సకలజగత్కారణకారణభూతః
 సర్వప్రత్యగాత్మత్వాత్ సర్వ గుణాభాసోపలక్షిత
 ఏక ఏవ పర్యవశేషితః

38

అథ హి వావ తవ మహిమాఘృతరససముద్రవిఘ్నషా
 సకృదవలీధయా స్వమనసి నిష్కందమానానవరతసుఖేన
 విస్మృతిత దృష్టశ్రుతవిషయసుఖలేశాభాసాః
 పరమభాగవలా వికాంతిన్ భగవతి
 సర్వభూతప్రియసుహృది సర్వాత్మని నితరాం
 నిరంతరం నిర్మలమనసః కథమూహ వా వీతే
 మధుమధన పునః స్వార్థకుశలా
 హ్యత్మప్రియసుహృదః సాధవస్త్వచ్చరణామ్ముజాసు
 సేవాం వినృజంతి న యత్ర పునరయం
 సంసారపర్యావర్తః

39

త్రిభువనాత్మభవన త్రివిక్రమ త్రినయన
 త్రిలోకమనోహరానుభావ తవైవ విభూతయో
 దితిజదనుజాదయశ్చాపి తేషామనుపక్రమసమయోఽ
 యమితి స్వాత్మమాయయా సురనరమృగమిశ్రితజలచరాకృతిభిః
 యథాపరాధం దండం దండధర దధర్థ వీవమేనమపి
 భగవన్ జహి త్వాష్ట్రముత యది మన్యసే | 40

అస్మాకం తావకానాం తవ నతానాం హరే తత
 తతామహ తవ చరణనలినయుగల ధ్యానానుబద్ధహృదయ-
 నిగడానాం స్వలింగవివరణేనాత్మసాత్కృతానామ్
 అనుకమ్బానురంజిత విశదరుచిరశిశిరస్మితావ
 లోకేన విగలిత మధురముఖరసామృతకలయా
 వాంతస్తాపమనఘార్హసి శమయితుమ్ | 41

అథ భగవంస్తవాస్మాభిరఖిలజగదుత్పత్తి
 స్థితిలయనిమిత్తాయమానదివ్యమాయావినోదస్య
 సకలజీవనికాయానామంతర్హృదయేషు బహిరపి
 చ బ్రహ్మప్రత్యగాత్మస్వరూపేణ ప్రధానరూపేణ చ
 యథాదేశకాలదేహావస్థానవిశేషం తదుపాదానోపలమృకత
 యానుభవతః సర్వప్రత్యయసాక్షిణ ఆకాశశరీరస్య
 సాక్షాత్పరబ్రహ్మణః పరమాత్మనః కియానిహ వా అర్థవిశేషో
 విజ్ఞాపనీయః స్యాద్విస్ఫులింగాదిభిరివ హిరణ్యరేతసః | 42

అత వీవ స్వయం తదుపకల్పయాస్మాకం భగవతః
 పరమగురోస్తవ చరణశతపలాశచ్ఛాయాం
 వివిధవృజినసంసారపరిశ్రమోపశమనీముపస్మతానాం
 వయం యత్కామేనోపసాదితాః | 43

అథో ఈశ జహి త్వాష్ట్రం గ్రసంతం భువనత్రయమ్ |
 గ్రస్తాని యేన నః కృష్ణ తేజాంస్యస్త్రాయుధాని చ | 44

హంసాయ దహ్రానిలయాయ నిరీక్షకాయ
 కృష్ణాయ మృష్టయశసే నిరుపక్రమాయ |
 సత్సంగ్రహాయ భవపాంథనిజాశ్రమాప్తా-
 వంతే పరీష్టగతయే హరయే నమస్తే | 45

శ్రీశుక ఉవాచ

అఢైవమీడితో రాజన్ సాదరం త్రిదశైర్లరిః |
 సముపస్థానమాకర్ణ్య ప్రాహ తానభినందితః | 46

శ్రీభగవానువాచ

ప్రీతోఽహం వః సురశ్రేష్ఠా మదుపస్థానవిద్యయా |
 ఆత్మైశ్వర్యస్మృతిః పుంసాం భక్తిశ్చైవ యయా మయి | 47

కిం దురాపం మయి ప్రీతే తథాపి విబుధర్షభాః |
 మయ్యేకాంతమతిర్నాన్యత్ మత్తో వాంఛతి తత్త్వవిత్ | 48

న వేద కృపణః శ్రేయ ఆత్మనో గుణవస్తుద్భక్ |
 తస్య తానిచ్ఛతో యచ్ఛేద్యది సోఽపి తథావిధః | 49

స్వయం నిశ్చేయసం విద్వాన్ న వక్త్యజ్ఞాయ కర్మ హి |
 న రాతి రోగిణోఽపథ్యం వాంఛతో హి భిషక్తమః | 50

మఘవన్ యాత భద్రం వో దధ్యంచమృషిసత్తమమ్ |
 విద్యావ్రతతపస్సారం గాత్రం యాచత మా చిరమ్ | 51

స వా అధిగతో దధ్యజ్ఞే అశ్విభ్యాం బ్రహ్మ నిష్కలమ్ |
 యద్వా అశ్వశిరో నామ తయోరమరతాం వ్యధాత్ | 52

దధ్యంజ్ఞాభర్వణస్త్యస్త్రేష్టే వర్మాభేద్యం మదాత్మకమ్ |
 విశ్వరూపాయ యత్రాదాత్ త్వష్టా యత్త్వమథాస్తతః | 53

యుష్మభ్యం యాచితోఽశ్విభ్యాం ధర్మజ్ఞోఽంగాని దాస్యతి |
 తతస్తైరాయుధశ్రేష్ఠో విశ్వకర్మవినిర్మితః |
 యేనో వృత్రశిరో హర్తా మత్తేజ ఉపబృంహితః | 54

తస్మిన్ వినిహతే యూయం తేజోఽస్త్రాయుధసమ్పదః |
 భూయః ప్రాప్స్యథ భద్రం వో న హింసంతి చ మత్పరాన్ | 55

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః (9)

10 - అథ దశమోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇంద్రమేవం సమాదిశ్య భగవాన్ విశ్వభావనః |
పశ్యలామనిమేషాణాం తత్రైవాంతర్తథే హరిః | 1

తథాభియాచిత్ దేవైర్బుధిరాధర్వణో మహాన్ |
మోదమాన ఉవాచేదం ప్రహసన్నివ భారత | 2

అపి బృందారకా యూయం న జానీథ శరీరిణామ్ |
సంస్థాయాం యస్త్యభిద్రోహో దుస్సహశ్చేతనాపహః | 3

జిజీవిషూణాం జీవానామాత్మా ప్రేష్ట ఇహేప్పితః |
క ఉత్సహేత తం దాతుం భిక్షమాణాయ విష్ణవే | 4

దేవా డీమః

కిం ను తద్దుస్త్వజం బ్రహ్మాన్ పుంసాం భూతానుకంపినామ్ |
భవద్విధానాం మహతాం పుణ్యశ్లోకేడ్యకర్మణామ్ | 5

నూనం స్వార్థపలో లోకో న వేద పరసంకటమ్ |
యది వేద న యాచేత నేతి నాహ యదీశ్వరః | 6

ఋషీరువాచ

ధర్మం వః శ్రోతుకామేన యూయం మే వ్రత్యుదాహృతాః |
ఏష వః ప్రయమాత్మానం త్యజంతం సంత్యజామ్యహమ్ | 7

యోఽధ్రువేణాత్మనా నాథా న ధర్మం న యశః పుమాన్ |
రహేత భూతదయయా స శోచ్యః స్థావరైరపి | 8

వీలావానవ్యయో ధర్మః పుణ్యశ్లోకైరుపాసితః |
యో భూతశోకహర్షాభ్యామాత్మా శోచతి హృష్యతి | 9

అహో దైన్యమహో కష్టం పార్శ్వైః క్షణభంగురైః |
యన్నోపకుర్యాదస్వార్థైర్మర్త్యః స్వజ్ఞాతివిగ్రహైః | 10

శ్రీ శుక ఉవాచ

వివం కృతవ్యవసిలో దధ్యజ్ఞాధర్వణస్తనుమ్ |
పరే భగవతి బ్రహ్మణ్యాత్మానం సన్నయన్ జహా | 11

యతాక్షాసుమనోబుద్ధిస్తత్త్వద్భగ్ ధ్వస్తబంధనః |
ఆస్థితః పరమం యోగం న దేహం బుబుధే గతమ్ | 12

అథేంద్రో వజ్రముద్యమ్య నిర్మితం విశ్వకర్మణా |
మునేః శుక్తిభిరుత్పిక్తో భగవల్తేజసాన్వితః | 13

వృలో దైవగణైః సర్వైర్లజేంద్రోపర్యశోభత |
స్తూయమానో మునిగణైస్తైలోక్యం హర్షయన్నివ | 14

వృత్రమభ్యద్రవచ్ఛేత్తుమసురానీకయూథపైః |
పర్యస్తమోజసా రాజన్ క్రుద్ధో రుద్ర ఇవాంతకమ్ | 15

తలస్సురాణామనురై రణః పరమదారుణః |
త్రేతాముఖే నర్మదాయామభవత్ప్రథమే యుగే | 16

రుద్రైర్వసుభిరాదిత్యైరశ్విభ్యాం పితృవహ్నిభిః |
మరుద్భిర్బభుభిః సాద్యైర్విశ్వేదేవైర్మరుత్పతిమ్ | 17

ద్భుష్టైః వజ్రధరం శక్రం రోచమానం స్వయా శ్రీయా |
నామృష్యన్ననురా రాజస్మృధే వృత్రపురస్సరాః | 18

నముచిః శంబరోఽ నర్వా ద్విమూర్తా ఋషభోఽంబరః |
హయగ్రీవః శంకుశిలా వివ్రచిత్తిరయోముఖః | 19

పులోమా వృషపర్వా చ ప్రహేతిర్దేతిరుత్కలః |
దైతేయా దానవా యక్షా రక్షాంసి చ సహస్రశః | 20

సుమాలిమాలిప్రముఖాః కార్తన్యరపరిచ్ఛదాః ।
సతిషిధ్యేంద్రసేనాగ్రం మృత్యోరపి దురాసదమ్ । 21

అభ్యర్తయన్నసంభాంతాః సింహనాదేన దుర్మదాః ।
గదాభిః పరిఘైర్పాణైః ప్రాసముద్గరతోమరైః । 22

ఘోరైః పరశ్వధైః బద్ధైః శతఘ్నిభిర్బుశుండిభిః ।
సర్వతోఽవాకిరన్ శస్త్రైరస్త్రైశ్చ విబుధర్షభాన్ । 23

స తేఽదృశ్యంత సంఘన్నాః శరజాలైః సమంతతః ।
పుంభానుపుంబపతిలైర్జ్యోతింషీవ నభోఘనైః । 24

స తే శస్త్రాస్త్రవర్షాఘా హ్యసేదుః సురసైనికాన్ ।
భిన్నాః సిద్ధపథే దేవైర్లఘుహస్తైః సహస్రథా । 25

అథ క్షీణాస్త్రశస్త్రాఘా గిరిశృంగద్రుమోపలైః ।
అభ్యవర్షన్ సురబలం చిచ్ఛిదుస్తాంశ్చ పూర్వవత్ । 26

తానక్షలాన్ స్వస్తిమతో నిశామ్య
శస్త్రాస్త్రపూగైరథ వృత్రనాథాః ।
ద్రుమైర్బుషద్భిర్వివిధాద్రిశృంగైః
అవిక్షలాంస్త్రసురింద్రసైనికాన్ । 27

సర్వే ప్రయాసా అభవన్ విమోఘాః
కృలాః కృలా దేవగణేషు దైత్యైః ।
కృష్ణానుకూలేషు యథా మహత్సు
క్షుద్రైః ప్రయుక్తా రుషతీ రూక్షవాచః । 28

తే స్వప్రయాసం వితథం నిరీక్ష్య
హరావభక్తా హతయుద్ధదర్పాః ।
పలాయనాయాజిముఖే విస్ఫుజ్య
పతిం మనస్తే దధురాత్తసారాః । 29

వృత్రోఽసురాంస్తానుగాన్మనస్వీ
ప్రథావతః ప్రేక్ష్య బభాష వితత్ ।
పలాయితం ప్రేక్ష్య బలం చ భగ్నం
భయేన తీవ్రేణ విహస్య వీరః । 30

కాలోపపన్నాం రుచిరాం మనస్వినాం
ఉవాచ వాచం పురుషప్రవీరః ।
హే విప్రచిత్తే నముచే పులోమన్
మయానర్వన్ శమ్భుర మే శృణుధ్వమ్ । 31

జాతస్య మృత్యుర్ద్రవ వీవ సర్వతః
ప్రతిక్రియా యస్య స చేహ క్లుప్తాః ।
లోకో యశశ్చాథ తతో యదిహ్యముం
కో నామ మృత్యుం స వృణీత యుక్తమ్ । 32

ద్వౌ సమ్మతావిహ మృత్యూ దురాపౌ
యద్బ్రహ్మసంధారణయా జితాసుః ।
కళేబరం యోగరతో విజహ్యత్
యదగ్రణీర్వీరశయేఽనివృత్తః । 33

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే చతవోఽధ్యాయః (10)

11 - అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

త వీవం శంసలో ధర్మం వచః పత్యురచేతసః ।
నైవాగృహ్లాన్ భయత్రస్తా పలాయనపరా నృప । 1

విశీర్యమాణాం పృతనామాసురీమసురర్షభః ।
కాలానుకూలైస్తేదశైః కాల్యమానామనాథవత్ । 2

దృష్ట్వాతప్యత సంకృద్భః ఇంద్రశత్రురమర్షితః ।
లాన్ నివాల్పాజసా రాజన్నిర్భర్త్యేదమువాచ హ । 3

కిం వ ఉచ్చురిలైర్మాతుర్దావద్భిః పృష్ఠతో హలైః ।
స హి భీతవథః శ్లాఘ్యో న స్వర్వః శూరమానినామ్ । 4

యది వః ప్రథనే శ్రద్ధా సారం వాక్షుల్లకా హృది ।
అగ్రే తిష్ఠత మాత్రం మే న చేద్ధామ్యసుఖే స్పృహా ॥ 5

ఏవం సురగణాన్ క్రుద్ధో భీషయన్ వపుషా రిపూన్ ।
వ్యసదత్ సుమహాప్రాణో యేన లోకా విచేతసః ॥ 6

తేన దేవగణాః సర్వే వృత్రవిస్ఫోటనేన వై ।
నిపేతురూర్మిలా భూమౌ యథైవాశనినా హలాః ॥ 7

మమర్ష పద్భ్యాం సురస్సైన్యమాతురం
నిమీలితాక్షం రణరంగదుర్మదః ।
గాం కమ్పయన్నద్యతశూల ఓజసా
నాళం వనం యూథపతిర్యథోన్మదః ॥ 8

విలోక్య తం వజ్రధరోఽత్యమర్షితః
స్వశత్రవేఽభిద్రవతే మహాగదామ్ ।
చిక్షేప తామాపతతీం సుదుస్సహం
జగ్రాహ వామేన కరేణ లీలయా ॥ 9

స ఇంద్రశత్రుః కుపితో భృశం తయా
మహేంద్రవాహం గదయోగ్రవిక్రమః ।
జఘాస కుమ్భస్తల ఉన్నదన్ మృధే
తత్కర్మ సర్వే సమపూజయన్నృప ॥ 10

ఐరావతో వృత్రగదాభిమృష్టే
విఘ్నార్లితోఽద్రిః కులిశాహలో యథా ।
అపాసరద్భిన్నముఖః సహేంద్రో
ముంచన్నస్కక్ సప్తధనుర్భుశార్తః ॥ 11

స సన్నవాహాయ విషణ్ణచేతసే
ప్రాయుజ్ఞ భూయః స గదాం మహాత్మా ।
ఇంద్రోఽమృతస్యందికరాభిమర్శ-
వితవ్యధక్ష్తతవాహోఽవతస్తే ॥ 12

స తం సృపేంద్రాహవకామ్యయా రిపుం
వజ్రాయుధం భ్రాతృహణం విలోక్య ।
స్మరంశ్చ తత్కర్మ సృశంసమంహః
శోకేన మోహేన హసన్ జగాద ॥ 13

వృత్ర ఉవాచ

దిష్ట్యా భవాన్మే సమవస్థితో రిపుః
యో బ్రహ్మహో గురుహో భ్రాతృహో చ ।
దిష్ట్యాన్మణోఽద్యాహమసత్తమ త్వయా
మచ్యూలనిర్భిన్నదృషద్ద్వదాచిరాత్ ॥ 14

యో నోఽగ్రజస్యాత్మవిదో ద్విజాతేః
గురోరపాపస్య చ దీక్షితస్య ।
విస్రభ్య ఖడ్గేన శిరాంస్యవృశ్చత్
పశోరివాకరుణః స్వర్గకామః ॥ 15

శ్రీహ్రీదయాకీర్తిభిరుజ్జితం త్వాం
స్వకర్మణా పురుషాదైశ్చ గర్జ్యమ్ ।
కృచ్ఛ్రేణ మచ్యూలవిభిన్న దేహమ్
అస్తుష్టవహ్నిం సమదంతి గృధ్రాః ॥ 16

అన్యేఽను యే త్వేహ సృశంసమజ్ఞా
యే హ్యుద్యతాస్త్రాః ప్రహరంతి మహ్యమ్ ।
తైర్భూతనాథాన్ సగణాన్ నిశాత-
త్రిశూలనిర్భిన్నగళైర్యజామి ॥ 17

అథో హరే మే కులిశేన వీర
హర్తా ప్రమత్వైవ శిరో యదీహ ।
తత్రాన్మణో భూతబలిం విధాయ
మనస్వినాం పాదరజః ప్రపత్స్వే ॥ 18

సురేశ కస్మాన్న హినోషి వజ్రం
పురఃస్థితే వైరిణి మయ్యమోఘమ్ ।
మా సంశయిష్యా న గదేవ వజ్రం
స్యాన్నిష్ఠులం కృపణార్థేవ యాచ్ఛా ॥ 19

నన్వేష వజ్రస్తవ శక్ర తేజసా
హరేర్దధీచేస్తపసా చ తేజితః ।
తేనైవ శత్రుం జహి విష్ణుయంత్రితో
యతో హరిర్విజయః శ్రీర్గుణాస్తతః ॥ 20

అహం సమాధాయ మనో యథాఽఽహ
 సంకర్షణస్తచ్చరణారవిందే ।
 త్వద్వజ్రరంహోలులితగ్రామ్యపాశో
 గతిం మునేర్యామ్యపవిద్దలోకః । 21

పుంసాం కిలైకాంతధియాం స్వకానాం
 యాః సమ్పదో దివి భూమౌ రసాయామ్ ।
 న రాతి యద్వేష ఉద్వేగ ఆధిః
 మదః కలిర్యసనం సంప్రయాసః । 22

త్రైవర్గికాయాసవిఘాతమస్మత్-
 పతిర్విధత్తే పురుషస్య శక్ర ।
 తతోఽనుమేయో భగవత్ప్రసాదో
 యో దుర్లభోఽకించనగోచరోఽన్యైః । 23

అహం హరే తవ పాదైకమూల-
 దాసానుదాసో భవితాస్మి భూయః ।

మనః స్మరేతాసుపతేర్గుణాంస్తే
 గృణీత వాక్కర్మ కరోతు కాయః । 24

న నాకపుష్టం న చ పారమేష్ఠ్యం
 న సార్వభౌమం న రసాధిపత్యమ్ ।
 న యోగసిద్ధీరపునర్భవం వా
 సమంజస త్వా విరహాయ్య కాంక్షే । 25

అజాతపక్షా ఇవ మాతరం ఖగాః
 స్తన్యం యథా వత్సతరాః క్షుధార్తాః ।
 ప్రియం ప్రియేవ ప్యుషితం విషణ్ణాః
 మనోఽరవిందాక్ష దిదృక్షతే త్వామ్ । 26

మమోత్తమఃశ్లోకజనేషు సఖ్యం
 సంసారచక్రే భ్రమతః స్వకర్మభిః ।
 త్వన్మాయయాత్మాత్మజదారగేహి-
 ష్వాసక్తచిత్తస్య న నాథ భూయాత్ । 27

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః (11)

12 - అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః

ఋషిరువాచ

ఏవం జిహోసుర్భుప దేహమాజౌ
 మృత్యుం వరం విజయాన్మన్యమానః ।
 శూలం ప్రగృహ్యోభ్యపతత్సురేంద్రం
 యథా మహాపురుషం కైటభోఽఘ్న । 1

తతో యుగాంతాగ్నికతోరజిహ్వామ్
 ఆవిధ్య శూలం తరసాసురేంద్రః ।
 క్షిప్త్వా మహేంద్రాయ వినద్య వీరో
 హతోఽసి పాపేతి రుషా జగాద । 2

ఖ ఆపతత్ తద్విచలద్రహోల్కవత్
 నిరీక్ష్య దుష్ప్రేక్షమజాతవిక్లబః ।

వజ్రేణ వజ్రీ శతపర్వణాచ్చినత్
 భుజం చ తస్యోరగరాజభోగమ్ । 3

ఛిన్నైకబాహుః పరిఘేణ వృత్రః
 సంరబ్ధ ఆసాద్య గృహీతవజ్రమ్ ।
 హనౌ తతాడేంద్రమథామరేభం
 వజ్రం చ హస్తాన్వ్యపతన్మఘోనః । 4

వృత్రస్య కర్మాతిమహాద్భుతం తత్
 సురాసురాశ్చారణసిద్ధసంఘాః ।
 అపూజయంస్తత్ పురుహూతసంకటం
 నిరీక్ష్య హోహతి విచుక్రుశుర్భుశమ్ । 5

ఇంద్రో న వజ్రం జగృహే విలజ్జితః
 చ్యుతం స్వహస్తాదరిసన్నిధౌ పునః ।

తమాహ వృత్రో హర ఆత్తవజ్రో
జహి స్వశత్రుం న విషాదకాలః । 6

యుయుత్సతాం కుత్రచిదాతతాయినాం
జయః సదైకత్ర న వై పరాత్మనామ్ ।
వినైకముత్పత్తిలయస్థితీశ్వరం
సర్వజ్ఞమాద్యం పురుషం సనాతనమ్ । 7

లోకాః సపాలా యస్యేమే శ్వసంతి వివశా వశే ।
ద్విజా ఇవ శిచా బద్ధాః స కాల ఇహ కారణమ్ । 8

ఓజః సహో బలం ప్రాణమమృతం మృత్యుమేవ చ ।
తమజ్ఞాయ జనో హేతుమాత్మానం మన్యతే జడమ్ । 9

యథా దారుమయీ నారీ యథా యంత్రమయో మృగః ।
ఏవంభూతాని మఘవన్నీశతంత్రాణి విద్ధి భోః । 10

పురుషః ప్రకృతిర్వ్యక్తమాత్మా భూతేంద్రియాశయాః ।
శక్నువంత్యస్య సర్గాదౌ న వినా యదనుగ్రహాత్ । 11

అవిద్వానేవమాత్మానం మన్యతే నీశమీశ్వరమ్ ।
భూతైః సృజతి భూతాని గ్రసతే తాని తైః స్వయమ్ । 12

ఆయుః శ్రీః కీర్తిరైశ్వర్యమాశిషః పురుషస్య యాః ।
భవంత్యేవ హి తత్కాలే యథానిచ్ఛోర్విపర్యయాః । 13

తస్మాదకీర్తియశసోర్జయాపజయయోరపి
సమః స్యాత్సుఖదుఃఖాభ్యాం మృత్యుజీవితయోస్తథా । 14

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి ప్రకృతేర్నాత్మనో గుణాః ।
తత్ర సాక్షిణమాత్మానం యో వేద న స బధ్యతే । 15

పశ్య మాం నిర్జితం శక్ర వృక్ణాయుధభుజం మృధే ।
ఘటమానం యథాశక్తి తవ ప్రాణజిహీర్షయా । 16

ప్రాణగ్లహోఽయం సమర ఇష్వక్షో వాహనాసనః ।
అత్ర న జ్ఞాయతే ముష్య జయోఽముష్య పరాజయః । 17

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇంద్రో వృత్రవచః శ్రుత్వా గతాలీకమపూజయత్ ।
గృహీతవజ్రః ప్రహసంతస్తమాహ గతవిస్మయః । 18

ఇంద్ర ఉవాచ

అహో దానవ సిద్ధోఽసి యస్య తే మతిరీదృశీ ।
భక్తః సర్వాత్మనాఽఽత్మానం సుహృదం జగదీశ్వరమ్ । 19

భవానతార్హిన్మాయాం వై వైష్ణవీం జనమోహినీమ్ ।
యద్విహాయాసురం భావం మహాపురుషతాం గతః । 20

ఖల్విదం మహదాశ్చర్యం యద్రజఃప్రకృతేస్తవ ।
వాసుదేవే భగవతి సత్వాత్మని దృఢా మతిః । 21

యస్య భక్తిర్భగవతి హఠా నిశ్చేయసేశ్వరే ।
విక్రీడతోఽమృతామృతాధౌ కిం క్షుద్రైః భాతకోదకైః । 22

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి బ్రువాణావన్యోఽన్యం ధర్మజిజ్ఞాసయా నృప ।
యుయుధాతే మహావీర్యావింద్రవృత్రౌ యుధాం పఠీ । 23

ఆవిధ్య పరిఘం వృత్రః కార్ణాయసమరిందమః ।
ఇంద్రాయ ప్రాహిణోద్ధోరం వామహస్తేన మారిష । 24

స తు వృత్రస్య పరిఘం కరం చ కరభోపమమ్ ।
చిచ్ఛేద యుగపద్దేవో వజ్రేణ శతపర్వణా । 25

దోర్భ్యాముత్కృత్తమూలాభ్యాం బభౌ రక్తస్రవోఽసురః ।
ఛిన్నపక్షో యథా గోత్రః ఖాద్రుష్టో వజ్రిణా హతః । 26

కృత్యా ధరాం హనుం భూమౌ దైత్యో దివ్యుత్తరాం హనుమ్ ।
నభో గంభీరవక్త్రేణ లేలిహోల్పణజిహ్వయా । 27

దంష్ట్రాభిః కాలకల్పాభిర్గ్రసన్నివ జగత్రయమ్ ।
అతిమాత్రమహాకాయ ఆక్షిపంస్తరసా గిరీన్ । 28

గిరిరాట్పాదచారీవ పద్భ్యాం నిర్జరయన్మహీమ్ ।
జగ్రాస స సమాసాద్య వజ్రణం సహవాహనమ్ । 29

మహాప్రాణో మహావీర్యో మహాసర్ప ఇవ ద్విపమ్ ।
వృత్రగ్రస్తం తమాలక్ష్మ్య సప్రజాపతయః సురాః ।
హా కష్టమితి నిర్విణ్ణాశ్చుక్రుశుః సమహర్షయః । 30

నిగీర్ణోఽప్యసురేంద్రేణ న మమారోదరం గతః ।
మహాపురుషనన్నద్దో యోగమాయాబలేన చ । 31

భిత్వా వజ్రేణ తత్కుక్షీం నిష్క్రమ్య బలభిద్విభుః ।
ఉచ్చకర్త శిరః శత్రోర్గిరిశృంగమివౌజసా । 32

వజ్రస్తు తత్కంధరమాశువేగః
కృంతన్ సమంతాత్పరివర్తమానః ।
న్యసాతయత్ తావదహర్గణేన
యో జ్యోతిషామయనే వార్తహత్యే । 33

తదా చ ఘే దుందుభయో వినేదుః
గంధర్వసిద్ధాః సమహర్షిసంఘాః ।
వార్తఘ్నులింగైస్తమభిష్టువానాః
మంత్రైర్ముదా కుసుమైరభ్యవర్షన్ । 34

వృత్రస్య దేహాన్నిష్కాంతమాతృజ్యోతిరరిందమ ।
పశ్యతాం సర్వలోకానామలోకం సమపద్యత । 35

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే, ద్వాదశోఽధ్యాయః (12)

13 - అథ త్రయోదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

వృత్రే హతే త్రయో లోకా వినా శక్రేణ భూరిద ।
సపాలా హ్యభవన్ సద్యో విజ్వరా నిర్వృతేంద్రియాః । 1

దేవర్షి పితృభూతాని దైత్యా దేవానుగాః స్వయమ్ ।
ప్రతిజగ్ముః స్వధిష్ణ్యాని బ్రహ్మేశేంద్రాదయస్తతః । 2

రాజోవాచ

ఇంద్రస్యానిర్వృతేర్హేతుం శ్రోతుమిచ్ఛామి భో మునే ।
యేనాసన్ సుఖినో దేవా హరేర్దుఃఖం కుతోఽభవత్ । 3

శ్రీశుక ఉవాచ

వృత్రవిక్రమసంవిగ్నాః సర్వే దేవాః సహర్షిభిః ।
తద్వధాయార్థయన్నింద్రం నైచ్చచ్ఛీతో బృహద్వధాత్ । 4

ఇంద్ర ఉవాచ

స్త్రీభూజలద్రువైరేనో విశ్వరూపవధోద్భవమ్ ।
విభక్తమనుగృహ్లాద్భిర్వృత్రహత్యాం క్వ మార్జ్యహమ్ । 5

శ్రీశుక ఉవాచ

ఋషయస్తదుపాకర్ణ్య మహేంద్రమిదమబ్రువన్ ।
యాజయిష్యామ భద్రం తే హయమేధేన మాస్మ ఖైః । 6

హయమేధేన పురుషం పరమాత్మానమీశ్వరమ్ ।
ఇష్ట్యా నారాయణం దేవం మోక్ష్యసేఽపి జగద్వధాత్ । 7

బ్రహ్మహా పితృహా గోఘ్నో మాతృహాఽఽచార్యహాఘవాన్ ।
శ్వాదః పుల్కసకో వాపి శుధ్యేరన్ యస్య కీర్తనాత్ । 8

తమశ్వమేధేన మహామఘేన
శ్రద్ధాన్వితోఽస్మాభిరనుష్ఠితేన ।
హత్వాపి సబ్రహ్మ చరాచరం త్వం
న లిప్యసే కిం ఖలనిగ్రహేణ । 9

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం సంఛోదితో విప్రైర్మరుత్వానహనద్రిపుమ్ ।
బ్రహ్మహత్యా హతే తస్మిన్నాససాద వృషాకపిమ్ । 10

తయేంద్రః స్మాసహల్ తాపం నిర్వృతిర్నాముమావిశత్ |
 హ్రీమంతం వాచ్యతాం ప్రాప్తం సుఖయంత్యపి నో గుణాః | 11

తాం దదర్శానుధావంతీం చాండాలీమివ రూపిణీమ్ |
 జరయా వేపమానాంగీం యక్ష్యగ్రస్తామసృకృటామ్ | 12

వికీర్య పలితాన్ కేశాన్ తిష్ఠతిష్ఠేతి భాషిణీమ్ |
 మీనగంధ్యసుగంధేన కుర్వతీం మార్గదూషణమ్ | 13

నభో గతో దిశః సర్వాః సహస్రాక్షో విశాంపతే |
 ప్రాగుదీచీం దిశం తూర్ణం ప్రవిష్టో నృప మానసమ్ | 14

స ఆవసత్పుష్కరనాలతంతూన్
 అలబ్ధభోగో యదిహోగ్నిదూతః |
 వర్షాణి సాహస్రమలక్ష్మితోఽంతః
 సంచింతయన్ బ్రహ్మవధాద్విమోక్షమ్ | 15

తావత్ త్రినాకం నహుషః శశాస
 విద్యాతపోయోగబలానుభావః |
 స సంపదైశ్వర్యమదాంధబుద్ధిః
 నీతస్తిరశ్చాం గతిమింద్రపత్న్యా | 16

తతో గతో బ్రహ్మగిరోపహూత
 ఋతమ్పరధ్యాననివారితాఘః |

పాపస్తు దిగ్దేవతయా హతౌజాః
 తం నాభ్యభూదవితం విష్ణుపత్న్యా | 17

తం చ బ్రహ్మార్షయోఽభ్యేత్య హయమేధేన భారత |
 యథావద్దిక్షయాంచక్రుః పురుషోరాధనేన హ | 18

అథేజ్యమానే పురుషే సర్వదేవమయాత్మని |
 అశ్వమేధే మహేంద్రేణ వితతే బ్రహ్మవాదిభిః | 19

స వై త్వాష్ట్రవధో భూయానపి పాపచయో నృప |
 నీతస్తేనైవ శూన్యాయ నీహార ఇవ భానునా | 20

స వాజిమేధేన యథోదితేన
 వితాయమానేన మరీచిమిత్రైః |
 ఇష్ట్యాధియజ్జం పురుషం పురాణమ్
 ఇంద్రో మహానాస విధూతపాపః | 21

ఇదం మహాఖ్యానమశేషపాప్మనాం
 ప్రక్షాళనం తీర్థపదానుకీర్తనమ్ |
 భక్త్యుచ్రయం భక్తజనానువర్ణనం
 మహేంద్రమోక్షం విజయం మరుత్పతః | 22

పతేయురాఖ్యానమిదం సదా బుధాః
 శృణ్వంత్యథో పర్వణి పర్వణీంద్రియమ్ |
 ధన్యం యశస్యం నిఖిలాఘమోచనం
 రిపుంజయం స్వస్త్వయనం తథాఽఽ యుషమ్ | 23

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః (13)

14 - అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః

పరీక్షిదువాచ

రజస్తమస్స్వభావస్య బ్రహ్మాన్ వృత్రస్య పాపనః |
 నారాయణే భగవతి కథమాసీద్బుధా మతిః | 1

దేవానాం శుద్ధసత్త్వానామృషీణాం చామలాత్మనామ్ |
 భక్తిర్ముకుందచరణే న ప్రాయేణోపజాయతే | 2

రజోభిః సమసంఖ్యాతాః పార్థివైరిహజంతవః |
 తేషాం యే కేచనేహంతే శ్రేయో వై మనుజాదయః | 3
 ప్రాయో ముముక్షవస్తేషాం కేచనైవ ద్విజోత్తమ |
 ముముక్షూణాం సహస్రేషు కశ్చిన్ముచ్యేత సిద్ధతి | 4
 ముక్తానామపి సిద్ధానాం నారాయణపరాయణః |
 సుదుర్లభః ప్రశాంతాత్మా కోటిష్వపి మహామునే | 5

వృత్రస్తు స కథం పాపః సర్వలోకోపతాపనః ।
ఇత్థం దృఢమతిః కృష్ణే ఆసీత్సంగ్రామ ఉల్బణే । 6

అత్ర నః సంశయో భూయాన్ శ్రోతుం కౌతూహలం ప్రభో ।
యః పౌరుషేణ సమరే సహస్రాక్షమలోషయత్ । 7

సూత ఉవాచ

పరీక్షితోఽథ సంప్రశ్నం భగవాన్ బాదరాయణిః ।
నిశమ్య శ్రద్ధధానస్య ప్రతినంద్య వచోఽ బ్రవీత్ । 8

శ్రీశుక ఉవాచ

శృణుష్వోవహితో రాజన్నితిహాసమిమం యథా ।
శ్రుతం ద్వైపాయనముఖాన్నారదాద్దేవలాదపి । 9

ఆసీద్రాజా సార్వభౌమః శూరసేనేషు వై నృప ।
చిత్రకేతురితి ఖ్యాతో యస్యాసీత్కామధుజ్మహీ । 10

తస్య భార్యాసహస్రాణాం సహస్రాణి దశాభవన్ ।
సాంతానికశ్చాపి నృపో న లేభే తాసు సంతతిమ్ । 11

రూపాదార్యవయోజన్మవిద్వైశ్వర్యశ్రీయాదిభిః ।
సంపన్నస్య గుణైః సర్వైశ్చింతా వంధ్యాపలేరభూత్ । 12

స తస్య సంపదః సర్వా మహిష్యో వామలోచనాః ।
సార్వభౌమస్య భూశ్చేయమభవన్ ప్రీతిహేతవః । 13

తస్యైకదా తు భవనమంగిరా భగవాన్సృషిః ।
లోకానసుచరన్నేతాసుపాగచ్ఛద్వద్వచ్ఛయా । 14

తం పూజయిత్వా విధివత్ ప్రత్యుత్తానార్హణాదిభిః ।
కృతాతిథ్యముపాసీదత్ సుఖాసీనం సమాహితః । 15

మహర్షిస్తముపాసీనం ప్రశ్రయావనతం క్షితౌ ।
ప్రతిపూజ్య మహారాజ సమాభాష్యేదమబ్రవీత్ । 16

అంగిరా ఉవాచ

అపి తేఽనామయం స్వస్తి ప్రకృతీనాం తథాఽఽత్మనః ।
యథా ప్రకృతిభిర్గుప్తః పుమాన్ రాజా చ సప్తభిః । 17

ఆత్మానం ప్రకృతిష్వద్దా నిధాయ శ్రేయ ఆప్నుయాత్ ।
రాజ్ఞా తథా ప్రకృతయో నరదేవాహితాధయః । 18

అపి దారాః ప్రజామాత్యా భృత్యాః శ్రేణ్యోఽథ మంత్రिణః ।
పౌరా జానపదా భూపా ఆత్మజా వశవర్తినః । 19

యస్యాత్మానువశశ్చేత్స్వాత్సర్వే తద్వశగా ఇమే ।
లోకాః సపాలా యచ్ఛంతి సర్వే బలిమతంద్రితాః । 20

ఆత్మనా ప్రీయతే నాత్మా పరతః స్వత ఏవ వా ।
లక్షయేఽలబ్ధకామం త్వాం చింతయా శబలం ముఖమ్ । 21

ఏవం వికల్పితో రాజన్ విదుషా మునినాపి సః ।
ప్రశ్రయావనతోఽభ్యాహ ప్రజాకామస్తతో మునిమ్ । 22

చిత్రకేతురువాచ

భగవన్ కిం న విదితం తపోజ్ఞానసమాధిభిః ।
యోగినాం ధ్వస్తపాపానాం బహిరంతశ్శరీరిషు । 23

తథాపి పృచ్ఛతః బ్రూయాం బ్రహ్మన్నాత్మని చింతితమ్ ।
భవతో విదుషశ్చాపి చోదితస్తద్దనుజ్జయా । 24

లోకపాలైరపి ప్రార్థ్యాః సామ్రాజ్యైశ్వర్యసంపదః ।
న నందయంత్యప్రజం మాం క్షుత్తృట్కామమివాపరే । 25

తతః పాహి మహాభాగ పూర్వైః సహ గతం తమః ।
యథా తరేమ దుష్పారం ప్రజయా తద్విధేహి నః । 26

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యర్థితః స భగవాన్ కృపాళుర్రృహ్మణః సుతః ।
శ్రపయిత్వా చరుం త్వాస్త్రం త్వష్టారమయజద్విభుః । 27

జ్యేష్ఠా శ్రేష్ఠా చ యా రాజ్ఞో మహిషీణాం చ భారత ।
నామ్నా కృతద్యుతిస్తస్యై యజ్ఞోచ్ఛిష్టమదాద్విజః । 28

అథాహ నృపతిం రాజన్ భవితైకస్తవాత్మజః ।
హర్షశోకప్రదస్తుభ్యమితి బ్రహ్మసుతో యయౌ । 29

సాపి తత్రాశనాదేవ చిత్రకేతోరధారయత్ |
గర్భం కృతద్యుతిర్దేవీ కృత్తికాగ్నేరివాత్మజమ్ | 30

తస్యా అనుదినం గర్భః శుక్లపక్ష ఇవోడుపః |
వప్యథే శూరసేనేశతేజసా శనకైర్బృప | 31

అథ కాల ఉపావృత్తే కుమారః సమజాయత |
జనయన్ శూరసేనానాం శృణ్వతాం పరమాం ముదమ్ | 32

హృష్టో రాజా కుమారస్య స్నాతః శుచిరలంకృతః |
వాచయిత్వాఽఽఽ శిషో విప్రైః కారయామాస జాతకమ్ | 33

తేభ్యో హిరణ్యం రజతం వాసాంస్యాభరణాని చ |
గ్రామాన్ హయాన్ గజాన్ ప్రాదాద్దేనూనామర్చుదాని షట్ | 34

వవర్ష కామమన్యేషాం పర్జన్య ఇవ దేహినామ్ |
ధన్యం యశస్యమాయుష్యం కుమారస్య మహామనాః | 35

కృచ్ఛ్రలబ్ధేఽథ రాజర్షేస్తనయేఽనుదినం పితుః |
యథా నిశ్చస్య కృచ్ఛ్రాప్తే ధనే స్నేహోఽన్యవర్జిత | 36

మాతుస్త్యతితరాం పుత్రే స్నేహో మోహసముద్భవః |
కృతద్యుతేః సపత్నీనాం ప్రజాకామజ్వరోఽభవత్ | 37

చిత్రకేతోరతిప్రీతిర్యథా దారే ప్రజావతి |
న తథాన్యేషు సంజజ్ఞే బాలం లాలయతోఽన్యహమ్ | 38

తాః పర్యతప్యన్నాత్మానం గర్భయంత్యోఽభ్యసూయయా |
అనపత్యేన దుఃఖేన రాజ్ఞోఽనాదరణేన చ | 39

ధిగప్రజాం స్త్రియం పాపాం పత్యుశ్చాగృహసంమతామ్ |
సుప్రజాభిః సపత్నీభిర్దాసీమివ తిరస్కృతామ్ | 40

దాసీనాం కో ను సంతాపః స్వామినః పరిచర్యయా |
అభీక్షం లబ్ధమానానాం దాస్యా దాసీవ దుర్బుగాః | 41

వీవం సందహ్యమానానాం సపత్న్యాః పుత్రసంపదా |
రాజ్ఞోఽసమ్మతవృత్తీనాం విద్వేషో బలవానభూత్ | 42

విద్వేషనష్టమతయః స్త్రియో దారుణచేతసః |
గరం దదుః కుమారాయ దుర్మర్షా నృపతిం ప్రతి | 43

కృతద్యుతిరజానంతీ సపత్నీనామఘం మహాత్ |
సుప్త ఏవేతి సంచింత్య నిరీక్ష్య వ్యచరద్భుహే | 44

శయానం సుచిరం బాలముపధార్య మనీషిణీ |
పుత్రమానయ మే భద్రే ఇతి ధాత్రీమచోదయత్ | 45

సా శయానముపవ్రజ్య దృష్ట్వా చోత్తారలోచనమ్ |
ప్రాణేంద్రియాత్మభిస్త్వక్తం హతాస్మీత్యపతద్భువి | 46

తస్యాస్తదాఽఽ కర్ణ్య భృశాతురం స్వరం
ఘ్నంత్యాః కరాభ్యాముర ఉచ్చకైరపి |

ప్రవిశ్య రాజ్ఞీ త్వరయాఽఽ త్మజాంతికం
దదర్శ బాలం సహసా మృతం సుతమ్ | 47

పపాత భూమౌ పరివృద్ధయా శుచా |
ముమోహ విభ్రష్టశిరోరుహామ్బరా | 48

తతో నృపాంతఃపురవర్తినో జనాః
నరాశ్చ నార్యశ్చ నిశమ్య రోదనమ్ |

ఆగత్య తుల్యవ్యసనాః సుదుఃఖితాః
తాశ్చ వ్యలీకం రురుదుః కృతాగసః | 49

శ్రుత్వా మృతం పుత్రమలక్ష్మితాంతకం
వినష్టదృష్టిః ప్రపతన్ స్థలన్ పథి |

స్నేహోనుబంధైధితయా శుచా భృశం
విమూర్చితోఽను ప్రకృతిర్ద్విజైర్బృతః | 50

పపాత బాలస్య స పాదమూలే
మృతస్య విస్రస్త్తశిరోరుహామ్బరః |

దీర్ఘం శ్వసన్ బాష్పకఠోపరోధతో
నిరుద్ధకంలో న శశాక భాషితుమ్ | 51

పతిం నిరీక్ష్యోరుశుచార్చితం తదా
మృతం చ బాలం సుతమేకసంతతిమ్ |

జనస్య రాజ్ఞీ ప్రకృతేశ్చ హృద్రుజం
సతీ దధానా విలలాప చిత్రధా । 52

స్తనద్వయం కుంకుమగంధమండితం
నిషించతీ సాంజనబాష్పబిందుభిః ।
వికీర్య కేశాన్ విగళత్రజః సుతం
శుశోచ చిత్రం కురరీవ సుస్వరమ్ । 53

అహో విధాతస్త్వమతీవ బాలిశో
యస్త్వాత్మసృష్ట్యప్రతిరూపమీహాసే ।
పరేఽనుజీవత్యపరస్య యా మృతిః
విపర్యయశ్చేత్త్వమసి ధ్రువః పరః । 54

న హి క్రమశ్చేదిహ మృత్యుజన్మనోః
శరీరిణామస్తు తదాత్మకర్మభిః ।
యస్నేహపాశో నిజసర్గవృద్ధయే
స్వయం కృతస్తే తమిమం వివృశ్చసి । 55

త్వం తాత నార్హసి చ మాం కృపణామనాథాం
త్యక్తుం విచక్ష్య పితరం తవ శోకతప్తమ్ ।

అంజస్తరేమ భవతాప్రజదుస్తరం యద్
ధ్యాంతం న యాహ్యకరుణేన యమేన దూరమ్ । 56

ఉత్తిష్ఠ తాత త ఇమే శిశవో వయస్యాః
త్వామాహ్వాయంతి నృపనందన సంవిహర్తుమ్ ।
సుప్తశ్చిరం హ్యాశనయా చ భవాన్ పరీతో
భుంక్ష్య స్తనం పిబ శుచో హర నః స్వకానామ్ । 57

నాహం తనూజ దదృశే హతమంగళా తే
ముగ్ధస్మితం ముదితవీక్షణమాననాజ్ఞమ్ ।
కిం వా గతోఽస్యపునరన్వయమన్యలోకం
నీతోఽఘృణేన న శృణోమి కలా గిరస్తే । 58

శ్రీశుక ఉవాచ

విలపంత్యా మృతం పుత్రమితి చిత్రవిలాపనైః ।
చిత్రకేతుర్భృశం తప్తై ముక్తకంఠో రురోద హ । 59

తయోర్విలపతోః సర్వే దంపత్యోస్తదనువ్రతాః ।
రురుదుః స్మ నరా నార్యః సర్వమాసీదచేతనమ్ । 60

ఏవం కశ్మలమాపన్నం నష్టసంజ్ఞమనాయకమ్ ।
జ్ఞాత్వాంగిరా నామ మునిరాజగామ సనారదః । 61

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే చతుర్దశోఽధ్యాయః (14)

15 - అథ పంచదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

ఊచతుర్మృతకోపాంతే పతితం మృతకోపమమ్ ।
శోకాభిభూతం రాజానం బోధయంతౌ సదుక్తిభిః । 1

కోఽయం స్యాత్తవ రాజేంద్ర భవాన్ యమనుశోచతి ।
త్వంచాస్య కతమః సృష్టౌ పురేదానీమతః పరమ్ । 2

యథా ప్రయాంతి సంయాంతి స్రోతోవేగేన వాలుకాః ।
సంయుజ్యంతే వియుజ్యంతే తథా కాలేన దేహినః । 3

యథా ధానాసు నై ధానా భవంతి న భవంతి చ ।
ఏవం భూతేషు భూతాని చోదితానీశమాయయా । 4

వయం చ త్వం చ యే చేమే తుల్యకాలాశ్చరాచరాః ।
జన్మమృత్యోర్యథా పశ్చాత్ ప్రాజ్ఞైవమధునాపి భోః । 5

భూలైర్భూతాని భూతేశః సృజత్యవతి హంత్యజః ।
ఆత్మస్యష్టైరస్వతంత్రైరనపేక్షోఽపి బాలవత్ । 6

దేహీన దేహీనో రాజన్ దేహాద్దేహోఽభిజాయతే ।
బీజాదేవ యథా బీజం దేహ్యర్థ ఇవ శాశ్వతః । 7

దేహాదేహివిభాగోఽయమవివేకకృతః పురా ।
జాతివ్యక్తి విభాగోఽయం యథా వస్తుని కల్పితః । 8

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవమాశ్వాసితో రాజా చిత్రకేతుర్ద్విజోక్తిభిః ।
ప్రమృజ్య పాణినా వక్త్రమాధిష్లానమభాషత । 9

రాజోవాచ

కౌ యువాం జ్ఞానసంపన్నౌ మహిష్యౌ చ మహీయసామ్ ।
అవధూతేన వేషేణ గూఢావిహ సమాగతౌ । 10

చరంతి హ్యవనౌ కామం బ్రాహ్మణా భగవత్ప్రియాః ।
మాదృశాం గ్రామ్యబుద్ధీనాం బోధాయోన్మత్తలింగినః । 11

కుమారో నారద ఋభురంగిరా దేవలోఽసితః ।
అపాంతరతమో వ్యాసో మార్కండేయోఽథ గౌతమః । 12

వసిష్ఠో భగవాన్ రామః కపిలో బాదరాయణిః ।
దుర్వాసా యాజ్ఞవల్క్యశ్చ జాతూకర్ణస్తథాఽఽరుణిః । 13

రోమశశ్యవనో దత్త ఆసురిః సపతంజలిః ।
ఋషిర్వేదశిరా బోధ్యో మునిః పంచశిరాస్తథా । 14

హిరణ్యనాభః కౌసల్యః శ్రుతదేవ ఋతధ్వజః ।
ఏతే పరే చ సిద్ధేశాశ్చరంతి జ్ఞానహేతవః । 15

తస్మాద్భూవాం గ్రామ్యపశోర్మమ మూఢధియః ప్రభూ ।
అంధే తమసి మగ్నస్య జ్ఞానదీప ఉదీర్యతామ్ । 16

అంగిరా ఉవాచ

అహం తే పుత్రకామస్య పుత్రదోఽస్త్వింగిరా నృప ।
ఏష బ్రహ్మానుతః సాక్షాన్నారదో భగవాన్పషిః । 17

ఇత్తం త్వాం పుత్రశోకేన మగ్నం తమసి దుస్తరే ।
అతదర్హమనుస్మృత్య మహాపురుషగోచరమ్ । 18

అనుగ్రహాయ భవతః ప్రాప్తావావామిహ ప్రభో ।
బ్రహ్మణ్యో భగవద్భక్తో నావసీదితుమర్హతి । 19

తదైవ తే పరం జ్ఞానం దదామి గృహమాగతః ।
జ్ఞాత్వాన్యాభినివేశం తే పుత్రమేవ దదావహమ్ । 20

అధునా పుత్రిణాం తాపో భవతైవానుభూయతే ।
ఏవం దారా గృహో రాయో వివిధైశ్వర్యసంపదః । 21

శబ్దాదయశ్చ విషయాశ్చలా రాజ్యవిభూతయః ।
మహీ రాజ్యం బలం కోశో భృత్యామాత్యసుహృజ్ఞనాః । 22

సర్వేఽపి శూరసేనేమే శోకమోహభయార్తిదాః ।
గంధర్వనగరప్రభ్యాః స్వప్నమాయామనోరథాః । 23

దృశ్యమానా వినార్దేన న దృశ్యంతే మనోభవాః ।
కర్మభిర్ద్యాయతో నానాకర్మాణి మనసోఽభవన్ । 24

అయం హి దేహీనో దేహో ద్రవ్యజ్ఞానక్రియాత్మకః ।
దేహీనో వివిధక్లేశ సంతాపకృదుదాహృతః । 25

తస్మాత్ స్వప్నేన మనసా విమృశ్య గతిమాత్మనః ।
ద్వైతే ధ్రువార్థవిశ్రమ్భం త్యజోపశమమావిశ । 26

నారద ఉవాచ

వీతాం మంత్రోపనిషదం ప్రతీచ్ఛ ప్రయతో మమ ।
యాం ధారయన్ సప్తరాత్రాద్ద్రష్టా సంకర్షణం ప్రభుమ్ । 27

యత్పాదములముపసృత్య నరేంద్ర పూర్వే
శర్వాదయో భ్రమమిమం ద్వితయం విసృజ్య ।
సద్యస్తదీయమతులానధికం మహిత్యం
ప్రాపుర్భవానపి పరం న చిరాదుపైతి । 28

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే పంచదశోఽ ధ్యాయః (15)

16 - అథ షోడశోఽ ధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

అథ దేవబుషీ రాజన్ సంపరేతం సృపాత్మజమ్ ।
దర్శయిత్వేతి హోవాచ జ్ఞాతీనామనుశోచతామ్ । 1

నారద ఉవాచ

జీవాత్మన్ పశ్య భద్రం తే మాతరం పితరం చ తే ।
సుహృదో బాంధవాస్తప్తాః శుచా త్వత్కృతయా భృశమ్ । 2

కళేబరం స్వమావిశ్య శేషమాయుః సుహృద్వృతః ।
భుంక్ష్వ భోగాన్ పితృప్రతానధితిష్ఠ సృపాసనమ్ । 3

జీవ ఉవాచ

కస్మిన్ జన్మన్యమీ మహ్యం పితరో మాతరోఽ భవన్ ।
కర్మభిర్భ్రామ్యమాణస్య దేవతిర్యజ్ఞే నృయోనిషు । 4

బంధుజ్ఞాత్యరిమధ్యస్థమిత్రోదాసీనవిద్విషః ।
సర్వ వీవ హి సర్వేషాం భవంతి క్రమశో మిథః । 5

యథా వస్తూని పణ్యాని హేమాదీని తతస్తతః ।
పర్యటంతి నరేష్యేవం జీవో యోనిషు కర్మషు । 6

నిత్యస్వార్థస్య సంబంధో హ్యనిత్యో దృశ్యతే నృషు ।
యావద్యస్య హి సంబంధో మమత్వం తావదేవ హి । 7

వీవం యోనిగతో జీవః స నిత్యో నిరహంకృతః ।
యావద్యత్రోపలభ్యేత తావత్ స్వత్వం హి తస్య తత్ । 8

వీష నిత్యోఽ వ్యయః సూక్ష్మ వీష సర్వాశ్రయః స్వదృక్ ।
ఆత్మమాయాగుణైర్విశ్వమాత్మానం సృజతి ప్రభుః । 9

న హ్యస్యాస్తి ప్రియః కశ్చిన్నాప్రియః స్వః పరోఽపి వా ।
వీకః సర్వధియాం ద్రష్టా కర్తృగాణాం గుణదోషయోః । 10

నాదత్త ఆత్మా హి గుణం న దోషం న క్రియాఫలమ్ ।
ఉదాసీనవదాసీనః పరావరదృగీశ్వరః । 11

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యుదీర్య గలో జీవో జ్ఞాతయస్తస్య తే తదా ।
విస్మీతా ముముచుః శోకం చిత్వాఽఽ తృ స్నేహ శృంఖలామ్ । 12

నిర్మత్య జ్ఞాతయో జ్ఞాతేర్లేహం కృత్వోచితాః క్రియాః ।
తత్యజుర్దుస్త్యజం స్నేహం శోకమోహభయార్తిదమ్ । 13

బాలఘోర్వో వ్రీడితాస్తత్ర బాలహత్యాహతప్రభాః ।
బాలహత్యావ్రతం చేరుర్భ్రాహ్మణైర్యన్నిరూపితమ్ ।
యమునాయాం మహారాజ స్మరంత్యో ద్విజభాషితమ్ । 14

స ఇత్తం ప్రతిబుద్ధాత్మా చిత్రకేతుర్ద్విజోక్తిభిః ।
గృహాంధకూపాన్నిష్క్రాంతః సరఃపంకాదివ ద్విషః । 15

కాళింద్యాం విధివత్ స్నాత్వా కృతపుణ్యజలక్రియః ।
మౌనేన సంయతప్రాణో బ్రహ్మపుత్రావవందత । 16

అథ తస్మై ప్రపన్నాయ భక్తాయ ప్రయతాత్మనే ।
భగవాన్ నారదః ప్రీతో విద్యామేతామువాచ హ । 17

ఓం నమస్తుభ్యం భగవతే వాసుదేవాయ ధీమహి ।
ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ నమః సంకర్షణాయ చ । 18

నమో విజ్ఞానమాత్రాయ పరమానందమూర్తయే ।
ఆత్మారామాయ శాంతాయ నివృత్త ద్వైతదృష్టయే । 19

ఆత్మానందానుభూత్యైవ న్యస్తశక్త్యార్మయే నమః ।
హృషీకేశాయ మహతే నమస్తే విశ్వ మూర్తయే । 20

వచస్యపరతేఽప్రాప్య య ఏకో మనసా సహ ।
అనామరూపచిన్మాత్రః సోఽవ్యాన్నః సదసత్పరః । 21

యస్మిన్నిదం యతశ్చేదం తిష్ఠత్యప్యేతి జాయతే ।
మృణ్మయేష్యివ మృణ్ణాతిస్తస్మై తే బ్రహ్మణే నమః । 22

యన్న స్పృశంతి న విదుర్మనోబుద్ధీంద్రియాసవః ।
అంతర్బహిశ్చ వితతం వ్యోమవత్తన్నతోఽస్త్వహమ్ । 23

దేహేంద్రియప్రాణమనోధియోఽమీ
యదంశవిద్వాః ప్రచరంతి కర్మసు ।
నైవాన్యదా లోహమివాప్రతప్తం
స్థానేషు తద్ద్రష్టృపదేశమేతి । 24

ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహానుభావాయ
మహావిభూతిపతయే సకలసాత్త్వతపరివృథ నికర
కరకమలకుట్మలోపలాలితచరణారవిందయుగళ
పరమపరమేష్ఠిన్ నమస్తే । 25

శ్రీశుక ఉవాచ

భక్తాయైతాం ప్రపన్నాయ విద్యామాదిశ్య నారదః ।
యయావంగిరసా సాకం ధామ స్వాయంభువం ప్రభో । 26

చిత్రకేతుస్తు విద్యాం తాం యథా నారదభాషితామ్ ।
ధారయామాస సప్తాహమబ్జక్షః సుసమాహితః । 27

తతః స సప్తరాత్రాంతే విద్యయా ధార్యమాణయా ।
విద్యాధరాధిపత్యం స లేభేఽప్రతిహతం నృపః । 28

తతః కతిపయాహోభిర్విద్యయేద్దమనోగతిః ।
జగామ దేవదేవస్య శేషస్య చరణాంతికమ్ । 29

మృణాలగౌరం శితివాససం స్ఫురత్
కిరీట కేయూర కటిత్ర కంకణమ్ ।
ప్రసన్న వక్త్రారుణలోచనం వృతం
దదర్శ సిద్ధేశ్వరమండలైః ప్రభుమ్ । 30

తద్దర్శనధ్వస్తసమస్తకిల్బిషః
స్వచ్ఛామలాంతః కరణోఽభ్యయాన్మునిః ।
ప్రవృద్ధభక్త్యా ప్రణయాశ్రులోచనః
ప్రహృష్టరోమాఽనమదాది పూరుషమ్ । 31

స ఉత్తమఃశ్లోకపదాబ్జవిష్టరం
ప్రేమాశ్రులేశైరుపమేహయన్ముహుః ।
ప్రేమోపరుద్దాఖిలవర్ణ నిర్గమో
నైవాశకత్తం ప్రసమీడితుం చిరమ్ । 32

తతః సమాధాయ మనో మనీషయా
బభాష ఏతత్రప్రతిలబ్ధవాగసా ।
నియమ్య సర్వేంద్రియబాహ్య వర్తనం
జగద్గురుం సాత్వతశాస్త్రవిగ్రహమ్ । 33

చిత్రకేతురువాచ

అజిత జితః సమమతిభిః
సాధుభిర్భవాన్ జితాత్మభిర్భవతా ।
విజితాస్తేఽపి చ భజతామ్
అకామాత్మనాం య ఆత్మదోఽతికరుణః । 34

తవ విభవః ఖలు భగవన్
జగదుదయస్థితలయాదీని
విశ్వస్పృజస్తేఽంశాంశాః
తత్ర మృషా స్పృర్తంతే పృథగభిమత్యా । 35

పరమాణు పరమ మహతోః
త్వమాద్యంతాంతరవర్తి త్రయవిధురః ।
ఆదావంతేఽపి చ సత్త్వానాం
యద్గువం తదేవాంతరాళేఽపి । 36

క్షిత్యాదిభిరేష కిలావృతః
 సప్తభిర్దశగుణోత్తరైరాండకోశః ।
 యత్ర పతత్యణుకల్పః
 సహాండకోటికోటిభిస్తదనంతః । 37

విషయతృషో నరపశవో
 య ఉపాసతే విభూతీర్ష పరం త్వామ్ ।
 తేషామాశిష ఈశ
 తదను వినశ్యంతి యథా రాజకులమ్ । 38

కామధియస్త్యయి రచితా
 న పరమ రోహంతి యథా కరమృబీజాని ।
 జ్ఞానాత్మన్యగుణమయే
 గుణగణలోఽస్య ద్వంద్వజాలాని । 39

జితమజిత తదా భవతా
 యదాఽఽహ భాగవతం ధర్మమనవద్యమ్ ।
 నిష్కించనా యే మునయః
 ఆత్మారామా యముపాసతేఽపవర్గాయ । 40

విషమమతిర్ష యత్ర న్యాణాం
 త్వమహమితి మమ తవేతి చ యదన్యత్ర ।
 విషమధియా రచితో యః
 సః హ్యవిశుద్ధః క్షయిష్ణురధర్మబహుళః । 41

కః క్షేమో నిజపరయోః
 కియానర్థః స్వపరద్రుహో ధర్మేణ ।
 స్వద్రోహాత్ తవ కోపః
 పరసంపీడనయా చ తథాధర్మః । 42

న వ్యభిచరతి తవేక్షా
 యయా హ్యభిహతో భాగవతో ధర్మః ।
 స్థిరచరసత్త్వకదంబే-
 ష్వప్సృధగ్ధియో యముపాసతే త్వార్యాః । 43

న హి భగవన్నఘటితమిదం
 త్వద్దర్శనాన్య గామఖిలపాపక్షయః ।
 యన్నామసకృచ్ఛ్రవణాత్
 పుల్యసకోఽపి విముచ్యతే సంసారాత్ । 44

అథ భగవన్ వయమధునా
 త్వదవలోకపరిమృష్టాశయమలాః ।
 సురఋషిణా యదుదితం
 తావకేన కథమన్యథా భవతి । 45

విదితమనంత సమస్తం
 తవ జగదాత్మనో జనైరిహాచరితమ్ ।
 విజ్ఞాప్యం పరమగురోః
 కియదిహ సవితురివ ఖద్యోతైః । 46

నమస్తుభ్యం భగవతే
 సకలజగత్ స్థితిలయోదయేశాయ ।
 దురవసితాత్మగతయే
 కుయోగినాం భిదా పరమహంసాయ । 47

యం వై శ్వసంతమను విశ్వస్పజః శ్వసంతి
 యం చేకితానమను చిత్తయ ఉచ్చకంతి ।
 భూమండలం సర్వపాయతి యస్య మూర్ధ్ని
 తస్మై నమో భగవతేఽస్తు సహస్రమూర్ధ్నే । 48

శ్రీశుక ఉవాచ
 సంస్తుతో భగవానేవమనంతస్తమభాషత ।
 విద్యాధరపతిం ప్రీతశ్చిత్రకేతుం కురూద్వహ । 49

శ్రీభగవానువాచ
 యన్నారదాంగిరోభ్యాం తే వ్యాహృతం మేఽనుశాసనమ్ ।
 సంసిద్ధోఽసి తయా రాజన్ విద్యయా దర్శనాచ్చ మే । 50

అహం వై సర్వభూతాని భూతాత్మా భూతభావనః ।
 శబ్దబ్రహ్మ పరంబ్రహ్మ మమోభే శాశ్వతీ తనూ । 51

లోకే వితతమాత్మానం లోకం చాత్మని సంతతమ్ ।
 ఉభయం చ మయా వ్యాప్తం మయి చైవోభయం కృతమ్ । 52

యథా సుషుప్తః పురుషో విశ్వం పశ్యతి చాత్మని ।
 ఆత్మానమేకదేశస్తం మన్యతే స్వప్న ఉత్థితః । 53

ఏవం జాగరణాదీని జీవస్థానాని చాత్మనః ।
 మాయామాత్రాణి విజ్ఞాయ తద్ద్రష్టారం పరం స్మరేత్ । 54

యేన ప్రసుప్తః పురుషః స్వాపం వేదాత్మనస్తదా ।
 సుఖం చ నిర్గుణం బ్రహ్మ తమాత్మానమవేహి మామ్ । 55

ఉభయం స్మరతః పుంసః ప్రస్వాపప్రతిబోధయోః ।
 అన్వేతి వ్యతిరిచ్యేత తద్జ్ఞానం బ్రహ్మ తత్పరమ్ । 56

యదేతద్విస్మృతం పుంసో మద్భావం భిన్నమాత్మనః ।
 తతః సంసార ఏతస్య దేహద్దేహో మృతేరప్రతిః । 57

లబ్ధ్వేహ మానుషీం యోనిం జ్ఞానవిజ్ఞానసంభవామ్ ।
 ఆత్మానం యో న బుధ్యేత న క్వచిత్ శమమాఘ్నయాత్ । 58

స్మృత్యేహోయాం పరిక్లేశం తతః ఫలవిపర్యయమ్ ।
 అభయం చాప్యనీహోయాం సంకల్పాద్విరమేత్కవిః । 59

సుఖాయ దుఃఖమోక్షాయ కుర్వాతే దమ్పతీ క్రియాః ।
 తతో ఽనివృత్తిరప్రాప్తిర్దుఃఖస్య చ సుఖస్య చ । 60

వీచం విపర్యయం బుద్ధ్యా నృణాం విజ్ఞాభిమానినామ్ ।
 ఆత్మనశ్చ గతిం సూక్ష్మాం స్థానత్రయవిలక్షణామ్ । 61

దృష్టశ్రుతాభిర్మాత్రాభిర్నిర్ముక్తః స్వేన తేజసా ।
 జ్ఞానవిజ్ఞానసంతుష్టో మద్భక్తః పురుషో భవేత్ । 62

వీతావానేవ మనుజైర్యోగ నైపుణబుద్ధిభిః ।
 స్వార్థః సర్వాత్మనా జ్ఞేయో యత్పరాత్మైక దర్శనమ్ । 63

త్వమేతచ్ఛ్రద్ధయా రాజస్వప్రమత్తో వచో మమ ।
 జ్ఞానవిజ్ఞాన సంపన్నో ధారయన్నాశు సిధ్యసి । 64

శ్రీశుక ఉవాచ

అశ్వాస్య భగవానిత్వం చిత్రకేతుం జగద్గురుః ।
 పశ్యతస్తస్య విశ్వాత్మా తతశ్చాంతర్దధే హరిః । 65

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే షోడశోఽధ్యాయః (16)

17 - అథ సప్తదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

యతశ్చాంతర్నిలోఽనంతస్తస్యై కృత్వా దిశే నమః ।
 విద్యాధరశ్చిత్రకేతుశ్చచార గగనేచరః । 1

స లక్షం వర్షలక్షాణామవ్యాహతబలేంద్రియః ।
 స్తూయమానో మహాయోగీ మునిభిః సిద్ధచారణైః । 2

కులాచలేంద్రద్రోణీషు నానాసంకల్పసిద్ధిషు ।
 రేమే విద్యాధరస్త్రీభిర్గాపయన్ హరిమీశ్వరమ్ । 3

ఏకదా స విమానేన విష్ణుదత్తేన భాస్వతా ।
 గిరిశం దదృశే గచ్ఛన్ పరీతం సిద్ధచారణైః । 4

ఆలింగ్యాంగీకృతాం దేవీం బాహునా మునిసంసది ।
 ఉవాచ దేవ్యాః శృణ్వత్యా జహాసోఽచ్చైస్తదంతికే । 5

చిత్రకేతురువాచ

ఏష లోకగురుః సాక్షాద్దర్శం వక్తా శరీరిణామ్ ।
 ఆస్తే ముఖ్యః సభాయాం వై మిథునీభూయ భార్యయా । 6

జటాధరస్త్రీవ్రతపా బ్రహ్మవాదీ సభాసతిః ।
 అంగీకృత్య స్త్రీయం చాస్తే గతప్రీః ప్రాకృతో యథా । 7

ప్రాయశః ప్రాకృతాశ్చాపి స్త్రీయం రహసి బిభ్రతి ।
 అయం మహావ్రతధరో బిభర్తి సదసి స్త్రీయమ్ । 8

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవానపి తచ్ఛ్రుత్వా ప్రహస్యాగాధధీర్ఘ్నప ।
 తూష్ణీం బభూవ సదసి సభ్యాశ్చ తదనువ్రతాః । 9

ఇత్యతద్వీర్యవిదుషి బ్రువాణే బహ్వాశోభనమ్ ।
 రుషోఽఽహ దేవీ ధృష్టాయ నిర్జితాత్మాభిమానినే । 10

పార్వత్యువాచ

అయం కిమధునా లోకే శాస్తా దండధరః ప్రభుః ।
 అస్మద్విధానాం దుష్టానాం నిర్లజ్జానాం చ విప్రకృత్ । 11

న వేద ధర్మం కిల పద్యయోనిః
 న బ్రహ్మపుత్రా భృగునారదాద్యాః ।

న వై కుమారః కపిలో మనుశ్చ
యే నో నిషేధంత్యతివర్తినం హరమ్ | 12

ఏషామనుధ్యేయ పదాబ్జయుగ్మం
జగద్గురుం మంగళమంగళం స్వయమ్ |
యః క్షత్రబంధుః పరిభూయ సూరీన్
ప్రశాస్తి ధృష్టస్తదయం హి దండ్యః | 13

నాయమర్హతి వైకుంఠపాదమూలోపసర్పణమ్ |
సంభావితమతిః స్తబ్ధః సాధుభిః పర్యుపాసితమ్ | 14

అతః పాపీయసీం యోనిమాసురీం యాహి దుర్మతే |
యథేహ భూయో మహతాం న కర్తా పుత్ర కిల్బిషమ్ | 15

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం శప్తశ్చిత్రకేతుర్విమానాదవరుహ్యా సః |
ప్రసాదయామాస సతీం మూర్ధ్నా నమ్రేణ భారత | 16

చిత్రకేతురువాచ

ప్రతిగృహ్లామి తే శాపమాత్మనోఽంజలినాంబికే |
దేవైర్మర్త్యాయ యత్రోక్తం పూర్వదిష్టం హి తస్య తత్ | 17

సంసారచక్ర ఏతస్మిన్ జంతురజ్ఞానమోహితః |
భ్రామ్యన్ సుఖం చ దుఃఖం చ భుజ్జ్యే సర్వత్ర సర్వదా | 18

వైవాత్మా న పరశ్చాపి కర్తా స్యాత్సుఖదుఃఖయోః |
కర్తారం మన్యతేఽప్రాజ్ఞ ఆత్మానం పరమేవ చ | 19

గుణప్రవాహ ఏతస్మిన్ కః శాపః కో న్యనుగ్రహః |
కః స్వర్గో నరకః కో వా కిం సుఖం దుఃఖమేవ వా | 20

ఏకః సృజతి భూతాని భగవానాత్మమాయయా |
ఏషాం బంధం చ మోక్షం చ సుఖం దుఃఖం చ నిష్కళః | 21

న తస్య కశ్చిద్దయితః ప్రతీపో
న జ్ఞాతిబంధుర్న పరో న చ స్వః |
సమస్య సర్వత్ర నిరంజనస్య
సుఖే న రాగః కుత ఏవ రోషః | 22

తథాపి తచ్ఛక్తివిసర్గ ఏషాం
సుఖాయ దుఃఖాయ హితాహితాయ |

బంధాయ మోక్షాయ చ మృత్యుజన్మనోః
శరీరిణాం సంస్పృతయేఽవకల్పతే | 23

అథ ప్రసాదయే న త్వాం శాపమోక్షాయ భామిని |
యన్మన్యసే హ్యసాధూక్తం మమ తత్ క్షమ్యతాం సతి | 24

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి ప్రసాద్య గిరిశౌ చిత్రకేతురరిందమ |
జగామ స్వవిమానేన పశ్యతోః స్మయతోస్తయోః | 25

తతస్తు భగవాన్ రుద్రో రుద్రాణీమిదమబ్రవీత్ |
దేవర్షిదైత్యసిద్ధానాం పార్షదానాం చ శృణ్వతామ్ | 26

శ్రీరుద్ర ఉవాచ

దృష్టవత్యసి సుశ్రోణి హరేరద్భుతకర్మణః |
మహాత్ప్రం భృత్యభృత్యానాం నిఃస్పృహణాం మహాత్మనామ్ | 27

నారాయణపరాః సర్వే న కుతశ్చన బిభ్యతి |
స్వర్గాపవర్గనరకేష్వపి తుల్యార్థదర్శినః | 28

దేహినాం దేహసంయోగాద్వంద్యానీశ్వర లీలయా |
సుఖం దుఃఖం మృతిర్జన్మ శాపోఽనుగ్రహ ఏవ చ | 29

అవివేకకృతః పుంసో హ్యర్థభేద ఇవాత్మని |
గుణదోష వికల్పశ్చ భిదేవ ప్రజివత్కృతః | 30

వాసుదేవే భగవతి భక్తిముద్వహతాం నృణామ్ |
జ్ఞానవైరాగ్యవీర్యాణాం న హి కశ్చిద్వ్యపాశ్రయః | 31

నాహం విరించో న కుమారనారదౌ
న బ్రహ్మపుత్రా మునయః సురేశాః |
విదామ యస్యేహితమంశకాంశకాః
న తత్స్వరూపం పృథగీశమానినః | 32

న హ్యస్యాస్తి ప్రియః కశ్చిన్నాప్రియః స్వః పరోఽపి వా |
ఆత్మత్వాత్ సర్వభూతానాం సర్వభూతప్రియో హరిః | 33

తస్య చాయం మహాభాగశ్చిత్రకేతుః ప్రియోఽనుగః |
సర్వత్ర సమదృక్పాంతో హ్యహం చైవాచ్యుతప్రియః | 34

తస్మాన్న విస్మయః కార్యః పురుషేషు మహాత్మసు |
మహాపురుషభక్తేషు శాంతేషు సమదర్శిషు | 35

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి శ్రుత్వా భగవతః శివస్యోమాభిభాషితమ్ ।
 బభూవ శాంతధీ రాజన్ దేవీ విగతవిస్మయా । 36
 ఇతి భాగవతో దేవ్యాః ప్రతిశఙ్ఖమలంతమః ।
 మూర్ధ్నా సంజగృహే శాపమేతావత్సాధు లక్షణమ్ । 37
 జజ్ఞే త్వష్టుర్దక్షిణాగ్నౌ దానవీం యోనిమాశ్రితః ।
 వృత్ర ఇత్యభివిభ్యాతో జ్ఞానవిజ్ఞాన సంయుతః । 38

వీతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసి ।
 వృత్రస్యాసురజాతేశ్చ కారణం భగవన్మతేః । 39
 ఇతిహాసమినుం పుణ్యం చిత్రకేతోర్మహాత్మనః ।
 మాహాత్వ్యం విష్ణుభక్తానాం శ్రుత్వా బంధాద్విముచ్యతే । 40
 య ఏతత్ప్రాతరుత్తాయ శ్రద్ధయా వాగ్యతః పఠేత్ ।
 ఇతిహాసం హరిం స్మృత్వా స యాతి పరమాం గతిమ్ । 41

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే సప్తదశోఽధ్యాయః (17)

18 - అథ అష్టాదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

పృశ్నిస్తు పత్నీ సవితః సావిత్రీం వ్యాహృతిం త్రయీమ్ ।
 అగ్నిహోత్రం పశుం సోమం చాతుర్మాస్యం మహామఖాన్ । 1
 సిద్ధిర్భగస్య భార్యాంగ మహిమానం విభుం ప్రభుమ్ ।
 ఆశిషం చ వరాలోహం కన్యాం ప్రాసూత సువ్రతామ్ । 2
 ధాతుః కుహలాః సినీవాలీ రాకా చానుమతిస్తథా ।
 సాయం దర్శమథ ప్రాతః పూర్ణమాసమనుక్రమాత్ । 3
 అగ్నీన్ పురీష్యానాధత్త క్రియాయాం సమనంతరః ।
 చర్షణీ వరుణస్యాసీద్యస్యాం జాతో భృగుః పునః । 4
 వాల్మీకిశ్చ మహాయోగీ వల్మీకాదభవత్కిల ।
 అగస్త్యశ్చ వశిష్ఠశ్చ మిత్రావరుణయోర్పషీ । 5
 రేతః సిషిచతుః కుంభే ఊర్వశ్యాః సన్నిధౌ ద్రుతమ్ ।
 రేవత్యాం మిత్ర ఉత్పర్గమరిష్టం పిప్పలం వ్యధాత్ । 6
 షాలోమ్యామింద్ర ఆధత్త త్రీన్ పుత్రానితి నః శ్రుతమ్ ।
 జయంతమృషభం తాత తృతీయం మీధుషం ప్రభుః । 7
 ఉరుక్రమస్య దేవస్య మాయావామనరూపిణః ।
 కీర్తై పత్న్యాం బృహచ్చోకస్తస్యాసన్ సౌభగాదయః । 8
 తత్కర్మగుణవీర్యాణి కాశ్యపస్య మహాత్మనః ।
 పశ్చాద్వక్ష్యామహేఽదిత్యాం యతైవావతతార హా । 9

అథ కశ్యపదాయాదాన్ దైతేయాన్ కీర్తయామి తే ।
 యత్ర భాగవతః శ్రీమాన్ ప్రహ్లాదో బలిరేవ చ । 10
 దితేర్ద్వావేవ దాయాదౌ దైత్యదానవవందితౌ ।
 హిరణ్యకశిపుర్నామ హిరణ్యాక్షశ్చ కీర్తితౌ । 11
 హిరణ్యకశిపోర్చార్యా కయాధుర్నామ దానవీ ।
 జంభస్య తనయా దత్తా సుషువే చతురః సుతాన్ । 12
 సంప్రోదం ప్రాగనుప్రోదం ప్రోదం ప్రప్రోదమేవ చ ।
 తత్స్వసా సింహికా నామ రాహుం విప్రచితోఽగ్రహీత్ । 13
 శిరోఽహరద్యస్య హరిశ్చక్రేణ పిబతోఽమృతమ్ ।
 సంప్రోదస్య కృతిర్చార్యాసూత పంచజనం తతః । 14
 ప్రోదస్య దమనిర్చార్యాసూత వాతాపిమిల్వలమ్ ।
 యోఽగస్త్యాయ హ్యతిథయే పేచే వాతాపిమిల్వలః । 15
 అనుప్రోదస్య సూర్వాయాం బాష్కలో మహిషస్తథా ।
 విరోచనస్తు ప్రాహ్లాదిర్దేవ్యాం తస్యాభవద్బలిః । 16
 బాణజ్యేష్ఠం పుత్రశతమశనాయాం తతోఽభవత్ ।
 తస్యానుభావ సుశ్లోక్యః పశ్చాదేవాభిధాన్యతే । 17
 బాణ ఆరాధ్య గిరిశం లేభే తద్గణముఖ్యతామ్ ।
 యత్పార్వ్యే భగవానాస్తే హ్యద్యాపి పురపాలకః । 18

మరుతశ్చ దితేః పుత్రాశ్చత్వారింశన్నవాధికాః ।
త ఆసన్నప్రజాః సర్వే నీతా ఇంద్రేణ సాత్మతామ్ । 19

రాజోవాచ

కథం త ఆసురం భావమపోహ్యాత్పత్తికం గురో ।
ఇంద్రేణ ప్రాపితాః సాత్త్వం కిం తత్సాధు కృతం హి తైః । 20

ఇమే శ్రద్ధధతే బ్రహ్మన్నృషయో హి మయా సహ ।
పరిజ్ఞానాయ భగవంస్తన్నో వ్యాఖ్యాతుమర్హసి । 21

సూత ఉవాచ

తద్విష్ణురాతస్య స బాదరాయణిః
వచో నిశమ్యాద్భృతమల్పమర్థవత్ ।
సభాజయం స్తన్నిభృతేన చేతసా
జగాద సత్రాయణ సర్వదర్శనః । 22

శ్రీశుక ఉవాచ

హతపుత్రా దితిః శక్రపార్శ్విగ్రాహేణ విష్ణునా ।
మన్యునా శోకదీప్తేన జ్వలంతీ పర్యచింతయత్ । 23

కదా ను భ్రాతృహంతారమిన్ద్రియారామముల్పణమ్ ।
అక్లిన్నహృదయం పాపం ఘాతయిత్వా శయే సుఖమ్ । 24

కృమివిద్యస్మసంజ్ఞాఽఽసీద్యస్యేశాభిహితస్య చ ।
భూతధ్రుక్ తత్కృతే స్వార్థం కిం వేద నిరయో యతః । 25

అశాసానస్య తస్యేదం ధ్రువమున్నద్ధ చేతసః ।
మదశోషక ఇంద్రస్య భూయాద్యేన సుతో హి మే । 26

ఇతి భావేన సా భర్తురాచచారాసకృత్ప్రియమ్ ।
శుశ్రూషయానురాగేణ ప్రశ్రయేణ దమేన చ । 27

భక్త్యా పరమయా రాజన్ మనోజ్ఞైర్వల్గుభాషితైః ।
మనో జగ్రాహ భావజ్ఞా సుస్మితాపాంగవీక్షణైః । 28

ఏవం స్త్రీయా జడీభూతో విద్వానపి విదగ్ధయా ।
బాధమిత్యాహ వివశో న తచ్చిత్రం హి యోషితి । 29

విలోక్త్యైకాంతభూతాని భూతాన్యాదౌ ప్రజాపతిః ।
స్త్రీయం చక్రే స్వదేహార్థం యయా పుంసాం మతిర్హృతా । 30

ఏవం శుశ్రూషితస్తాత భగవాన్ కశ్యపః స్త్రీయా ।
ప్రహస్య పరమస్రీతో దితిమాహాభినంద్య చ । 31

కశ్యప ఉవాచ

వరం వరయ వామోరు ప్రీతస్తే ఽహమనిందితే ।
స్త్రీణాం భర్తరి సుస్రీతే కః కామ ఇహ చాగమః । 32

పతిరేవ హి నారీణాం దైవతం పరమం స్మృతమ్ ।
మానసః సర్వభూతానాం వాసుదేవః శ్రీయఃపతిః । 33

స ఏవ దేవతాలింగైర్నామరూపవికల్పితైః ।
ఇజ్యతే భగవాన్ పుంభిః స్త్రీభిశ్చ పతిరూపధృక్ । 34

తస్మాత్పతివ్రతా నార్యః శ్రేయస్కామాః సుమధ్యమే ।
యజన్తే ఽనన్యభావేన పతిమాత్మానమీశ్వరమ్ । 35

సోఽహం త్వయార్చితో భద్రే ఈదృగ్భావేన భక్తితః ।
తత్తే సంపాదయే కామమసతీనాం సుదుర్లభమ్ । 36

దితిరువాచ

వరదో యది మే బ్రహ్మాన్ పుత్రమింద్రహణం వృణే ।
అమృత్యుం మృతపుత్రాహం యేన మే ఘాతితౌ సుతౌ । 37

నిశమ్య తద్వచో విప్రో విమనాః పర్యతప్యత ।
అహో అధర్మః సుమహానద్య మే సముపస్థితః । 38

అహో అద్యేంద్రియారామో యోషిన్మయ్యేహ మాయయా ।
గృహీతచేతాః కృపణః పతిష్యే నరకే ధ్రువమ్ । 39

కోఽతి క్రమోఽనువర్తంత్యాః స్వభావమిహ యోషితః ।
ధిజ్ఞాం బతాబుధం స్వార్థే యదహం త్వజితేంద్రియః । 40

శరత్పద్మోత్పవం వక్త్రం వచశ్చ శ్రవణామృతమ్ ।
హృదయం క్షురధారాభం స్త్రీణాం కో వేద చేష్టితమ్ । 41

న హి కశ్చిత్ప్రియః స్త్రీణామంజసా స్వాశిషాత్మనామ్ ।
పతిం పుత్రం భ్రాతరం వా ఘ్నంత్యర్థే ఘాతయంతి చ । 42

ప్రతిశ్రుతం దదామీతి వచస్తన్న మృషా భవేత్ ।
వధం నార్హతి చేంద్రోఽపి తత్రేదముపకల్పతే । 43

ఇతి సంచింత్య భగవాన్ మారీచః కురునందన ।
ఉవాచ కించిత్ కుపిత ఆత్మానం చ విగర్హయన్ । 44

కశ్యప ఉవాచ

పుత్రస్తే భవితా భద్రే ఇంద్రహా దేవబాంధవః |
సంవత్సరం వ్రతమిదం యద్యంజో ధారయిష్యసి | 45

దితిరువాచ

ధారయిష్యే వ్రతం బ్రహ్మన్ బ్రూహి కార్యాణి యాని మే |
యాని చేహ నిషిద్ధాని న వ్రతం ఘ్నంతి యాన్యుత | 46

కశ్యప ఉవాచ

న హింస్యాద్భూతజాతాని న శపేన్నాన్యతం వదేత్ |
న ఛింద్యాన్నఖరోమాణి న స్పృశేద్యదమంగళమ్ | 47

నాప్పు స్నాయాన్న కుప్యేత న సంభాషేత దుర్జనైః |
న వసీతాథౌతవాసః స్రజం న విధృతాం క్వచిత్ | 48

నోచ్ఛిష్టం చండికాన్నం చ సామిషం వృషలాహృతమ్ |
భుంజీతోదక్యయా దృష్టం పిబేదంజలినా త్వపః | 49

నోచ్ఛిష్టాస్పృష్టసలిలా సంధ్యాయాం ముక్తమూర్తజా |
అనర్చితాసంయతవాక్ నాసంవీతా బహిశ్చరేత్ | 50

నాథౌతపాదాప్రయతా నార్తపాదా ఉదక్శిరాః |
శయీత నాపరాజ్నాన్వైర్న నగ్నా న చ సంధ్యయోః | 51

థౌతవాసాః శుచిర్నిత్యం సర్వమంగళసంయుతా |
పూజయేత్ప్రాతరాశాత్ప్రాగ్గోవిప్రాన్ శ్రియమచ్యుతమ్ | 52

స్త్రీయో వీరవతీశ్చార్చేత్ స్రగ్గంధబలిమండనైః |
పతిం చార్చ్యోపతిష్ఠేత ధ్యాయేత్కోష్ఠగతం చ తమ్ | 53

సాంవత్సరం పుంసవనం వ్రతమేతదవిఘ్నతమ్ |
ధారయిష్యసి చేత్తుభ్యం శక్రహా భవితా సుతః | 54

బాధమిత్యభ్యుపేత్యాథ దితి రాజన్ మహామనాః |
కశ్యపాద్గర్భమాధత్త వ్రతం చాంజో దధార సా | 55

మాతృష్యసురభిప్రాయమింద్ర ఆజ్ఞాయ మానద |
శుశ్రూషణేనాశ్రమస్థాం దితిం పర్యచరత్కవిః | 56

నిత్యం వనాత్పుమనసః ఫలమూలసమిత్కుశాన్ |
పత్రాంకురమ్బుదోఽపశ్య కాలే కాల ఉపాహరత్ | 57

ఏవం తస్యా వ్రతస్థాయా వ్రతచ్ఛిద్రం హరిర్బుధ |
ప్రేప్పుః పర్యచరజ్జిహ్వో మృగహేవ మృగాకృతిః | 58

నాభ్యగచ్ఛద్వ్రతచ్ఛిద్రం తత్పరోఽథ మహీపతే |
చింతాం తీవ్రాం గతః శక్రః కేన మే స్యాచ్ఛివం త్వహా | 59

ఏకదా సా తు సంధ్యాయాముచ్ఛిష్టా వ్రతకర్మితా |
అస్పృష్టవార్యథౌతాంఘ్రిః సుష్వాప విధిమోహితా | 60

లబ్ధ్యా తదంతరం శక్రో నిద్రాపహృతచేతసః |
దితేః ప్రవిష్ట ఉదరం యోగేశో యోగమాయయా | 61

చకర్త సప్తథా గర్భం వజ్రేణ కనకప్రభమ్ |
రుదంతం సప్తధైకైకం మా రోదీరితి తాన్ పునః | 62

తమూచుః పాట్యమానాస్తే సర్వే ప్రాంజలయో నృప |
నో కిం జిఘాంససి ఇంద్ర భ్రాతరో మరుతస్తవ | 63

మా జైష్ట భ్రాతరో మహ్యం యూయమిత్యాహ కౌశికః |
అనన్యభావాన్ పార్షదానాత్మనో మరుతాం గణాన్ | 64

న మమార దితేర్గర్భః శ్రీనివాసానుకంపయా |
బహుథా కులిశక్షుణ్ణో ద్రౌణ్యస్త్రీణ యథా భవాన్ | 65

సకృదిష్ట్యాఽఽదిపురుషం పురుషో యాతి సామ్యతామ్ |
సంవత్సరం కించిదూనం దిత్వా యద్దరిరర్చితః | 66

సజూరింద్రేణ పంచాశద్దేవాస్తే మరుతోఽభవన్ |
వ్యపోహ్య మాతృదోషం తే హరిణా సోమపాః కృతాః | 67

దితిరుత్తాయ దదృశే కుమారాననలప్రభాన్ |
ఇంద్రేణ సహితాన్ దేవీ పర్యతుష్యదనిందితా | 68

అథేంద్రమాహ తాతాహమాదిత్యానాం భయావహమ్ |
అపత్యమిచ్ఛంత్యచరం వ్రతమేతత్పుదుష్కరమ్ | 69

ఏకః సంకల్పితః పుత్రః సప్తసప్తాభవన్ కథమ్ |
యది తే విదితం పుత్ర సత్యం కథయ మా మృషా | 70

ఇంద్ర ఉవాచ

అంబ తేఽహం వ్యవసితముపాధార్యాగతోఽంతిక్మ్ |
లబ్ధాంతరోఽచ్ఛిదం గర్భమర్కణుద్దిర్న ధర్మచిత్ | 71

కృత్తో మే సప్తథా గర్భ ఆసన్ సప్త కుమారకాః ।
తేఽపి చైకైకశో వృక్ణాః సప్తథా నాపి మమిరే । 72

తతస్తత్పరమాశ్చర్యం వీక్ష్యాధ్యవసితం మయా ।
మహాపురుషపూజాయాః సిద్ధిః కాప్యనుషంగిణీ । 73

ఆరాధనం భగవత ఈహమానా నిరాశిషః ।
యే తు నేచ్ఛంత్యపి పరం తే స్వార్థకుశలాః స్మృతాః । 74

ఆరాధ్యాత్మప్రదం దేవం స్వాత్మానం జగదీశ్వరమ్ ।
కో వృణోతే గుణస్పర్శం బుధః స్యాన్నరకేఽపి యత్ । 75

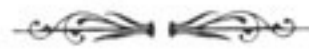
తదిదం మమ దౌర్జన్యం బాలిశస్య మహీయసి ।
క్షంతుమర్హసి మాతస్త్వం దిష్ట్యా గర్భో మృతోత్తితః । 76

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇంద్రస్తయాభ్యనుజ్ఞాతః శుద్ధభావేన తుష్టయా ।
మరుద్భిః సహ తాం నత్వా జగామ త్రిదివం ప్రభుః । 77

ఏవం తే సర్వమాఖ్యాతం యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసి ।
మంగళం మరుతాం జన్మ కిం భూయః కథయామి తే । 78

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే అష్టాదశోఽధ్యాయః (18)

19 - అథ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

వ్రతం పుంసవనం బ్రహ్మాన్ భవతా యదుదీరితమ్ ।
తస్య వేదితుమిచ్ఛామి యేన విష్ణుః ప్రసీదతి । 1

శ్రీశుక ఉవాచ

శుక్లే మార్గశిరే పక్షే యోషిద్భర్తురనుజ్ఞయా ।
ఆరభేత వ్రతమిదం సర్వకామికమాదితః । 2

నిశమ్య మరుతాం జన్మ బ్రాహ్మణాననుమంత్ర్య చ ।
స్నాత్వా శుక్లదతీ శుక్లే వసీతాలంకృతాంబరే ।
పూజయేత్ ప్రాతరాశాత్ప్రాగ్భగవంతం శ్రియా సహ । 3

అలం తే నిరపేక్షాయ పూర్ణకామ నమోఽస్తు తే ।
మహావిభూతిపతయే నమః నకలసిద్ధయే । 4

యథా త్వం కృపయా భూత్యా తేజసా మహిమౌజసా ।
జుష్ట ఈశ గుణైః సర్వైస్తతోఽసి భగవాన్ ప్రభుః । 5

విష్ణుపత్ని మహామాయే మహాపురుషలక్షణే ।
స్రీయేథా మే మహాభాగే లోకమాతర్నమోఽస్తుతే । 6

ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ
మహానుభావాయ మహావిభూతిపతయే సహ మహా

విభూతిభిర్బలిముషహరాణీతి అనేనాహరహర్మంత్రేణ
విష్ణోరావాహనార్హ్య పాద్యోపస్పర్శనస్నానవాసఉపవీత
విభూషణ గంధపుష్పధూపదీపోపహారాద్యుపచారాన్
చ సమాహిత ఉపాహరేత్ 17

హవిశ్శేషం చ జుహుయాదనలే ద్వాదశాహుతీః ।
ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహావిభూతిపతయే స్వాహేతి । 8

శ్రియం విష్ణుం చ వరదావాశిషాం ప్రభవాపుభౌ ।
భక్త్యా సంపూజయేన్నిత్యం యదీచ్ఛేత్సర్వ సంపదః । 9

ప్రణమేద్దండవద్భూమౌ భక్తిప్రహేన చేతసా ।
దశవారం జపేన్మంత్రం తతః స్తోత్రముదీరయేత్ । 10

యువాంతు విశ్వస్య విభూ జగతః కారణం పరమ్ ।
ఇయం హి ప్రకృతిః సూక్ష్మా మాయాశక్తిర్దురత్యయా । 11

తస్యా అధీశ్వరః సాక్షాత్ప్రమేవ పురుషః పరః ।
త్వం సర్వయజ్ఞ ఇజ్యేయం క్రియేయం ఫలభుగృవాన్ । 12

గుణవ్యక్తిరియం దేవీ వ్యంజకో గుణభుగృవాన్ ।
త్వం హి సర్వశరీర్యాత్మా శ్రీః శరీరేంద్రియాశయా ।
నామరూపే భగవతీ ప్రత్యయస్త్యమపాశ్రయః । 13

యథా యువాం త్రిలోకస్య వరదౌ పరమేష్ఠినా |
తథా మ ఉత్తమశ్లోక సంతు సత్యా మహాశిషః | 14

ఇత్యభిష్టాయ వరదం శ్రీనివాసం శ్రియా సహ |
తన్నిస్సార్యోపహరణం దత్త్వాచమనమర్చయేత్ | 15

తతస్తువీత స్తోత్రేణ భక్తిప్రహేణ చేతసా |
యజ్ఞోచ్ఛిష్టమవఘ్రాయ పునరభ్యర్చయేద్దరిమ్ | 16

పతిం చ పరయా భక్త్యా మహాపురుషచేతసా |
ప్రియైస్తైస్తైరుపనమేత్ ప్రేమశీలః స్వయం పతిః |
బిభృయాత్సర్వకర్మాణి పత్న్యా ఉచ్ఛావచాని చ | 17

కృతమేకతరేణాపి దంపత్యోరుభయోరపి |
పత్న్యాం కుర్యాదనర్థాయాం పతిరేత త్సమాహితః | 18

విష్ణోర్వ్రతమిదం బిభ్రన్న విహన్యాత్కథంచన |
విప్రాన్ స్త్రియో వీరవతీః స్రగ్గంధబలిమండనైః |
అర్చేదహరహర్పక్త్యా దేవం నియమమాస్థితః | 19

ఉద్వాస్య దేవం స్వే ధామ్ని తన్నివేదితమగ్రతః |
అద్యాదాత్మవిశుద్ధ్యర్థం సర్వకామర్థయే తథా | 20

వీతేన పూజావిధినా మాసాన్ ద్వాదశ హాయనమ్ |
నీత్వాథోపచరేత్సాధ్వీ కార్తికే చరమేఽహని | 21

శ్వోభూతేఽప ఉపస్పృశ్య కృష్ణమభ్యర్చ్య పూర్వవత్ |
పయఃశృతేన జుహుయాచ్ఛరుణా సహ సర్పిషా |
పాకయజ్ఞవిధానేన ద్వాదశైవాహుతీః పతిః | 22

అశిషః శిరసాదాయ ద్విజైః ప్రీతైః సమీరితాః |
ప్రణమ్య శిరసా భక్త్యా భుంజీత తదనుజ్జయా | 23

అచార్యమగ్రతః కృత్వా వాగ్యతః సహ బన్దుభిః |
దద్యాత్ పత్నై చరోః శేషం సుప్రజాన్త్యం సుసౌభగమ్ | 24

వీతచ్ఛ్రిత్వా విధివద్రవతం విభోః
అభీష్పితార్థం లభతే పుమానిహ |
స్త్రీ చైతదాస్థాయ లభేత సౌభగం
శ్రియం ప్రజాం జీవపతిం యశో గృహమ్ | 25

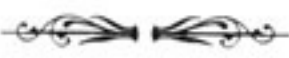
కన్యా చ విందేత సమగ్రలక్షణం
పతిం త్వవీరా హతకిల్బిషాం గతిమ్ |
మృతప్రజా జీవసుతా ధనేశ్వరీ
సుదుర్భగా సుభగా రూపమగ్ర్యమ్ | 26

విందేద్విరూపా విరుజా విముచ్యతే
య ఆమయావీంద్రియకల్పదేహమ్ |
వీతత్పతన్నభ్యుదయే చ కర్మ-
ణ్యనంతతృప్తిః పితృదేవతానామ్ | 27

తుష్టాః ప్రయచ్ఛంతి సమస్తకామాన్
హోమావసానే హుతభుక్ శ్రీర్షరిశ్చ |
రాజన్ మహన్మరుతాం జన్మ పుణ్యం
దితేర్వ్రతం చాభిహితం మహతే | 28

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యాం అష్టాదశసహస్రికాయాం పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే పుంసవనవ్రతకథనం నామ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః (19)

ఇతి షష్ఠః స్కంధః

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణమ్

సప్తమస్కంధః

1 - అథ ప్రథమోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

సమః ప్రీయః సుహృద్బ్రహ్మణ్ భూతానాం భగవాన్ స్వయమ్ ।
ఇంద్రస్యార్థే కథం దైత్యానవధీద్విషమో యథా । 1

న హ్యస్యార్థః సురగణైః సాక్షాన్నిశ్చేయసాత్మనః ।
నైవాసురేభ్యో విద్వేషో నోద్వేగశ్చాగుణస్య హి । 2

ఇతి నః సుమహాభాగ నారాయణగుణాన్ ప్రతి ।
సంశయః సుమహాన్ జాతస్తద్భవాంశ్చేత్తుమర్హతి । 3

శ్రీ శుక ఉవాచ

సాధు పృష్టం మహారాజ హరేశ్చరితమద్భుతమ్ ।
యద్భాగవతమాహాత్వం భగవద్భక్తివర్తనమ్ । 4

గీయతే పరమం పుణ్యమృషిభిర్నారదాదిభిః ।
నత్వా కృష్ణాయ మునయే కథయిష్యే హరేః కథామ్ । 5

నిర్గుణోఽపి హ్యజోఽవ్యక్తో భగవాన్ ప్రకృతేః పరః ।
స్వమాయాగుణమావిశ్య బాధ్యబాధకతాం గతః । 6

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి ప్రకృతేర్నాత్మనో గుణాః ।
న తేషాం యుగపద్రాజన్ ప్రాస ఉల్లాస ఏవ వా । 7

జయకాలే తు సత్త్వస్య దేవర్షిన్ రజసోఽసురాన్ ।
తమసో యక్షరక్షాంసి తత్కాలాసుగుణోఽభజత్ । 8

జ్యోతిరాదిరివాభాతి సంఘాతాన్న వివిచ్యతే ।
విదంత్యాత్మానమాత్మస్థం మథిత్వా కవయోఽంతతః । 9

యదా సిన్ధుక్షుః పుర ఆత్మనః పరో
రజః సృజత్యేష పృథక్ స్వమాయయా ।
సత్త్వం విచిత్రాసు రిరంసురీశ్వరః
శయిష్యమాణస్తమ ఈరయత్యసౌ । 10

కాలం చరంతం సృజతీశ ఆశ్రయం
ప్రధానపుంభ్యాం నరదేవ సత్యకృత్ ।
య ఏష రాజన్నపి కాల ఈశితా
సత్త్వం సురానీకమివైధయత్యతః ।
తత్రత్యనీకానసురాన్ సురప్రియో
రజస్తమస్కాన్ ప్రమిణోత్యురుశ్రవాః । 11

అత్రైవోదాహృతః పూర్వమితిహాసః సురర్షిణా ।
ప్రీత్యా మహాక్రతౌ రాజన్ పృచ్ఛతేఽజాతశత్రవే । 12

దృష్ట్వా మహాద్భుతం రాజా రాజసూయే మహాక్రతౌ ।
వాసుదేవే భగవతి సాయుజ్యం చేదిభూభుజః । 13

తత్రాసీనం సురఋషిం రాజా పాండుసుతః క్రతౌ ।
పప్రచ్ఛ విస్మితమనా మునీనాం శృణ్వతామిదమ్ । 14

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

అహో అత్యద్భుతం హ్యేతద్దుర్లభైకాంతినామపి ।
వాసుదేవే పరే తత్త్వే ప్రాప్తిశ్చైద్యస్య విద్విషః । 15

ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామః సర్వ ఏవ వయం మునే ।
 భగవన్నిందయా వేనో ద్విజైస్తమసి పాతితః । 16
 దమఘోషసుతః పాపః ఆరభ్య కలభాషణాత్ ।
 సన్ప్రత్యమర్షి గోవిందే దంతవక్త్రశ్చ దుర్మతిః । 17
 శపతోరసకృద్విష్ణుం యద్రుహ్మా పరమవ్యయమ్ ।
 శ్వితో న జాతో జిహ్వయాం నాంధం వివిశతుస్తమః । 18
 కథం తస్మిన్ భగవతి దురవగ్రాహధామని ।
 పశ్యతాం సర్వలోకానాం లయమీయతురంజసా । 19
 ఏతద్బ్రాహ్మణి మే బుద్ధిర్దిపార్చిరివ వాయునా ।
 బ్రూహ్యేతదదృశ్యతమం భగవాన్ తత్ర కారణమ్ । 20

శ్రీ శుక ఉవాచ

రాజ్ఞస్తద్వచ ఆకర్ణ్య నారదో భగవాన్పషిః ।
 తుష్టః ప్రాహ తమాభాష్య శృణ్వత్వాస్తత్పదః కథాః । 21

నారద ఉవాచ

నిందనస్తవసత్కారస్యక్కార్యం కథేబరమ్ ।
 ప్రధానపరయో రాజన్నవివేకేన కల్పితమ్ । 22

హింసా తదభిమానేన దండపారుష్యయోర్యథా ।
 వైషమ్యమిహ భూతానాం మమాహమితి పార్థివ । 23

యన్నిబద్ధోఽభిమానోఽయం తద్వధాత్ప్రాణినాం వధః ।
 తథా న యస్య కైవల్యాదభిమానోఽఖిలాత్మనః ।
 పరస్య దమకర్తుర్హింసా కేనాస్య కల్పితే । 24

తస్మాద్వైరానుబంధేన నిర్వైరేణ భయేన వా ।
 స్నేహోత్కామేన వా యుంజ్యాత్ కథంచినేక్షతే పృథక్ । 25

యథా వైరానుబంధేన మర్త్యస్తన్మయతామియాత్ ।
 న తథా భక్తియోగేన ఇతి మే నిశ్చితా మతిః । 26

కీటః పేశస్కృతా రుద్ధః కుడ్యాయాం తమనుస్మరన్ ।
 సంరంభభయయోగేన విందతే తత్పరూపతామ్ । 27

ఏవం కృష్ణే భగవతి మాయామనుజ ఈశ్వరే ।
 వైరేణ పూతపాష్మానస్తమాపురనుచింతయా । 28
 కామాద్వేషాద్భయాత్స్నేహోద్యథా భక్త్యేశ్వరే మనః ।
 ఆవేశ్య తదఘం హిత్వా బహవస్తద్గతిం గతాః । 29
 గోప్యః కామాద్భయాత్కంసో ద్వేషాచ్చైద్యాదయో నృపాః ।
 సంబన్ధాద్వృష్ణయః స్నేహోద్భూయంభక్త్యా వయం విభో । 30
 కతమోఽపి న వేనః స్యాత్ప్రచానాం పురుషం ప్రతి ।
 తస్మాత్కేనాప్యపాయేన మనః కృష్ణే నివేశయేత్ । 31
 మాతృష్వసేయో వశ్చైద్యో దంతవక్త్రశ్చ పాండవ ।
 పార్షదప్రవరా విష్ణోర్విప్రశాపాత్పదాచ్యుతౌ । 32

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

కీదృశః కస్య వా శాపో హరిదాసాభిమర్శనః ।
 అశ్రద్దేయ ఇవాభాతి హరేరేకాంతినాం భవః । 33

దేహేంద్రియాసుహీనానాం వైకుంఠపురవాసినామ్ ।
 దేహసంబంధసంబద్ధమేతదాభ్యాతుమర్హసి । 34

నారద ఉవాచ

ఏకదా బ్రహ్మణః పుత్రాః విష్ణోర్లోకం యదృచ్ఛయా ।
 సనందనాదయో జగ్ముశ్చరంతో భువనత్రయమ్ । 35

పంచషడ్జాయనార్యాభాః పూర్వేషామపి పూర్వజాః ।
 దిగ్వాససః శిశూన్ మత్వా ద్వాఃస్తా తాన్ ప్రత్యషేధతామ్ । 36

అశపన్ కుపితా ఏవం యువాం వాసం న చార్హథః ।
 రజస్తమోభ్యాం రహితే పాదమూలే మధుద్విషః
 పాపిష్యామాసురీం యోనిం బాలిశౌ యాతమాశ్వతః । 37

ఏవం శస్త్రై స్వభవనాత్ పతంతౌ తైః కృపాశుభిః ।
 ప్రోక్తై పునర్జన్మభిర్వాం త్రిభిర్లోకాయ కల్పతామ్ । 38

జజ్ఞాతే తా దితేః పుత్రౌ దైత్యదానవవందితౌ ।
 హిరణ్యకశిపుర్వేష్ట్యో హిరణ్యాక్షోఽనుజస్తతః । 39

హాత్ హిరణ్యకశిపుర్హరిణా సింహరూపిణా ।
హిరణ్యాక్షో ధరోద్ధారే బిభ్రతా సౌకరం వపుః । 40

హిరణ్యకశిపుః పుత్రం ప్రహ్లాదం కేశవప్రియమ్ ।
జిఘాంసురకరోన్నానా యాతనా మృత్యుహేతవే । 41

సర్వభూతాత్మభూతం తం ప్రశాంతం సమదర్శనమ్ ।
భగవత్తేజసా సృష్టం నాశకోద్దంతుముద్యమైః । 42

తతస్త్వి రాక్షసా జాతా కేశిన్యాం విశ్రవఃసుతా ।
రావణః కుంభకర్ణశ్చ సర్వలోకోపతాపనా । 43

తత్రాపి రాఘవో భూత్వా న్యహనచ్ఛాపముక్తయే ।
రామవీర్యం శ్రోష్యసి త్వం మార్కండేయముఖాత్ప్రభో । 44

తావేవ క్షత్రియౌ జాతౌ మాతృష్వస్రాత్మజౌ తవ ।
అధునా శాపనిర్ముక్తౌ కృష్ణచక్రహతాంహసా । 45

వైరానుబంధతీవ్రేణ ధ్యానేనాచ్యుతసాత్మతామ్ ।
నీతా పునర్హరేః పార్శ్వం జగ్మతుర్విష్ణుపార్శ్వదౌ । 46

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

విద్వేషో దయితే పుత్రే కథమాసీన్మహాత్మని ।
బ్రూహి మే భగవన్ యేన ప్రహ్లాదస్యాచ్యుతాత్మతా । 47

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, ప్రథమోఽధ్యాయః (1)

2 - అథ ద్వితీయోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

భ్రాతర్యేవం వినిహతే హరిణా క్రోడమూర్తినా ।
హిరణ్యకశిపూ రాజన్ పర్యతప్యద్రుషా శుచా । 1

అహా చేదం రుషా ఘూర్ణః సందష్టదశనచ్ఛదః ।
కోపోజ్జ్వలద్యాం చక్షుర్యాం నిరీక్షన్ ధూమ్రమంబరమ్ । 2

కరాళదంష్ట్రోగ్రదృష్ట్యా దుష్ప్రేక్ష్యభ్రుకుటీముఖః ।
శూలముద్యమ్య సదసి దానవానిదమబ్రవీత్ । 3

భో భో దానవదైతేయాః ద్విమూర్తంస్త్రిక్ష శంబర ।
శతబాహో హయగ్రీవ నముచే పాక ఇల్వల । 4

విప్రచిత్తే మమ వచః పులోమన్ శకునాదయః ।
శృణుతానంతరం సర్వే క్రియతామాశు మా చిరమ్ । 5

సపత్నైర్జాతితః క్షుద్దైర్భ్రాతా మే దయితః సుహృత్ ।
పార్శ్వోగ్రాహిణ హరిణా సమేనాప్యపథావనైః । 6

తస్య త్వక్తస్వభావస్య ఘృణేర్మాయావనాకసః ।
భజంతం భజమానస్య బాలస్యేవాస్తిరాత్మనః । 7

మచ్ఛూలభిన్నగ్రీవస్య భూరిణా రుధిరేణ వై ।
రుధిరప్రియం తర్పయిష్యే భ్రాతరం మే గతవ్యథః । 8

తస్మిన్ కూటేఽహితే నష్టే కృతమూలే వనస్పతా ।
విటపా ఇవ శుష్యంతి విష్ణుప్రాణా దివౌకసః । 9

తావద్యాత భువం యూయం విప్రక్షత్రసమేధితామ్ ।
సూదయధ్వం తపోయజ్ఞస్వాధ్యాయవ్రతదానినః । 10

విష్ణుర్ద్విజక్రియామూలో యజ్ఞో ధర్మమయః పుమాన్ ।
దేవర్షిపితృభూతానాం ధర్మస్య చ పరాయణమ్ । 11

యత్ర యత్ర ద్విజా గావో వేదా వర్ణాశ్రమాః క్రియాః ।
తం తం జనపదం యాత సందీపయత వృశ్చత । 12

ఇతి తే భర్తృనిర్దేశమాదాయ శిరసాఽఽదృతాః ।
తథా ప్రజానాం కదనం విదధుః కదనప్రియాః । 13

పురగ్రామవ్రజోద్యానక్షేత్రారామాశ్రమాకరాన్ ।
భేటఖర్వటఘ్నాషాంశ్చ దదహుః పత్తనాని చ । 14

కేచిత్ ఖనితైర్విభిదుః సేతుప్రాకారగోపురాన్ ।
అజీవ్యాంశ్చిచ్చిదుర్వృక్షాన్ కేచిత్పరశుపాణయః ।
ప్రాదహాన్ శరణాన్యన్యే ప్రజానాం జ్వలితోల్ముక్తైః । 15

ఏవం విప్రకృతే లోకే దైత్యేంద్రానుచరైర్ముహుః ।
దివం దేవాః పరిత్యజ్య భువి చేరురలక్ష్మితాః । 16

హిరణ్యకశిపుర్భ్రాతృః సంపరేతస్య దుఃఖితః ।
కృత్వా కటోదకాదీని భ్రాతృపుత్రానసాంత్యయత్ । 17

శకునిం శంబరం ధృష్టం భూతసంతాపనం వృకమ్ ।
కాలనాభం మహనాభం హరిశ్మశ్రుమథోత్కచమ్ । 18

తన్మాతరం రుషాభానుం దితిం చ జననీం గిరా ।
శ్లక్ష్యయా దేశకాలజ్ఞ ఇదమాహ జనేశ్వర । 19

హిరణ్యకశిపురువాచ

అంబాంబ హే వధూః పుత్రా వీరం మార్కథ శోచితుమ్ ।
రిపోరభిముఖే శ్లాఘ్యః శూరాణాం వధ ఈప్సితః । 20

భూతనామిహ సంవాసః ప్రసాయామివ సువ్రతే ।
దైవేనైకత్ర నీతానామున్నీతానాం స్వకర్మభిః । 21

నిత్య ఆత్మావ్యయః శుద్ధః సర్వగః సర్వవిత్పరః ।
ధత్తేఽసావాత్మనో లింగం మాయయా విస్ఫుజన్ గుణాన్ । 22

యథామృసా ప్రచలతా తరవోఽపి చలా ఇవ ।
చక్షుషా భ్రామ్యమాణేన దృశ్యతే చలతీవ భూః । 23

ఏవం గుణైర్భ్రామ్యమాణే మనస్యవికలః పుమాన్ ।
యాతి తత్సామ్యతాం భద్రే హ్యలింగో లింగవానివ । 24

ఏష ఆత్మవిపర్యాసో హ్యలింగే లింగభావనా ।
ఏష ప్రియాప్రియైర్యోగో వియోగః కర్మసంస్కృతిః । 25

సంభవశ్చ వినాశశ్చ శోకశ్చ వివిధః స్మృతః ।
అవివేకశ్చ చింతా చ వివేకాస్మృతిరేవ చ । 26

అత్రాప్యదాహరంతీమమితిహాసం పురాతనమ్ ।
యమస్య ప్రేతబంధూనాం సంవాదం తం నిబోధత । 27

ఉశీనరేష్యభూద్రాజా నుయజ్జ ఇతి విశ్రుతః ।
సవత్సైర్నిహతో యుద్ధే జ్ఞాతయస్తముపాసత । 28

విశీర్లరత్నకవచం విభ్రష్టాభరణస్రజమ్ ।
శరనిర్చిన్నహృదయం శయానమస్యగావిలమ్ । 29

ప్రకీర్ణకేశం ధ్వస్తాక్షం రభసా దష్టదచ్చదమ్ ।
రజఃకుంతముఖాంభోజం చిన్నాయుధభుజం మృధే । 30

ఉశీనరేంద్రం విధినా తథా కృతం
పతిం మహిష్యః ప్రసమీక్ష్య దుఃఖితాః ।
హతాః స్మ నాథేతి కరైరురో భృశం
ఘ్నంత్యో ముహుస్తత్పదయోరుపాపతన్ । 31

రుదత్య ఉచ్చైర్దయితాంఘ్రిపంకజం
సించరత్య అస్రైః కుచకుంకుమారుణైః ।
విస్రస్తకేశాభరణాః శుచం నృణాం
స్వజంత్య ఆక్రందనయా విలేపిరే । 32

అహో విధాత్రాకరుణేన నః ప్రభో
భవాన్ ప్రణీతో దృగగోచరాం దశామ్ ।
ఉశీనరాణామసి వృత్తిదః పురా
కృతోఽధునా యేన శుచాం వివర్తనః । 33

త్వయా కృతజ్ఞేన వయం మహీపతే
కథం వినా స్యామ సుహృత్తమేన తే ।
తత్రానుయానం తవ వీర పాదయోః
శుశ్రూషతీనాం దిశ యత్ర యాస్యసి । 34

ఏవం విలపతీనాం వై పరిగృహ్య మృతం పతిమ్ ।
అనిచ్ఛతీనాం నిర్దారమర్కోఽస్తం సంన్యవర్తత । 35

తత్ర హ ప్రేతబంధూనామాశ్రుత్య పరిదేవితమ్ ।
ఆహ తాన్ బాలకో భూత్వా యమః స్వయముపాగతః । 36

యమ ఉవాచ

అహో అమీషాం వయసాధికానాం
విపశ్యతాం లోకవిధిం విమోహః ।
యత్రాగతస్తత్ర గతం మనుష్యం
స్వయం సధర్మా అపి శోచంత్యపార్థమ్ । 37

అహో వయం ధన్యతమా యదత్ర
త్యక్తాః పితృభ్యాం న విచింతయామః ।
అభక్ష్వమాణా అబలా వృకాదిభిః
స రక్షితా రక్షతి యో హి గర్భే । 38

య ఇచ్ఛయేశః సృజతీదమవ్యయో
య ఏవ రక్షత్యవలుంపతే చ యః ।
తస్యాబలాః క్రీడనమాహురీశితుః
చరాచరం నిగ్రహసంగ్రహే ప్రభుః । 39

పథి చ్యుతం తిష్ఠతి దిష్టరక్షితం
గృహే స్థితం తద్విహతం వినశ్యతి ।
జీవత్యనాథోఽపి తదీక్షితో వనే
గృహేఽపి గుప్తోఽస్య హతో న జీవతి । 40

భూతాని త్రైస్తైర్నిజయోనికర్మభిః
భవంతి కాలే న భవంతి సర్వశః ।
న తత్ర హాత్మా ప్రకృతావపి స్థితః
తస్యా గుణైరన్యతమో హి బధ్యతే । 41

ఇదం శరీరం పురుషస్య మోహజం
యథా పృథగ్భౌతికమీయతే గృహమ్ ।
యథాదక్షైః పార్థివతైజసైర్జనః
కాలేన జాతో వికృతో వినశ్యతి । 42

యథానలో దారుషు భిన్న రుచయతే
యథానిలో దేహగతః పృథక్ స్థితః ।
యథా నభః సర్వగతం న సజ్జతే
తథా పుమాన్ సర్వగుణాశ్రయః పరః । 43

సుయజ్ఞో నన్వయం శేతే మూఢా యమనుశోచథ ।
యః శ్రోతా యోఽనువక్తేహ స న దృశ్యేత కర్షిచిత్ । 44

న శ్రోతా నానువక్తాయం ముఖ్యోఽప్యత్ర మహానసుః ।
యస్త్విహేంద్రియవానాత్మా స చాన్యః ప్రాణదేహయోః । 45

భూతేంద్రియమనోలింగాన్ దేహానుచ్ఛావచాన్ విభుః ।
భజత్యుత్పృజతి హ్యన్యస్తచ్చాపి స్వేన తేజసా । 46

యావల్లింగాన్వితో హ్యత్మా తావత్కర్మ నిబంధనమ్ ।
తతో విపర్యయః క్లేశో మాయాయోగోఽనువర్తతే । 47

వితథాభినివేశో ఽయం యద్గుణేష్వర్తద్భగ్వచః ।
యథా మనోరథః స్వప్నః సర్వమైంద్రియికం మృషా । 48

అథ నిత్యమనిత్యం వా నేహ శోచంతి తద్విదః ।
నాన్యథా శక్యతే కర్తుం స్వభావః శోచతామితి । 49

లుబ్ధకో విపినే కశ్చిత్పక్షిణాం నిర్మితోఽంతకః ।
వితత్య జాలం విదధే తత్ర తత్ర ప్రలోభయన్ । 50

కులింగమిథునం తత్ర విచరత్సమదృశ్యత ।
తయోః కులింగీ సహసా లుబ్ధకేన ప్రలోభితా । 51

సాసజ్జత సిచస్తంత్యాం మహిషీ కాలయంత్రితా ।
కులింగస్తాం తథాపన్నాం నిరీక్ష్య భృశదుఃఖితః
స్నేహోదకల్పః కృపణః కృపణాం పర్యదేవయత్ । 52

అహో అకరుణో దేవః స్త్రియాఽఽ కరుణయా విభుః ।
కృపణం మానుశోచంత్యా దీనయా కిం కరిష్యతి । 53

కామం నయతు మాం దేవః కిమర్దేనాత్మనో హి మే ।
దీనేన జీవతా దుఃఖమనేన విధురాయుషా । 54

కథం త్వజాతపక్షాంస్తాన్మాతృహీనాన్ బిభర్వహమ్ ।
మందభాగ్యాః ప్రతీక్షంతే నీడే మే మాతరం ప్రజాః । 55

వీవం కులింగం విలపంతమారాత్
 ప్రియావియోగాతురమశ్రుకంతమ్ ।
 స వీవ తం శాకునికః శరేణ
 వివ్యాధ కాలవ్రహిత్ విలీనః । 56

వీవం యూయమపశ్యంత్యః ఆత్మాపాయమబుద్ధయః ।
 నైసం ప్రాప్యథ శోచంత్యః పతిం వర్షశలైరపి । 57
 హిరణ్యకశిపురువాచ

బాల వీవం వ్రవదతి సర్వే విస్మితచేతసః ।
 జ్ఞాతయో మేనిరే సర్వమనిత్యమయథోత్తితమ్ । 58

యమ ఏతదుపాఖ్యాయ తత్రైవాంతరథీయత ।
 జ్ఞాతయో ఖపి సుయజ్ఞస్య చక్రుర్యత్ సాంపరాయికమ్ । 59

తతః శోచత మా యూయం పరం చాత్మానమేవ చ ।
 క ఆత్మా కః పరో వాత్ర స్వీయః పారక్య వీవ వా
 న్యపరాభినివేశేన వినాజ్ఞానేన దేహినామ్ । 60

నారద ఉవాచ

ఇతి దైత్యపలేర్వాక్యం దితిరాకర్ణ్య సన్నుషా ।
 పుత్రశోకం క్షణాత్ప్యత్యై తత్ర్యే చిత్తమథారయత్ । 61

అథ శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, ద్వితీయోఽధ్యాయః (2)

3 - అథ తృతీయోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

హిరణ్యకశిషూ రాజస్వజేయమజరామరమ్ ।
 ఆత్మానమ ప్రతిద్వంద్వమేకరాజం వ్యధిత్సత । 1

స లేపే మందరద్రోణ్యాం తపః పరమదారుణమ్ ।
 డిర్వబాహుర్నభోదృష్టిః పాదాంగుష్ఠాశ్రిలావనిః । 2

జటాదీధితిభి రేజే సంవర్తార్క ఇవాంశుభిః ।
 తస్మింస్తపస్తప్యమానే దేవాః స్థానాని భేజిరే । 3

తస్య మూర్ఖః సముద్భూతః సధామోఽగ్నిస్తపోమయః ।
 తిర్యగూర్త్వమథో లోకాన్ ఆతపద్విష్యగీరితః । 4

చుక్షుభుర్నద్యుదన్వంతః సద్వీషాద్రిశ్చచాల భూః ।
 నిపేతుః సగ్రహస్తారాః జజ్వలుశ్చ దిశో దశ । 5

లేన తప్తా దివం త్యక్త్వా బ్రహ్మలోకం యయుః సురాః ।
 ధాత్రే విజ్ఞాపయామానుర్దేవదేవ జగత్సతే । 6

దైత్యేంద్రతపసా తప్తాః దివి స్థాతుం స శక్నుమః ।
 తస్య చోపశమం భూమన్ విధేహి యది మన్యసే ।
 లోకా న యావన్నజ్జీక్ష్వంతి బలిహారాస్తవాభిభూః । 7

తస్యాయం కిల సంకల్పశ్చరతో దుశ్చరం తపః ।
 శ్రూయలాం కిం న విదితః తవాథాపి నివేదితః । 8

న్యష్ట్వా చరాచరమిదం తపోయోగసమాధినా ।
 ఆధ్యాస్తే సర్వధిష్ట్యేభ్యః పరమేష్ఠీ నిజాసనమ్ । 9

తదహం వర్తమానేన తపోయోగసమాధినా ।
 కాలాత్మనోశ్చ నిత్యత్వాత్సాధయిష్యే తథాఽఽ త్యజః । 10

అన్యథేదం విధాస్యేఽహమయథా పూర్వమోజసా ।
 కిమన్యైః కాలనిర్మూలైః కల్పాంతే వైష్ణవాదిభిః । 11

ఇతి శుశ్రుమ నిర్బంధం తపః పరమమాస్తితః ।
 విధత్స్వానంతరం యుక్తం స్వయం త్రిభువనేశ్వర । 12

తవాసనం ద్విజగవాం పారమేష్ఠ్యం జగత్సతే ।
 భవాయ శ్రేయసే భూత్యై క్షేమాయ విజయాయ చ । 13

ఇతి విజ్ఞాపితో దేవైర్భగవానాత్మభూర్భువః ।
పరీతో భృగుదక్షాద్వైర్యయా దైత్యేశ్వరాశ్రమమ్ । 14

న దదర్శ ప్రతిచ్ఛన్నం వల్మీకత్యుణకీచకైః ।
పిపీలికాభిరాచీర్ణమేదస్త్వజ్మాంసశోణితమ్ । 15

తపస్తం తపసా లోకాన్ యథాభ్రాపిహితం రవిమ్ ।
విలక్ష్య విస్మితః ప్రాహ ప్రహసన్ హంసవాహనః । 16

బ్రహ్మోవాచ

ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ భద్రం తే తపస్సిద్ధోఽసి కాశ్యప ।
వరదోఽహమనుప్రాప్తో వ్రియతామిస్పిలో వరః । 17

అద్రాక్షమహమేతత్తే హృత్సారం మహదద్భుతమ్ ।
దంశభక్షితదేహస్య ప్రాణా హ్యస్తిషు శేరతే । 18

నైతత్సార్వర్షయశ్చక్రుర్ష కరిష్యంతి చాపరే ।
నిరంబుర్దారయేత్ప్రాణాన్ కో వై దివ్యసమాః శతమ్ । 19

వ్యవసాయేన తేఽనేన దుష్కరేణ మనస్వినామ్ ।
తపోనిష్ఠేన భవతా జితోఽహం దితి నందన । 20

తతస్తే ఆశిషః సర్వాః దదామ్యసురపుజ్గవః ।
మర్త్యస్య తే హ్యమర్త్యస్య దర్శనం నాఫలం మమ । 21

నారద ఉవాచ

ఇత్యుక్త్యాఽఽదిభవో దేవో భక్షితాంగం పిపీలికైః ।
కమండలుజలేనాక్షద్దివ్యేనామోఘరాధసా । 22

స తత్కించకవల్మీకాత్ సహఽఙ్జోబలాన్వితః ।
సర్వావయవసంపన్నో వజ్రసంహననో యువా ।
ఉత్తితస్తప్తహేమాభో విభావసురివైధసః । 23

స నిరీక్ష్యామృరే దేవం హంసవాహమవస్థితమ్ ।
సనామ శిరసా భూమౌ తద్దర్శనమహోత్సవః । 24

ఉత్తాయ ప్రాంజలిః ప్రహ్యః యక్షమాణో దృశావిభుమ్ ।
హర్షాశ్రుపులకోద్భేదో గిరా గద్గదయాగృణాత్ । 25

హిరణ్యకశిపురువాచ

కల్పాంతే కాలస్పృష్టేన యోఽంధేన తమసాఽఽవృతమ్ ।
అభివ్యనగ్గగదిదం స్వయంజ్యోతిః స్వరోచిషా । 26

ఆత్మనా త్రివృతా చేదం సృజత్యవతి లుంపతి ।
రజస్సత్త్వతమోధామ్నే పరాయ మహతే నమః । 27

నమ ఆద్యాయ బీజాయ జ్ఞానవిజ్ఞానమూర్తయే ।
ప్రాణేంద్రియమనోబుద్ధివికారైర్వ్యక్తిమీయుషే । 28

త్వమీశిషే జగతస్తస్టుషశ్చ
ప్రాణేన ముఖ్యేన పతిః ప్రజానామ్ ।
చిత్తస్య చిత్తైర్మనశ్చంద్రియాణామ్
పతిర్మహాన్ భూతగుణాశయేశః । 29

త్వం సప్తతంతూన్ వితనోషి తన్వా
త్రయ్యా చతుర్హోతృకవిద్యయా చ ।
త్వమేక ఆత్మాత్మవతామనాదిః
అనంతపారః కవిరంతరాత్మా । 30

త్వమేవ కాలో ఽనిమిషో జనానామ్
ఆయుర్లవాద్యావయవైః క్షిణోషి ।
కూటస్థ ఆత్మా పరమేష్ఠ్యఙ్జో మహాన్
త్వః జీవలోకస్య చ జీవ ఆత్మా । 31

త్వత్తః పరం నాపరమప్యనేజ
దేజచ్చ కించిద్వ్యతిరిక్తమస్తి ।
విద్యాః కలాస్తే తనవశ్చ సర్వాః
హిరణ్యగర్భోఽసి బృహత్త్రిపుష్టః । 32

వ్యక్తం విభో స్థూలమిదం శరీరం
యేనేంద్రియప్రాణమనోగుణాంస్త్యమ్ ।

భుంజ్జే స్థితో ధామని పారమేష్ఠ్యే
అవ్యక్త ఆత్మా పురుషః పురాణః | 33

నాంతర్పహిర్దివా నక్తమన్యస్మాదపి చాయుధైః |
న భూమౌ నామృతే మృత్యుర్న నరైర్న మృగైరపి | 36

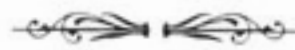
అనంతావ్యక్తరూపేణ యేనేదమఖిలం తతమ్ |
చిదచిచ్ఛక్తియుక్తాయ తస్మై భగవతే నమః | 34

వ్యనుభిర్వాసుమద్భిర్వా సురాసురమహోరగైః |
అప్రతిద్వన్వతాం యుద్ధే ఐకపత్యం చ దేహినామ్ | 37

యది దాస్యస్యభిమతాన్ వరాన్మే వరదోత్తమ |
భూతేభ్యస్త్యద్విస్పృష్టేభ్యో మృత్యుర్మాభూన్మమ ప్రభో | 35

సర్వేషాం లోకపాలానాం మహిమానం యథాఽఽత్మనః |
తపోయోగప్రభావాణాం యన్న రిష్యతి కర్త్విచిత్ | 38

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, తృతీయోఽధ్యాయః (3)

4 - అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

ఏవం వృతః శతధృతిర్నిరణ్యకశిపోరథ |
ప్రాదాత్ తత్తపసా ప్రీతో వరాంస్తస్య సుదుర్లభాన్ | 1

దేవోద్యానశ్రియా జుష్టమధ్యాస్తే స్మ త్రివిష్టపమ్ |
మహేంద్రభవనం సాక్షాన్నిర్మితం విశ్వకర్మణా |
త్రైలోక్యలక్ష్మ్యాయతనమధ్యవాసాఖిలర్దిమత్ | 8

బ్రహ్మోవాచ

తాతేమే దుర్లభాః పుంసాం యాన్ వృణీషే వరాన్ మమ |
తథాపి వితరామ్యంగ వరాన్ యదపిదుర్లభాన్ | 2

యత్ర విద్రుమసోపానాః మహామారకతా భువః |
యత్ర స్ఫాటికకుడ్యాని వైదూర్యస్తమ్బపఞ్చుయః | 9

తతో జగామ భగవానమోఘాసుగ్రహో విభుః |
పూజితోఽ సురవర్యేణ స్తూయమానః ప్రజేశ్వరైః | 3

యత్ర చిత్రవితానాని పద్మరాగాసనాని చ |
పయః ఫేననిభాః శయ్యాః ముక్తాదామపరిచ్ఛదాః | 10

ఏవం లబ్ధవరో దైత్యో బిభ్రద్దేమమయం వపుః |
భగవత్యకరోద్ద్యేషం భ్రాతుర్వధమనుస్మరన్ | 4

కూజద్భిర్నూపురైర్దేవ్యః శబ్దయంత్య ఇతస్తతః |
రత్నస్తలీషు పశ్యంతి సుదతీః సుందరం ముఖమ్ | 11

స విజిత్య దిశః సర్వాః లోకాంశ్చ త్రీన్ మహాసురః |
దేవాసురమనుష్యేంద్రాన్ గంధర్వగరుడోరగాన్ | 5

తస్మిన్ మహేంద్రభవనే మహాబలో
మహామనా నిర్జితలోక ఏకరాట్ |
రేమేఽభివంద్యాంఘ్రియుగః సురాదిభిః
ప్రతాపితైర్నూర్జితచండశాసనః | 12

సిద్ధచారణవిద్యాధ్రాన్ ఋషీన్ పితృపతీన్ మనూన్ |
యక్షరక్షఃపిశాచేశాన్ ప్రేతభూతపతీనథ | 6

తమంగ మత్తం మధునోరుగంధినా
వివృత్తతామ్రాక్షమశేషధిష్ణ్యపాః |
ఉపాసతోపాయనపాణిభిర్వినా
త్రిభిస్తపోయోగబలౌజసాం పదమ్ | 13

సర్వసత్వపతీన్ జిత్వా వశమానీయ విశ్వజిత్ |
జహార లోకపాలానాం స్థానాని సహ తేజసా | 7

జగుర్మహేంద్రాసనమోజసా స్థితం
 విశ్వావసుస్తుమ్బురురస్మదాదయః ।
 గంధర్వసిద్ధా ఋషయో స్తువన్ ముహుః
 విద్యాధరాశ్చాస్సరసశ్చ పాండవ । 14

స ఏవ వర్ణాశ్రమిభిః క్రతుభిర్భూరిదక్షిణైః ।
 ఇజ్యమాన్ హవిర్యాగానగ్రహీత్ స్వేన తేజసా । 15

అకృష్టపచ్యా తస్యాసీత్ సప్తద్వీపవతీ మహీ ।
 తథా కామదుఘా ద్యోస్తు నానాశ్చర్యపదం నభః । 16

రత్నాకరాశ్చ రత్నైఃఫూంస్తత్ప్రత్యుశ్చోహురూర్మిభిః ।
 క్షారశీఘ్రుఘృతక్షౌద్రదధిక్షీరామృతోదకాః । 17

శైలా ద్రోణీభిరాక్రీడం సర్వర్తుషు గుణాన్ ద్రుమాః ।
 దధార లోకపాలానామేక ఏవ పృథగ్గుణాన్ । 18

స ఇత్తం నిర్జితకకుబేకరాడ్విషయాన్ ప్రియాన్ ।
 యథోపజోషం భుంజాన్ నాతృప్యదజితేంద్రియః । 19

ఏవమైశ్వర్యమత్తస్య దృప్తస్యోచ్ఛాస్త్రవర్తినః ।
 కాలో మహాన్ వ్యతీయాయ బ్రహ్మశాపముపేయుషః । 20

తస్యోగ్రదండసంవిగ్నాః సర్వే లోకాః సపాలకాః ।
 అన్యత్రాలబ్ధశరణాః శరణం యయురచ్యుతమ్ । 21

తస్యే నమోఽస్తు కాష్ఠ్యాయై యత్రాత్మా హరిరీశ్వరః ।
 యద్గత్వా న నివర్తంతే శాంతాః సన్న్యాసినోఽమలాః । 22

ఇతి తే సంయతాత్మానః సమాహితథియోఽమలాః ।
 ఉపతస్మర్ష్యషీకేశం వినిద్రా వాయుభోజనాః । 23

తేషామవిరభూద్వాణీ అరూపా మేఘనిస్స్వనా ।
 సన్నాదయంతీ కకుభః సాధూనామభయంకరీ । 24

మా భైష్ట విబుధశ్రేష్ఠాః సర్వేషాం భద్రమస్తు వః ।
 మద్దర్శనం హి భూతానాం సర్వశ్రేయోపపత్తయే । 25

జ్ఞాతమేతస్య దౌరాత్వం దైతేయాపశదస్య చ ।
 తస్య శాంతిం కరిష్యామి కాలం తావత్ప్రతీక్షత । 26

యదా దేవేషు వేదేషు గోషు విప్రేషు సాధుషు ।
 ధర్మే మయి చ విద్వేషః స వా ఆశు వినశ్యతి । 27

నిర్వైరాయ ప్రశాంతాయ స్వసుతాయ మహాత్మనే ।
 ప్రహ్లాదాయ యదా ద్రుహ్యేద్దనిష్యేఽపి వరోర్జితమ్ । 28

నారద ఉవాచ

ఇత్యుక్తా లోకగురుణా తం ప్రణమ్య దివౌకసః ।
 న్యవర్తంత గతోద్వేగా మేనిరే చాసురం హతమ్ । 29

తస్య దైత్యపతేః పుత్రాశ్చత్వారః పరమాద్యుతాః ।
 ప్రహ్లాదోఽభూన్మహాంస్తేషాం గుణైర్మహదుపాసకః । 30

బ్రహ్మణ్యః శీలసంపన్నః సత్యసంధో జితేంద్రియః ।
 ఆత్మవత్సర్వభూతానామేకః ప్రియసుహృత్తమః । 31

దాసవత్సన్నతార్యాంఘ్రిః పితృవద్దీనవత్సలః ।
 భ్రాతృవత్సదృశే స్నిగ్ధో గురుష్వీశ్వరభావనః ।
 విద్యార్థరూపజన్మాఢ్యో మానస్తమ్భువివర్జితః । 32

నోద్విగ్నచిత్తో వ్యసనేషు నిస్స్పృహః
 శ్రుతేషు దృష్టేషు గుణేష్వవస్తుద్భక్ ।
 దాంతేంద్రియప్రాణశరీరధీః సదా
 ప్రశాంతకామో రహితాసురోఽసురః । 33

యస్మిన్ మహద్గుణా రాజన్ గృహ్యంతే కవిభిర్ముహుః ।
 న తేఽధునాపి ధీయంతే యథా భగవతీశ్వరే । 34

యం సాధుగాథాసదసి రిపవోఽపి సురా నృప ।
 ప్రతిమానం ప్రకుర్వంతి కిముతాన్యే భవాదృశాః । 35

గుణైరలమసంఖ్యేయైర్మాహాత్మ్యం తస్య సూచ్యతే ।
 వాసుదేవే భగవతి యన్య నైసర్గికీ రతిః । 36

న్యస్తక్రీడనకో బాలో జడవత్తన్మనస్తయా ।
కృష్ణగ్రహగృహీతాత్మా న వేద జగదీదృశమ్ । 37

ఆసీనః పర్యటన్నశ్చన్ శయానః ప్రపిబన్ బ్రువన్ ।
నానుసంధత్త వీతాని గోవిందపరిరంభితః । 38

కృచిద్రుదతి వైకుంఠచింతాశబలచేతనః ।
కృచిద్దసతి తచ్చింతాహ్లాద ఉద్గాయతి కృచిత్ । 39

నదతి కృచిదుత్కంఠో విలజ్జో నృత్యతి కృచిత్ ।
కృచిత్తద్భావనాయుక్తస్తన్మయోఽనుచకార హ । 40

కృచిదుత్పలకస్తాష్టమాస్తే సంస్పర్శనిర్వృతః ।
అస్పందప్రణయానందసలిలామీలితేక్షణః । 41

స ఉత్తమశ్లోకపదారవిందయోః
నిషేవయాకించనసంగలబ్ధయా ।

తన్వన్ పరాం నిర్వృతిమాత్మనో ముహుః
దుస్సంగదీనాన్యమనః శమం వ్యథాత్ । 42

తస్మిన్ మహాభాగవతే మహాభాగే మహాత్మని ।
హిరణ్యకశిపూ రాజన్నకరోదఘమాత్మజే । 43

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

దేవర్ష వీతదిచ్చామో వేదితుం తవ సువ్రత ।
యదాత్మజాయ శుద్ధాయ పితాదాత్పాధవే హ్యఘమ్ । 44

పుత్రాన్ విప్రతికూలాన్ స్వాన్ పితరః పుత్రవత్సలాః ।
ఉపాలభంతే శిక్షార్థం నైవాఘమపరో యథా । 45

కిముతానువశాన్ సాధూంస్తాదృశాన్ గురుదేవతాన్ ।
వీతత్ కౌతూహలం బ్రహ్మన్నస్మాకం విధమ ప్రభో ।
పితుః పుత్రాయ యద్వేషో మరణాయ ప్రయోజితః । 46

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే సారమహాంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, చతుర్దోఽధ్యాయః (4)

5 - అథ పంచమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

పారోహిత్యాయ భగవాన్ వృతః కావ్యః కిలాసురైః ।
శండామర్కౌ సుతౌ తస్య దైత్యరాజగృహాంతికే । 1

తౌ రాజ్ఞా ప్రాపితం బాలం ప్రహ్లాదం నయకోవిదమ్ ।
పాఠయామాసతుః పాఠ్యానన్యాంశ్చాసురబాలకాన్ । 2

యత్తత్ర గురుణా ప్రోక్తం శుశ్రువేఽనుపపాఠ చ ।
స సాధు మనసా మేనే స్వపరాసద్గ్రహాశ్రయమ్ । 3

వీకదాసురరాట్ పుత్రమంకమారోప్య పాండవ ।
పప్రచ్ఛ కథ్యతాం వత్స మన్యతే సాధు యదృవాన్ । 4

ప్రహ్లాద ఉవాచ

తత్సాధు మన్యేఽసురవర్య దేహినాం
సదా సముద్విగ్నధియామసద్గ్రహాత్ ।

హిత్యాత్మపాఠం గృహమంధ కూపం
వనం గతో యద్దరిమాశ్రయేత । 5

నారద ఉవాచ

శ్రుత్వా పుత్రగిరో దైత్యః పరపక్షసమాహితాః ।
జహాస బుద్ధిర్చాలానాం భిద్యతే పరబుద్ధిభిః । 6

సమ్యగ్విధార్యతాం బాలో గురుగేహి ద్విజాతిభిః ।
విష్ణుపక్షైః ప్రతిచ్ఛన్నైర్న భిద్యేతాస్య ధీర్యథా । 7

గృహమానీతమాహలాయ ప్రహ్లాదం దైత్యయాజకాః ।
ప్రశస్య శ్లక్ష్యయా వాచా సమపృచ్ఛంత సామభిః । 8

వత్స ప్రహ్లాద భద్రం తే సత్యం కథయ మా మృషా ।
బాలానతి కుతస్తుభ్యమేష బుద్ధివిపర్యయః । 9

బుద్ధిభేదః పరకృత ఉతాహో తే స్వతోఽభవత్ ।
భణ్యతాం శ్రోతుకామానాం గురూణాం కులనందన । 10

ప్రహ్లాద ఉవాచ

పరః స్వశ్చేత్యసద్భాషాః పుంసాం యన్మాయయాకృతః ।
విమోహితధియాం దృష్టస్తస్మై భగవతే నమః । 11

స యదానువృతః పుంసాం పశుబుద్ధిర్విభిద్యతే ।
అన్య ఏష తథాన్యోఽహమితి భేదగతాసతీ । 12

స ఏష ఆత్మా స్వపరేత్యబుద్ధిభిః
దురత్యయానుక్రమణో నిరూప్యతే ।
ముహ్యంతి యద్వర్తన్తి వేదవాదినో
బ్రహ్మాదయో హ్యేష భినత్తి మే మతిమ్ । 13

యథా శ్రామ్యత్యయో బ్రహ్మాన్ స్వయమాకర్షసన్నిధౌ ।
తథా మే భిద్యతే చేతశ్చక్రపాణేర్యదృచ్ఛయా । 14

నారద ఉవాచ

వీరావద్రాహ్మణాయోక్త్యా విరరామ మహామతిః ।
తం నిర్భర్త్యాథ కుపితః స దీనో రాజసేవకః । 15

అనీయతామరే వేత్రమస్మాకమయశస్కరః ।
కులాంగారస్య దుర్బుద్ధేశ్చతుర్తోఽస్యోదితో దమః । 16

భైలేయ చందనవనే జాలోఽయం కంటకద్రుమః ।
యన్మాలోన్మూలపరశోర్విష్ణోర్బాలాయితోఽర్చకః । 17

ఇతి తం వివిధోపాయైర్బిషయంస్తర్జనాదిభిః ।
ప్రహ్లాదం గ్రాహయామాస త్రివర్గస్యోపపాదనమ్ । 18

తత ఏనం గురుర్జ్ఞాత్వా జ్ఞాతజ్ఞేయచతుష్టయమ్ ।
భైలేంద్రం దర్శయామాస మాతృమ్కష్టమలంకృతమ్ । 19

పాదయోః పతితం బాలం ప్రతినంద్యాశిషాసురః ।
పరిష్కంభ్య చిరం దోర్భ్యాం పరమామాప నిర్వృతిమ్ । 20

అహోప్యాంకమవస్థాయ మూర్తస్యశ్రుకళాంబుభిః ।
అపింఛన్ వికసద్వక్త్రమిదమాహ యుధిష్ఠిర । 21

హిరణ్యకశిపురువాచ

ప్రహ్లాదానూచ్యతాం తాత స్వధీతం కించిదుత్తమమ్ ।
కాలేనైతావతాఽఽ యుష్మన్ యదశిక్షద్గురోర్యవాన్ । 22

ప్రహ్లాద ఉవాచ

శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాదసేవనమ్ ।
అర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనమ్ । 23

ఇతి పుంసార్చితా విష్ణో భక్తిశ్చేన్నవలక్షణా ।
క్రియతే భగవత్యద్దా తన్మన్యోఽధీతముత్తమమ్ । 24

నిశమ్యైతత్పుత్రవచో హిరణ్యకశిపుస్తదా ।
గురుపుత్రమువాచేదం రుషా ప్రస్ఫురితాథరః । 25

బ్రహ్మబంధో కిమేతర్తే విపక్షం శ్రయతాసతా ।
అసారం గ్రాహిత్ బాలో మామనాదృత్య దుర్మతే । 26

సంతి హ్యసాధవో లోకే దుర్మైతాశ్చదృవేషిణః ।
తేషాముదేత్యఘం కాలే లోగః పాతకినామివ । 27

గురుపుత్ర ఉవాచ

స మత్ప్రణీతం స పరప్రణీతం
సుతో వదత్యేష తవేంద్రశత్రో ।
నైసర్లికీయం మతిరస్య రాజన్
నియచ్ఛ మన్యుం కదదాః స్మ మా నః । 28

నారద ఉవాచ

గురుణైవం ప్రతిప్రోక్తో భూయ అహాసురః సుతమ్ ।
స చేద్గురుముఖీయం లే కులోఽభద్రాసతీ మతిః । 29

ప్రహ్లాద ఉవాచ

మతిర్న కృష్ణే పరతః స్వతో వా
మిథోఽభిపద్యేత గృహవ్రతానామ్ ।
అదాంతగోభిర్విశలాం తమిశ్రం
పునఃపునశ్చర్విత చర్వణానామ్ । 30

న తే విదుః స్వార్థగతిం హి విష్ణుం
 దురాశయా యే బహిరర్థమానినః ।
 అంధా యథాంధైరుపనీయమానాః
 వాచీశతంత్యామురుదామ్ని బద్ధాః । 31

నైషాం మతిస్తావదురుక్రమాంఘ్రిం
 స్పృశత్యనర్థాపగమో యదర్థః ।
 మహీయసాం పాదరజోఽభిషేకం
 నిష్క్రించనానాం న వృణీత యావత్ । 32

ఇత్యుక్త్యోపరతం పుత్రం హిరణ్యకశిపూ రుషా ।
 అంధీకృతాత్మా స్వోత్సంగాన్నిరస్యత మహీతలే । 33
 ఆహామర్షరుషావిష్టః కషాయీభూతలోచనః ।
 వధ్యతామాశ్వయం వధ్యో నిస్సారయత నైరృతాః । 34

అయం మే భ్రాతృహా సోఽయం హిత్వా స్వాన్ సుహృదోఽధమః ।
 పితృవ్యహంతుర్యః పాదౌ విష్ణోర్దానవదర్చతి । 35
 విష్ణోర్వా సాధ్వసౌ కిన్ను కరిష్యత్యసమంజసః ।
 సౌహృదం దుస్త్యజం పిత్రోరహాద్యః పంచహాయసః । 36

పరోఽప్యపత్యం హితకృద్యథౌషధం
 స్వదేహజోఽప్యమయవత్ సుతోఽహితః ।
 ఛింద్యాత్ తదఙ్గం యదుతాత్మనోఽహితం
 శేషం సుఖం జీవతి యద్వివర్జనాత్ । 37

సర్వైరుపాయైర్హంతవ్యః సమ్భోజశయనాసనైః ।
 సుహృల్లింగధరః శత్రుర్మునేర్దుష్టమివేంద్రియమ్ । 38

నైరృతాస్తే సమాదిష్టాః భర్తా వై శూలపాణయః ।
 తిగ్మదంష్ట్రా కరాళాస్యాస్తాన్మశ్మశ్రుశిరోరుహాః । 39

నదంతో భైరవాన్నాదాన్ ఛింధి ఛింధీతివాదినః ।
 ఆసీనం చాహనన్ శూలైః ప్రహ్లాదం సర్వమర్మసు । 40

పరే బ్రహ్మణ్యనిర్దేశ్యే భగవత్యఖిలాత్మని ।
 యుక్తాత్మన్యఫలా ఆసన్నపుణ్యస్యేవ సత్క్రియాః । 41

ప్రయాసేఽపహతే తస్మిన్ దైత్యేంద్రః పరిశంకితః ।
 చకార తద్వధోపాయాన్ నిర్బంధేన యుధిష్ఠిర । 42

దిగ్గజైర్లందశూకైశ్చ అభిచారావపాతనైః
 మాయాభిః నన్నిరోధైశ్చ గరదానైరభోజనైః । 43

హిమవాయ్యగ్నిసలిలైః పర్వతాక్రమణైరపి ।
 న శశాక యదా హంతుమపాపమసురః సుతమ్ ।
 చింతాం దీర్ఘతమాం ప్రాప్తస్తత్కర్తుం నాభ్యపద్యత । 44

ఏష మే బహ్వాసాధూక్తో వధోపాయాశ్చ నిర్మితాః ।
 తైస్తైర్థోహైరసద్దర్శైర్ముక్తః స్వేనైవ తేజసా । 45

వర్తమానోఽవిదూరే వై బాలోఽప్యజడధీరయమ్ ।
 న విస్మరతి మేఽనార్యం శునశ్శేఫ ఇవ ప్రభుః । 46

అప్రమేయానుభావోఽయమకుతశ్చిద్భయోఽమరః ।
 నూనమేతద్విరోధేన మృత్యుర్మే భవితా న వా । 47

ఇతి తం చింతయా కించిన్ మ్లానశ్రియమధోముఖమ్ ।
 చండామర్కావశనసౌ వివిక్త ఇతి హోచతుః । 48

జితం త్వయైకేన జగత్త్రయం భ్రువోః
 విజృమ్భణత్రస్తసమస్తధిష్ట్యపమ్
 న తస్య చింత్యం తవ నాథ చక్షుహే
 న వై శిశూనాం గుణదోషయోః పదమ్ । 49

ఇమం తు పాశైర్వరుణస్య బద్ధ్యా
 నిధేహి భీతో న పలాయతే యథా ।
 బుద్ధిశ్చ పుంసో వయసాఽఽర్యసేవయా
 యావద్గురుర్భార్గవ ఆగమిష్యతి । 50

తథేతి గురుపుత్రోక్తమనుజ్ఞాయేదమబ్రవీత్ ।
 ధర్మా హ్యస్యోపదేష్టవ్యా రాజ్ఞాం యే గృహమేధినామ్ । 51

ధర్మమర్థం చ కామం చ నితరాం చానుపూర్వశః ।
ప్రహ్లాదాయోచతూ రాజన్ ప్రశ్రితావనతాయ చ । 52

యథా త్రివర్గం గురుభిరాత్మానే ఉపశిక్షితమ్ ।
స సాధు మేనే తచ్చిక్షాం ద్వంద్వారామోపవర్ణితామ్ । 53

యదాఽఽ చార్యః పరావృత్తో గృహమేధీయకర్మసు ।
వయస్యైర్బాలకైస్త్రత సోపహూతః కృతక్షణైః । 54

అథ తాన్ శ్లక్షణయా వాచా ప్రత్యాహూయ మహాబుధః ।
ఉవాచ విద్వాంస్తన్నిష్ఠాం కృపయా ప్రహసన్నివ । 55

తే తు తద్గౌరవాత్ సర్వే త్యక్తక్రీడాపరిచ్ఛదాః ।
బాలా న దూషితథియో ద్వంద్వారామేతిలేహితైః । 56

పర్యుపాసత రాజేంద్ర తస్యస్తహృదయేక్షణాః ।
తానాహ కరుణో మైత్రో మహాభాగవతోఽసురః । 57

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే సారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, సంవమోఽథ ద్వాదశోఽధ్యాయః (5)

6 - అథ షష్ఠోఽధ్యాయః

ప్రహ్లాద ఉవాచ

కౌమర ఆచరేత్ప్రాజ్ఞో ధర్మాన్ భాగవతానిహ ।
దుర్లభం మానుషం జన్మ తదప్యధ్రువమర్తదమ్ । 1

యథా హి పురుషస్యేహ విష్ణోః పాదోపసర్పణమ్ ।
యదేష సర్వభూతానాం ప్రియ ఆత్మేశ్వరః సుహృత్ । 2

సుఖమైంద్రియకం దైత్యాః దేహయోగేన దేహినామ్ ।
సర్వత్ర లభ్యతే దైవాద్యథా దుఃఖమయత్నతః । 3

తత్సయాసో న కర్తవ్యో యత ఆయుర్వ్యయః పరమ్ ।
న తథా విందతే క్షేమం ముకుందచరణాంబుజమ్ । 4

తతో యలేత కుశలః క్షేమాయ భయమాశ్రితః ।
శరీరం పారుషం యావన్న విపద్యేత పుష్కలమ్ । 5

పుంసో వర్షతలం హ్యయుస్తదర్థం చాజితాత్మనః ।
విష్కలం యదసా రాత్ర్యాం శేలేఽంధం ప్రాపితస్తమః । 6

ముగ్ధస్య బాల్యే కౌమారే క్రీడతో యాతి వింశతిః ।
జరయా గ్రస్తదేహస్య యాత్యకల్పస్య వింశతిః । 7

దురాపూరేణ కామేన మోహేన చ బలీయసా ।
శేషం గృహీషు సక్తస్య ప్రమత్తస్యాపయాతి హి । 8

కో గృహీషు పుమాన్ సక్తమాల్మానమజితేంద్రియః ।
స్నేహపాశైర్బద్ధైర్బద్ధముత్సహేత విమోచితుమ్ । 9

కోన్వర్తత్యష్టాం విస్మజేత్ ప్రాణేభ్యోఽపి య రఃస్పితః ।
యం క్రీణాత్యసుభిః ప్రేష్టైస్తస్కరః సేవకో వణిక్ । 10

కథం ప్రియాయా అనుకంపితాయాః
సంగం రహస్యం రుచిరాంశ్చ మంత్రాన్ ।
సుహృత్సు చ స్నేహసితః శిశూనాం
కలాక్షరాణామనురక్తచిత్తః । 11

పుత్రాన్ స్మరంస్తా దుహితృర్క్లదయ్యాః
భ్రాతృణాన్ స్వస్థగర్వా పితరా చ దీనా ।
గృహాన్ మనోజ్ఞోరుపరిచ్ఛదాంశ్చ
వృత్తిశ్చ కుల్యాః పశుభృత్యవర్గాన్ । 12

త్యజేత కోశస్కృదివేహమానః
కర్మాణి లోభాదవిత్పక్తకామః ।
దౌపస్యజైహ్వయం బహుమన్యమానః
కథం విరజ్యేత దురంతమోహః । 13

కుటుంబపోషాయ వియన్నిజాయుః
 న బుధ్యతేఽర్థం విహతం ప్రమత్తః ।
 సర్వత్ర తాపత్రయదుఃఖితాత్మా
 నిర్విద్యతే న స్వకుటుంబరామః । 14

విత్రేషు నిత్యాభినివిష్టచేతాః
 విద్వాంశ్చ దోషం పరవిత్తహర్తుః ।
 ప్రేత్యేహ చాథాప్యజితేంద్రియస్త-
 దశాంతకామో హరతే కుటుంబీ । 15

విద్వానపీత్యం దనుజాః కుటుంబం
 పుష్లన్ స్వలోకాయ న కల్పతే వై ।
 యః స్వీయపారక్యవిభిన్నభావః
 తమః ప్రపద్యేత యథా విమూఢః । 16

యతో న కశ్చిత్ క్వ చ కుత్రచిద్వా
 దీనః స్వమాత్మానమలం సమర్థః ।
 విమోచితుం కామదృశాం విహార-
 క్రీడామృగో యన్నిగఢో విసర్గః । 17

తతో విదూరాత్ పరిహృత్య దైత్యాః
 దైత్యేషు సంగం విషయాత్మకేషు ।
 ఉపేత నారాయణమాదిదేవం
 సముక్తసంగైరిషిలోఽపవర్గః । 18

న హ్యచ్యుతం ప్రీణయతో బహ్యయాసోఽసురాత్మజాః ।
 ఆత్మత్వాత్సర్వభూతానాం సిద్ధత్వాదిహ సర్వతః । 19

పరావరేషు భూతేషు బ్రహ్మాంతస్థావరాదిషు ।
 భౌతికేషు వికారేషు భూతేష్యథ మహత్సు చ । 20

గుణేషు గుణసామ్యే చ గుణవ్యతికరే తథా ।
 ఏక ఏవ పరో హ్యత్మా భగవానీశ్వరోఽవ్యయః । 21

ప్రత్యగాత్మస్వరూపేణ దృశ్యరూపేణ చ స్వయమ్ ।
 వ్యాప్యవ్యాపకనిర్దేశ్యో హ్యనిర్దేశ్యోఽవికల్పితః । 22

కేవలానుభవానందస్వరూపః పరమేశ్వరః ।
 మాయయాంతర్నితైశ్వర్యః ఈయతే గుణసర్గయా । 23

తస్మాత్సర్వేషు భూతేషు దయాం కురుత సౌహృదమ్ ।
 ఆసురం భావమున్ముచ్య యయా తుష్యత్యథోక్షజః । 24

తుష్టే చ తత్ర కిమలభ్యమనంత ఆద్యే
 కిం తైర్గుణవ్యతికరాదిహ యే స్వసిద్ధాః ।
 ధర్మాదయః కిమగుణేన చ కాంక్షితేన
 సారంజుషాం చరణయోరుపగాయతాం నః । 25

ధర్మార్థకామ ఇతి యోఽభిహితస్త్రివర్గః
 ఈక్షా త్రయీ నయదమౌ వివిధా చ వార్తా ।
 మన్యేతదేతదఖిలం నిగమస్య సత్యం
 స్వాత్మార్చణం స్వసుహృదః పరమస్య పుంసః । 26

జ్ఞానం తదేతదమలం దురవాపమాహ
 నారాయణో నరసఖః కిల నారదాయ ।
 వీకాంతినాం భగవతస్తదకించనానాం
 పాదారవిందరజసాఘ్నతదేహినాం స్యాత్ । 27

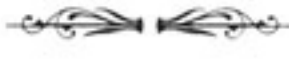
శ్రుతమేతన్మయా పూర్వం జ్ఞానం విజ్ఞానసంయుతమ్ ।
 ధర్మం భాగవతం శుద్ధం నారదాద్దేవదర్శనాత్ । 28

దైత్యపుత్రా డీచుః

ప్రహ్లాద త్వం వయం చాపి నరైః స్వం విద్యహో గురుమ్ ।
 వీతాభ్యాం గురుపుత్రాభ్యాం బాలానామపి హీశ్వరౌ । 29

బాలస్యాంతఃపురస్తస్య మహత్సంగో దురన్వయః ।
 ఛింధి నః సంశయం సౌమ్య స్యాచ్చేద్విప్రమృకారణమ్ । 30

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే, మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, షష్ఠోఽధ్యాయః (6)

7 - అథ సప్తమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

ఏవం దైత్యసుతైః పృష్టో మహాభాగవతోఽసురః |
ఉవాచ స్మయమానస్తాన్ స్మరన్మదనుభాషితమ్ | 1

ప్రహ్లాద ఉవాచ

ఏతరి ప్రస్థితేఽస్మాకం తపసే మందరాచలమ్ |
యుద్ధోద్యమం తదా చక్రుర్విబుధా దానవాన్ ప్రతి | 2

ఏషీలకైరహిరివ దిష్ట్యా లోకోపలాపనః |
పాపేన పాపోఽభక్తితి వాదినో వాసవాదయః | 3

తేషామతిబలోద్యోగం నిశమ్యాసురయూథపాః |
వభ్యమానాః సురైర్భీలాః దుద్రుఘః సర్వతో దిశమ్ | 4

కళత్రపుత్రవిల్తాప్తాన్ గృహాన్ పశుపరిచ్ఛదాన్ |
నావేక్షమాణాస్తృతిలాః సర్వే ప్రాణపరీప్సవః | 5

వ్యలుమ్పన్ రాజశిబిరమమరా జయకాంక్షిణః |
ఇంద్రస్తు రాజమహిషీం మాతరం మమ చాగ్రహీత్ | 6

సీయమానాం భయోద్విగ్నాం రుదతీం కురతీమివ |
యద్యచ్ఛయాగతస్త్రత దేవర్షిర్దృశే పథి | 7

ప్రాహ మైనాం సురపతే నేతుమర్హస్యనాగసమ్ |
ముంచ ముంచ మహాభాగ సతీం పరపరిగ్రహమ్ | 8

ఇంద్ర ఉవాచ

అస్తేఽస్యా జతరే వీర్యమవిషహ్యాం సురద్విషః |
అస్యలాం యావత్ప్రసవం మోక్ష్యేఽర్హపదవీం గతః | 9

నారద ఉవాచ

అయం నిష్కల్పిషః సాక్షాన్మహాభాగవతో మహాన్ |
త్వయా న ప్రాప్స్యతే సంస్తామనంతానుచతో బలీ | 10

ఇత్యుక్తస్తాం విహాయేంద్రో దేవర్షేర్మానయన్ వచః |
అనంతప్రియభక్త్యైనాం పరిక్రమ్య దివం యయౌ | 11

తతో నో మాతరమ్పషిః సమానీయ నిజాశ్రమమ్ |
అశ్వాస్యేహోష్యలాం వల్సే యావత్తే భర్తురాగమః | 12

తథేత్యవాత్సీద్ధేవర్షేరంతికే సాఽ కుతోభయా |
యావద్దైత్యపతిర్హోరాత్తపసో న న్యవర్తత | 13

ఋషిం పర్యచరత్త్రత భక్త్యా పరమయా సతీ |
అంతర్వత్సీ స్వగర్భస్య క్షేమాయేచ్ఛాప్రసూతయే | 14

ఋషిః కారుణికస్తస్యాః ప్రాదాదుభయమిశ్వరః |
ధర్మస్య తత్త్వం జ్ఞానం చ మామప్యుద్దిశ్య నిర్మలమ్ | 15

తత్తుకాలస్య దీర్ఘత్వాత్ స్త్రీత్వాన్మాతుస్తిరోదధే |
ఋషిణానుగృహీతం మాం నాథునాప్యజహాత్ స్మృతిః | 16

భవతామపి భూయాన్మే యది శ్రద్ధధతే వచః |
వైశారదీ ధీః శ్రద్ధాతః స్త్రీబాలానాం చ మే యథా | 17

జన్మాద్యాః షడిమే భావాః దృష్ట్యా దేహస్య నాత్మనః |
ఫలానామివ వృక్షస్య కాలేనేశ్వరమూర్తినా | 18

అల్మా నిర్లోఽవ్యయః శుద్ధః ఏకః క్షేత్రజ్ఞ ఆశ్రయః |
అవిక్రియః స్వద్భృగ్ హేతుర్వ్యాపకోఽ సంగ్యనావృతః | 19

వీలైర్వ్యాదశభిర్విద్వానాత్మనో లక్షణైః పరైః |
అహం మమేత్యసద్భావం దేహాదౌ మోహజం త్యజేత్ | 20

స్వర్గం యథా గ్రావసు హేమకారః
క్షేత్రేషు యోగైస్తదభిజ్ఞ ఆపుయాత్ |
క్షేత్రేషు దేహేషు తథాత్మయోగైః
అధ్యాత్మవిద్రుహ్మాగతిం లభేత్ | 21

అష్టా ప్రకృతయః ప్రోక్తాస్త్రయ ఏవ హి తద్గుణాః |
వికారాః షోడశాచార్యైః పుమానేకః సమన్వయాత్ | 22

దేహాస్తు సర్వసంఘాతో జగత్ తస్మరితి ద్విధా |
అత్రైవ మృగ్యః పురుషో నేతి నేతీత్యతత్యజన్ | 23

అన్వయవ్యతిరేకేణ వివేకేనోశతాత్మనా |
సర్లస్తానసమామ్నాయైర్విమృశద్భిరసత్వరైః | 24

ఋద్దేర్ణాగరణం స్వప్నః సుషుప్తిరితి వృత్తయః |
తా యేనైవానుభూయంతే సోఽ ధ్యక్షః పురుషః పరః | 25

విభిస్త్రివర్జైః పర్యస్తైర్బుద్ధిభేదైః క్రియోద్భవైః |
స్వరూపమాత్మనో ఋద్ద్యేద్దండైర్వాయుమివాన్వయాత్ | 26

ఏతద్వ్యారో హి సంసారో గుణకర్మనిబంధనః |
అజ్ఞానమూలోఽపార్లోఽపి పుంసః స్వప్న ఇవేష్యతే | 27

తస్మాద్భవద్భిః కర్తవ్యః కర్మణాం త్రిగుణాత్మనామ్ |
బీజనిర్లరణం యోగః ప్రవాహోపరమో ధియః | 28

తలోపాయసహస్రాణామయం భగవతోదితః |
యదీశ్వరే భగవతి యథా యైరంజసా రతిః | 29

గురుశుశ్రూషయా భక్త్యా సర్వలాభార్హణేన చ |
సంగేన సాధుభక్తానామిశ్వరాలాభనేన చ | 30

శ్రద్ధయా తత్కథాయాం చ కీర్తనైర్గుణకర్మణామ్ |
తత్ప్రదాంబురుహధ్యానాత్ తల్లింగేక్షార్చణాదిభిః | 31

హరిః సర్వేషు భూలేషు భగవానాస్త రశ్వరః |
ఇతి భూతాని మనసా కామైస్తైః సాధుమానయేత్ | 32

ఏవం నిర్జితషడ్వర్తైః క్రియతే భక్తిరీశ్వరే |
వాసుదేవే భగవతి యయా సంలభతే రతిమ్ | 33

నిశమ్య కర్మాణి గుణానతుల్యాన్
వీర్యాణి లీలాతనుభిః కృతాని |
యదాతిహర్షోత్పలకాశ్రుగద్గదం
ప్రోత్యంత ఉద్గాయతి రౌతి నృత్యతి | 34

యదా గ్రహగ్రస్త ఇవ క్వచిద్దశ-
త్యాక్రందతే ధ్యాయతి వందతే జనమ్ |
ముహుః శ్వసన్ వక్తి హరే జగత్పతే
నారాయణేత్యాత్మమతిర్గతత్రపః | 35

తదా పుమాన్ ముక్తసమస్తబంధనః
తద్భావభావానుకృతాశయాకృతిః |
నిర్లగ్నబీజానుశయో మహీయసా
భక్తిప్రయోగేణ సమేత్యధోక్షజమ్ | 36

అధోక్షజాలమ్బుమిహాశుభాత్మనః
శరీరిణః సంస్కృతచక్రశాతనమ్ |
తద్ద్రుహ్మానిర్వాణసుఖం విదుర్బుధాః
తలో భజధ్వం హృదయే హృదీశ్వరమ్ | 37

కోఽ తిప్రయాసోఽనుర బాలకా హరేః
ఉపాసనే స్వే హృది ఛిద్రవత్ సతః |
స్వస్యాత్మనః సఖ్యురశేషదేహినాం
సామాన్యతః కిం విషయోపపాదనైః | 38

రాయః కలత్రం పశవః సుతాదయో
 గృహో మహీ కుంజరకోశభూతయః ।
 సర్వేఽర్థకామాః క్షణభంగురాయుషః
 కుర్వంతి మర్త్యస్య కీయత్ప్రియం చలాః । 39

వీవం హి లోకాః క్రతుభిః కృతా ఆమీ
 క్షయిష్ణవః సాతిశయా న నిర్మలాః ।
 తస్మాద్దృష్టశ్రుతదూషణం పరం
 భక్యైకయేశం భజతాత్మలబ్ధయే । 40

యదభ్యర్త్యేహ కర్మాణి విద్వన్మాన్యసకృన్నరః ।
 కరోత్యలోవిపర్యాసమమోఘం విందతే ఫలమ్ । 41

సుఖాయ దుఃఖమోక్షాయ సంకల్ప ఇహ కర్మిణః ।
 సదాస్ఫోతీహయా దుఃఖమనీహాయాః సుఖావృతః । 42

కామాన్ కామయతే కామ్యైర్యదర్థమిహ పూరుషః ।
 స వై దేహస్తు పారకోఽభంగురో యాత్యుపైతి చ । 43

కీము వ్యవహీలాపత్యదారాగారథనాదయః ।
 రాజ్యం కోశగజామాత్యభృత్యాస్తా మమతాస్పదాః । 44

కీమేలైరాత్మనస్తుచ్చైః సహ దేహేన నశ్వరైః ।
 అనర్జైరర్థసంకాశైర్నిత్యానందమహేలాదధేః । 45

నిరూప్యలామిహ స్వార్థః కియాన్ దేహాభృతోఽనురాః ।
 నిషేకాదిష్యవస్థాసు క్లిశ్యమానస్య కర్మభిః । 46

కర్మాణ్యారభతే దేహీ దేహీనాత్మానువర్తినా ।
 కర్మభిస్తనుతే దేహముభయం త్వవివేకతః । 47

తస్మాద్దర్శాశ్చ కామాశ్చ ధర్మాశ్చ యదపాశ్రయాః ।
 భజలానీహయాఽఽత్మానమనీహం హరిమీశ్వరమ్ । 48

సర్వేషామపి భూలానాం హరిరాత్మేశ్వరః ప్రీయః ।
 భూతైర్మహద్భిః స్వకృతైః కృతానాం జీవసంజ్ఞితః । 49

దేవోఽసురో మనుష్యో వా యక్షో గంధర్వ వీవ వా ।
 భజన్ముకుందచరణం స్వస్తిమాన్ స్యాద్యథా వయమ్ । 50

నాలం ద్విజత్వం దేవత్వమ్ృషిత్వం వాసురాత్మజాః ।
 ప్రీణనాయ ముకుందస్య న వృత్తం న బహుజ్ఞతా । 51

న దానం న తపో నేజ్యా న శౌచం న వ్రతాని చ ।
 ప్రీయతేఽమలయా భక్త్యా హరిరన్యద్విడంబనమ్ । 52

తతో హరా భగవతి భక్తిం కురుత దానవాః ।
 ఆత్మోపమ్యేన సర్వత్ర సర్వభూతాత్మనీశ్వరే । 53

దైలేయా యక్షరక్షాంసి స్త్రీయః శూద్రా వ్రజౌకసః ।
 ఖగాః మృగాః పాపజీవాః సంతి హ్యచ్యుతలాం గతాః । 54

వీతావానేవ లోకేఽస్మిన్ ఘంసః స్వార్థః పరః స్మృతః ।
 వీకాంతభక్తిర్గోవిందే యత్ సర్వత్ర తదీక్షణమ్ । 55

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, సప్తమోఽధ్యాయః (7)

8 - అథ అష్టమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

అథ దైత్యసుతాః సర్వే శ్రుత్వా తదనువర్ణితమ్ ।
జగ్గుహుర్నిరవద్యత్వాన్వైవ గుర్వసుశిక్షితమ్ । 1

అథాచార్యసుతస్తేషాం బుద్ధిమేకాంతసంస్థితామ్ ।
అలక్ష్మ్య భీతస్త్వరితో రాజ్ఞ ఆవేదయద్యథా । 2

శ్రుత్వా తదప్రియం దైత్యో దుస్సహం తనయానయమ్ ।
కోపావేశచంద్రాత్రః పుత్రం హంతుం మనో దధే । 3

క్షిప్త్వా పరుషయా వాచా ప్రహ్లాదమతదర్చణమ్ ।
అహోక్షమాణః పాపేన తిరశ్చీనేన చక్షుషా । 4

ప్రశయావసతం దాంతం బద్ధాంజలిమవస్థితమ్ ।
సర్పః పదాహత ఇవ శ్వసన్ ప్రకృతిదారుణః । 5

హిరణ్యకశిపురువాచ

హే దుర్వినీత మందాత్మన్ కులభేదకరాధమ ।
స్తబ్ధం మచ్చాసనోద్భూతం నేష్యే త్వాద్య యమక్షయమ్ । 6

దుర్జస్య యస్య కంపంలే త్రయో లోకాః సహేశ్వరాః ।
తస్య మేఽభీతవస్మాఢ శాసనం కింబలోఽత్యగాః । 7

ప్రహ్లాద ఉవాచ

స కేవలం మే భవతశ్చ రాజన్
స వై బలం బలినాం చాపరేషామ్ ।
పరేఽవరేఽమీ స్థిరజంగమా యే
బ్రహ్మాదయో యేన వశం ప్రణీతాః । 8

స రాశ్వరః కాల ఉరుక్రమోఽసా-
వోజస్సహ స్సత్త్వబలేంద్రియాత్మా ।
స ఏవ విశ్వం పరమః స్వశక్తిభిః
స్సజత్వవత్కత్తి గుణ త్రయేశః । 9

జహ్యోసురం భావమిమం త్వమాత్మనః
సమం మనో ధత్స్వ న సంతి విద్విషః ।
ఋతేఽజితాదాత్మన ఉత్పథస్థితాత్
తద్ది హ్యనంతస్య మహత్సమర్చణమ్ । 10

దస్యూన్ పురా షణ్ణవిజిత్య టుంపతో
మన్యంత ఏకే స్వజితా దిశో దశ ।
జితాత్మనో జ్ఞస్య సమస్య దేహినాం
సాధోః స్వమోహప్రభవాః కుతః పరే । 11

హిరణ్యకశిపురువాచ

వ్యక్తం త్వం మర్తుకామోఽసి యోఽతిమారం వికల్తస్తే ।
ముమూర్తాణాం హి మందాత్మన్ నను స్యుర్విక్లబా గిరః । 12

యస్త్వయా మందభాగ్యోక్తో మదన్యో జగదీశ్వరః ।
క్వాసో యది స సర్వత్ర కస్మాల్ స్తమ్యే న దృశ్యతే । 13

సోఽహం వికల్తమానస్య శిరః కాయాద్ధరామి తే ।
గోపాయేత హరిస్త్వాద్య యస్తే శరణమిప్పితమ్ । 14

ఏవం దురుక్తైర్ముహురర్తయన్ రుషా
సుతం మహాభాగవతం మహాసురః ।
ఇథం ప్రగృహ్యోత్పతితో వరాసనాత్
స్తమ్భం తలాడాతిబలః స్వముష్టినా । 15

తదైవ తస్మిన్నినదోఽతిభీషణో
బభూవ యేనాండకటాహమస్ఫుటత్ ।
యం వై స్వధిష్ణ్యోపగతం త్వజాదయః
శ్రుత్వా స్వధామాప్యయమంగ మేనిరే । 16

స విక్రమన్ పుత్రవధేప్పురోజసా
నిశమ్య నిర్లాదమపూర్వమద్భుతమ్ ।

సటావధూతా జలదాః పరాపతన్
 గ్రహోశ్చ తద్బుష్టివిముష్టరోచిషః ।
 అమౌఘధయః శ్వాసహతా విచుక్షుభుః
 నిర్లాదభీతా దిగిభా విచుక్రుశుః । 32

ద్వౌస్తల్సటోత్క్షిప్తవిమానసంకులా
 ప్రోత్సర్పత క్షౌచ పదాతిపీడితా ।
 శైలాః సముత్పేతురముష్య రంహసా
 తత్తేజసా ఖం కకుభో న రేజిరే । 33

తతః సభాయాముపవిష్టముత్తమే
 నృపాసనే సంభృతతేజసం విభుమ్ ।
 అలక్షితద్వైరథమత్యమర్షణం
 ప్రచండవక్త్రం న బభాజ కశ్చన । 34

నిశమ్య లోకత్రయమస్తకజ్వరం
 తమాదిదైత్యం హరిణా హతం మృధే ।
 ప్రహర్ష వేగోత్కలితాననా ముహుః
 ప్రసూనవర్షైర్వృషుః సురస్త్రియః । 35

తదా విమానావళిభిర్నభ స్తలం
 దిదృక్షతాం సంకులమాస నాకినామ్ ।
 సురానకా దుందుభయోఽథ జఘ్నిరే
 గంధర్వముఖ్యా ననృతుర్జగుః స్త్రియః । 36

తత్రోపవ్రజ్య విబుధాః బ్రహ్మాండగిరిశాదయః ।
 ఋషయః పితరః సిద్ధాః విద్యాధరమహోరగాః । 37

మనవః ప్రజానాంపతయో గంధర్వాప్సరచారణాః ।
 యక్షాః కింపురుషాస్తాత బేతాళాః సిద్ధకిన్నరాః । 38

తే విష్ణుపార్షదాః సర్వే సునందకుముదాదయః ।
 మూర్ధ్ని బద్ధాంజలిపుటాః ఆసీనం తీవ్రతేజసమ్ ।
 ఈడిరే నరశార్దూలం నాతిదూరచరాః పృథక్ । 39

బ్రహ్మోవాచ

నతోఽస్త్వనంతాయ దురంతశక్తయే
 విచిత్రవీర్యాయ పవిత్రకర్మణే ।

విశ్వస్య సర్గస్థితिसంయమాన్ గుణైః
 స్వలీలయా సందధతేఽవ్యయాత్మనే । 40

శ్రీ రుద్ర ఉవాచ

కోపకాలో యుగాంతస్తే హతోఽయమసురోఽల్పకః ।
 తత్సుతం పాహు్యపస్యతం భక్తం తే భక్తవత్సల । 41

ఇంద్ర ఉవాచ

ప్రత్యానీతాః పరమ భవతా త్రాయతా నః స్వభాగాః
 దైత్యాక్రాతం హృదయకమలం త్వద్భూషాం ప్రత్యభోధి ।
 కాలగ్రస్తం కియదిదమహో నాథ శుశ్రూషతాం తే
 ముక్తిస్తేషాం న హి బహుమతా నారసింహోపరైః కిమ్ । 42

ఋషయ ఉఃచుః

త్వం నస్తపః పరమమాత్మ యదాత్మతేజో
 యేనేదమాదిపురుషాత్మగతం ససర్జ ।
 తద్విప్రలుప్తమమునాద్య శరణ్యపాల
 రక్షాగృహీతవపుషా పునరన్వమంస్తాః । 43

పితర ఉఃచుః

శ్రాద్ధాని నోఽధిబుభజే ప్రసభం తనూజైః
 దత్తాని తీర్థసమయేఽప్యపిబత్తిలాంబు ।
 తస్యోదరాన్నఖవిదీర్ణవపాద్య ఆర్చత్
 తస్మై నమో నృహరయేఽఖిలధర్మగోస్తే । 44

సిద్ధా ఉఃచుః

యో నో గతిం యోగసిద్ధామసాధుః
 అహోర్ద్విద్యోగతపోబలేన ।
 నానాదర్శం తం నఖైర్నిర్లదార
 తస్మై తుభ్యం ప్రణతాః స్మో నృసింహ । 45

విద్యాధరా ఉఃచుః

విద్యాం పృథగ్ధారణయానురాధ్ధాం
 న్యషేధదజ్ఞో బలవీర్యదృప్తః ।
 స యేన సంఖ్యే పశువద్దతస్తం
 మాయాన్యసింహం ప్రణతాః స్మ నిత్యమ్ । 46

నాగా ఊచుః

యేన పాపేన రత్నాని స్త్రీరత్నాని హృతాని నః ।
తద్యక్షః పాటనేనాసాం దత్తానంద నమోఽస్తు తే । 47

మనవ ఊచుః

మనవో వయం తవ నిదేశకారిణో
దితిజేన దేవ పరిభూతసేతవః ।
భవతా ఖలః స ఉపసంహృతః ప్రభో
కరవామ తే కిమనుశాధి కింకరాన్ । 48

ప్రజాపతయ ఊచుః

ప్రజేశా వయం తే పరేశాభిస్సృష్టాః
న యేన ప్రజా వై సృజామో నిషిద్ధాః ।
స ఏష త్వయా భిన్నవక్షానుశేతే
జగన్మంగళం సత్యమూర్తేఽవతారః । 49

గంధర్వా ఊచుః

వయం విభో తే నటనాట్యగాయకాః
యేనాత్మసాద్వీర్యబలౌజసా కృతాః ।
స ఏష నీతో భవతా దశామిమాం
కిముత్పథస్తః కుశలాయ కల్పతే । 50

చారణా ఊచుః

హరే తవాంఘ్రి పంకజం భవాపవర్గమాశ్రితాః ।
యదేష సాధుహృచ్చయస్త్వయాసురః సమాపితః । 51

యక్షా ఊచుః

వయమనుచరముఖ్యాః కర్మభిస్తే మనోజ్ఞైః
త ఇహ దితిసుతేన ప్రాపితా వాహకత్వమ్ ।
స తు జనపరితాపం తత్కృతం జానతా తే
నరహర ఉపనీతః పంచతాం పంచవింశ । 52

కింపురుషా ఊచుః

వయం కింపురుషాస్త్యం తు మహాపురుష ఈశ్వరః ।
అయం కుపురుషో నష్టో ధిక్కృతః సాధుభిర్యదా । 53

వైతాళికా ఊచుః

సభాసు సత్రేషు తవామలం యశో
గీత్వా సపర్యాం మహతీం లభామహే ।
యస్తాం వ్యనైషీద్భుశమేష దుర్జనో
దిష్ట్యా హతస్తే భగవన్ యథాఽఽమయః । 54

కిన్నరా ఊచుః

వయమీశ కిన్నరగణాస్తవానుగాః
దితిజేన విష్టిమమునానుకారితాః ।
భవతా హరే స వృజినోఽవసాదితో
నరసింహ నాథ విభవాయ నో భవ । 55

విష్ణుసారిషదా ఊచుః

అద్వైతస్నరహారిరూపమద్భుతం తే
దృష్టం నః శరణద సర్వలోకశర్మ ।
సోఽయం తే విధికర ఈశ విప్రశస్తః
తస్యేదం నిధనమనుగ్రహాయ విద్యుః । 56

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, అష్టమోఽధ్యాయః (8)

9 - అథ నవమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

ఏవం సురాదయస్సర్వే బ్రహ్మరుద్రపురస్సరాః ।
నోపైతుమశకన్మన్యసంరంభం సుదురాసదమ్ । 1

సాక్షాచ్ఛ్రిః ప్రేషితా దేవైర్బ్రహ్మై తన్మహాదద్భుతమ్ ।
అదృష్టాశ్రుతపూర్వత్వాత్ సా నోపేయాయ శంకితా । 2
ప్రహ్లాదం ప్రేషయామాస బ్రహ్మోవస్థితమంతికే ।
తాత ప్రశమయోపేహి స్వపిత్రే కుపితం ప్రభుమ్ । 3

తప్తస్య తత్రప్రతివిధిర్య ఇహోంజసేష్టః
తావద్విభో తనుభృతాం త్వదుపేక్షితానామ్ । 19

యస్మిన్ యతో యర్హి యేన చ యస్య యస్మాత్
యస్మై యథా యదుత యస్త్యపరః పరో వా ।
భావః కరోతి వికరోతి పృథక్స్వభావః
సంచోదితస్తదఖిలం భవతః స్వరూపమ్ । 20

మాయా మనః సృజతి కర్మమయం బలీయః
కాలేన చోదితగుణానుమతేన పుంసః ।
ఛందోమయం యదజయార్చితషోడశారం
సంసారచక్రమజ కోఽతితరేత్వదన్యః । 21

స త్వం హి నిత్యవిజితాత్మగుణః స్వధామ్నా
కాలో వశీకృతవిస్ఫుజ్య విసర్గశక్తిః ।
చక్రే విస్ఫుష్టమజయేశ్వర షోడశారే
నిష్పీడ్యమానముపకర్ష విభో ప్రపన్నమ్ । 22

దృష్టా మయా దివి విభోఽఖిలధిష్ణ్యపానామ్
ఆయుః శ్రియో విభవ ఇచ్ఛతి యాన్ జనో ఽయమ్ ।
యేఽస్మత్ప్రీతుః కుపితహాసవిజృంభిత భ్రూ
విస్ఫూర్జితేన లులితా స తు తే నిరస్తః । 23

తస్మాదమూస్తనుభృతామహమాశిషో జ్ఞ
ఆయుః శ్రియం విభవమైంద్రియమావిరించాత్ ।
నేచ్ఛామి తే విలులితానురువిక్రమేణ
కాలాత్మనోపనయ మాం నిజభృత్యపార్ష్వమ్ । 24

కుత్రాశిషః శ్రుతిసుఖా మృగతృష్ణిరూపాః
క్వేదం కళేబరమశేషరుజాం విరోహాః ।
నిర్విద్యతే న తు జనో యదపీతి విద్వాన్
కామానలం మధులవైః శమయన్ దురాపైః । 25

క్వాహం రజఃప్రభవ ఈశ తమోఽధికేఽస్మిన్
జాతః సురేతరకులే క్వ తవానుకంపా ।
న బ్రహ్మణో న తు భవస్య న వై రమాయా
యన్మేఽర్చితః శిరసి పద్మకరః ప్రసాదః । 26

నైషా పరావరమతిర్భవతో నను స్యాత్
జంతోర్యథాత్మసుహృదో జగతస్తథాపి ।
సంసేవయా సురతరోరివ తే ప్రసాదః
సేవానురూపముదయో న పరావరత్వమ్ । 27

ఏవం జనం నిపతితం ప్రభవాహికూపే
కామాభికామమను యః ప్రపతన్ ప్రసంగాత్ ।
కృత్వాత్మసాత్ సురర్షిణా భగవన్ గృహీతః
సోఽహం కథం ను విస్ఫుజే తవ భృత్యసేవామ్ । 28

మత్ప్రాణరక్షణమనంత పితుర్వధశ్చ
మన్యే స్వభృత్యఋషి వాక్యమృతం విధాతుమ్ ।
ఖడ్గం ప్రగృహ్య యదవోచదసద్విధిత్సుః
త్వామీశ్వరో మదపరోఽవతు కం హరామి । 29

ఏకస్త్యమేవ జగదేతదముష్య యత్త్వమ్
ఆద్యంతయోః పృథగవస్యసి మధ్యతశ్చ ।
సృష్ట్వా గుణవ్యతికరం నిజమాయయేదమ్
నానేవ తైరవసితస్తదనుప్రవిష్టః । 30

త్వం వా ఇదం సదసతీశ భవాంస్తతోఽన్యో
మాయా యదాత్మపరఋద్ధిరియం హ్యపార్థా ।
యద్యస్య జన్మ నిధనం స్థితిరీక్షణం చ
తద్వై తదేవ వసుకాలవదష్టితర్వోః । 31

న్యస్యేదమాత్మని జగద్విలయాంబుమధ్యే
శేషేఽత్మనా నిజసుఖానుభవో నిరీహాః ।
యోగేన మీలితదృగాత్మ నిపీతనిద్రః
తుర్యే స్థితో న తు తమో న గుణాంశ్చ యుజ్జే క్షే । 32

తస్యైవ తే వపురిదం నిజకాలశక్త్యా
సంచోదితప్రకృతిధర్మణ ఆత్మగూఢమ్ ।
అమృస్యనంతశయనాద్విరమత్సమాధేః
నాభేరభూత్ స్వకణికావటవన్మహోజ్జమ్ । 33

తత్సంభవః కవిరతోఽన్యదపశ్యమానః
త్వాం బీజమాత్మని తతం స్వబహిర్విచింత్య ।

నావిందదబ్బశతమప్పు నిమజ్జమానో
జాతేఽంకురే కథముహోపలభేత బీజమ్ | 34

స త్యాత్మయోనిరతివిస్మిత ఆస్తిలోఽట్టమ్
కాలేన తీవ్రతపసా పరిశుద్ధభావః |

త్వామాత్మనీశ భువి గంధమివాతిసూక్ష్మమ్
భూలేంద్రియాశయమయే వితతం దదర్శ | 35

వీచం సహస్రవదనాంఘ్రి శిరఃకరోరు-
నాసాస్యకర్ణనయనాభరణాయుధాఢ్యమ్ |
మాయామయం సదుపలక్షితసన్నివేశమ్
దృష్ట్వా మహాపురుషమాప ముదం విరించః | 36

తస్మై భవాన్ హయశిరస్తనువం చ బిభ్రత్
వేదద్రుహోవతిబలౌ మధుకైటభాభ్యౌ |
హత్వానయఃస్మృతిగణాంస్తు రజస్తమశ్చ
సత్సం తవ ప్రియతమాం తనుమామనంతి | 37

ఇత్తం నృతిర్యగృషిదేవరుషావతారైః
లోకాన్ విభావయసి హంసి జగత్ప్రతిపాన్ |
ధర్మం మహాపురుష పాసి యుగానువృత్తమ్
ఛన్దః కలౌ యదభవస్త్రయుగోఽథ స త్వమ్ | 38

నైతన్మనస్తవ కథాసు వికుంతనాథ
సంప్రీయలే దురితదుష్టమసాధు తీవ్రమ్ |
కామాతురం హర్షశోకభయైషణార్తమ్
తస్మిన్ కథం తవ గతిం విమ్మళామి దీనః | 39

జిహ్వాకలోఽచ్యుత వికర్తతి మావిత్కప్తా
శిశ్నోఽన్యతస్త్వగుదరం శ్రవణం కుతశ్చిత్ |
ఘ్రాణోఽన్యతశ్చపలదృక్ క్ష చ కర్మశక్తిః
బహ్వాః సపత్న్య ఇవ గేహపతిం లునంతి | 40

వీచం స్వకర్మపతితం భవవైతరణ్యామ్
అన్యోన్యజన్మమరణాశనభీతభీతమ్ |
పశ్యన్ జనం స్వపరవిగ్రహవైరమైత్రమ్
హంలేతి పారచర పీఠ్యహి మూఢమద్య | 41

కో న్యత్ర తేఽఖిలగురో భగవన్ ప్రయాస
ఉత్తారణేఽన్య భవసంభవలోపహేతోః |
మూఢేషు వై మహదనుగ్రహ అర్తబంధో
కిం లేన తే ప్రియజనాననుసేవలాం నః | 42

నైవోద్విజే పర దురత్యయవైతరణ్యాః
త్వద్విర్యగాయనమహామృతమగ్నచిత్తః |
శోచే తతో విముఖచేతస ఇంద్రియార్త-
మాయానుభాయ భరముద్దహతో విమూఢాన్ | 43

ప్రాయేణ దేవ మునయః స్వవిముక్తికామాః
మౌనం చరంతి విజనే న పరార్తనిష్ఠాః |
నైతాన్ విహాయ కృపణాన్ విముముక్ష ఏకో
నాన్యం త్వదస్య శరణం భ్రమలోఽనుపశ్యే | 44

యన్మైథునాదిగృహమేథిసుఖం హి తుచ్ఛమ్
కండూయనేన కరయోరివ దుఃఖదుఃఖమ్ |
తృప్యంతి నేహ కృపణా బహుదుఃఖభాజః
కండూతివన్మనసిజం విషహేత ధీరః | 45

మౌనవ్రత శ్రుతతపోఽధ్యయన స్వధర్మ-
వ్యాఖ్యారహోజపసమాధయ అపవర్ణాః |
ప్రాయః పరం పురుష లే త్వజిలేంద్రియాణామ్
వార్తా భవంతుత న వాత్ర తు దాంభికానామ్ | 46

రూపే ఇమే సదసతీ తవ వేదస్యశ్లే
బీజాంకురావివ న చాన్యదరూపకస్య |
యుక్తాః సమక్షముభయత్ర విచిన్వలే త్వామ్
యోగేన వహ్నిమివ దారుషు నాన్యతః స్యాత్ | 47

త్వం వాయురగ్నిరవనిర్వియదంబుమూత్రాః
ప్రాణేంద్రియాణి హృదయం చిదనుగ్రహశ్చ |
సర్వం త్వమేవ సగుణో విగుణశ్చ భూమన్
నాన్యత్ త్వదస్త్వపి మనో వచసా నిరుక్తమ్ | 48

నైలే గుణా న గుణీనో మహదాదయో యే
సర్వే మనః ప్రభృతయః సహదేవమర్త్యాః |

ఆద్యంతవంత ఉరుగాయ విదంతి హి త్వాం
వీవం విమ్మశ్య సుధియో విరమంతి శబ్దాత్ | 49

తత్తేఽర్హత్తమ నమః స్తుతికర్మపూజాః
కర్మ సప్తతిశ్చరణయోః శ్రవణం కథాయామ్ |
సంసేవయా త్వయి వినేతి షడంగయా కిం
భక్తిం జనః పరమహంసగతౌ అభేత | 50

నారద ఉవాచ

వీలావద్వర్ణితగుణో భక్త్యా భక్తేన నిర్గుణః |
ప్రహ్లాదం ప్రణతం ప్రీతో యతమన్యురభాషత | 51

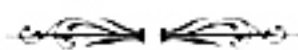
శ్రీభగవానువాచ

ప్రహ్లాద భద్ర భద్రం తే ప్రీతోఽహం తేఽసురోత్తమ |
వరం వృణేష్యేభిమతం కామపూరోఽస్త్వహం నృణామ్ | 52
మామప్రీణత ఆయుష్మాన్ దర్శనం దుర్లభం హి మే |
దృష్ట్వా మాం న పునర్జన్తురాత్మానం తస్తుమర్తతి | 53
ప్రీణంతి హ్యథ మాం ధీరాః సర్వభావేన సాధవః |
శ్రేయస్కామా మహాభాగాః సర్వాసామాశిషాం పతిమ్ | 54

నారద ఉవాచ

వీవం ప్రలోభ్యమానోఽపి వరైర్లోకప్రలోభనైః |
వీకాంతిత్వాదృగవతి నైచ్చత్తాననురోత్తమః | 55

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే సారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, నవమోఽధ్యాయః (9)

10 - అథ దశమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

భక్తి యోగస్య తత్సర్వమంతరాయతయార్చకః |
మన్యమానో హృషీకేశం స్మయమాన ఉవాచ హ | 1

ప్రహ్లాద ఉవాచ

హ మాం ప్రలోభయోత్పత్త్వా ఽఽసక్తం కామేషు తైర్వరైః |
తత్సంగభీతో నిర్విణ్ణో ముముక్షుస్త్వాముపాశ్రితః | 2

భృత్యలక్షణజిజ్ఞాసుర్పక్తం కామేష్వచోదయత్ |
భవాన్ సంసారబీజేషు హృదయగ్రంథిషు ప్రభో | 3

నాన్యథా తేఽభిలగురో ఘటతే కరుణాత్మనః |
యస్త ఆశిష ఆశాస్తే న స భృత్యః స వై వణిక్ | 4

అశాసానో న వై భృత్యః స్వామిన్యాశిష ఆత్మనః |
న స్వామీ భృత్యతః స్వామ్యమిచ్ఛన్ యో రాతి చాశిషః | 5

అహం త్వకామస్త్యద్భక్తస్త్వం చ స్వామ్యనపాశ్రయః |
నాన్యథేహోపయోరర్థో రాజసేవకయోరివ | 6

యది దాస్యసి మే కామాన్ వరాంస్త్యం వరదర్శభ |
కామానాం హృద్యసంరోహం భవతస్తు వృణే వరమ్ | 7

ఇంద్రియాణి మనః ప్రాణ ఆత్మా ధర్మో భృతిర్మతిః |
ప్రీః శ్రీస్తేజః స్మృతిః సత్యం యస్య నశ్యంతి జన్మనా | 8

విముంచతి యదా కామాన్ మానవో మనసి స్థిలాన్ |
తర్హ్యేవ పుండరీకాక్ష భగవత్త్వాయ కల్పతే | 9

ఓం నమోఽభగవతే తుభ్యం పురుషాయ మహాత్మనే |
హరయేఽద్యుతసింహాయ బ్రహ్మణే పరమాత్మనే | 10

శ్రీన్యసింహ ఉవాచ

నైకాంతినో మే మయి జాత్విహాశిషః
అశాసతేఽముత్ర చ యే భవద్విధాః |
అథాపి మన్యంతరమేతదత్ర
దైత్యేశ్వరాణామనుభుంక్ష్య భోగాన్ | 11

కథా మదీయా జుషమాణః ప్రియాస్త్వం
 ఆవేశ్య మామాత్మని సంతమేకమ్ ।
 సర్వేషు భూతేష్వధియజ్జమీశం
 యజస్య యోగేన చ కర్మ హిన్యన్ ॥ 12

భోగేన పుణ్యం కుశలేన పాపం
 కళేబరం కాలజవేన హిత్వా ।
 కీర్తిం విశుద్ధాం సురలోకగీతాం
 వితాయ మామేష్యసి ముక్తబంధః ॥ 13

య ఏతత్కీర్తయేన్మహ్యం త్వయా గీతమిదం నరః ।
 త్వాం చ మాం చ స్మరన్ కాలే కర్మబంధాత్ప్రముచ్యతే ॥ 14

ప్రహ్లాద ఉవాచ

వరం వరయ ఏతత్తే వరదేశాన్మహేశ్వర! ।
 యదనిందత్ పితా మే త్వామవిద్వాంస్తేజ ఐశ్వరమ్ ॥ 15

విద్వామర్షాశయః సాక్షాత్పర్వలోకగురుం ప్రభుమ్ ।
 భ్రాతృహేతి మృషాదృష్టిస్త్యదృచ్ఛే మయి చాఘవాన్ ॥ 16

తస్మాత్ప్రితా మే పూయేత దురంతాద్దుస్తరాధఘాత్ ।
 పూతస్తేఽపాంగసందృష్టస్తదా కృపణవత్సల ॥ 17

శ్రీ భగవానువాచ

త్రిస్సప్తభిః పితా పూతః పితృభిః సహ తేఽనఘ ।
 యత్సాధోఽస్య గృహో జాతో భవాన్వై కులపావనః ॥ 18

యత్ర యత్ర చ మదృక్తాః ప్రశాంతాః సమదర్శినః ।
 సాధవః సముదాచారాస్తే పూయంత్యపి కీకటాః ॥ 19

సర్వాత్మనా న హింసంతి భూతగ్రామేషు కించన ।
 ఉచ్ఛావచేషు ధైత్యేంద్ర మద్భావేన గతస్పృహాః ॥ 20

భవంతి పురుషా లోకే మదృక్తాస్త్వామనువ్రతాః ।
 భవాన్ మే ఖలు భక్తానాం సర్వేషాం ప్రతిరూపధృక్ ॥ 21

కురు త్వం ప్రేతకార్యాణి పితుః పూతస్య సర్వశః ।
 మదంగస్పర్శనేనాంగ లోకాన్ యాస్యతి సుప్రజాః ॥ 22

పిత్ర్యం చ స్థానమాతిష్ఠ యథోక్తం బ్రహ్మవాదిభిః ।
 మయ్యావేశ్య మనస్తాత కురు కర్మాణి మత్పరః ॥ 23

నారద ఉవాచ

ప్రహ్లాదోఽపి తథా చక్రే పితుర్యత్ప్రాంపరాయికమ్ ।
 యథాహ భగవాన్ రాజన్నభిషిక్తో ద్విజాతిభిః ॥ 24

ప్రసాదసుముఖం దృష్ట్వా బ్రహ్మ నరహరిం హరిమ్ ।
 స్తుత్వా వాగ్విః పవిత్రాభిః ప్రాహ దేవాదిభిర్వృతః ॥ 25

బ్రహ్మోవాచ

దేవదేవాభిలాధ్యక్ష భూతభావన పూర్వజ ।
 దిష్ట్వా తే నిహతః పాపా లోకసంతాపనోఽనురః ॥ 26

యోఽసౌ లబ్ధవరో మత్తో న వధ్యో మమ సృష్టిభిః ।
 తపోయోగబలోన్నద్దః సమస్తనిగమానహన్ ॥ 27

దిష్ట్వాస్య తనయః సాధుర్మహాభాగవతోఽర్చకః ।
 త్వయా విమోచితో మృత్యోర్దిష్ట్వా త్వాం సమిలోఽఘనా ॥ 28

ఏతద్వపుస్తే భగవన్ ధ్యాయతః ప్రయతాత్మనః ।
 సర్వతో గోప్తృ సంత్రాసాస్మృత్యోరపి జిఘాంసతః ॥ 29

శ్రీ భగవానువాచ

మైవం వరోఽనురాణాం తే ప్రదేయః పద్మసంభవ ।
 వరః క్రూరనిసర్గాణామహీనామమృతం యథా ॥ 30

నారద ఉవాచ

ఇత్యుక్త్యా భగవాన్ రాజంస్తత్రైవాంతర్గథే హరిః ।
 అదృశ్యః సర్వభూతానాం పూజితః పరమేష్ఠినా ॥ 31

తతః సంపూజ్య శిరసా వవందే పరమేష్ఠినమ్ ।
 భవం ప్రజాపతీన్ దేవాన్ ప్రహ్లాదో భగవత్కృణాః ॥ 32

తతః కావ్యాదిభిః సార్థం మునిభిః కమలాసనః |
దైత్యానాం దానవానాం చ ప్రహ్లాదమకరోత్ పతిమ్ | 33

ప్రతినంద్య తతో దేవాః ప్రయుజ్య పరమాశిషః |
స్వధామాని యయు రాజన్ బ్రహ్మద్యాః ప్రతిపూజితాః | 34

ఏవం తా సార్వదా విష్ణోః పుత్రత్వం ప్రాపితా దితేః |
హృది స్థితేన హరిణా వైరభావేన తా హతా | 35

పునశ్చ విప్రశాపేన రాక్షసా తా బభూవతుః |
కుంభకర్ణ దశగ్రీవా హతా తా రామవిక్రమైః | 36

శయానౌ యుథి నిర్బన్నహృదయౌ రామసాయకైః |
తచ్చిత్తా జహతుర్దేహం యథా ప్రాక్తనజన్మని | 37

తావిహాథ పునర్జాతా శిశుపాలకరూషజౌ |
హరౌ వైరానుబంధేన పశ్యల్పస్తే సమీయతుః | 38

ఏనః పూర్వకృతం యత్తద్రాజానః కృష్ణవైరిణః |
జహుస్త్యంలే తదాత్మానః కీటః పేశస్కృతో యథా | 39

యథా యథా భగవతో భక్త్యా పరమయాభిదా |
ఫలశ్చైద్యాదయః సాత్త్వం హరేస్తచ్చింతయా యయుః | 40

అభ్యుతం సర్వమేతల్లే యన్మాం త్వం పరిప్పృష్టవాన్ |
దమఘోషసులాదీనాం హరేః సాత్త్వమపి ద్విషామ్ | 41

ఏషా బ్రహ్మణ్యదేవస్య కృష్ణస్య చ మహాత్మనః |
అవతారకథా పుణ్యా వధో యత్రాది దైత్యయోః | 42

ప్రహ్లాదస్యానుచరితం మహాభాగవతస్య చ |
భక్తిర్జ్ఞానం విరక్తిశ్చ యాథాత్వం చాస్య వై హరేః | 43

పర్ణస్థిత్యప్యయేశస్య గుణకర్మానువర్ణనమ్ |
పరావరేషాం స్థానానాం కాలేన వ్యత్యయౌ మహాన్ | 44

ధర్మో భాగవతానాం చ భగవాన్ యేన గమ్యతే |
అభ్యనేఽస్మిన్ సమామ్నాతమాధ్యాత్మికమశేషతః | 45

య ఏతత్పుణ్యమాభ్యానం విష్ణోర్వీర్యోపబృంహితమ్ |
కీర్తయేచ్ఛ్రద్ధయా శ్రుత్వా కర్మసాశైర్విముచ్యతే | 46

ఏతద్య ఆదిపురుషస్య మృగేంద్రలీలాం
దైత్యేంద్రయూథపవధం ప్రయతః పఠేత |

దైత్యాత్మజస్య చ సతాం ప్రవరస్య పుణ్యం
శ్రుత్వానుభావమకుతోభయమేతి లోకమ్ | 47

యూయం నృలోకే బత భూరిభాగాః
లోకం పునానా మునయోఽభియాంతి |

యేషాం గృహానావసతీతి సాక్షాత్
గూఢం పరం బ్రహ్మ మనుష్యలింగమ్ | 48

స వా అయం బ్రహ్మ మహద్విమ్బుగ్య-
కైవల్య నిర్వాణ సుఖానుభూతిః |

ప్రియః సుహృద్వ్యః ఖలు మాతులేయః
ఆత్మార్హణీయో విధిక్పద్గురుశ్చ | 49

న యస్య సాక్షాద్భవపద్మజాదిభి
రూపం ధియా వస్తుతయోపవర్ణితమ్ |

మూనేన భక్త్యోపశమేన పూజితః
ప్రసీదతామేష స సాత్త్వలాం పతిః | 50

స విష భగవాన్ రాజన్ వ్యతనోద్విహతం యశః |
పురా రుద్రస్య దేవస్య మయేనానంత మాయిినా | 51

రాజోవాచ

కస్మిన్ కర్మణి దేవస్య మయోఽహాన్ జగదీశితుః |
యథా చోపచిలా కీర్తిః కృష్ణేనానేన కథ్యలామ్ | 52

నారద ఉవాచ

నిర్జితా అనురా దేవైర్యుధ్యనేనోపబృంహితైః |
మాయిినాం పరమాచార్యం మయం శరణమాయయుః | 53

స నిర్మాయ పురస్త్రిస్తో హైమిరాప్యాయసీర్విభుః |
దుర్లభ్యాపాయసంయోగా దుర్విలర్యపరిచ్ఛదాః | 54

తాభిస్తేఽసురసేనాన్యో లోకాంస్త్రీన్ సేశ్వరాన్భువః ।
 స్మరంతో నాశయాంచక్రుః పూర్వవైరమలక్ష్మితాః ॥ 55

తతస్తే సేశ్వరా లోకా ఉపాసాద్యేశ్వరం విభో ।
 త్రాహి నస్తావకాన్ దేవ వినష్టాంస్త్రీపురాలయైః ॥ 56

అథానుగృహ్య భగవాన్ మా భైష్టేతి సురాన్ విభుః ।
 శరం ధనుషి సంధాయ పురేష్వస్త్రం వ్యముంచత ॥ 57

తతోఽగ్నివర్ణా ఇషవ ఉత్పేతుః సూర్యమండలాత్ ।
 యథా మయూఖసందోహో నాదృశ్యంత పురో యతః ॥ 58

తైః స్పృష్టా వ్యసవః సర్వే నిపేతుః స్మ పురౌకసః ।
 తానానీయ మహాయోగీ మయః కూపరసేఽక్షిపత్ ॥ 59

సిద్ధామృతరసస్పృష్టా వజ్రసారా మహాజనః ।
 ఉత్తస్మరేఘదళనా వైద్యుతా ఇవ వహ్నయః ॥ 60

విలోక్య భగ్నసంకల్పం విమనస్కం వృషధ్వజమ్ ।
 తదాయం భగవాన్ విష్ణుస్త్రోపాయమకల్పయత్ ॥ 61

వత్సశ్చాసీత్తదా బ్రహ్మో స్వయం విష్ణురయం హి గౌః ।
 ప్రవిశ్య త్రిపురం కాలే రసకూపామృతం పపా ॥ 62

తేఽసురా హ్యపి పశ్యంతో న న్యషేధన్ విమోహితాః ।
 తద్విజ్ఞాయ మహాయోగీ రసపాలానిదం జగౌ ॥ 63

స్వయం విశోకః శోకార్తాన్ స్మరన్ దేవగతిం చ తామ్ ।
 దేవోఽసురో నరోఽన్యో వా నేశ్వరోఽస్తీహ కశ్యప ॥ 64

అత్మనోఽన్యస్య వా దిష్టం దైవేనాపోహితుం ద్వయోః ।
 అథాసౌ శక్తిభిః స్వాభిః శంభోః ప్రాథానికం వ్యధాత్ ॥ 65

ధర్మజ్ఞానవిరక్త్యుద్దితపోవిద్యాక్రియాదిభిః ।
 రథం సుతం ధ్వజం వాహాన్ ధనుర్వర్మ శరాది యత్ ॥ 66

సన్నద్ధో రథమాస్తాయ శరం ధనురుపాదదే ।
 శరం ధనుషి సంధాయ ముహూర్తేఽభిజితీశ్వరః ॥ 67

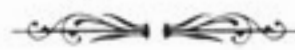
దదాహ తేన దుర్బేద్యా హరోఽథ త్రిపురో నృప ।
 దివి దుందుభయో నేదుర్విమానశతసంకులాః ॥ 68

దేవర్షి పితృసిద్ధేశా జయేతి కుసుమోత్కరైః ।
 అవాకిరన్ జగుర్చ్ఛ్వా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ 69

ఏవం దగ్ధ్యా పురస్త్రిస్త్రో భగవాన్ పురహా నృప ।
 బ్రహ్మాదిభిః స్తూయమానః స్వం ధామ ప్రత్యపద్యత ॥ 70

ఏవం విధాన్యస్య హరేః స్వమాయయా
 విడంబమానస్య నృలోకమాత్మనః ।
 వీర్యాణి గీతాన్యృషిభిర్జగద్గురోః
 లోకాన్ పునానాన్యపరం వదామి కిమ్ ॥ 71

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, దశమోఽధ్యాయః (10)

11 - అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

శ్రుత్వేహితం సాధుసభా సభాజితం
 మహత్తమాగ్రణ్య ఉరుక్రమాత్మనః ।
 యుధిష్ఠిరో దైత్యపతేర్ముదాయుతః
 పప్రచ్ఛ భూయస్తనయం స్వయంభువః ॥ 1

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామి నృణాం ధర్మం సనాతనమ్ ।
 వర్ణాశ్రమాచారయుతం యత్పుమాన్ విందతే పరమ్ ॥ 2

భవాన్ ప్రజాపతేః సాక్షాదాత్మజః పరమేష్ఠిః ।
 సుతానాం సమ్మతో బ్రహ్మాంస్తపోయోగసమాధిభిః ॥ 3

నారాయణపరా విప్రా ధర్మం గుహ్యం పరం విదుః |
కరుణాః సాధవః శాంతాస్త్యద్విధా న తథాపరే | 4

నారద ఉవాచ

సత్యా భగవతేఽజాయ లోకానాం ధర్మహేతవే |
వక్ష్యే సనాతనం ధర్మం నారాయణముఖాచ్ఛృతమ్ | 5

యోఽవతీర్యాత్మనోఽశేన దాక్షాయణ్యాం తు ధర్మతః |
లోకానాం స్వస్తయేఽధ్యాస్తే తపో బదరికాశ్రమే | 6

ధర్మమూలం హి భగవాన్ సర్వవేదమయో హరిః |
స్మృతం చ తద్విదాం రాజన్ యేన చాత్మా ప్రసీదతి | 7

సత్యం దయా తపః శౌచం తితిక్షేక్షా శమో దమః |
అహింసా బ్రహ్మచర్యం చ త్యాగః స్వాధ్యాయ ఆర్జవమ్ | 8

సంతోషః సమదృక్సేవా గ్రామ్యేహోపరమః శనైః |
సృణాం విపర్యయేహేక్షా మౌనమాత్మవిమర్శనమ్ | 9

అన్నాద్యాదేః సంవిభాగో భూతేభ్యశ్చ యథార్హతః |
తేష్వాత్మదేవతాబుద్ధిః సుతరాం నృషు పాండవ | 10

శ్రవణం కీర్తనం చాస్య స్మరణం మహతాం గతేః |
సేవేజ్యావనతిర్దాస్యం సఖ్యమాత్మసమర్పణమ్ | 11

వృణామయం పరో ధర్మః సర్వేషాం సముదాహృతః |
త్రింశల్లక్షణవాన్ రాజన్ సర్వాత్మా యేన తుష్యతి | 12

సంస్కారా యదవిచ్ఛిన్నాః స ద్విజోఽజో జగాద యమ్ |
ఇజ్యాధ్యయనదానాని విహితాని ద్విజన్మనామ్ |
జన్మకర్మావదాతానాం క్రియాశ్చాశ్రమచోదితాః | 13

విప్రస్యాధ్యయనాదీని షడన్యస్యాప్రతిగ్రహాః |
రాజ్ఞో వృత్తిః ప్రజాగోష్ఠురవిప్రాద్వా కరాదిభిః | 14

వైశ్యస్తు వార్తావృత్తిః స్వాన్నిత్యం బ్రహ్మకులానుగః |
శూద్రస్య ద్విజశుశ్రూషా వృత్తిశ్చ స్వామినో భవేత్ | 15

వార్తా విచిత్రా శాలీనయాయావరశిలోఽఛనమ్ |
విప్రవృత్తిశ్చతుర్దేయం శ్రేయసీ చోత్తరోత్తరా | 16

జఘన్యో నోత్తమాం వృత్తిమనాపది భజేన్నరః |
ఋతే రాజన్యమాపత్సు సర్వేషామపి సర్వశః | 17

ఋతామృతాభ్యాం జీవేత మృతేన ప్రమృతేన వా |
సత్యాసృతాభ్యాం జీవేత న శ్వవృత్త్యా కదాచన | 18

ఋతముంఛశిలం ప్రోక్తమమృతం యదయాచితమ్ |
మృతం తు నిత్యయాచ్ఛా స్యాత్ప్రమృతం కర్షణం స్మృతమ్ | 19

సత్యాసృతం తు వాణిజ్యం శ్వవృత్తిర్నిచసేవనమ్ |
వర్జయేత్తాం సదా విప్రో రాజన్యశ్చ జుగుప్సితామ్ |
సర్వవేదమయో విప్రః సర్వదేవమయో నృపః | 20

శమో దమస్తపః శౌచం సంతోషః క్షాంతిరార్జవమ్ |
జ్ఞానం దయాచ్యుతాత్మత్వం సత్యం చ బ్రహ్మలక్షణమ్ | 21

శౌర్యం వీర్యం ధృతిస్తేజస్త్యాగ ఆత్మజయః క్షమా |
బ్రహ్మణ్యతా ప్రసాదశ్చ రక్షా చ క్షత్రలక్షణమ్ | 22

దేవగుర్వచ్యుతే భక్తిస్త్రీవర్గపరిపోషణమ్ |
ఆస్తిక్యముద్యమో నిత్యం వైపుణ్యం వైశ్యలక్షణమ్ | 23

శూద్రస్య సన్నతిః శౌచం సేవా స్వామిన్యమాయయా |
అమంత్రయజ్ఞో హ్యస్తేయం సత్యం గోవిప్రరక్షణమ్ | 24

స్త్రీణాం చ పతిదేవానాం తచ్చుశ్రూషానుకూలతా |
తద్భంధుష్వనువృత్తిశ్చ నిత్యం తద్వ్రతధారణమ్ | 25

సమూర్జ్ఞనోపలేపాభ్యాం గృహమండలవర్జనైః |
స్వయం చ మండితా నిత్యం పరిమృష్టపరిచ్ఛదా | 26

కామైరుచ్ఛావచైః సాధ్వీ ప్రశ్రయేణ దమేన చ |
వౌక్త్యైః సత్వైః ప్రయైః ప్రేమ్ణా కాలే కాలే భజేత్పతిమ్ | 27

సంతుష్టా లోలుపా దక్షా ధర్మజ్ఞా ప్రియసత్యవాక్ |
అప్రమత్తా శుచిః స్నిగ్ధా పతిం త్వపతితం భజేత్ | 28

యా పతిం హరిభావేన భజేత్ శ్రీరివ తత్పరా |
హర్యాత్మనా హరేర్లోకే పత్యా శ్రీరివ మోదతే | 29

వృత్తిః సంకరజాతీనాం తత్తత్కులకృతా భవేత్ |
అచౌరాణామపాపానామంత్యజాంతేవసాయి నామ్ | 30

ప్రాయః స్వభావవిహితో నృణాం ధర్మో యుగే యుగే |
వేదదృగ్విః స్మృతో రాజన్ ప్రేత్య చేహ చ శర్మకృత్ | 31

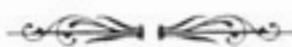
వృత్త్వా స్వభావకృతయా వర్తమానః స్వకర్మకృత్ |
హిత్వా స్వభావజం కర్మ శనైర్నిర్గుణతామియాత్ | 32

ఉప్యమానం ముహుః క్షేత్రం స్వయం నిర్వీర్యతామియాత్ |
న కల్పతే పునః సూత్యై ఉత్తం బీజం చ నశ్యతి | 33

వీవం కామాశయం చిత్తం కామానామతిసేవయా |
విరజ్యేత యథా రాజన్నగ్నివత్కామబిందుభిః | 34

యస్య యల్లక్షణం ప్రోక్తం పుంసో వర్ణాభివ్యంజకమ్ |
యదన్యత్రాపి దృశ్యేత తత్ తేనైవ వినిర్దిశేత్ | 35

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, ఏకాదశోఽధ్యాయః (11)

12 - అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

బ్రహ్మచారీ గురుకులే వసన్ దాంతో గురోర్హితమ్ |
ఆచరన్ దాసవన్నీచో గురౌ సుదృఢసాహృదః | 1

సాయం ప్రాతరుపాసీత గుర్వగ్మ్యర్కసురోత్తమాన్ |
సంధ్యే ఉభే చ యతవాగ్లపన్ బ్రహ్మ సమాహితః | 2

ఛందాన్యధీయీత గురోరాహూతశ్చేత్ సుయంత్రితః |
ఉపక్రమేఽవసానే చ చరణౌ శిరసా నమేత్ | 3

మేఖలాజినవాసాంసి జటాదండకమండులూన్ |
భిభృయాదుపవీతం చ దర్శపాణిర్యథోదితమ్ | 4

సాయంప్రాతశ్చరేద్వైక్షం గురవే తన్నివేదయేత్ |
భుంజీత యద్యనుజ్ఞాతో నో చేదుపవసేత్ క్వచిత్ | 5

సుశీలో మితభుగ్గక్షః శ్రద్ధధానో జితేంద్రియః |
యావదర్థం వ్యవహరేత్ స్త్రీషు స్త్రీనిర్జితేషు చ | 6

వర్ణయేత్ప్రమదాగాథామగృహస్థో బృహద్రవతః |
ఇంద్రియాణి ప్రమాథీని హరంత్యపి యతేర్మనః | 7

కేశప్రసాధనోన్మర్జస్నపనాభ్యంజనాదికమ్ |
గురుస్త్రీభిర్యవతిభిః కారయేన్నాత్మనో యువా | 8

నన్వగ్నిః ప్రమదా నామ ఘృతకుంభసమః పుమాన్ |
సుతామపి రహో జహ్యోదన్యదా యావదర్థకృత్ | 9

కల్పయిత్వాత్మనా యావదాభాసమిదమీశ్వరః |
ద్వైతం తావన్న విరమేత్ తతో హ్యస్య విపర్యయః | 10

వీతత్సర్వం గృహస్థస్య సమామ్నాతం యతేరపి |
గురువృత్తిర్వికల్పేన గృహస్థస్యర్తుగామినః | 11

అంజనాభ్యంజనోన్మర్జస్త్వవలేఖామిషం మధు |
ప్రగ్గంధలేపాలంకారాన్స్త్యజేయుర్యే ధృతవ్రతాః | 12

ఉషిత్యైవం గురుకులే ద్విజోఽధీత్యావబుధ్యచ |
త్రయీం సాంగోపనిషదం యావదర్థం యథాబలమ్ | 13

దత్వా వరమనుజ్ఞాతో గురోః కామం యదీశ్వరః |
గృహం వనం వా ప్రవిశేత్ ప్రవజేత్ తత్ర వా వసేత్ | 14

అగ్నౌ గురావాత్మని చ సర్వభూతేష్వథోక్షజమ్ |
భూతైః స్వధామభిః పశ్యేదప్రవిష్టం ప్రవిష్టవత్ | 15

వీవం విధో బ్రహ్మచారీ వానప్రస్థో యతిర్గృహీ |
చరన్ విదితవిజ్ఞానః పరం బ్రహ్మోధిగచ్ఛతి | 16

వాసప్రస్థస్య వక్ష్యామి నియమాన్ మునిసమ్మతాన్ ।
యానాతిష్ఠన్ మునిర్గచ్ఛేద్దృషిలోకమిహోంజసా । 17

న కృష్టపచ్యమశ్నీయాదకృష్టం చాప్యకాలతః ।
అగ్నిపక్వమథామం వా అర్కపక్వముతాహరేత్ । 18

వన్యేశ్చరుపురోడాశాన్ నిర్వపేత్కాలచోదితాన్ ।
లబ్ధే నవే నవేఽన్నాద్యే పురాణం తు పరిత్యజేత్ । 19

అగ్న్యర్థమేవ శరణముటజం వాద్రికందరమ్ ।
శ్రయేత హిమవాయ్వగ్ని వర్షార్కాతపషాట్ స్వయమ్ । 20

కేశరోమనఖశ్మశ్రుమలాని జటిలో దధత్ ।
కమండల్యజినే దండవల్కలాగ్ని పరిచ్ఛదాన్ । 21

చరేద్వనే ద్వాదశాబ్దానష్టా వా చతురో మునిః ।
ద్వావేకం వా యథా బుద్ధిర్న విపద్యేత కృచ్ఛతః । 22

యదాకల్పః స్వక్రియాయాం వ్యాధిభిర్జరయాథవా ।
అన్వీక్షిక్యాం వా విద్యాయాం కుర్యాదనశనాదికమ్ । 23

ఆత్మన్యగ్నీన్ సమారోప్య సన్న్యస్యాహం మమాత్మతామ్ ।
కారణేషు న్యసేత్సమ్యక్ సంఘాతం తు యథార్హతః । 24

భే భాని వాయౌ నిశ్వాసాంస్తేజస్యాష్మాణమాత్మవాన్ ।
అప్స్వస్యక్ శ్లేష్మపూయాని క్షితౌ శేషం యథోద్భవమ్ । 25

వాచమగ్నౌ నవక్తవ్యామింద్రే శిల్పం కరావపి ।
పదాని గత్యా వయసి రత్యోపస్థం ప్రజాపతౌ । 26

మృత్యౌ పాయుం విసర్గం చ యథాస్థానం వినిర్దిశేత్ ।
దిక్షు శ్రోత్రం సనాదేన స్పర్శమధ్యాత్మని త్వచమ్ । 27

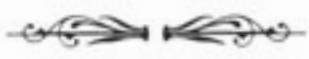
రూపాణి చక్షుషా రాజన్ జ్యోతిష్యభినివేశయేత్ ।
అప్పు ప్రచేతసా జిహ్వంఘ్రేయైర్ద్రాణం క్షితౌ న్యసేత్ । 28

మనో మనోరథైశ్చంద్రే బుద్ధిం బోధ్యః కవా పరే ।
కర్మాణ్యధ్యాత్మనా రుద్రే యదహం మమతాక్రియా ।
సత్త్వేన చిత్తం క్షేత్రజ్ఞే గుణైర్వైకారికం పరే । 29

అప్పు క్షితిమపో జ్యోతిష్యదో వాయౌ నభస్యముమ్ ।
కూటస్థే తచ్చ మహతి తదవ్యక్తేఽక్షరే చ తత్ । 30

ఇత్యక్షరతయాత్మానం చిన్మాత్రమవశేషితమ్ ।
జ్ఞాత్వాఽద్యయోఽథ విరమేద్దగ్ధయోనిరివానలః । 31

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, ద్వాదశోఽధ్యాయః (12)

13 - అథ త్రయోదశోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

కల్పస్త్యేవం పరివ్రజ్య దేహమాత్రావశేషితః ।
గ్రామైకరాత్రవిధినా నిరపేక్షశ్చరేన్మహీమ్ । 1

భిభృయాద్యద్యసౌ వాసః కౌపీనాచ్ఛాదనం పరమ్ ।
త్వక్తం న లింగదండాదేరన్యత్ కించిదనాపది । 2

ఏక ఏవ చరేద్భిక్షురాత్మారామోఽనపాశ్రయః ।
సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతో నారాయణపరాయణః । 3

పశ్యేదాత్మన్యదో విశ్వం పరే సదసతోఽవ్యయే ।
ఆత్మానం చ పరం బ్రహ్మ సర్వత్ర సదసన్మయే । 4

సుప్తప్రబోధయోః సంధావాత్మనో గతిమాత్మదృక్ ।
పశ్యన్ బంధం చ మోక్షం చ మాయామాత్రం న వస్తుతః । 5

నాభినందేద్ద్రువం మృత్యుమద్రువం వాస్య జీవితమ్ ।
కాలం పరం ప్రతీక్షేత భూతానాం ప్రభవాప్యయమ్ । 6

నాసచ్ఛాస్త్రేషు నజ్జేత నోపజీవేత జీవికామ్ ।
వాదివాదాంస్త్యజేత్తర్కాన్ పక్షం కం చ న సంశ్రయేత్ ॥ 7

న శిష్యాననుబద్ధీత గ్రంథాన్ నైవాభ్యసేద్దహలాన్ ।
న వ్యాఖ్యాముపయుంజీత నారమ్మానారభేత్ క్వచిత్ ॥ 8

న యతేరాశ్రమః ప్రాయో ధర్మహేతుర్మహాత్మనః ।
శాంతస్య సమచిత్తస్య దిభ్యయాదుత వా ల్యజేత్ ॥ 9

అవ్యక్తలింగో వ్యక్తార్థో మనీష్యన్మత్తజాలవత్ ।
కవిరూకవదాత్మానం న దృష్ట్వా దర్శయేన్నృణామ్ ॥ 10

అత్రాప్యదాహారంతీమమితిహాసం పురాతనమ్ ।
ప్రహ్లాదస్య చ సంవాదం మునేరాజగరస్య చ ॥ 11

తం శయానం ధరోపస్తే కావేర్యాం సహ్యాసానుని ।
రజస్వలైస్తనూదేశైర్నిగూఢామలలేజసమ్ ॥ 12

దదర్శ లోకాన్ ఏచరన్ లోకతత్త్వవివిత్సయా ।
వృలోఽమాల్యైః కతిపయైః ప్రహ్లాదో భగవత్త్రియః ॥ 13

కర్మణాఽఽ కృతిభిర్వాచా లింగైర్వర్ణాశ్రమాదిభిః ।
న విదంతి జనా యం వై సోఽసావీతి న వేతి చ ॥ 14

తం నత్వాభ్యర్చ్య విధివల్ పాదయోః శిరసా స్తుశన్ ।
వివిత్సురిదమ ప్రాక్షీన్మహాభాగవతోఽసురః ॥ 15

దిభర్తి కాయం పీవానం సోద్యమో భోగవాన్ యథా ।
విత్తం చైవోద్యమవతాం భోగో విత్తవతామిహ ।
భోగినాం ఽఽయి దేహోఽయం పీవా భవతి నాస్యథా ॥ 16

న తే శయానస్య నిరుద్యమస్య
బ్రహ్మాన్ ను హార్థో యత ఏవ భోగః ।
అభోగినోఽయం తవ విప్ర దేహః
పీవా యతస్తద్వద నః క్షమం చేత్ ॥ 17

కవిః కల్పో నిపుణద్భక్ చిత్రప్రియకథః సమః ।
లోకస్య కుర్వతః కర్మ శేషే తద్విక్షిలాపి వా ॥ 18

నారద ఉవాచ

స ఇత్తం చైత్యపతినా పరిపృష్టో మహామునిః ।
స్మయమానస్తమభ్యాహ తద్వాగమ్మతయంత్రితః ॥ 19

బ్రాహ్మణ ఉవాచ

వేదేదమనురశ్రేష్ఠ భవాన్ సన్వార్యసమ్మతః ।
ఈహోపరమయోర్నాణాం పదాన్యథ్యాత్మచక్షుషా ॥ 20

యస్య నారాయణో దేవో భగవాన్ హృద్గతః సదా ।
భక్త్యా కేవలయాఽఽజ్ఞానం ధునోతి ధ్యాంతమర్కవత్ ॥ 21

అథాపి బ్రూమహి ప్రశ్నాంస్తవ రాజన్ యథాశ్రుతమ్ ।
సంభావనీయో హి భవానాత్మనః శుద్ధిమిచ్ఛతా ॥ 22

తృష్ణయా భవవాహిన్యా యోగ్యైః కామైరపూరయా ।
కర్మాణి కార్యమాణోఽహం నానాయోనిషు యోజితః ॥ 23

యదృచ్ఛయా లోకమిమం ప్రాపితః కర్మభిర్బ్రుమన్ ।
స్వర్గాపవర్గయోర్వారం తిరశ్చాం పునరస్య చ ॥ 24

అత్రాపి దంపతీనాం చ సుఖాయాన్యాపనుత్తయే ।
కర్మాణి కుర్వలాం దృష్ట్వా నివృత్తోఽస్మి విపర్యయమ్ ॥ 25

సుఖమస్యాత్మనో రూపం సర్వేహోపరతిస్తనుః ।
మనః సంస్పర్శజాన్ దృష్ట్వా భోగాన్ స్వప్స్వామి సంవిశన్ ॥ 26

ఇత్యేతదాత్మనః స్వార్థం సంతం విస్మృత్య వై పుమాన్ ।
విచిత్రామసతి ద్వైతే ఘోరామాప్నోతి సంస్కృతిమ్ ॥ 27

జలం తదుద్యవైశ్రన్నం హిత్వాఞ్జో జలకామ్యయా ।
మృగతృష్ణాముపాథావేత్ యథాన్యత్రార్థద్భక్ స్వతః ॥ 28

దేహాదిభిరైవతంత్రైరాత్మనః సుఖమీహతః ।
దుఃఖాత్యయం చానీశస్య క్రియా మోఘాః కృతాః కృతాః ॥ 29

అధ్యాత్మికాదిభిర్మఃఖైరవిముక్తస్య కర్త్విచిత్ ।
మర్త్యస్య కృచ్ఛోపనలైరర్తైః కామైః క్రియేత కిమ్ । 30

పశ్యామి ధనినాం క్లేశం యిబ్బానామజితాత్మనామ్ ।
భయాదలబ్ధనిద్రాణాం సర్వలోఽభివిశంకినామ్ । 31

రాజతశౌరతః శత్రోః స్వజనాత్పశుపక్షితః ।
అర్తిభ్యః కాలతః స్వస్మాన్నిత్యం ప్రాణార్థవద్యయమ్ । 32

శోకమోహభయక్రోధరాగక్లేబ్యశ్రమాదయః ।
యన్మూలాః స్యుర్ముణాం జహ్యోత్ స్సహం ప్రాణార్థయోచ్చుభః । 33

మధుకారమహాసర్పౌ లోకేఽస్మిన్నో గురూత్తమౌ ।
వైరాగ్యం పరితోషం చ ప్రాప్తా యచ్చిక్షయా వయమ్ । 34

విరాగః సర్వకామేభ్యః శిక్షితో మే మధువ్రతాత్ ।
శివ్రాస్తం మధువద్విత్తం హర్వాప్యన్యో హరేత్పతిమ్ । 35

అనీహః పరితుష్టాత్మా యద్యచ్ఛోపనతాదహమ్ ।
నో చేచ్ఛయే బహ్వాహాని మహాహిరివ సర్త్వవాన్ । 36

కృచిదల్పం కృచిద్భూరి భుంజేఽన్తం స్వాద్వస్వాదు వా ।
కృచిద్భూరిగుణోపేతం గుణహీనముత కృచిత్ । 37

శ్రద్ధయోపహృతం క్వాపి కదాచిన్మానవర్జితమ్ ।
భుంజే భుక్త్వాథ కస్మింశ్చిద్భివానక్తం యద్యచ్ఛయా । 38

క్షౌమం దుకూలమజినం చీరం వల్కలమేవ వా ।
వసేఽన్యదపి సంప్రాప్తం దిష్టభుక్ తుష్టభీరహమ్ । 39

కృచిచ్ఛయే ధరోపస్తే తృణపల్లాశ్మభన్మను ।
కృచిత్ప్రాసాదపర్యంకే కశిపా వా పరేచ్ఛయా । 40

కృచిత్స్నాతోఽనులిప్తాంగః సువాసాః స్రగ్వలంకృతః ।
రథేభాశ్వైశ్చరే క్వాపి దిగ్వాసా గ్రహవద్విభో । 41

నాహం నిందే న చ స్తామి స్వభావవిషమం జనమ్ ।
ఏతేషాం శ్రేయ ఆశాసే ఉలైకాత్వం మహాత్మని । 42

వికల్పం జుహుయాచ్చిత్తా తాం మనస్వర్తవిభ్రమే ।
మనో వైకారికే హుత్వా తన్మాయాయాం జహోత్యను । 43

అత్మానుభూతో తాం మాయాం జుహుయాత్ సత్యధృజ్మునిః ।
తతో నిరీహో విరమేత్ స్వానుభూత్యాఽఽ త్మని స్థితః । 44

స్వాత్మవృత్తం మయేత్తం తే సుగుప్తమపి వర్జితమ్ ।
వ్యపేతం లోకశాస్త్రాభ్యాం భవాన్ హి భగవత్పరః । 45

నారద ఉవాచ

ధర్మం పారమహంస్యం వై మునేః శ్రుత్వా సురేశ్వరః ।
పూజయిత్వా తతః ప్రీత అమంత్రి ప్రయయౌ గృహమ్ । 46

ఇతి శ్రీమద్వ్యాసవ్రతే, మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, శ్రయోదశోఽధ్యాయః (13)

14 - అథ చతుర్దశోఽధ్యాయః

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

గృహస్థ వీలాం పదవీం విధినా యేన చాంజసా ।
యాతి దేవఋషే బ్రూహి మాదృశో గృహమూఢధీః । 1

నారద ఉవాచ

గృహేష్టవస్థితో రాజన్ క్రియాః కుర్వన్ గృహరాచితాః ।
వాసుదేవార్చణం సాక్షాదుపాసీత మహామునీన్ । 2

శృణ్వన్ భగవతోఽధీక్షమవతారకథామృతమ్ ।
శ్రద్ధధానో యథాశాతేముపశాంతజనావృతః । 3

సత్సంగాచ్ఛనకైః సంగమాత్మజాయాత్మజాదిషు ।
విముంచేన్ముచ్ఛమానేషు స్వయం స్వప్నవదుత్థితః । 4

యావదర్తముపాసీనో దేహి గేహి చ పండితః ।
విరక్తో రక్తవత్త్ర నృలోకే నరలాం స్యసేత్ । 5

జ్ఞాతయః పితరౌ పుత్రా భ్రాతరః సుహృదోఽపరే |
యద్వదంతి యదిచ్ఛంతి చానుమోదేత నిర్మమః | 6

దివ్యం భౌమం చాంతరిక్షం విత్తమచ్యుతనిర్మితమ్ |
తత్పర్వముపభుంజాన వితక్కుర్యాత్ స్వతో బుధః | 7

యావద్ద్వియేత జరరం తావత్స్వత్వం హి దేహినామ్ |
అధికం యోఽభిమన్యేత స స్తేనో దండమర్హతి | 8

మృగోష్ఠభరమర్కాబుసరీస్యవ్ భగమక్షికాః |
ఆత్మనః పుత్రవత్పశ్యేత్ తైరేషామంతరం కియత్ | 9

త్రివర్గం నాతికృచ్ఛ్రేణ భజేత గృహమేధ్యపి |
యథాదేశం యథాకాలం యావద్దైవోపపాదితమ్ | 10

అశ్వాభూంతేఽవసాయిభ్యః కామాన్ సంవిభజేద్యథా |
అప్యేకామాత్మనో దారాం నృణాం స్వత్వగ్రహో యతః | 11

జహ్యద్వదర్శే స్వప్రాణాన్ హన్యాద్వా పితరం గురుమ్ |
తస్యాం స్వత్వం స్త్రీయాం జహ్యద్వస్తేన హ్యజిలో జితః | 12

కృమివిఙ్మస్మనిష్ఠాంతం క్వేదం తుచ్ఛం కళేబరమ్ |
క్వ తదీయరతిర్భాగ్యా క్వాయమాత్మా నభశ్చదిః | 13

సద్దైర్యజ్ఞావశిష్టాల్కైః కల్పయేద్భుత్తిమాత్మనః |
శేషే స్వత్వం త్యజన్ ప్రాజ్ఞః పదవిం మహాలామియాత్ | 14

దేవాన్కషీన్ నృభూతాని పితౄణాత్మానమన్వహమ్ |
స్వప్నత్వాగతవిత్తేన యజేత పురుషం పృథక్ | 15

యర్హ్యాత్మనోఽభివారాద్యాః సర్వాః స్మృత్యజ్ఞసంపదః |
చైతానికేన విధినా అగ్నిహోత్రాదినా యజేత్ | 16

న హ్యగ్నిముఖలోఽయం వై భగవాన్ సర్వయజ్ఞభుక్ |
ఇజ్యేత హవిషా రాజన్ యథా విప్రముభే హుతైః | 17

తస్మాద్భ్రాహ్మణ దేవేషు మర్హ్యాదిషు యథార్హతః |
తైస్తైః కామైర్యజ్ఞస్త్వేనం క్షేత్రజ్ఞం బ్రాహ్మణానను | 18

కుర్యాదపరపక్షీయం మాసి ప్రాప్తవదే ద్విజః |
శ్రాద్ధం పిత్రోర్యథావిత్తం తద్బంధూనాం చ విత్తవాన్ | 19

అయనే విషువే కుర్యాద్వ్యతిపాతే దినక్షయే |
చంద్రాదిత్యోపరాగే చ ద్వాదశే శ్రవణేషు చ | 20

తృతీయాయాం శుక్లపక్షే నవమ్యామథ కార్తికే |
చతస్పష్యప్యష్టకాసు హేమంలే శిశిలే తథా | 21

మాఘే చ సితసప్తమ్యాం మఘారాకాసమాగమే |
రాకయా చానుమత్యా వా మాసర్కాణి యులాన్యపి | 22

ద్వాదశ్యామనురాథా స్వాచ్ఛ్రవణస్త్రిస ఉత్తరాః |
తిస్పష్టేకాదశీ వాఽఽసు జన్మర్క శోణయోగయుక్ | 23

త ఏతే శ్రేయసః కాలా నృణాం శ్రేయోవివర్తనాః |
కుర్యాత్సర్వాత్మనైలేషు శ్రేయోఽమోఘం తదాయుషః | 24

ఏషు స్నానం జపో హోమో వ్రతం దేవద్విజార్చనమ్ |
పితృదేవన్యభూతేభ్యో యద్దత్తం తద్వ్యనశ్చరమ్ | 25

సంస్కారకాలో జాయాయా అపత్యస్యాత్మనస్తథా |
ప్రేతసంస్థా మృతాహశ్చ కర్మణ్యభ్యుదయే నృప | 26

అథ దేశాన్ ప్రవక్ష్యామి ధర్మాదిశ్రేయ అపహాన్ |
స వై పుణ్యతమో దేశః సత్పాత్రం యత్ర అభ్యతే | 27

దింబం భగవతో యత్ర సర్వమేతచ్ఛరాచరమ్ |
యత్ర హ బ్రాహ్మణకులం తపోవిద్యాదయాన్వితమ్ | 28

యత్ర యత్ర హరేరర్చా స దేశః శ్రేయసాం పదమ్ |
యత్ర గంగాదయో నద్యః పురాణేషు చ విశ్రుతాః | 29

సరాంసి పుష్కరాదీని క్షేత్రాణ్యర్హశ్రీలాన్మృత |
కురుక్షేత్రం గయశిరః ప్రయాగః పులహోశ్రమః | 30

నైమిషం ఫాల్గునం సేతుః ప్రభాసోఽథ కుశస్థలీ ।
 వారాణసీ మధుపురీ పంపా బిందుసరస్తథా । 31

నారాయణాశ్రమో నందా సీతారామాశ్రమాదయః ।
 సర్వే కులాచలా రాజన్ మహేంద్రమలయాదయః । 32

వీతే పుణ్యతమా దేశా హరేరర్చాశ్రితాశ్చ యే ।
 వీతాన్ దేశాన్ నిషేవేత శ్రేయస్కామో హ్యభీక్షశః ।
 ధర్మో హ్యత్రే హితః పుంసాం సహస్రాధి ఫలోదయః । 33

పాత్రం త్వత్ర నిరుక్తం వై కవిభిః పాత్రవిత్తమైః ।
 హరిరేవైక ఉర్వీశ యన్మయం వై చరాచరమ్ । 34

దేవర్ష్యర్హత్యు వై సత్సు తత్ర బ్రహ్మాత్మజాదిషు ।
 రాజన్ యదగ్రపూజాయాం మతః పాత్రతయాచ్యుతః । 35

జీవరాశిభిరాకీర్ణ అండకోశాంఘ్రిపో మహాన్ ।
 తస్మాలత్వాదచ్యుతేజ్యా సర్వజీవాత్మతర్పణమ్ । 36

పురాణ్యనేన నృష్టాని నృతిర్యగృషిదేవతాః ।
 శేతే జీవేన రూపేణ పురేషు పురుషో హ్యసౌ । 37

తేష్వేషు భగవాన్ రాజంస్తారతమ్యేన వర్తతే ।
 తస్మాత్పాత్రం హి పురుషో యావానాత్మా యథేయతే । 38

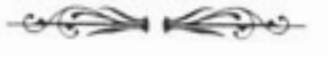
దృష్ట్వా తేషాం మిథో నృణామవజ్ఞానాత్మతాం నృప ।
 త్రేతాదిషు హరేరర్చా క్రియాయై కవిభిః కృతా । 39

తతోఽర్చాయాం హరిం కేచిత్ సంశ్రద్ధాయ సపర్యయా ।
 ఉపాసత ఉపాస్తాపి నార్థదా పురుషద్విషామ్ । 40

పురుషేష్యపి రాజేంద్ర సుపాత్రం బ్రాహ్మణం విదుః ।
 తపసా విద్యయా తుష్ట్వా ధర్మే వేదం హరేస్తనుమ్ । 41

నన్వస్య బ్రాహ్మణా రాజన్ కృష్ణస్య జగదాత్మనః ।
 పునంతః పాదరజసా త్రిలోకీం దైవతం మహత్ । 42

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం సప్తమస్కంధే, చతుర్దశోఽధ్యాయః (14)

15 - అథ పంచదశోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

కర్మనిష్ఠా ద్విజాః కేచిత్తపోనిష్ఠా నృపాపరే ।
 స్వాధ్యాయేఽన్యే ప్రవచనే యే కేచిత్ జ్ఞానయోగయోః । 1

జ్ఞాననిష్ఠాయ దేయాని కవ్యాన్యానంత్యమిచ్ఛతా ।
 దైవే చ తదభావే స్వాదితరేభ్యో యథార్హతః । 2

ద్వా దైవే పితృకార్యే త్రినేకైకముభయత్ర వా ।
 భోజయేత్ సుసమృద్ధోఽపి శ్రాద్ధే కుర్యాన్న విస్తరమ్ । 3

దేశకాలోచితశ్రద్ధా ద్రవ్యపాత్రార్హణాని చ ।
 సమ్యగ్భవంతి నైతాని విస్తరాత్ స్వజనార్హణాత్ । 4

దేశ కాలే చ సంప్రాప్తే మున్యన్నం హరిదైవతమ్ ।
 శ్రద్ధయా విధివత్ పాత్రే న్యస్తం కామధుగక్షయమ్ । 5

దేవర్షి పితృభూతేభ్య ఆత్మనే స్వజనాయ చ ।
 అన్నం సంవిభజన్ పశ్యేత్ సర్వం తత్పురుషాత్మకమ్ । 6

న దద్యాదా మిషం శ్రాద్ధే న చాద్యాద్దర్మతత్త్వవిత్ ।
 మున్యన్నైః స్వాత్పరా ప్రీతిర్యథా న పశుహింసయా । 7

నైతాదృశః పరో ధర్మో నృణాం సద్దర్మమిచ్ఛతామ్ ।
 న్యాసో దండస్య భూతేషు మనోవాక్కాయజస్య యః । 8

వీకే కర్మమయాన్ యజ్ఞాన్ జ్ఞానినో యజ్జవిత్తమాః ।
 ఆత్మసంయమనేఽనీహా జుహ్వతి జ్ఞానదీపితే । 9

ద్రవ్యయజ్ఞైర్యక్ష్యమాణం దృష్ట్వా భూతాని బిభృతి ।
 విష మాఽకరుణో హన్యాదతజ్ఞో హ్యసుతృప్ ధ్రువమ్ । 10

తస్మాద్దైవోపపన్నేన మున్యన్నేనాపి ధర్మవిత్ |
సంతుష్టోఽహరహః కుర్యాన్నిత్యనైమిత్తికీః క్రియాః | 11

విధర్మః పరధర్మశ్చ ఆభాస ఉపమా ఛలః |
అధర్మశాఖాః పంచేమా ధర్మజ్ఞోఽధర్మవత్ త్యజేత్ | 12

ధర్మబాధో విధర్మః స్యాత్ పరధర్మోఽన్యచోదితః |
ఉపధర్మస్తు పాషండో దంభో వా శబ్దభిచ్ఛలః | 13

యస్త్విచ్ఛయా కృతః పుంభిరాభాసో హ్యశ్రమాత్పుథక్ |
స్వభావవిహితో ధర్మః కస్య నేష్టః ప్రశాంతయే | 14

ధర్మార్థమపి నేహేత యాత్రార్థం వాఽధనో ధనమ్ |
అనీహానీహమానస్య మహోహారివ వృత్తిదా | 15

సంతుష్టస్య నిరీహస్య స్వాత్మారామస్య యత్సుఖమ్ |
కుతస్తత్ కామలోభేన ధావతోఽర్థేహయా దిశః | 16

సదా సంతుష్టమనసః సర్వాః శివమయా దిశః |
శర్కరాకంటకాదిభ్యో యథోపానత్పదః శివమ్ | 17

సంతుష్టః కేన వా రాజన్ న వర్తేతాపి వారిణా |
ఔపస్థ్యజైహ్వ్యాకార్యణ్యాద్యహపాలాయతే జనః | 18

అసంతుష్టస్య విప్రస్య తేజో విద్యా తపో యశః |
ప్రవంతీంద్రియలాలేన జ్ఞానం చైవావకీర్యతే | 19

కామస్యాంతం హి క్షుత్తృద్భ్యాం క్రోధస్యైతత్పలోదయాత్ |
జనో యాతి న లోభస్య జిత్వా భుక్త్వా దిశో భువః | 20

పండితా బహవో రాజన్ బహుజ్ఞాః సంశయచ్ఛిదః |
సదస్సత్రయోఽప్యేకే అసంతోషాత్ పతంత్యధః | 21

అసంకల్పాజ్ఞయేత్కామం క్రోధం కామవిర్జనాత్ |
అర్థానర్థేక్షయా లోభం భయం తత్త్వావమర్శనాత్ | 22

అన్వీక్షిక్యా శోకమోహౌ దంభం మహదుపాసయా |
యోగాంతరాయాన్ మౌనేన హింసాం కాయాద్యనీహయా | 23

కృపయా భూతజం దుఃఖం చైవం జహ్యోత్సమాధినా |
ఆత్మజం యోగవీర్యేణ నిద్రాం సత్త్వనిషేవయా | 24

రజస్తమశ్చ సత్త్వేన సత్త్వం చోపశమేన చ |
వీతత్సర్వం గురౌ భక్త్యా పురుషో హ్యజంసా జయేత్ | 25

యస్య సాక్షాద్భగవతి జ్ఞానదీపప్రదే గురౌ |
మర్త్యాసదీః శ్రుతం తస్య సర్వం కుంజరశౌచవత్ | 26

ఏష వై భగవాన్ సాక్షాత్ ప్రధానపురుషేశ్వరః |
యోగేశ్వరైర్విమృగ్యాంఘ్రిర్లోకో యం మన్యతే నరమ్ | 27

షడ్వర్గసంయమైకాంతాః సర్వా నియమచోదనాః |
తదంతా యది నో యోగా నావహేయుః శ్రమావహాః | 28

యథా వార్తాదయో హ్యర్థా యోగస్యార్థం న చిభ్రతి |
అనర్థాయ భవేయుస్తే పూర్తమిష్టం తథాసతః | 29

యశ్చిత్తవిజయే యత్తః స్యాన్నిస్సంగోఽపరిగ్రహః |
ఏకో వివిక్తశరణో భిక్షుర్భిక్షామితాశనః | 30

దేశే శుచౌ సమే రాజన్ సంస్థాప్యాసనమాత్మనః |
స్థిరం సుఖం సమం తస్మిన్నాసీతర్జ్వంగ ఓమితి | 31

ప్రాణాపానౌ సంనిరుంధ్యాత్ పూరకుంభకరేచకైః |
యావన్మనస్త్యజేత్కామాన్ స్వనాసాగ్రనిరీక్షణః | 32

యతో యతో నిస్సరతి మనః కామహతం భ్రమత్ |
తతస్తత ఉపాహృత్య హృది రుంధ్యాచ్ఛనైర్బుధః | 33

ఏవమభ్యసతశ్చిత్తం కాలేనాల్పియసా యతేః |
అనిశం తస్య నిర్వాణం యాత్యనింధనవహ్నివత్ | 34

కామాదిభిరనావిద్ధం ప్రశాంతాఖిలవృత్తి యత్ |
చిత్తం బ్రహ్మసుఖస్పృష్టం నైవోత్తిష్టేత కర్త్తచిత్ | 35

యః ప్రవ్రజ్య గృహోత్సార్వం త్రివర్గావపనాత్పునః |
యది సేవేత తాన్ భిక్షుః స వై వాంతాశ్యపత్రపః | 36

యైః స్వదేహాః స్మృతోఽనాత్మా మర్త్యో విట్కృమిభస్మసాత్ |
త వినమాత్మసాత్కృత్వా శ్లాఘయంతి హ్యసత్తమాః | 37

ప్రవృత్తం చ నివృత్తం చ ద్వివిధం కర్మ వైదికమ్ |
ఆవర్తతే ప్రవృత్తేన నివృత్తేనాశ్చుతేఽమృతమ్ | 47

గృహస్థస్య క్రియాత్యాగో వ్రతత్యాగో వటోరపి |
తపస్వినో గ్రామసేవా భిక్షోరింద్రియలోలతా | 38

హింస్రం ద్రవ్యమయం కామ్యమగ్నిహోత్రాద్యశాంతిదమ్ |
దర్శశ్చ పూర్ణమాసశ్చ చాతుర్మాస్యం పశుః సుతః | 48

అశ్రమాపశదా హ్యేతే ఖల్వాశ్రమవిడంబకాః |
దేవమాయావిముఢాంస్తానుపేక్షేతానుకంపయా | 39

వీతదిష్టం ప్రవృత్తాభ్యం హుతం ప్రహుతమేవ చ |
పూర్తం సురాలయారామకూపాజీవ్యాదిలక్షణమ్ | 49

ఆత్మానం చేద్విజానీయాత్పరం జ్ఞానధుతాశయః |
కిమిచ్ఛన్ కస్య వా హేతోర్దేహం పుష్లాతి లంపటః | 40

ద్రవ్యసూక్ష్మవిపాకశ్చ ధూమో రాత్రిరపక్షయః |
అయనం దక్షిణం సోమోఽదర్శ ఓషధివీరుధః | 50

ఆహుః శరీరమ్ రథమింద్రియాణి
హయానభీషూన్ మన ఇంద్రియేశమ్ |
వర్మాని మాత్రా ధిషణాం చ సూతం
సత్త్వం బృహద్భంధురమీశస్పష్టమ్ | 41

అన్నం రేత ఇతి క్షేత్ర పితృయానం పునర్భవః |
వీకైకశ్యేనానుపూర్వం భూత్వా భూత్వేహ జాయతే | 51

అక్షం దశ ప్రాణమధర్మధర్మౌ
చక్రేఽభిమానం రథినం చ జీవమ్ |
ధనుర్ద్వి తస్య ప్రణవం పఠంతి
శరం తు జీవం పరమేవ లక్ష్మ్యమ్ | 42

నిషేకాదిశ్మశానాంతైః సంస్కారైః సంస్కృతో ద్విజః |
ఇంద్రియేషు క్రియాయజ్ఞాన్ జ్ఞానదీపేషు జుహ్వతి | 52

రాగో ద్వేషశ్చ లోభశ్చ శోకమోహౌ భయం మదః |
మానోఽవమానోఽసూయా చ మాయా హింసా చ మత్సరః | 43

ఇంద్రియాణి మనస్యూర్మౌ వాచి వైకారికం మనః |
వాచం వర్ణసమామ్నాయే తమోంకారే స్వరే న్యసేత్ |
ఓంకారం బిందౌ నాదే తం తం తు ప్రాణే మహత్యముమ్ | 53

రజః ప్రమాదః క్షున్నిద్రా శత్రవస్త్యేవమాదయః |
రజస్తమః ప్రకృతయః సత్త్వప్రకృతయః క్వచిత్ | 44

అగ్నిః సూర్యో దివా ప్రాహ్లాః శుక్లో రాకోత్తరం స్వరాట్ |
విశ్వోఽథ తైజసః ప్రాజ్ఞస్తుర్య ఆత్మా సమన్వయాత్ | 54

యావన్నకాయరథమాత్మవశోపకల్పం
ధత్తే గరిష్ఠచరణార్చనయా నిశాతమ్ |
జ్ఞానాసిమచ్యుతబలో దధదస్తశత్రుః
స్వారాజ్యతుష్ట ఉపశాంత ఇదం విజహ్యత్ | 45

దేవయానమిదం ప్రాహుర్బృత్వా భూత్వానుపూర్వశః |
ఆత్మయాజ్యపశాంతాత్మా హ్యోత్మస్థో న నివర్తతే | 55

నోచేత్ ప్రమత్తమసదింద్రియవాజిసూతా
నీత్వోత్పథం విషయదస్యుషు నిక్షిపంతి |
తే దస్యవః సహాయసూతమముం తమోఽంధే
సంసారకూప ఉరుమృత్యుభయే క్షిపంతి | 46

య ఏతే పితృ దేవానామయనే వేదనిర్మితే |
శాస్త్రేణ చక్షుషా వేద జనస్థోఽపి న ముహ్యతి | 56

ఆదావంతే జనానాం సద్భూహిరంతః పరావరమ్ |
జ్ఞానం జ్ఞేయం వచో వాచ్యం తమోజ్యోతిస్త్వయం స్వయమ్ | 57

ఆబాధితోఽపి హ్యభాసో యథా వస్తుతయా స్మృతః |
దుర్బటత్వాదైన్ద్రియికం తద్వదర్థవికల్పితమ్ | 58

క్షిత్వాదీనామిహార్థానాం ఛాయా న కతమాపి హి |
న సంఘాతో వికారోఽపి న పృథజ్నాన్వితో మృషా | 59

ధాతవోఽవయవిత్వాచ్చ తన్మాత్రావయవైర్విना।
న స్యుర్త్యసత్యవయవిన్యసన్నవయవోఽంతతః। 60

స్యాత్సాదృశ్య భ్రమస్తావద్వికల్పే సతి వస్తునః।
జాగ్రత్స్వాపౌ యథా స్వప్నే తథా విధినిషేధతా। 61

భావాద్వైతం క్రియాద్వైతం ద్రవ్యాద్వైతం తథాత్మనః।
వర్తయన్ స్వానుభూత్యేహ త్రీన్ స్వప్నాన్ ధునులే మునిః। 62

కార్యకారణవస్త్యైక్యమర్చనం పటతంతువత్।
అవస్తుత్వాద్వికల్పస్య భావాద్వైతం తదుచ్యతే। 63

యద్బ్రహ్మణి పరే సాక్షాత్సర్వకర్మసమర్పణమ్।
మనోవాక్తనుభిః పార్థ క్రియాద్వైతం తదుచ్యతే। 64

ఆత్మజాయాసుతాదీనామన్యేషాం సర్వదేహినామ్।
యత్స్వార్థకామయోరైక్యం ద్రవ్యాద్వైతం తదుచ్యతే। 65

యద్యస్య వా నిషిద్ధం స్యాద్యేన యత్ర యతో నృప।
స తేనేహేత కర్మాణి నలో నాన్యైరనాపది। 66

వీతైరన్యైశ్చ వేదోక్తైర్వర్తమానః స్వకర్మభిః।
గృహేఽప్యస్య గతిం యాయాద్రాజంస్తద్భక్తి భాజ్జరః। 67

యథా హి యూయం నృపదేవ దుస్త్వజాత్
ఆపద్గణాదుత్తరతాత్మనః ప్రభోః।
యత్పాదపంకేరుహసేవయా భవాన్
అహోరిషీన్నిర్జితదిగ్గజః క్రతూన్। 68

అహం పురాభవం కశ్చిద్గంధర్వ ఉపబర్హణః।
నామ్నాతీతే మహాకల్పే గంధర్వాణాం సుసమ్మతః। 69

రూపపేశల మాధుర్యసాగంధ్యప్రియదర్శనః।
స్త్రీణాం ప్రియతమో నిత్యం మత్తః సపురులంపటః। 70

ఏకదా దేవసత్రే తు గంధర్వాప్సరసాం గణాః।
ఉపహలాతా విశ్వస్పగ్భిర్చరిగాఢోపగాయనే। 71

అహం చ గాయంస్తద్విద్వాన్ స్త్రీభిః పరివృతో గతః।
జ్ఞాత్వా విశ్వస్పజస్తన్నే హేళనం శేషురోజసా।
యాహి త్వం శూద్రతామాశు నష్టశ్రీః కృతహేళనః। 72

తావద్దాస్యామహం జజ్ఞే తత్రాపి బ్రహ్మవాదినామ్।
శుశ్రూషయానుషంగేణ ప్రాప్తోఽహం బ్రహ్మపుత్రతామ్। 73

ధర్మస్తే గృహమేధీయో వర్ణితః పాపనాశనః।
గృహస్థో యేన పదవీమంజసా న్యాసినామియాత్। 74

యూయం నృలోకే బత భూరిభాగా
లోకం పునానా మునయోభిః యాంతి।
యేషాం గృహానావసతీతి సాక్షాద్
గూఢం పరం బ్రహ్మ మనుష్యలింగమ్। 75

స వా అయం బ్రహ్మ మహద్విమ్బుగ్యం
కైవల్య నిర్వాణసుఖానుభూతిః।
ప్రియః సుహృద్వ్యః ఖలు మాతులేయః
ఆత్మార్హణీయో విధికృద్గురుశ్చ। 76

న యస్య సాక్షాద్భవపద్మజాదిభి
రూపం ధియా వస్తుతయోపవర్ణితమ్।
మౌనేన భక్త్యోపశమేన పూజితః
ప్రసీదతామేష స సాత్త్వతాం పతిః। 77

శ్రీ శుక ఉవాచ
ఇతి దేవర్షిణా ప్రోక్తం నిశమ్య భరతర్షభః।
పూజయామాస సుప్రీతః కృష్ణం చ ప్రేమ విహ్వలః। 78

కృష్ణపార్థాపుపామంత్ర్య పూజితః ప్రయయౌ మునిః।
శ్రుత్వా కృష్ణం పరంబ్రహ్మ పార్థః పరమవిస్మితః। 79

ఇతి దాక్షాయణీనాం తే పృథగ్వంశాః ప్రకీర్తితాః।
దేవాసురమనుష్యాద్యా లోకా యత్ర చరాచరాః। 80

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యాం అష్టాదశసహస్రికాయాం పారమహంస్యాం సంహితాయాం
సప్తమస్కంధే సదాచారనిర్ణయో నామ పంచదశోఽధ్యాయః (15)

ఇతి సప్తమః స్కంధః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణమ్

అష్టమస్కంధః

1 - అథ ప్రథమోఽధ్యాయః

రాజోవాచ

స్నాయంభువస్యేహ గురోః వంశోఽ యం విస్తరాఽమృతః ।
యత్ర విశ్వస్యజాం సర్లో మనూనన్యాన్ వదస్వ నః । 1

మన్వంతరే హరేర్జన్మ కర్మాణి చ మహీయసః ।
గృణంతి కవయో బ్రహ్మాంస్తాని నో వద శృణ్వతామ్ । 2

యద్యస్మిన్నంతరే బ్రహ్మాన్ భగవాన్ విశ్వభావనః ।
కృతవాన్ కురుతే కర్తా హ్యతీతేఽ నాగతేఽ ద్య వా । 3

ఋషీరువాచ

మనవోఽ స్మిన్ వ్యతీలాః షట్ కల్పే స్నాయంభువాదయః ।
అద్యస్తే కథిలో యత్ర దేవాదీనాం చ సంభవః । 4

అహార్యాం దేవహార్యాం చ దుహిత్రోస్తస్య వై మనోః ।
భర్మజ్ఞానోపదేశార్కం భగవాన్ పుత్రతాం గతః । 5

కృతం పురా భగవతః కపిలస్యానువర్ణితమ్ ।
అభ్యాసే భగవాన్ యజ్ఞో యచ్ఛకార కురుద్వహ । 6

విరక్తః కామభోగేషు శతరూపాపతిః ప్రభుః ।
విస్ఫుజ్య రాజ్యం తపసే సభార్యో వనమావిశత్ । 7

సునందాయాం వర్షశతం పడైకేన భువం స్తుశన్ ।
తప్యమానస్తపో భరోరమిదమన్వాహ భారత । 8

మనురువాచ

యేన చేతయతే విశ్వం విశ్వం చేతయతే న యమ్ ।
యో జాగర్తి శయానేఽ స్మిన్ నాయం తం వేద వేద సః । 9

అత్మావాస్యమిదం విశ్వం యత్కించిజ్జగత్కాం జగత్ ।
తేన త్యక్తేన భుంజీథా మాగృథః కస్యస్విద్దనమ్ । 10

యం న పశ్యతి పశ్యంతం చక్షుర్యస్య న తిష్యతి ।
తం భూతనిలయం దేవం సుపర్లమపథావత । 11

న యస్యాద్యంతౌ మధ్యం చ స్వః పరో నాంతరం బహిః ।
విశ్వస్యామూని యద్యస్మాద్విత్వం చ తద్కృతం మహత్ । 12

స విశ్వకాయః పురూహుత రఃశః
సత్యః స్వయంజ్యోతిరజః పురాణః ।
ధర్తేఽస్య జన్మాద్యజయాత్మశక్త్యా
తాం విద్యయోదస్య నిరీహ ఆస్తే । 13

అథాగ్రే ఋషయః కర్మాణీహంతేఽ కర్మహేతవే ।
రూహమానో హి పురుషః ప్రాయోఽ నీహం ప్రపద్యతే । 14

రూహతే భగవానిశో న హి తత్ర విషణ్ణతే ।
అత్మలాభేన పూర్ణార్థో నావసేదంతి యేఽ ను తమ్ । 15

తమీహమానం నిరహంకృతం బుధం
నిరాశిషం పూర్ణమనన్యచోదితమ్ ।

స చావనిజ్యమానాంఘ్రిః సమంతాత్పయఃఃర్మిభిః ।
 కరోతి శ్యామలాం భూమిం హరిన్మరకలాశ్మభిః । 4

సిద్ధచారణగంధర్వవిద్యాధరమహోరగైః ।
 కిన్నరైరప్పరోభిశ్చ క్రీడద్భిర్జుష్టకందరః । 5

యత్ర సంగీతసన్నాదైర్నదద్గుహామమర్తయా ।
 అభిగర్జంతి హరయః శ్లాఘిసః పరశంకయా । 6

నానారణ్యపశువ్రాతసంకులద్రోణ్యలంకృతః ।
 చిత్రద్రుమసురోద్యానకలకంఠవిహంగమః । 7

సరిత్సరోభిరచ్ఛోదైః పులినైర్మణివాలుకైః ।
 దేవస్త్రీమజ్జనామోదసారభామ్బునిలైర్యుతః । 8

తస్య ద్రోణ్యాం భగవతో వరుణస్య మహాత్మనః ।
 ఉద్యానమృతుమన్నామ అక్రీడం సురయోషితామ్ । 9

సర్వతోఽలంకృతం దివ్యైర్నిత్యం పుష్పఫలద్రుమైః ।
 మందారైః పారిజాతైశ్చ పాటలాశోకచంపకైః । 10

చూలైః ప్రియాళైః పనసైరామైరామ్రాతకైరపి ।
 క్రమురైర్పారిశేలైశ్చ ఖర్జూరైర్బిజపూరకైః । 11

మథూకైః సాలలాలైశ్చ తమాలైరసనార్జునైః ।
 అలిష్టోదుంబరశ్శైర్వటైః కింశుకచందనైః । 12

పిచుమరైః కోవిదారైః సరళైః సురదారుభిః ।
 ద్రాక్షేక్షురంభాజంబూభిర్పదర్యజ్ఞాభయామలైః ।
 దీప్తైః కపిత్థైర్లంబీరైర్వృతో భల్లాతకాదిభిః । 13

తస్మిన్ సరః సువిపులం అసత్కాంచనపంకజమ్ । 14

కుషుదోత్పలకల్పారశతవత్రశ్రియోర్చితమ్ ।
 మత్తషట్పదనిర్జుష్టం శకుంలైశ్చ కలన్వనైః । 15

హంసకారండవాకీర్ణం చక్రాఘ్నైః సారస్వరపి ।
 జలకుక్కుటకోయష్టిదాత్యూహకులకూజితమ్ । 16

మత్స్యకచ్చపసంచారచలత్పద్మరజః పయః ।
 కదంబవేతసనలనీపవంజులకైర్వృతమ్ । 17

కుండైః కురవకాశోకైః శిరీషైః కుటజేంగుదైః ।
 కుబ్జకైః స్వర్ణయూథీభిర్నాగపున్నాగజాతిభిః । 18

మల్లికాశతపత్తైశ్చ మాధవీజాలకాదిభిః ।
 శోభితం తీరజైశ్చాన్వైర్నిత్యత్పర్తిభిరలం ద్రుమైః । 19

తత్రైకదా తద్గిరికాననాశ్రయః
 కరేణుభిర్వారణయూథపశ్చరన్ ।
 సకంటకం కీచకవేణువేత్రవత్
 విశాలగుల్మం ప్రరుజన్ వనస్పతీన్ । 20

యద్గంధ మాత్రాద్ధరయో గజేంద్రాః
 వ్యాఘ్రూదయో వ్యాలమ్బుగాః సఖిన్దాః ।
 మహోరగాశ్చాపి భయాద్ద్రవంతి
 సగౌరకృష్ణాః శరభాశ్చమర్యః । 21

వృకా వరాహో మహిషర్షక్ష్ శల్యాః
 గోపుచ్చ శాలావృకమర్కటాశ్చ ।
 అన్యత్ర క్షుద్రా హరిణాః శశాదయః
 చరంత్యభీతా యదనుగ్రోహణ । 22

స ఘర్మతప్తః కరిభిః కరేణుభిః
 వృతో మదచ్యుత్కలభైరనుద్రుతః ।
 గిరిం గరిష్ణా పరితః ప్రకంపయన్
 నిషేవ్యమాణోఽలికులైర్మదాశనైః । 23

సరోఽనిలం పంకజరేణురూషితమ్
 జిఘ్రున్ విదూరాన్మదవిహ్వలైక్షణః ।
 వృతః స్వయూథేన తృషార్చితేన తత్-
 సరోవరాభ్యాసమథాగమద్దుతమ్ । 24

విగాహ్య తస్మిన్నమృతాంబు నిర్మలమ్
 హేమారవిందోత్పలరేణువాసితమ్ ।
 పపౌ నికామం నిజపుష్కరోద్భుతం
 ఆత్మానమద్భిః స్నపయన్ గతక్లమః । 25

స్వపుష్కరేణోద్భుతశీకరాంబుభిః
 నిపాయయన్ సంస్పృషయన్ యథా గృహీ ।
 ఘృణీ కరేణూః కరభాంశ్చ దుర్మదో
 నాచష్ట కృచ్ఛ్రం కృపణోఽజమాయమా । 26

తం తత్ర కశ్చిన్మప దైవచోదితో
 గ్రాహో బలీయాంశ్చరణే రుషాగ్రహీత్ ।
 యదృచ్ఛయైవం వ్యసనం గతో గజో
 యథాబలం సోఽతిబలో విచక్రమే । 27

తథాతురం యూథపతిం కరేణవో
 వికృష్యమాణం తరసా బలీయసా ।
 విచుక్రుశుర్దీనధియోఽపరే గజాః
 పార్శ్వగ్రహస్తారయితుం న చాశకన్ । 28

నియుధ్యతోరేవమిభేందనక్రయోః
 వికర్షతోరంతరతో బహిర్మథః ।
 సమాః సహస్రం వ్యగమన్ మహీపతే
 సప్రాణయోశ్చిత్రమమంసతామరాః । 29

తతో గజేంద్రస్య మనోబలౌజసాం
 కాలేన దీర్ఘేణ మహానభూద్వ్యయః ।
 వికృష్యమాణస్య జలేఽవసీదతో
 విపర్యయోఽభూత్సకలం జలౌకసః । 30

ఇత్థం గజేంద్రః స యదాఽఽప సంకటం
 ప్రాణస్య దేహీ వివశో యదృచ్ఛయా ।
 అపారయన్నాత్మవిమోక్షణే చిరం
 దధ్యావిమాం బుద్ధిమథాభ్యపద్యత । 31

న మామిమే జ్ఞాతయ ఆతురం గజాః
 కుతః కరిణ్యః ప్రభవంతి మోచితుమ్ ।
 గ్రాహేణ పాశేన విధాతురావృతో
 ఽప్యహం చ తం యామి సరం సరాయణమ్ । 32

యః కశ్చనేశో బలినోఽంతకోరగాత్
 ప్రచండవేగాదభిధావతో భృశమ్ ।
 భీతం ప్రపన్నం పరిపాతి యదృచ్ఛయాత్
 మృత్యుః ప్రధావత్యరణం తమీమహి । 33

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే సారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః (2)

3 - అథ తృతీయోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం వ్యవసితో బుద్ధ్యా సమాధాయ మనో హృది ।
 జజాప పరమం జాప్యం ప్రాగ్జన్మన్యనుశిక్షితమ్ । 1

గజేంద్ర ఉవాచ

ఓం నమో భగవతే తస్మై యత ఏతచ్చిదాత్మకమ్ ।
 పురుషాయాదిబీజాయ పరేశాయాభిధీమహి । 2

యస్మిన్నిదం యతశ్చేదం యేనేదం య ఇదం స్వయమ్ ।
 యోఽస్మాత్పరస్మాచ్చ పరస్తం ప్రపద్యే స్వయంభువమ్ । 3

యః స్వాత్మనీదం నిజమాయయాత్పితం
 క్వచిద్విభాతం క్వ చ తత్ తిరోహితమ్ ।
 అవిద్దదృక్ సాక్ష్యభయం తదీక్షతే
 స ఆత్మమూలోఽవతు మాం పరాత్పరః । 4

కాలేన పంచత్వమితేషు కృత్స్నశో
 లోకేషు పాలేషు చ సర్వహేతుషు ।
 తమస్తదాసీద్గహనం గభీరం
 యస్తస్య పారేఽభివిరాజతే విభుః । 5

న యస్య దేవా ఋషయః పదం విదుః
 జంతుః పునః కోఽర్హతి గంతుమీరితుమ్ ।

యథా నటస్యాకృతిభిర్విచేష్టతో
దురత్యయానుక్రమణః స మావతు । 6

దిదృక్షవో యస్య పదం సుమంగళం
విముక్తసంగా మునయః సుసాధవః ।
చరంత్యలోకవ్రతమవ్రణం వనే
భూతాత్మభూతాః సుహృదః స మే గతిః । 7

న విద్యతే యస్య చ జన్మ కర్మ వా
న నామరూపే గుణదోష ఏవ వా ।
తథాపి లోకాప్యయనంభవాయ యః
స్వమాయయా తాన్యనుకాలమృచ్ఛతి । 8

తస్మై నమః పరేశాయ బ్రహ్మణేఽనంతశక్తయే ।
ఆరూపాయోరురూపాయ నమ ఆశ్చర్యకర్మణే । 9

నమ ఆత్మప్రదీపాయ సాక్షిణే పరమాత్మనే ।
నమో గిరాం విదూరాయ మనసశ్చేతసామపి । 10

సత్వేన ప్రతిలభ్యాయ నైష్కర్మ్యేణ విపశ్చితా ।
నమః కైవల్యనాథాయ నిర్వాణనుభవవిదే । 11

నమః శాంతాయ ఘోరాయ మూఢాయ గుణధర్మిణే ।
నిర్విశేషాయ సామ్యాయ నమో జ్ఞానఘనాయ చ । 12

క్షేత్రజ్ఞాయ నమస్తుభ్యం సర్వాధ్యక్షాయ సాక్షిణే ।
పురుషోయాత్మమూలాయ మూలప్రకృతయే నమః । 13

సర్వేంద్రియగుణద్రష్ట్రే సర్వప్రత్యయహేతవే ।
అసతాచ్ఛాయయోక్తాయ సదాభాసాయ తే నమః । 14

నమో నమస్తేఽఖిలకారణాయ
నిష్కారణాయాద్భుతకారణాయ ।
సర్వాగమామ్నాయమహోర్లవాయ
నమోఽపవర్గాయ పరాయణాయ । 15

గుణారణిచ్ఛన్న చిదూష్మపాయ
తత్ క్షోభవిస్ఫూర్జిత మానసాయ ।

నైష్కర్మ్యభావేన వివర్జితాగమ-
స్వయంప్రకాశాయ నమస్కరోమి । 16

మాదృక్ప్రపన్న పశుపాశవిమోక్షణాయ
ముక్తాయ భూరికరుణాయ నమోఽలయాయ ।
స్వాంశేన సర్వతనుభృన్మనసి ప్రతీత-
ప్రత్యగ్జ్ఞే భగవతే బృహతే నమస్తే । 17

ఆత్మాత్మజాప్తగృహవిత్తజనేషు సక్తైః
దుష్ప్రోపణాయ గుణసంగవివర్జితాయ ।
ముక్తాత్మభిః స్వహృదయే పరిభావితాయ
జ్ఞానాత్మనే భగవతే నమ ఈశ్వరాయ । 18

యం ధర్మకామార్థవిముక్తికామాః
భజంత ఇష్టాం గతిమాప్నువంతి ।
కిం త్యాశిషో రాత్యపి దేహమవ్యయం
కరోతు మేఽదభ్రదయో విమోక్షణమ్ । 19

వీకాంతినో యస్య న కంచనార్థం
వాంఛంతి యే వై భగవత్ప్రపన్నాః ।
అత్యద్భుతం తచ్ఛ్చరితం సుమంగళం
గాయంత ఆనంద సముద్రమగ్నాః । 20

తమక్షరం బ్రహ్మ పరం పరేశమ్
అవ్యక్తమాధ్యాత్మికయోగగమ్యమ్ ।
అతీంద్రియం సూక్ష్మమివాతిదూరమ్
అనంతమాద్యం పరిపూర్ణమీదే । 21

యస్య బ్రహ్మాదయో దేవా వేదా లోకాశ్చరాచరాః ।
నామరూపవిభేదేన ఫల్స్వా చ కలయా కృతాః । 22

యథార్చిషోఽగ్నేః సవితుర్గభస్తయో
నిర్వాంతి సంయాంత్యసకృత్ స్వరోచిషః ।
తథా యతోఽయం గుణసమ్ప్రవాహో
బుద్ధిర్మనః ఖాని శరీరసర్గాః । 23

స వై న దేవాసురమర్త్యతిర్యజ్
న స్త్రీ న షంఢో న పుమాన్ న జంతుః ।

నాయం గుణః కర్మ న సన్న చాస-
న్విషేధశేషో జయతాదశేషః । 24

జిజీవిషే నాహమిహాముయా కిమ్
అంతర్బహిశ్చావృతయేభయోన్యా ।
ఇచ్ఛామి కాలేన న యస్య విప్లవః
తస్యాత్మలోకావరణస్య మోక్షమ్ । 25

సోఽహం విశ్వస్వజం విశ్వమవిశ్వం విశ్వవేదనమ్ ।
విశ్వాత్మానమజం బ్రహ్మ ప్రణలోఽస్మి పరం పదమ్ । 26

యోగరంధితకర్మాణో హృది యోగవిభావితే ।
యోగినో యం ప్రపశ్యంతి యోగేశం తం నలోఽస్త్వహమ్ । 27

నమో నమస్తుభ్యమసహ్యవేగ-
శక్తిత్రయాయాభిలధీగుణాయ ।
ప్రపన్న పాలాయ దురంతశక్తయే
కదింద్రియాణామనవాప్యవర్తమానే । 28

నాయం వేద స్వమాత్మానం యచ్ఛక్త్యాఽహం ధియా హతమ్ ।
తం దురత్యయమాహాత్వం భగవంతమితోఽస్త్వహమ్ । 29

శ్రీ శుక ఉవాచ

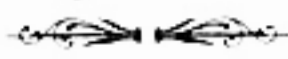
ఏవం గజేంద్రముపవర్ణితనిర్విశేషం
బ్రహ్మాదయో వివిధలింగభిదాభిమానాః ।
నైతే యదోపసస్యపుర్నిఖిలాత్మకత్వాత్
తత్రాఖిలామరమయో హారిరావిరాసీత్ । 30

తం తద్వదార్తముపలభ్య జగన్నివాసః
స్తోత్రం నిశమ్య దివిజైః సహ సంస్తువద్మిః ।
ఛందోమయేన గరుడేన సమూహ్యామానః
చక్రాయుధోఽభ్యగమదాశు యతో గజేంద్రః । 31

సోఽంతస్సరస్యరుబలేన గృహీత ఆర్తో
దృష్ట్వా గరుత్మతి హరిం ఖ డపాత్తచక్రమ్ ।
ఉల్ క్షిప్య సాంబుజకరం గిరమాహ కృచ్ఛాత్
నారాయణాభిలగురో భగవన్ నమస్తే । 32

తం వీక్ష్య పీడితమజః సహసావతీర్య
సగ్రాహమాశు సరసః కృపయోజ్జహార ।
గ్రాహాద్విపాటిత ముఖాదరిణా గజేంద్రమ్
సంపశ్యతాం హారిరమూముచదు స్రీయాణామ్ । 33

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే, మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః (3)

4 - అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

తదా దేవర్షి గంధర్వా బ్రహ్మీశానపురోగమాః ।
ముముచుః కుసుమాసారం శంసంతః కర్మ తద్దరేః । 1

నేదుర్బంధుభయో దివ్యా గంధర్వా నన్యతుర్దగుః ।
ఋషయశ్చారణాః సిద్ధాస్తుష్టువుః పురుషోత్తమమ్ । 2

యోఽసౌ గ్రాహః స వై సద్యః పరమాశ్చర్యరూపభృత్ ।
ముక్తే దేవలశాపేన హలాహలార్గంధర్వసత్తమః । 3

ప్రణమ్య శిరసాధీశముత్తమశ్లోకమవ్యయమ్ ।
అగాయత యశోధామ కీర్తన్యగుణసత్కథమ్ । 4

సోఽనుకంపిత రశేన పరిక్రమ్య ప్రణమ్య తమ్ ।
లోకస్య పశ్యతో లోకం స్వమ్ అగాన్ముక్తకేల్పిషః । 5

గజేంద్రో భగవత్స్పర్శాద్విముక్తోఽఙ్గానబంధనాత్ ।
ప్రాప్తో భగవతో రూపం పీతవాసాశ్చతుర్యుజః । 6

స వై పూర్వమభూద్రాజా పాండ్యో ద్రవిడసత్తమః ।
ఇంద్రద్యుమ్న ఇతి ఖ్యాతో విష్ణువ్రతపరాయణః । 7

స ఏకదాఽఽ రాధనకాల ఆత్మవాన్
 గృహీతమౌనవ్రత ఈశ్వరం హరిమ్ ।
 జటాధరస్తాపస ఆఘ్నతోఽఽ చ్యుతం
 సమర్చయామాస కులాచలాశ్రమః । 8

యదృచ్ఛయా తత్ర మహాయశా మునిః
 సమాగమచ్ఛిష్యగణైః పరిశ్రితః ।
 తం వీక్ష్య తూష్ణీమకృతార్హణాదికం
 రహస్యుపాసీనమ్పిశ్చుకోప హ । 9

తస్మా ఇమం శాపమదాదసాధుః
 అయం దురాత్మాకృతబుద్ధిరద్య ।
 విప్రావమంతా విశతాం తమిశ్రం
 యథా గజస్తబ్దమతిః స ఏవ । 10

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఏవం శప్త్యా గతోఽఽ గస్త్యో భగవాన్ నృప సానుగః ।
 ఇంద్రద్యుమ్నోఽఽ పి రాజర్షిర్నిష్ఠం తదుపధారయన్ । 11

ఆపన్నః కౌంజరీం యోనిమాతృస్త్పతివినాశినీమ్ ।
 హర్యర్చనానుభావేన యద్గజత్వేఽఽ ప్యనుస్మృతిః । 12

ఏవం విమోక్ష్య గజయూథపమజ్జనాభః
 తేనాపి పార్షదగతిం గమితేన యుక్తః ।
 గంధర్వసిద్ధవిబుధైరుపగీయమాన-
 కర్మాద్భుతం స్వభువనం గరుడాసనోఽఽ గాత్ । 13

వీతన్మహారాజ తవేరితో మయా
 కృష్ణానుభావో గజరాజమోక్షణమ్ ।
 స్వర్గ్యం యశస్యం కలికలమైషాపహం
 దుస్స్వప్ననాశం కురువర్య శృణ్వతామ్ । 14

యథాసుకీర్తయంత్యేతచ్ఛ్రేయస్కామా ద్విజాతయః ।
 ఊచయః ప్రాతరుత్థాయ దుస్స్వప్నాద్భ్యుపశాంతయే । 15

ఇదమాహ హరిః ప్రీతో గజేంద్రం కురుసత్తమ ।
 శృణ్వతాం సర్వభూతానాం సర్వభూతమయో విభుః । 16

శ్రీ భగవానువాచ

యే మాం త్వాం చ సరశ్చేదం గిరికందరకాననమ్ ।
 వేత్రకీచకవేణూనాం గుల్మాని సురపాదపాన్ । 17

శృంగాణీమాని ధిష్ణ్యాని బ్రహ్మాణో మే శివస్య చ ।
 క్షీరోదం మే ప్రియం ధామ శ్వేతద్వీపం చ భాస్వరమ్ । 18

శ్రీవత్సం కౌస్తుభం మాలాం గదాం కౌమోదకీం మమ ।
 సుదర్శనం పాంచజన్యం సుపర్ణం పతగేశ్వరమ్ । 19

శేషం చ మత్కళాం సూక్ష్మాం శ్రియం దేవీం మదాశ్రయామ్ ।
 బ్రహ్మణం నారదమ్పిషిం భవం ప్రహ్లాదమేవ చ । 20

మత్స్యకూర్మవరాహోద్వైరవతారైః కృతాని మే ।
 కర్మాణ్యనంతపుణ్యాని సూర్యం సోమం హుతాశనమ్ । 21

ప్రణవం సత్యమవ్యక్తం గోవిప్రాన్ ధర్మమవ్యయమ్ ।
 దాక్షాయణీధర్మపత్నీః సోమకశ్యపయోరపి । 22

గంగాం సరస్వతీం నందాం కాలిందీం సితవారణమ్ ।
 ధ్రువం బ్రహ్మఋషీన్ సప్త పుణ్యశ్లోకాంశ్చ మానవాన్ । 23

ఉత్థాయాపరరాత్రాంతే ప్రయతాః సుసమాహితాః ।
 స్మరంతి మమ రూపాణి ముచ్యంతే హ్యేనసోఽఽ భిలాత్ । 24

యే మాం స్తువంత్యనేనాంగ ప్రతిబుధ్య నిశాత్యయే ।
 తేషాం ప్రాణాత్యయే చాహం దదామి విమలాం మతిమ్ । 25

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇత్యాదిశ్య హృషీకేశః ప్రథ్మాయ జలజోత్తమమ్ ।
 హర్షయన్ విబుధానీకమారురోహ ఖగాధిపమ్ । 26

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే చతుర్థోఽఽ ధ్యాయః (4)

5 - అథ పంచమోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

రాజన్బుదిలమేలల్తే హరేః కర్మాఘనాశనమ్ |
గజేంద్రమోక్షణం పుణ్యం లైవతం త్వంతరం శృణు | 1

పంచమో లైవతో నామ మనుస్మామససోదరః |
బలివింధ్యాయదయస్తస్య సుతా అర్జునపూర్వకాః | 2

విభులిండ్రః సురగణా రాజన్ భూతరయాదయః |
హిరణ్యరోమా వేదశిరా డిర్వబాహ్వాదయో ద్విజాః | 3

పత్నీ వికుంతా శుభ్రస్య వైకుంతైః సురసత్తమైః |
తయోః స్వకలయా జజ్ఞే వైకుంఠో భగవాన్ స్వయమ్ | 4

వైకుంఠః కల్పితో యేన లోకో లోకనమస్కృతః |
రమయా ప్రార్థ్యమానేన దేవ్యా తత్ప్రియకామ్యయా | 5

తస్యాసుభావః కథితో గుణాశ్చ పరమోదయాః |
భామాన్ రేణూన్ స విమమే యో విష్ణోర్వర్ణయేద్గుణాన్ | 6

షష్ఠ్య చక్షుషః పుత్రశ్చాక్షుషో నామ వై మనుః |
పురుపూరుష సుద్యమ్నప్రముఖాశ్చాక్షుషోత్మజాః | 7

ఇంద్రో మంత్రద్రుమస్తత్ర దేవా ఆప్యాదయో గణాః |
మునయస్తత్ర వైరాజన్ హవిష్మద్వీరకాదయః | 8

తల్రాపి దేవఃసంభూత్యాం వైరాజస్యాభవత్సుతః |
అజితో నామ భగవానంశేన జగతీపతిః | 9

పయోధిం యేన నిర్మథ్య సురాణాం సాధితా సుధా |
భ్రమమాగోఽంభసి ధృతః కూర్మరూపేణ మందరః | 10

రాజోవాచ

యథా భగవతా బ్రహ్మాన్ మథితః క్షీరసాగరః |
యదర్కం వా యతశ్చాద్రిం దధారాంబుచరాత్మనా | 11

యథామృతం సురైః ప్రాప్తం కించాన్యదభవత్తతః |
వితద్భగవతః కర్మ వదస్య పరమాద్భుతమ్ | 12

త్వయా సంకథ్యమానేన మహిమ్నా సాత్వలాం పఠేః |
నాతిత్యప్యతి మే చిత్తం సుచిరం తాపలాపితమ్ | 13

సూత ఉవాచ

సంపృష్టో భగవానేవం ద్వైషాయనసులో ద్విజాః |
అభినంద్య హరేర్వీర్యమభ్యాచక్షుం ప్రచక్రమే | 14

శ్రీ శుక ఉవాచ

యదా యుద్ధేఽ సురైర్లేవా బాధ్యమానాః శీతాయుధైః |
గలాసవో నిపతిలా నోత్తిష్టేరన్ స్మ భూతిశః | 15

యదా దుర్వాసః శాపాత్ సేంద్రాలోకాస్త్రయో నృప |
నిశ్రీకాశ్చాభవంస్తత్ర నేశురిజ్యాదయః క్రియాః | 16

నిశాన్వైతర్పురగణా మహేంద్రవరుణాదయః |
నాధ్యగచ్ఛన్ స్వయం మంత్రైర్మంత్రయంతో వినిశ్చయమ్ | 17

తలో బ్రహ్మాసభాం జగ్ముర్మేరోరూర్తని సర్వశః |
సర్వం విజ్ఞాపయాంచక్రుః ప్రణలాః పరమేష్ఠినే | 18

స విలోక్యేంద్ర వాయూదీన్ నిస్సత్త్వాన్ విగతప్రభాన్ |
లోకానమంగళప్రాయానసురానయథా విభుః | 19

సమాహితేన మనసా సంస్మరన్ పురుషం పరమ్ |
ఉవాచోత్పుల్లవదనో దేవాన్ స భగవాన్ పరః | 20

అహం భవో యూయమథోఽ సురాదయో
మనుష్యతిర్యగ్గుమఘర్మజాతయః |
యస్యావతారాంశకళావిసర్జితాః
వ్రజామ సర్వే శరణం తమవ్యయమ్ | 21

న యస్య వధ్యో న చ రక్షణీయో
నోపేక్షణీయాదరణీయపక్షః |

తథాపి సర్గస్థితినయమార్థం
ధత్తే రజస్సత్త్వతమాంసి కాలే । 22

అయం చ తస్య స్థితి పాలనక్షణః
సత్త్వం జుషోణస్య భవాయ దేహినామ్ ।
తస్మాద్వజ్రామః శరణం జగద్గురుం
స్వానాం స నో ధాస్యతి శం సురప్రియః । 23

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇత్యాభాష్య సురాన్వేధాః సహ దేవైరరిందమ ।
అజితస్య పదం సాక్షాజ్జగామ తమసః పరమ్ । 24

తత్రాదృష్టస్వరూపాయ శ్రుతపూర్వాయ వై విభో ।
స్తుతిమబ్రూత దైవీభిర్గీర్చిస్త్యవహితేంద్రియః । 25

బ్రహ్మోవాచ

అవిక్రియం సత్యమనంతమాద్యమ్
గుహోశయం నిష్కలమప్రతర్క్యమ్ ।
మనోఽగ్రయానం వచసానిరుక్తమ్
నమామహే దేవవరం వరేణ్యమ్ । 26

విపశ్చితం ప్రాణమనోధియాత్మనామ్
అర్థేంద్రియాభాసమనిద్రమవ్రణమ్ ।
ఛాయాతపౌ యత్ర న గృధ్రపక్షౌ
తమక్షరం ఖం త్రియుగం వ్రజామహే । 27

అజస్య చక్రం త్వజయేర్యమాణమ్
మనోమయం పంచదశారమాశు ।
త్రిణాభి విద్యుచ్ఛలమష్టనేమి
యదక్షమాహుస్తన్మృతం ప్రపద్యే । 28

య ఏకవర్ణం తమసః పరం తదలోకమవ్యక్తమనంతపారమ్ ।
ఆసాం చకారోపసుపర్ణమేనముపాసతే యోగపథేన ధీరాః । 29

న యస్య కశ్చాతితితర్తి మాయాం
యయా జనో ముహ్యతి వేద నార్థమ్ ।
తం నిర్జితాత్మాత్మగుణం పరేశం
నమామ భూతేషు సమం చరంతమ్ । 30

ఇమే వయం యత్ప్రియయైవ తన్వ్యా
సత్వేన సృష్టా బహిరంతరావిః ।
గతిం న సూక్ష్మామృషయశ్చ విద్యుహే
కుతోఽసురాద్యా ఇతరప్రధానాః । 31

పాదౌ మహీయం స్వకృతైవ యస్య
చతుర్విధో యత్ర హి భూతసర్గః ।
స వై మహాపూరుష ఆత్మతంత్రః
ప్రసీదతాం బ్రహ్మ మహావిభూతిః । 32

అంభస్తు యద్రేత ఉదారవీర్యమ్
సిద్ధ్యంతి జీవంతుత వర్తమానాః ।
లోకాస్త్రయోఽథాఖిలలోకపాలాః
ప్రసీదతాం బ్రహ్మ మహావిభూతిః । 33

సోమం మనో యస్య సమామనంతి
దివౌకసాం వై బలమంధ ఆయుః ।
ఈశో నగానాం ప్రజనః ప్రజానామ్
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 34

అగ్నిర్ముఖం యస్య తు జాతవేదాః
జాతః క్రియాకాండ నిమిత్తజన్మా ।
అంతస్సముద్రే ఽనుపచన్ స్వధాతూన్
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 35

యచ్ఛక్తురాసీత్తరణిర్దేవయానమ్
త్రయీమయో బ్రహ్మణ ఏష ధిష్ణ్యమ్ ।
ద్వారం చ ముక్తేరమృతం చ మృత్యోః
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 36

ప్రాణాదభూద్యస్య చరాచరాణామ్
ప్రాణః సహో బలమోజశ్చ వాయుః ।
అన్వాస్మ సన్మాజమివానుగాః వయమ్
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 37

శ్రోత్రాద్దిశో యస్య హృదశ్చ ఖాని
ప్రజజ్జిరే ఖం పురుషస్య నాభ్యాః ।

ప్రాణేంద్రియాత్మానుశరీర కేతం
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 38

బలాన్మహేంద్రస్త్రిదశాః ప్రసాదాత్
మన్యోర్గిరీశో ధిషణాద్విరించః ।
ఖేభ్యస్తు ఛందాంస్ప్రషయో మేఢ్రతః కః
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 39

శ్రీర్వక్షసః పితరశ్చాయయాఽఽ సన్
ధర్మః స్తనాదితరః పృష్ఠతోఽ భూత్ ।
ద్యౌర్యస్య శీర్షోఽపురసో విహారాత్
ప్రసీదీతాం నః స మహావిభూతిః । 40

విప్రో ముఖాద్బ్రహ్మ చ యస్య గుహ్యం
రాజన్య ఆసీద్బుజయోర్బలం చ ।
ఊర్వోర్విడోఙోఽంఘ్రిరవేదశూద్రౌ
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 41

లోభోఽధరాత్ ప్రీతిరుపర్యభూద్భృతిః
నస్తః పశవ్యః స్పర్శేన కామః ।
భ్రువోర్యమః పక్ష్యభవస్తు కాలః
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 42

ద్రవ్యం వయః కర్మగుణాన్ విశేషం
యద్యోగమాయావిహితాన్ వదంతి ।

యద్దుర్విభావ్యం ప్రబుధాపబాధం
ప్రసీదతాం నః స మహావిభూతిః । 43

నమోఽస్తు తస్మా ఉపశాంతశక్తయే
స్వారాజ్యలాభ ప్రతిపూరితాత్మనే ।
గుణేశు మాయారచితేషు వృత్తిభిః
న సజ్జమానాయ నభస్వదూతయే । 44

స త్వం నో దర్శయాత్మానమస్మత్కరణగోచరమ్ ।
ప్రపన్నానాం దిదృక్షూణాం సస్మితం తే ముఖాంబుజమ్ । 45

తైస్తైః స్వేచ్ఛాధృతై రూపైః కాలే కాలే స్వయం విభో ।
కర్మ దుర్విషహం యన్నో భగవాంస్తత్ కరోతి హి । 46

క్షేత్రభూర్యల్పసారాణి కర్మాణి విఫలాని వా ।
దేహీనాం విషయార్తానాం న తతైవార్పితం త్వయి । 47

నావమః కర్మకల్పోఽపి విఫలాయేశ్వరార్పితః ।
కల్పతే పురుషస్త్వైవ స హ్యత్మా దయితో హితః । 48

యథా హి స్కంధశాఖానాం తరోరూలావసేచనమ్ ।
వీవమారాధనం విష్ణోః సర్వేషామాత్మనశ్చ హి । 49

నమస్తుభ్యమనంతాయ దుర్వితర్క్యాత్మకర్మణే ।
నిర్గుణాయ గుణేశాయ సత్త్వస్థాయ చ సాన్ప్రుతమ్ । 50

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః (5)

6 - అథ షష్ఠోఽధ్యాయః

శ్రీ ఋక ఉవాచ

వీవం స్తుతః సురగణైర్భగవాన్ హరిరీశ్వరః ।
తేషామావిరభూద్రాజన్ సహస్రాకోదయద్యుతిః । 1

తేనైవ మహసా సర్వే దేవాః ప్రతిహతేక్షణాః ।
నాపశ్యన్ ఖం దిశః క్షౌణీమాత్మానం చ కుతో విభుమ్ । 2

విరించో భగవాన్ దృష్ట్వా సహ శర్వేణ తాం తనుమ్ ।
స్వచ్ఛాం మరకతశ్యామాం కంజగర్భారుణేక్షణామ్ । 3

తప్తహేమావదాతేన లసత్కౌశేయవాససా ।
ప్రసన్న చారుసర్వాంగీం సుముఖీం సుందరభ్రువమ్ । 4

మహామణికిరీటేన కేయూరాభ్యాం చ భూషితామ్ ।
కర్ణాభరణనిర్చాతకపోల శ్రీముఖాంబుజామ్ । 5

కాంచీకలాపవలయహారనూపురశోభితామ్ ।
కౌస్తుభాభరణాం లక్ష్మీం బిభ్రతీం వనమాలినీమ్ । 6

సుదర్శనాదిభిః స్వాస్తైః మూర్తిమద్భిరుపాసితామ్ ।
తుష్టావ దేవప్రవరః సశర్వః పురుషం పరమ్ ।
సర్వామరగణైః సాకం సర్వాంగైరవనిం గతైః । 7

బ్రహ్మోవాచ

అజాతజన్మస్థితిసంయమాయా-
గుణాయ నిర్వాణసుఖార్ణవాయ ।
అణోరణిమ్నేఽ పరిగణ్యథామ్నే
మహానుభావాయ నమో నమస్తే । 8

రూపం తవైతత్ పురుషర్ష భేజ్యం
శ్రేయోఽర్థిభిర్వైదికతాంత్రికేణ ।
యోగేన ధాతః సహ నస్తిలోకాన్
పశ్యామ్యముష్మిన్ను హ విశ్వమూర్తాః । 9

త్వయ్యగ్ర ఆసీత్వయి మధ్య ఆసీత్
త్వయ్యంత ఆసీదిదమాత్మతంత్రే ।
త్వమాదిరంతో జగతోఽస్య మధ్యం
ఘటస్య మృత్స్నేవ పరః పరస్మాత్ । 10

త్వం మాయయాఽఽ త్మాశ్రయయా స్వయేదం
నిర్మాయ విశ్వం తదనుప్రవిష్టః ।
పశ్యంతి యుక్తా మనసా మనీషిణో
గుణవ్యపాయేఽప్యగుణం విపశ్చితః । 11

యథాగ్నిమేధస్యమృతం చ గోషు
భువ్యన్నమంబూద్యమనే చ వృత్తిమ్ ।
యోగైర్మనుష్యా అధియంతి హి త్వాం
గుణేషు బుద్ధ్యా కవయో వదంతి । 12

తం త్వాం వయం నాథ సముజ్జిహానం
సరోజనాభాతిచిరేప్పితార్థమ్ ।
దృష్ట్వా గతా నిర్వృతిమద్య సర్వే
గజా దవార్తా ఇవ గాంగమంభః । 13

స త్వం విధత్స్వాఖిలలోకపాలాః
వయం యదర్థాస్తవ పాదమూలమ్ ।

సమాగతాస్తే బహిరంతరాత్మన్
కిం వాన్యవిజ్ఞాప్యమశేషసాక్షిణః । 14

అహం గిరిత్రశ్చ సురాదయో యే
దక్షాదయోఽగ్నేరివ కేతవస్తే ।
కిం వా విదామేశ పృథగ్విభాతాః
విధత్స్వ శం నో ద్విజదేవమంత్రమ్ । 15

శ్రీ శుక ఉవాచ
ఏవం విరించ్యాదిభిరీడితస్తత్
విజ్ఞాయ తేషాం హృదయం తథైవ ।
జగాద జీమూతగభీరయా గిరా
బద్ధాంజలీన్ సంవృతసర్వకారకాన్ । 16

ఏక ఏవేశ్వరస్తస్మిన్ సురకార్యే సురేశ్వరః ।
విహర్తుకామస్తానాహ సముద్రోన్మథనాదిభిః । 17
శ్రీ భగవానువాచ

హంత బ్రహ్మన్నహో శంభో హే దేవా మమ భాషితమ్ ।
శృణుతావహితాః సర్వే శ్రేయో వః స్యాద్యథాసురాః । 18

యాత దానవదైతేయైస్తావత్సంధిర్విధీయతామ్ ।
కాలేనానుగృహీతైస్తైర్వావద్వో భవ ఆత్మనః । 19

అరయోఽపి హి సంధేయాః సతి కార్యార్థగారవే ।
అహిమూషికవద్దేవా హ్యర్థస్య పదవీం గతైః । 20

అమృతోత్పాదనే యత్నః క్రియతామవిలంబితమ్ ।
యస్య పీతస్య వై జంతుర్మృత్యుగ్రస్తోఽమరో భవేత్ । 21

క్షిప్త్యా క్షీరోదథా సర్వా వీరుత్సృణుతాషధీః ।
మంథానం మందరం కృత్వా నేత్రం కృత్వా చ వాసుకిమ్ । 22

సహాయేన మయా దేవా నిర్మంథధ్వమతంద్రితాః ।
క్షేశభాజో భవిష్యంతి దైత్యా యూయం ఫలగ్రహాః । 23

యూయం తదనుమోదధ్వం యదిచ్ఛంత్యసురాః సురాః ।
న సంరంభేణ సిద్ధ్యంతి సర్వేర్థాః సాంత్యయా యథా । 24

న భేతవ్యం కాలకూటాద్విషాజ్జలధినంభవాత్ ।
లోభః కార్యో న వో జాతు రోషః కామస్తు వస్తుషు । 25

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇతి దేవాన్ సమాదిశ్య భగవాన్ పురుషోత్తమః ।
తేషామంతర్గథే రాజన్ స్వచ్ఛందగతిరీశ్వరః । 26

అథ తస్మై భగవతే నమస్కృత్య పితామహః ।
భవశ్చ జగ్ముః స్వం స్వం ధామోపేయుర్బలిం సురాః । 27

ద్భష్టైరీనప్యసంయత్తాన్ జాతక్షోభాన్ స్వనాయకాన్ ।
న్యషేథదైత్యరాట్ శ్లోక్యః నంధివిగ్రహకాలవిత్ । 28

తే వైరోచనిమాసీనం గుప్తం చాసురయూథస్టైః ।
శ్రియా పరమయా జాప్తం జితాశేషముపాగమన్ । 29

మహేంద్రః క్షణ్యయా వాచా సాంత్వయిత్వా మహామతిః ।
అభ్యభాషత తత్సర్వం శిక్షితం పురుషోత్తమాత్ । 30

తదరోచత దైత్యస్య తత్రాన్యే యేఽసురాధిపాః ।
శంబరోఽరిష్టనేమిశ్చ యే చ త్రిపురవాసినః । 31

తతో దేవాసురాః కృత్యా నంవిదం కృతసౌహృదాః ।
ఉద్యమం పరమం చక్రురమృతార్థే పరంతప । 32

తతస్తే మందరగిరిమోజసోత్పాట్య దుర్మదాః ।
నదంత ఉదధిం నిన్యః శక్తాః పరిఘటాహవః । 33

దూరభాలోద్యహశ్రాంతాః శత్రునైరోచనాదయః ।
అపారయంతస్తం వోధుం వివశా విజహుః పథి । 34

నిపతన్మగిరిస్తత్ర బహూనమరదానవాన్ ।
చూర్ణయామాస మహతా భారేణ కనకాచలః । 35

తాంస్తథా భగ్న మనసో భగ్న బాహూరుకంధరాన్ ।
విజ్ఞాయ భగవాంస్తత్ర బభూవ గరుడధ్వజః । 36

గిరిపాతవినిష్ఠిష్టాన్ విలోక్యామరదానవాన్ ।
ఈక్షయా జీవయామాస నీరుజాన్నిర్వణాన్ యథా । 37

గిరిం చారోష్య గరుడే హస్తేనైకేన లీలయా ।
అరుహ్య ప్రయయావభిం సురాసురగణైర్వృతః । 38

అవరోష్య గిరిం స్కంధాత్ సుపర్ణః పతలాం వరః ।
యయౌ జలాంత ఉర్బుజ్య హరిణా స విసర్జితః । 39

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః (6)

7 - అథ సప్తమోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

తే నాగరాజమామంత్రియ ఫలభాగేన వాసుకిమ్ ।
పరివీయ గిరా తస్మిన్ నేత్రమబ్ధిం ముదాన్విలాః । 1

ఆరేధితే సురా యత్తా మథితుం తేఽమృతార్జినః ।
హరిః పురస్తాజ్జగ్మహే పూర్వం దేవాస్తలోఽభవన్ । 2

తస్మైచ్చన్ దైత్యపతయో మహాపురుషచేష్టితమ్ ।
న గ్మోహ్లామో వయం పుచ్చమహేరంగమమంగలమ్ ।
స్వాధ్యాయశ్రుతసంపన్నాః ప్రభావతా జన్మకర్మభిః । 3

ఇతి యాక్షీం స్థితాన్ దైత్యాన్ విలోక్య పురుషోత్తమః ।
స్మయమానో విస్మయాగ్రం పుచ్చం జగ్రాహ సామరః । 4

కృతస్థానవిభాగాస్తే వీవం కశ్యపనందనాః ।
మమంధుః పరమాయత్తా అమృతార్ణం పయోనిధిమ్ । 5

మధ్యమానేఽర్ణవే సోఽదిరనాథాలో హ్యపోఽవిశత్ ।
ధ్రియమాణోఽపి బలిధిర్నారవాత్పాండునందన । 6

తే సునిర్విణ్ణమనసః పతిమాన్లముఖశ్రియః ।
అసన్ స్వహిరుషే పశ్యే దైవేనాతిబలీయసా । 7

విలోక్య విఘ్నేశవిధిం తదేశ్వరో
 దురంతవీర్యోఽవితథాభిసంధిః ।
 కృత్వా వపుః కాచ్ఛపమద్భుతం మహాత్
 ప్రవిశ్య తోయం గిరిముజ్జహార । 8

తముత్థితం వీక్ష్య కులాచలం పునః
 సముద్యతా నిర్మథితుం సురాసురాః ।
 దధార పృష్ఠేన స లక్షయోజన-
 ప్రస్తారిణా ద్వీప ఇవాపరో మహాన్ । 9

సురాసురేందైర్బుజవీర్యవేపితం
 పరిభ్రమంతం గిరిమంగ పృష్ఠతః ।
 బిభ్రత్తదావర్తనమాదికచ్ఛపో
 మేనేఽంగకంఢూయనమప్రమేయః । 10

తథాఽసురానావిశదాసురేణ
 రూపేణ తేషాం బలవీర్యమీరయన్ ।
 ఉద్దీపయన్ దేవగణాంశ్చ విష్ణుః
 దైవేన నాగేంద్రమబోధరూపః । 11

ఉపర్యగేంద్రం గిరిరాడివాన్యః
 ఆక్రమ్య హస్తేన సహస్రబాహుః ।
 తస్థా దివి బ్రహ్మభవేంద్రముఖ్యైః
 అభిష్టువద్భిః సుమనోఽభివృష్టః । 12

ఉపర్యధశ్చాత్మాని గోత్రనేత్రయోః
 పరేణ తే ప్రావిశతా సమేధితాః ।
 మమంధురబ్ధిం తరసా మదోత్కటాః
 మహాద్రిణా క్షోభితనక్రచక్రమ్ । 13

అహీంద్రసాహస్రకతోరదృబ్ముఖ-
 శ్వాసాగ్నిధూమాహతవర్చసోఽసురాః ।
 పాలోమకాలేయబలీల్వలాదయో
 దావాగ్నిదగ్ధాః సరలా ఇవాభవన్ । 14

దేవాంశ్చ తచ్చాసశిఖాహతప్రభాన్
 ధూమ్రాంబరస్రగ్వరకంచుకాననాన్ ।

సమభ్యవర్షన్ భగవద్వశా ఘనాః
 వపుః సముద్రోర్ముపగూఢవాయవః । 15

మథ్యమానాత్తథా సింధోర్దేవాసురవరూఢపైః ।
 యదా సుధా న జాయేత నిర్మమంథాజితః స్వయమ్ । 16

మేఘశ్యామః కనకపరిధిః కర్ణవిద్యోతవిద్యుత్
 మూర్ధ్ని భ్రాజద్విలులితకచః స్రగ్ధరో రక్తనేత్రః ।
 జైత్రైర్దోర్భిర్జగదభయదైర్లందశూకం గృహీత్వా
 మథ్నన్ మథ్నా ప్రతిగిరిరివాశోభతాథోద్భృతాద్రిః । 17

నిర్మథ్యమానాదుదధేరభూద్విషం
 మహోల్పణం హాలహాలాహ్వామగ్రతః ।
 సంభ్రాంతమీనోన్మకరాహికచ్ఛపాత్
 తిమిద్విపగ్రాహతిమింగిలాకులాత్ । 18

తదుగ్రవేగం దిశి దిశ్యుపర్యథో
 విసర్పదుత్పర్పదసహ్యామప్రతి ।
 భీతాః ప్రజా దుద్రువురంగ సేశ్వరా
 అరక్ష్యమాణాః శరణం సదాశివమ్ । 19

విలోక్య తం దేవవరం త్రిలోక్యాః
 భవాయ దేవ్యాభిమతం మునీనామ్ ।
 ఆసీనమద్రావపవర్గ హేతోః
 తపోజుషాణం స్తుతిభిః ప్రణేముః । 20

ప్రజాపతయ ఊచుః
 దేవదేవ మహాదేవ భూతాత్మన్ భూతభావన ।
 త్రాహి నః శరణాపన్నాంస్త్రైలోక్యదహనాద్విషాత్ । 21

త్వమేవ సర్వజగత ఈశ్వరో బంధమోక్షయోః ।
 తం త్వామర్చంతి కుశలాః ప్రపన్నార్తిహరం గురుమ్ । 22

గుణమయ్యా స్వశక్త్యాస్య సర్గస్థిత్యప్యయాన్ విభో ।
 ధత్సే యదా స్వదృగ్ భూమన్ బ్రహ్మవిష్ణుశివాభిధామ్ । 23

త్వం బ్రహ్మ పరమం గుహ్యం సదసద్భావభావనః ।
 నానాశక్తిభిరాభాతస్త్వమాత్మా జగదీశ్వరః । 24

త్వం శబ్దయోనిర్జగదాదిరాత్మా
 ప్రాణేంద్రియద్రవ్యగుణస్వభావః ।
 కాలః క్రతుః సత్యమృతం చ ధర్మః
 త్వయ్యక్షరం యత్త్రివృదామనంతి । 25

అగ్నిర్ముఖం తేఽఖిలదేవతాత్మా
 క్షితిం విదుర్లోకభవాంఘ్రిపంకజమ్ ।
 కాలం గతిం తేఽఖిలదేవతాత్మనో
 దిశశ్చ కర్ణౌ రసనం జలేశమ్ । 26

నాభిర్భుజస్తే శ్వసనం నభస్వాన్
 సూర్యశ్చ చక్షూషి జలం స్మ రేతః ।
 పరాపరాత్మాశ్రయణం తవాత్మా
 సోమో మనో ద్యౌర్భగవన్ శిరస్తే । 27

కుక్షిః సముద్రా గిరయోఽస్థిసంఘాః
 రోమాణి సర్వాషధివీరుధస్తే ।
 చందాంసి సాక్షాత్తవ సప్త ధాతవః
 త్రయీమయాత్మన్ హృదయం సర్వధర్మః । 28

ముఖాని పంచోపనిషదస్తవేశ
 యైస్త్రింశదష్టోత్తరమంత్రవర్గః ।
 యత్తచ్చివాఖ్యం పరమాత్మతత్త్వం
 దేవః స్వయంజ్యోతిరవస్థితిస్తే । 29

ఛాయా త్వధర్మోర్మిషు యైర్విసర్గో
 నేత్రత్రయం సత్త్వరజస్తమాంసి ।
 సాంఖ్యాత్మనః శాస్త్రకృత స్తవేక్షా
 ఛందోమయో దేవ ఋషిః పురాణః । 30

న తే గిరిత్రాఖిలలోకపాల-
 విరించవైకుంఠసురేంద్రగమ్యమ్ ।
 జ్యోతిః పరం యత్ర రజస్తమశ్చ
 సత్త్వం న యద్రృహ్మా నిరస్తభేదమ్ । 31

కామాధ్వరత్రిపురకాలగరాద్యనేక-
 భూతద్రుహః క్షపయతః స్తుతయే న తత్తే ।

యస్త్యంతకాల ఇదమాత్మకృతం స్వనేత్ర-
 వహ్నిస్సులింగశిఖయా భసితం న వేద । 32

యే త్వాత్మరామగురుభిర్బుద్ధిచింతితాంఘ్రి-
 ద్వంద్వం చరంతముమయా తపసాభితప్తమ్ ।
 కత్తంత ఉగ్రపరుషం నితరాం శ్మశానే
 తే నూనమూతిమవిదంస్తవ హోతలజ్ఞాః । 33

తత్తస్య తే సదసతోః పరతః పరస్య
 నాంజస్సరూపగమనే ప్రభవంతి భూమ్నః ।
 బ్రహ్మాదయః కేముత సంస్తవనే వయం తు
 తత్సర్గసర్గవిషయా అపి శక్తిమాత్రమ్ । 34

వితత్పరం ప్రపశ్యామో న పరం తే మహేశ్వర ।
 మృడనాయ హి లోకస్య వృక్షిస్తేఽవృక్ష కర్మణః । 35

శ్రీ శుక ఉవాచ

తద్వీక్ష్య వ్యసనం తాసాం కృపయా భృశపేడితః ।
 సర్వభూతసుహృద్దేవ ఇదమాహ సతీం ప్రియామ్ । 36

శ్రీ శివ ఉవాచ

అహోబల భవాన్యేతత్రప్రజానాం పశ్య వైశసమ్ ।
 క్షీరోదమథనోద్భూతాల్ కాలకూటాదుపస్థితమ్ । 37

అసాం ప్రాణపరీప్సూనాం విధేయమభయం హి మే ।
 వీరావాన్ హి ప్రభోరర్కో యద్దీనపతిపాలనమ్ । 38

ప్రాణైః స్వైః ప్రాణినః పాంతి సాధవః క్షణభంగురైః ।
 బద్ధవైరేషు భూలేషు మోహిలేష్వైత్మమాయయా । 39

పుంసః కృపయతో భద్రే సర్వాత్మా ప్రీయలే హరిః ।
 ప్రీతే హరా భగవతి ప్రీయేఽహం సచరాచరః ।
 తస్మాదిదం గరం భుంజే ప్రజానాం స్వస్తిరస్తు మే । 40

శ్రీ శుక ఉవాచ

వివమామంత్ర్య భగవాన్ భవానీం విశ్వభావనః ।
 తద్విషం జగ్ముమారేభే ప్రభావజ్ఞాన్వమోదత । 41

తతః కరతలీకృత్య వ్యాపి హాలాహలం విషమ్ ।
 అభక్షయన్మహాదేవః కృపయా భూతభావనః । 42
 తస్యాపి దర్శయామాస స్వవీర్యం జలకల్మషః ।
 యచ్ఛకార గలే నీలం తచ్చ సాధోర్విభూషణమ్ । 43
 తస్యంతే లోకతాపేన సాధవః ప్రాయశో జనాః । 44

పరమారాధనం తద్ది పురుషస్యాభిలాత్మనః ।
 నిశమ్య కర్మ తచ్చంభోర్దేవదేవస్య మీధుషః ।
 ప్రజా దాక్షాయణీ బ్రహ్మో వైకుంఠశ్చ శశంసిరే । 45
 ప్రస్కన్నం పిబతః పాణేర్యత్కించిజ్జగృహుః స్మ తత్ ।
 వృశ్చికాహివిషాషధ్యో దందశూకాశ్చ యేఽపరే । 46

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః (7)

8 - అథ అష్టమోఽధ్యాయః

శ్రీశుక ఉవాచ

పీతే గరే వృషాంకేఽణ ప్రీతాస్తేఽమరదానవాః ।
 మమంధుస్తరసా సింధుం హవిర్దానీ తతోఽభవత్ । 1
 తామగ్నిహోత్రీమృషయో జగృహుర్బ్రహ్మవాదినః ।
 యజ్ఞస్య దేవయానస్య మేధ్యాయ హవిషే నృప । 2
 తత ఉచ్చైశ్శ్రవా నామ హయోఽభూచ్ఛండ్రపాండురః ।
 తస్మిన్ బలిః స్పృహం చక్రే నేంద్ర ఈశ్వర శిక్షయా । 3
 తత ఐరావతో నామ వారణేంద్రో వినిర్గతః ।
 దంతైశ్చతుర్భిః శ్వేతాద్రేర్హరన్ భగవతో మహిం । 4
 కౌస్తుభాఖ్యమభూద్రత్నం పద్మరాగో మహోదధేః ।
 తస్మిన్ హరిః స్పృహం చక్రే వక్షోఽలంకరణే మణౌ । 5
 తతోఽభవత్ పారిజాతః సురలోకవిభూషణమ్ ।
 పూరయత్యర్థినో యోఽర్జుః శశ్వద్భువి యథా భవాన్ । 6
 తతశ్చాస్పరసో జాతా నిష్కకంఠ్యః సువాసనః ।
 రమణ్యః స్వర్గిణాం వల్గుగతిలీలావలోకనైః । 7
 తతశ్చావిరభూత్ సాక్షాచ్ఛ్రీరమా భగవత్పరా ।
 రంజయంతీ దిశః కాంత్యా విద్యుత్సాదామినీ యథా । 8

తస్యాం చక్రుః స్పృహం సర్వే ససురాసురమానవాః ।
 రూపాదార్యవయోవర్ణమహిమాక్షిప్తచేతసః । 9
 తస్యా ఆసనమానిన్యే మహేంద్రో మహాదద్యుతమ్ ।
 మూర్తిమత్యః సరిచ్ఛేష్టాః హేమకుంభైర్జలం శుచి । 10
 ఆభిషేచనికా భూమిరాహరత్ సకలౌషధీః ।
 గావః పంచ పవిత్రాణి వసంతో మధుమాధవౌ । 11
 ఋషయః కల్పయాంచక్రురభిషేకం యథావిధి ।
 జగుర్బద్రాణి గంధర్వా నట్యశ్చ నన్యతుర్జగుః । 12
 మేఘా మృదంగపణవమురజానకగోముఖాన్ ।
 వ్యనాదయన్ శంఖవేణువీణాస్తుములనిస్స్వనాన్ । 13
 తతోఽభిషిషిచుర్దేవీం శ్రీయం పద్మకరాం సతీమ్ ।
 దిగిభాః పూర్ణకలశైః సూక్తవాక్యైర్ద్విజేరితైః । 14
 సముద్రః పీతకౌశేయవాససీ సముపాహరత్ ।
 వరుణః ప్రజం వైజయంతీం మధునా మత్తషట్పదామ్ । 15
 భూషణాని విచిత్రాణి విశ్వకర్మా ప్రజాపతిః ।
 హారం సరస్వతీ పద్మమజో నాగాశ్చ కుండలే । 16

తతః కృతస్వస్త్వయనోత్పలస్రజం
 నదద్వితేఫాం పరిగృహ్య పాణినా ।
 చచాల వక్త్రం సుకపోలకుండలం
 సవ్రీడహాసం దధతీ సుశోభనమ్ । 17

స్తనద్వయం చాతికృశోదతీ సమం
 నిరంతరం చందనకుంకుమోక్షితమ్ ।
 తతస్తతో సూపురవల్కుళింజితైః
 విసర్జతీ హేమలతేవ సా బభౌ । 18

విలోకయంతీ నిరవద్యమాత్మనః
 పదం ధ్రువం చావ్యభిచారిసద్గుణమ్ ।
 గంధర్వయక్షాసురసిద్ధచారణ-
 త్రైవిష్ణుపేయాదిషు నాన్వవిందత । 19

సూసం తపో యస్య న మన్యునిర్జయో
 జ్ఞానం క్వచిత్తస్య న సంగవర్తితమ్ ।
 కశ్చిన్మహాం స్తస్య న కామనిర్జయః
 స ఈశ్వరః కిం పరతో వ్యపాశ్రయః । 20

ధర్మః క్వచిత్తత్ర న భూతసాహృదం
 త్యాగః క్వచిత్తత్ర న ముక్తికారణమ్ ।
 వీర్యం న పుంసోఽస్త్యజవేగనిష్కృతం
 న హి ద్వితీయో గుణసంగవర్తితః । 21

క్వచిచ్చిరాయుర్వ హి శీలమంగలం
 క్వచిత్తదవ్యస్తి న వేద్యమాయుషః ।
 యత్రోభయం కుత్ర చ సోఽప్యమంగళః
 సుమంగళః కశ్చ న కాంక్షతే హి మామ్ । 22

వీపం విమృశ్యావ్యభిచారిసద్గుణైః
 పరం నిజైకాశ్రయలాఽగుణాశ్రయమ్ ।
 పవ్రే పరం సర్వగుణైరపేక్షితం
 రమా ముకుందం నిరపేక్షమిప్పితమ్ । 23

తస్యాంసదేశ ఉశతీం నవకంజమాలాం
 మాద్యన్మధువ్రతవరూధగిలోపఘష్టామ్ ।
 తస్మా నిధాయ నికటే తదురః స్వధామ
 సవ్రీడహాసవికసన్వయనేన యాతా । 24

తస్యాః శ్రియస్త్రిజగతో జనకో జనన్యాః
 వక్షోనివాసమకరోత్పరమం విభూతేః ।
 శ్రీః స్వాః ప్రజాః సకరుణేన నిరీక్షణేన
 యత్ర స్థితైథయత సాధిపతీంస్త్రిలోకాన్ । 25

శంఖలూర్యమృదంగానాం వాదిత్రాణాం పృథుః స్వనః ।
 దేవానుగానాం సస్త్రీణాం నృత్యలాం గాయతామభూత్ । 26

బ్రహ్మారుద్రాంగిలోముఖ్యాః సర్వే విశ్వస్కజో విభుమ్ ।
 ఈడిరేఽవిలతైర్మంత్రైస్తల్లింగైః పుష్పవర్తిణః । 27

శ్రియావతోకితా దేవాః సప్రజాపతయః ప్రజాః ।
 శీలాదిగుణసంపన్నా లేభిరే నిర్వృతిం పరామ్ । 28

నిస్సృత్వా లోయిపా రాజన్ నిరుద్యోగా గతత్రపాః ।
 యదా చోపేక్షితా లక్ష్యా బభూవురైత్యదానవాః । 29

అథాసీద్వారుణే దేవీ కన్యా కమలలోచనా ।
 అసురా జగృహుస్తాం వై హలేరసుమతేన తే । 30

అథోదధేర్మధ్యమానాల్ కాశ్యపైరమ్బులార్తిభిః ।
 ఉదతిష్ఠన్మహారాజ పురుషః పరమాద్యుతః । 31

దీర్ఘపీవరదోర్ధంజః కంబుగ్రీవోఽరుణేక్షణః ।
 శ్యామలస్తరుణః స్రగ్వీ సర్వాభరణభూషితః । 32

పీతవాసా మహోరస్కః సుమృష్టమణికుండలః ।
 స్నిగ్ధకుంచితకేశాంతః సుభగః సింహవిక్రమః । 33

అమృతాపూర్ణకలశం ద్విభద్రలయభూషితః ।
 న చై భగవతః సాక్షాద్విష్ణోరంశాంశసంభవః । 34

ధన్వంతరితితి ఛాయత ఆయుర్వేదదృగిజ్యభాక్ ।
 తమాలోక్యాసురాః సర్వే కలశం చామృతాభృతమ్ । 35

లిప్పంతః సర్వవస్తూని కలశం తరసాహరన్ ।
 నీయమానేఽసురైస్తస్మిన్ కలశేఽమృతభాజనే । 36

విషణ్ణమనసో దేవా హరిం శరణమాయయుః ।
 ఇతి తద్దైన్యమాలోక్య భగవాన్ భృత్యకామకృత్ ।
 మాభిద్యత్ మిథోఽర్థం వః సాధయిష్యే స్వమాయయా । 37

మిథః కలిరభూత్ తేషాం తదర్థే తర్ష చేతసామ్ ।
 అహం పూర్వమహం పూర్వం న త్వం న త్వమితి ప్రభో । 38

దేవాః స్వభాగమర్హంతి యే తుల్యాయాసహేతవః ।
 సత్రయాగ ఇవైతస్మిన్నేష ధర్మః సనాతనః । 39

ఇతి స్వాన్ ప్రతిషేధన్ వై దైతేయా జాతమత్సరాః ।
 దుర్బలాః ప్రబలాన్ రాజన్ గృహీతకలశాన్ ముహుః । 40

ఏతస్మిన్నంతరే విష్ణుః సర్వోపాయవిదీశ్వరః ।
 యోషిద్రూపమనిర్దేశ్యం దధార పరమాద్భుతమ్ । 41

ప్రేక్షణీయోత్పలశ్యామం సర్వావయవసుందరమ్ ।
 సమానకర్ణాభరణం సుకపోలోన్నసాననమ్ । 42

నవయావననిర్వృత్తస్తనభారకృశోదరమ్ ।
 ముఖామోదానురక్తాలిర్ఘంకారోద్విగ్నలోచనమ్ । 43

బిభ్రత్స్వకేశభారేణ మాలాముత్పుల్ల మల్లికామ్ ।
 సుగ్రీవకంఠాభరణం సుభుజాంగదభూషితమ్ । 44

విరజాంబరసంవీతనితంబద్వీపశోభయా ।
 కాంచ్యా ప్రవిలసద్వల్గుచలచ్ఛరణనూపురమ్ । 45

సవ్రీడస్మితవిక్షిప్తభ్రూవిలాసావలోకనైః ।
 దైత్యయూథపచేతస్సు కామముద్దీపయన్ముహుః । 46

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః (8)

9 - అథ నవమోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

తేఽన్యోన్యలోఽసురాః పాత్రం హరంతస్త్వక్త సాహృదాః ।
 క్షీపంతో దస్యధర్మాణ ఆయాంతీం దదృశుః స్త్రియమ్ । 1

అహో రూపమహో ధామ అహో అస్యా నవం వయః ।
 ఇతి తే తామభిదృత్య పప్రచ్ఛుర్జాతహృచ్చయాః । 2

కా త్వం కంజపలాశాక్షి కుతో వా కిం చిక్రీర్షసి ।
 కస్యాసి వద వామోరు మద్భుంతీవ మనాంసి నః । 3

న వయం త్వామరైరైత్యైః సిద్ధగంధర్వచారణైః ।
 నాస్పృష్టపూర్వాం జానీమో లోకేశైశ్చ కుతో నృభిః । 4

నూనం త్వం విధినా సుభ్రూః ప్రేషితాసి శరీరిణామ్ ।
 సర్వేంద్రియమనఃప్రీతిం విధాతుం సఘృణేన కిమ్ । 5

సా త్వం నః స్పృర్థమానానామేకవస్తుని మానిని ।
 జ్ఞాతీనాం బద్ధవైరాణాం శం విధత్స్వ సుమధ్యమే । 6

వయం కశ్యపదాయాదా భ్రాతరః కృతపౌరుషాః ।
 విభజస్వ యథాన్యాయం నైవ భేదో యథా భవేత్ । 7

ఇత్యుపామంత్రితో దైత్యైర్మాయాయోషిద్వపుర్లరిః ।
 ప్రహస్య రుచిరాపాంగైర్నిరీక్షన్నిదమబ్రవీత్ । 8

శ్రీ భగవానువాచ

కథం కశ్యపదాయాదాః పుంశ్చల్యాం మయి సంగతాః ।
 విశ్వాసం పండితో జాతు కామినీషు న యాతి హి । 9

శాలావృకాణాం స్త్రీణాం చ స్వైరిణీనాం సురద్విషః ।
 సఖ్యాన్యాహురనిత్యాని నూత్నం నూత్నం విచిన్వతామ్ । 10

10 - అథ దశమోఽధ్యాయః

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇతి దానవదైతేయా నావిందన్నమృతం నృప,
యుక్తాః కర్మణి యత్తాశ్చ వాసుదేవపరాజ్ముఖాః | 1

సాధయిత్వామృతం రాజన్ పాయయిత్వా స్వకాన్ సురాన్,
పశ్యతాం సర్వభూతానాం యయౌ గరుడవాహనః | 2

సపత్నానాం పరామృద్ధిం దృష్ట్వా తే దితి నందనాః,
అమృష్యమాణా ఉత్పేతుర్దేవాన్ ప్రత్యుద్యతాయుధాః | 3

తతః సురగణాః సర్వే సుధయా పీతయైథితాః,
ప్రతిసంయుయుధుః శస్త్రైర్నారాయణపదాశ్రయాః | 4

తత్ర దైవాసురో నామ రణః పరమదారుణః,
రోధస్యదన్వతో రాజంస్తుములో రోమహర్షణః | 5

తత్రాన్యోన్యం సపత్నాస్తే సంరబ్ధమనసో రణే,
నమాసాద్యాసి భిర్బాణైర్నిజఘ్నర్వివిధాయుధైః | 6

శంఖతూర్యమృదంగానాం భేరీడమరుణాం మహాన్,
హస్త్యశ్వరథపత్తీనాం నదతాం నిస్స్వనోఽభవత్ | 7

రథినో రథిభిస్తత్ర పత్తిభిః సహ పత్తయః,
హయా హయైరిభాశ్చేభైః సమసజ్జంత సంయుగే | 8

ఉష్ట్రైః కేచిదిభైః కేచిదపరే యుయుధుః ఖరైః,
కేచిద్ధౌరమృగైర్మృగైర్వైర్విపిభిర్నరిభిర్బటాః | 9

గృథైః కంకైర్పకైరన్యే శ్యేనభాసైస్తిమింగిలైః,
శరభైర్మహిషైః ఖడ్గైర్గోవుషైర్గవయారుణైః | 10

శివాభిరాఘభిః కేచిత్ కృకలాసైః శశైర్నరైః,
బస్తిరేకే కృష్ణసారైర్నంసైరన్యే చ నూకరైః | 11

అన్యే జలస్థలఖగైః సత్త్వైర్వికృతవిగ్రహైః,
సేనయోరుభయో రాజన్ వివిశుస్తేఽగ్రతోఽగ్రతః | 12

చిత్రధ్వజపటై రాజన్నాతపత్రైః సితామలైః,
మహాధనైర్వజ్రదండైర్వ్యజనైర్బార్హచామరైః | 13

వాలోద్మాలోత్తరోష్ణీషైరర్చిర్చిర్వర్మభూషణైః,
స్ఫురద్భిర్వివిధైః శస్త్రైః సుతరాం సూర్యరశ్మిభిః | 14

దేవదానవవీరాణాం ధ్వజిన్యో పాండునందన,
రేజతుర్వీరమాలాభిర్యాదసామివ సాగరౌ | 15

వైరోచనో బలిః సంఖ్యే సోఽసురాణాం చమూపతిః,
యానం వైహోయసం నామ కామగం మయనిర్మితమ్ | 16

సర్వసాంగ్రామికోపేతం సర్వాశ్చర్యమయం ప్రభో,
అప్రతర్క్యమనిర్దేశ్యం దృశ్యమానమదర్శనమ్ | 17

ఆస్థితస్తద్విమానాగ్ర్యం సర్వానీకాధిపైర్వృతః,
వాలవ్యజనఛత్రాగ్నై రేజే చంద్ర ఇవోదయే | 18

తస్యాసన్ సర్వతో యానైర్యుధానాం పతయోఽసురాః,
నముచిః శంబరో బాణో విప్రచిత్తిరయోముఖః | 19

ద్విమూర్తా కాలనాభోఽథ ప్రహేతిర్దేతిరిల్వలః,
శకునిర్భూతసంతాపో వజ్రదంష్ట్రో విరోచనః | 20

హయగ్రీవః శంకుశిరాః కపిలో మేఘదుందుభిః,
తారకశ్చక్రదృక్ శుంభో నిశుంభో జంభ ఉత్కలః | 21

అరిష్టోఽరిష్టనేమిశ్చ మయశ్చ త్రిపురాధిపః,
అన్యే పాలోమకాలేయా నివాతకవచాదయః | 22

అలబ్ధభాగాః సోమస్య కేవలం క్లేశభాగినః,
సర్వ ఏతే రణముఖే బహుశో నిర్జితామరాః | 23

సింహనాదాన్ విముంచంతః శంఖాన్ దధ్ముర్మహారవాన్ ।
దృష్వై సపత్నానుత్పిక్తాన్ బలభిత్కుపిత్ భృశమ్ । 24

ఐరావతం దిక్కరిణమారూఢః శుశుభే స్వరాట్ ।
యథా ప్రవత్ప్రవణముదయాద్రిమహర్పతిః । 25

తస్యాసన్ సర్వతో దేవా నానావాహధ్వజాయుధాః ।
లోకపాలాః సహ గణైర్వాయ్యగ్ని వరుణాదయః । 26

తేఽన్యోన్యమభిసంస్పృత్య క్షిపంతో మర్మభిర్మిథః ।
అహ్యాయంతో విశంతోఽగ్రీ యుయుధుర్వంద్య యోధినః । 27

యుయోధ బలిరింద్రేణ తారకేణ గుహోఽస్యత ।
వరుణో హేతినాయుధ్యన్మిత్రో రాజన్ ప్రహేతినా । 28

యమస్తు కాలనాభేన విశ్వకర్మా మయేన వై ।
శంబరో యుయుధే త్వష్టా సవిత్రా తు విరోచనః । 29

అపరాజితేన నముచిరశ్వినౌ వృషపర్వణా ।
సూర్యో బలిసుతైర్దేవో బాణజ్యేష్ఠైః శతేన చ । 30

రాహుణా చ తథా సోమః పులోమ్నా యుయుధేఽనిలః ।
నిశుంభశుంభయోర్దేవీ భద్రకాళీ తరస్వినీ । 31

వృషాకపిస్తు జంభేన మహిషేణ విభావనుః ।
ఇల్వలః సహవాతాపిర్బ్రహ్మపుత్రైరరిందమ । 32

కామదేవేన దుర్మర్ష ఉత్కఠో మాతృభిః సహ ।
బృహస్పతిశ్చోశనసా నరకేణ శనైశ్చరః । 33

మరుతో నివాతకవచైః కాలేయైర్వసవోఽమరాః ।
విశ్వేదేవాస్తు పాలోమై రుద్రాః క్రోధవశైః సహ । 34

త ఏవమాజావసురాః సురేంద్రాః
ద్వంద్వేన సంహత్య చ యుధ్యమానాః ।
అన్యోన్యమాసాద్య నిజఘ్నురోజసా
జిగీషవస్తీక్ష్ణశరాసితోమరైః । 35

భుశుండిభిశ్చక్రగదర్షిపట్టిశైః
శక్తుల్యుక్తైః ప్రాసపరశ్వధైరపి ।

నిస్త్రీంశభల్లైః పరిఘైః సముద్గరైః
సభిండివాలైశ్చ శిరాంసి చిచ్ఛిదుః । 36

గజాస్తురంగాః సరథాః పదాతయః
సారోహవాహా వివిధా విఖండితాః ।

నికృత్తబాహులారుశిరోధరాంఘ్రయః
ఛిన్నధ్వజేష్వాసతనుత్రభూషణాః । 37

తేషాం పదాఘాతరథాంగచూర్ణితాత్
అయోధనాదుల్పణ ఉత్తితస్తదా ।

రేణుర్దిశః ఖం ద్యుమణిం చ ఛాదయన్
న్యవర్తతాస్యక్ స్రుతిభిః పరిఘ్నతాత్ । 38

శిరోభిరుద్దూతకిరీటకుండలైః
సంరంభదృగిః పరిదష్టదచ్చుదైః ।

మహాభుజైః సాభరణైః సహాయుధైః
సా ప్రాస్తృతా భూః కరభోరుభిర్బభౌ । 39

కబంధాస్త్రత్ర చోత్పేతుః పతితస్వశిరోఽక్షిభిః ।
ఉద్యతాయుధదోర్లంఘైరాధావంతో భటాన్ మృధే । 40

బలిర్మహేంద్రం దశభిస్త్రీభిరైరావతం శరైః ।
చతుర్భిశ్చతురో వాహానేకేనారోహమార్చయత్ । 41

స తానాపతతః శక్రస్తావద్విః శీఘ్రవిక్రమః ।
చిచ్ఛేద నిశితైర్బల్లైరసంప్రాప్తాన్ హసన్నివ । 42

తస్య కర్మోత్తమం వీక్ష్య దుర్మర్షః శక్తిమాదదే ।
తాం జ్వలంతీం మహోల్కాభాం హస్తస్థామచ్ఛినద్దరిః । 43

తతః శూలం తతః ప్రాసం తతస్తోమరమృష్టయః ।
యద్యచ్ఛ్రుత్రం సమాదద్యాత్సర్వం తద్ అచ్ఛినద్విభుః । 44

ససర్ణాథాసురీం మాయామంతర్దానగతోఽసురః ।
తతః ప్రాదురభూచ్ఛైలః సురానీకోపరి ప్రభో । 45

తదిదం కాలరశనం జనాః పశ్యంతి సూరయః ।
స హృష్యంతి స శోచంతి తత్ర యూయమపండితాః । 8

స వయం మన్యమానానామాత్మానం తత్ర సాధనమ్ ।
గిరో పః సాధుశోచ్యానాం గృహ్నిమో మర్మతాడనాః । 9

శ్రీ శుక ఉవాచ

ఇత్యాక్షిప్య విభుం వీరో నారాచైర్వీరమానదః ।
అకర్ణపూర్ణైరహనదాక్షేపైరాహతం పునః । 10

ఏవం నిరాకృతో దేవో వైరిణా తథ్యవాదినా ।
నామృష్యత్తదధిక్షేపం తోత్రాహత ఇవ ద్విషః । 11

ప్రాహిణోఽఘ్రిశం తస్మా అమోఘం పరమర్షణః ।
సయానో న్యపతద్భూమౌ ఛిన్నపక్ష ఇవాచలః । 12

సభాయం పతితం దృష్ట్వా జంభో బలిసఖః సుహృత్ ।
అభ్యయాత్సోహృదం సఙ్కుర్వతస్యాపి సమాచరన్ । 13

స సింహవాహ అసాద్య గదాముద్యమ్య రంహసా ।
జత్రావలాడయచ్ఛక్రం గజం చ సుమహాబలః । 14

గదాప్రహారవ్యధిలో భృశం విహ్వలితో గజః ।
జాసుభ్యాం ఛరణేం స్తుష్ట్వా కశ్యలం పరమం యయౌ । 15

తతో రథో మాతలినా హరిభిర్దశశతైర్హృతః ।
అనీతో ద్విషముత్సృజ్య రథమారురుహే విభుః । 16

తస్య తత్రాజయన్ కర్మ యంతుర్దానవసత్తమః ।
శూలేన జ్వలలా తం తు స్మయమానోఽహనన్మథే । 17

సేహే రుజం సుదుర్మర్షాం సత్త్వమాలంబ్య మాతలిః ।
ఇంద్రో జంభస్య సంక్రుద్ధో వజ్రేణాపాహరచ్చిరః । 18

జంభం శ్రుత్వా హతం తస్య జ్ఞాతయో నారదాదృషేః ।
సముచిశ్చ బలః పాకస్త్రాపేతుస్త్వరాన్విలాః । 19

వచోభిః పరుషైరింద్ర మర్షయంతోఽస్య మర్మసుః ।
శరైరవాకిరన్ మేఘా ధారాభిరివ పర్వతమ్ । 20

హరీన్ దశశతాన్యాజౌ హర్యశ్వస్య బలః శరైః ।
తావద్భిరర్థయామాస యుగపల్లఘుహస్తవాన్ । 21

శతాభ్యాం మాతలిం పాకో రథం సావయవం పృథక్ ।
సకృత్సంధానమోక్షేణ తదద్భృతమభూద్రణే । 22

సముచిః పంచదశభిః స్వర్ణపుంజైర్మహేషుభిః ।
అహత్య వ్యనదత్సంఖ్యే సతోయ ఇవ తోయదః । 23

సర్వతః శరకూటేన శక్రం సరథసారథిమ్ ।
ఛాదయామాసురసురాః ప్రావృట్సూర్యమివాంబుదాః । 24

అలక్షయంతస్తమతీవ విహ్వలాః
విచుక్రుశుర్దేవగణాః సహానుగాః ।
అనాయకాః శత్రుబలేన నిర్జితా
వణిక్పథా భిన్ననవో యథార్ణవే । 25

తతస్తురాషాడిషుబద్ధపంజరాత్
వినిర్గతః సాశ్వరథధ్వజాగ్రణీః ।
బభౌ దిశః ఖం పృథివీం చ రోచయన్
స్వతేజసా సూర్య ఇవ క్షపాత్యయే । 26

నిరీక్ష్య పృతనాం దేవః పరైరభ్యర్జితాం రణే ।
ఉదయచ్ఛ్చదిపుం హంతుం వజ్రం వజ్రధరో రుషే । 27

స తేనైవాష్టధారేణ శిరసీ బలపాకయోః ।
జ్ఞాతీనాం పశ్యలాం రాజన్ జహార జనయన్ భయమ్ । 28

సముచిస్తద్వధం దృష్ట్వా శోకామర్షరుషాన్వితః ।
జిఘాంసురింద్రం నృపతే చకార పరమోద్యమమ్ । 29

అశ్వసారమయం శూలం ఘంటావద్దేమభూషణమ్ ।
ప్రగృహ్యభ్యుద్రవత్ క్రుద్ధో హతోఽసీతి వితర్జయన్ ।
ప్రాహిణోద్దేవరాజాయ వినదన్ మృగరాడివ । 30

తదాపతద్గగనతలే మహాజవం
విచిచ్ఛిదే హరిరిషుభిః సహస్రథా ।

తమాహనన్యప కులిశేన కంధరే
రుషాన్వితస్త్రిదశపతిః శిరో హరన్ | 31

న తస్య హి త్వచమపి వజ్ర ఊర్జితో
బిభేద యః సురపతినౌజసేరితః |
తదద్భుతం పరమతివీర్యవృత్రభిత్
తిరస్కృతో నముచిశిరోధరత్వచా | 32

తస్మాదింద్రోఽభిభేచ్ఛతోర్వజ్రః ప్రతిహతో యతః |
కిమిదం దైవయోగేన భూతం లోకవిమోహనమ్ | 33

యేన మే పూర్వమద్రీణాం పక్షచ్ఛేదః ప్రజాత్యయే |
కృతో నివిశతాం భారైః పతతైః పతతాం భువి | 34

తపస్సారమయం త్వాష్ట్రం వృతో యేన విపాటితః |
అన్యే చాపి బలోపేతాః సర్వాస్తైరక్షతత్వచః | 35

సోఽయం ప్రతిహతో వజ్రో మయా ముక్తోఽసురేఽలృకే |
నాహం తదాదదే దండం బ్రహ్మతేజోఽప్యకారణమ్ | 36

ఇతి శక్రం విషీదంతమాహ వాగశరీరిణీ |
నాయం శుష్కైరథో నార్జైర్వధమర్హతి దానవః | 37

మయాస్మై యద్వరో దత్తో మృత్యుర్నైవార్త శుష్కయోః |
అతోఽన్యశ్చింతనీయస్త ఉపాయో మఘవన్ రిపోః | 38

తాం దైవీం గిరమాకర్ణ్య మఘవాన్ సుసమాహితః |
ధ్యాయన్ ఫేనమథాపశ్యదుపాయముభయాత్మకమ్ | 39

న శుష్కేణ న చార్థేణ జహార నముచేః శిరః |
తం తుష్టువుర్మునిగణా మాల్యేశ్చావాకిరన్ విభుమ్ | 40

గంధర్వముఖ్యో జగతుర్విశ్వావసుపరావసూ |
దేవదుందుభయో నేదుర్నర్తకోఽననృతుర్ముదా | 41

అన్యేఽప్యేవం ప్రతిద్వంద్వాన్ వాయుగ్నివరుణాదయః |
సూదయామాసురస్త్రాఘైః మృగాన్ కేసరిణో యథా | 42

బ్రహ్మణా ప్రేషితో దేవాన్ దేవర్షిర్నారదో నృప |
వారయామాస విబుధాన్ దృష్ట్వా దానవ సంక్షయమ్ | 43

నారద ఉవాచ

భవద్భిరమృతం ప్రాప్తం నారాయణభుజాశ్రయైః |
శ్రీయా సమేధితాః సర్వ ఉపారమత విగ్రహాత్ | 44

శ్రీ శుక ఉవాచ

సంయమ్య మన్యుసంరమ్భం మానయంతో మునేర్వచః |
ఉపగీయమానానుచరైర్యయుః సర్వే త్రివిష్టపమ్ | 45

యేఽవశిష్టా రణే తస్మిన్ నారదానుమతేన తే |
బలిం విపన్నమాదాయ అస్తం గిరిముపాగమన్ | 46

తత్రావినష్టావయవాన్ విద్యమానశిరోధరాన్ |
ఉశనా జీవయామాస సంజీవిన్యా స్వవిద్యయా | 47

బలిశ్చోశనసా స్పృష్టః ప్రత్యాపన్నేంద్రియస్పృతిః |
పరాజితోఽపి నాభిద్యల్లోకతత్త్వవిచక్షణః | 48

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం అష్టమస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః (11)

12 - అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః

శ్రీ బాదరాయణీరువాచ

వృషధ్వజో నిశమ్యేదం యోషిద్రూపేణ దానవాన్ |
మోహయిత్వాసురగణాన్ హరిః సోమమపాయయత్ | 1

వృషమారుహ్య గిరిశః సర్వభూతగణైర్వృతః |
సహ దేవ్యా యయౌ ద్రష్టుం యత్రాస్తే మధుసూదనః | 2
సభాజితో భగవతా సాదరం సోమయా భవః |
సూపవిష్ట ఉవాచేదం ప్రతిపూజ్య స్మయన్ హరిమ్ | 3